

Olek i Ada

Autorzy
Marzanna Cieśla
Agnieszka Horabik
Monika Smulka

Autorzy tekstów opowiadań
Ewa Stadtmüller
Agata Widzowska

Kierownik projektu
Iza Parlicka

Projekt i koncepcja artystyczna
Agnieszka Serwicka

Projekt okładki i ilustracje
Alicja Gapińska
Agnieszka Serwicka

Redakcja merytoryczna
Aleksandra Słyk
Wiesława Żaba-Żabińska

Redakcja językowa i korekta
Beata Pędziwilk

Skład i łamanie
Marek Zapala

	ćwiczenia i zabawy ruchowe
	wskazówki dla nauczyciela
	ćwiczenia logopedyczne
	odwołanie do książki <i>Olek i Ada wśród przyjaciół</i>
	ciekawostka
	karty pracy
	zabawa badawcza
	odwołanie do wyprawki plastycznej

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie publikacji w całości lub we fragmentach bez zgody wydawnictwa zabronione.

ISBN 978-83-8108-257-0

© Grupa MAC S.A. 2018

Grupa MAC S.A.
25-561 Kielce, ul. Witosa 76
tel. 41 366 55 55; faks 41 366 33 02
e-mail: mac@mac.pl; www.mac.pl

Spis treści

1. Ogólny rozkład materiału	5
2. Słowo od zespołu autorskiego i redakcyjnego	6
3. Metoda projektów w przedszkolu	7
4. Scenariusze zajęć	10
Listopad, tydzień 3. Moje prawa i obowiązki	10
Dzień 1. Mam prawa i obowiązki	10
Dzień 2. Lubię pomagać	13
Dzień 3. Robimy porządki	16
Dzień 4. Ilustrujemy nasze obowiązki	18
Dzień 5. Prawa dziecka – ważna sprawa	20
Listopad, tydzień 4. Moje zdrowie i bezpieczeństwo	22
Dzień 1. Bezpiecznie na rowerze	22
Dzień 2. W zdrowym ciele zdrowy duch	26
Dzień 3. Dzień Pluszowego Misia	29
Dzień 4. Mydło wszystko umyje	31
Dzień 5. Wiem, jak dbać o swoje zdrowie	34
Grudzień, tydzień 1. Jak wyglądał świat przed milionami lat	36
Dzień 1. Dinozaury – straszne jaszczury	36
Dzień 2. Jakie były dinozaury?	39
Dzień 3. Starożytne olbrzymy	42
Dzień 4. Dlaczego wyginęły dinozaury?	44
Dzień 5. Dinozaury z wykopalisk	46
Grudzień, tydzień 2. Idzie zima ze śniegiem	48
Dzień 1. Zimna zima	48
Dzień 2. Roztańczony bałwanek	52
Dzień 3. Mikołajki	55
Dzień 4. Zimowe ubrania	57
Dzień 5. Zima wokół nas	59
Grudzień, tydzień 3. Idą święta	62
Dzień 1. W oczekiwaniu na święta	62
Dzień 2. Choinka	66
Dzień 3. Kolorowe bombki	69
Dzień 4. Świąteczna atmosfera	71
Dzień 5. Świąteczne prezenty	73
Grudzień, tydzień 4. Projekt <i>Książka</i>	75
Dzień 1.	75
Dzień 2.	80
Dzień 3.	83
Dzień 4.	86
Dzień 5.	89
Styczeń, tydzień 1. Mijają dni, miesiące, lata	92
Dzień 1. Urodziny	92
Dzień 2. Jesteśmy coraz starsi	96
Dzień 3. Jak upływa czas?	99
Dzień 4. Zabawa sylwestrowa	101
Dzień 5. Przyjęcie urodzinowe	104
Styczeń, tydzień 2. Zima i zwierzęta	106
Dzień 1. Ptasia stołówka	106
Dzień 2. Dokarmiamy ptaszki	109
Dzień 3. Karmnik z figur geometrycznych	113
Dzień 4. Zima i ptaki	115
Dzień 5. Zimowe przysmaki zwierząt	117

Styczeń, tydzień 3. Babcia i dziadek.....	120
Dzień 1. Słodka niespodzianka	120
Dzień 2. Babcia i dziadek.....	124
Dzień 3. Kwiatki dla babci	127
Dzień 4. Laurka.....	129
Dzień 5. Spotkanie z babcią i z dziadkiem	131
Styczeń, tydzień 4. Projekt <i>Teatr</i>	133
Dzień 1.	133
Dzień 2.	142
Dzień 3.	145
Dzień 4.	148
Dzień 5.	151
Zestawy ćwiczeń ruchowych	154
Inscenizacja: Babcie bywają różne	158

Ogólny rozkład materiału

LISTOPAD				
Lp.		Moje prawa i obowiązki	Moje zdrowie i bezpieczeństwo	
1.		Mam prawa i obowiązki, s. 10	Bezpiecznie na rowerze, s. 22	
2.		Lubię pomagać, s. 13	W zdrowym ciele zdrowy duch, s. 26	
3.		Robimy porządk i s. 16	Dzień Pluszowego Misia, s. 29	
4.		Ilustrujemy nasze obowiązki, s. 18	Mydło wszystko umyje, s. 31	
5.		Prawa dziecka – ważna sprawa, s. 20	Wiem, jak dbać o swoje zdrowie, s. 34	
GRUDZIEŃ				
Lp.	Jak wyglądał świat przed milionami lat	Idzie zima ze śniegiem	Idą święta	Projekt Książka
1.	Dinozaury – straszne jaszczury, s. 36	Zimna zima, s. 48	W oczekiwaniu na święta, s. 62	s. 75
2.	Jakie były dinozaury?, s. 39	Roztańczony bałwanek, s. 52	Choinka, s. 66	s. 80
3.	Starożytne olbrzymy, s. 42	Mikołajki, s. 55	Kolorowe bombki, s. 69	s. 83
4.	Dlaczego wyginęły dinozaury?, s. 44	Zimowe ubrania, s. 57	Świąteczna atmosfera, s. 71	s. 86
5.	Dinozaury z wykopalisk, s. 46	Zima wokół nas, s. 59	Świąteczne prezenty, s. 73	s. 89
STYCZEŃ				
Lp.	Mijają dni, miesiące, lata	Zima i zwierzęta	Babcia i dziadek	Projekt Teatr
1.	Urodziny, s. 92	Ptasia stołówka, s. 106	Słodka niespodzianka, s. 120	s. 133
2.	Jesteśmy coraz starsi, s. 96	Dokarmiamy ptaszki, s. 109	Babcia i dziadek, s. 124	s. 142
3.	Jak upływa czas?, s. 99	Karmnik z figur geometrycznych, s. 113	Kwiatki dla babci, s. 127	s. 145
4.	Zabawa sylwestrowa, s. 101	Zima i ptaki, s. 115	Laurka, s. 129	s. 148
5.	Przyjęcie urodzinowe, s. 104	Zimowe przysmaki zwierząt, s. 117	Spotkanie z babcią i z dziadkiem, s. 131	s. 151

Drodzy Nauczyciele

Przewodniki z serii *Olek i Ada* umożliwiają pracę w grupach 3-latków, 4-latków i grupach łączonych – 3- i 4-latków. Zastosowaliśmy w nich szereg rozwiązań mających na celu podniesienie komfortu Państwa pracy.

Na początku każdego z przewodników zamieściliśmy ogólny rozkład materiału, będący także swego rodzaju spisem treści. W każdym ze scenariuszy dnia znajdziecie Państwo zarówno propozycje zapisów w dzienniku, jak i punkty z obszarów podstawy programowej – tym samym w jednym miejscu zgromadziliśmy dla Państwa informacje potrzebne przy uzupełnianiu dziennika zajęć. Pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji poszczególnych zabaw oznaczyliśmy wyrazistym kolorem czcionki. To cenne rozwiązanie zwłaszcza dla tych z Państwa, którzy będą korzystać z wybranych zabaw i aktywności proponowanych w scenariuszach. Aby ułatwić pracę w grupach łączonych – 3- i 4-latków, wprowadziliśmy system tabel oznaczonych kolorystycznie. W kolumnach oznaczonych żółtym paskiem zawarliśmy treści dla 3-latków, a w kolumnach oznaczonych zielonym paskiem zawarliśmy treści dla 4-latków. Zajęcia są opisane w taki sposób, aby mogli Państwo równocześnie pracować z 3- i 4-latkami na odpowiednim do ich rozwoju poziomie. Na szczególną uwagę zasługują, zastosowane w przewodniku metodycznym, ikony, które ułatwią Państwu odnalezienie interesujących Państwa treści.

Konstruując poszczególne scenariusze zajęć, Autorki zadbały o wspieranie całościowego rozwoju dziecka, będącego głównym celem wychowania przedszkolnego. Dzielą się one z Państwem wiedzą zdobytą w czasie swojej wieloletniej pracy z dziećmi.

Wychodząc naprzeciw założeniom podstawy programowej i najnowszym badaniom, opisaliśmy w przewodnikach cztery projekty edukacyjne (projekt nr 1 i projekt nr 2 – w cz. 2 przewodnika, projekt nr 3 – w cz. 3 przewodnika, projekt nr 4 – w cz. 4 przewodnika). Jako że część z Państwa nie pracowała dotychczas metodą projektów w opisach, poprowadzimy Państwa „za rękę”. Pokażemy, jak pracować tą metodą i jakie są jej założenia. Zachęcamy do zapoznania się na wstępie z artykułem dr Barbary Bilewicz-Kuźnii (s. 7), w którym opisuje ona metodę projektów w kontekście edukacji przedszkolnej.

Począwszy od 3. tygodnia września proponujemy Państwu realizację zestawów ćwiczeń ruchowych. Pierwsze dwa tygodnie września traktujemy jako tygodnie adaptacyjne.

Na końcu publikacji zamieściliśmy również inscenizację *Pasowanie na przedszkolaka*, którą mogą Państwo wykorzystać w dowolnie wybranym dniu.

Oddając Państwu niniejszą publikację, wyrażamy wielką nadzieję, że spełni swoje zadanie – pomoże uczynić zajęcia z dziećmi wspaniałą przygodą i zrealizować założenia podstawy programowej.

Zespół autorski i redakcyjny

Metoda projektów w przedszkolu

Pobyt dziecka w przedszkolu ma być czasem przygody poznawczej, eksplorowania świata i badania jego fenomenów, stawiania pytań o sprawy interesujące i szukania na nie odpowiedzi. Wartość takiej edukacji płynie z najnowszych doniesień badawczych, wskazują na to także aktualne dokumenty wyznaczające pracę przedszkola. Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego (Rozporządzenie z dnia 14 lutego 2017 r.) wyraźnie kładzie nacisk na wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Wsparcie to ma umożliwić dziecku gromadzenie doświadczeń pozwalających na odkrywanie własnych możliwości, działanie i odkrywanie sensu tego działania. W związku z takimi priorytetami i potrzebami zmieniają się style myślenia i metody dydaktyczne pracy przedszkola. Odchodzenie od metod tradycyjnych, którym towarzyszą: transmisja wiedzy, pokaz i instrukcja, na rzecz metod aktywnych, w których nauczyciel bardziej organizuje proces gromadzenia nowych doświadczeń i badania niż przekazuje wiedzę, okazuje się znacznie bardziej korzystne rozwojowo dla dzieci. Metody aktywne, takie jak metoda projektów, zaczynają być w przedszkolu główną metodą pracy.

Czym jest metoda projektów?

Metoda projektów należy do grupy metod aktywizujących o charakterze holistycznym, o szerokim spektrum oddziaływania, czyli wspierających dziecko całościowo, we wszystkich sferach. To metoda związana z działaniem i aktywnym uczestnictwem w niej wszystkich zaangażowanych na każdym etapie realizacji. Sam projekt z definicji jest pogłębianym badaniem, w którym grupa ludzi analizuje problem i wielostronnie go bada, by potem zaprezentować innym swoją wiedzę, swoje umiejętności. Metoda wywodzi się z praktyki rozwiązywania problemów w szkołach zawodowych. Jej głównym popularyzatorem w USA był John Dewey. Jako rozwiązanie metodyczne była znana i praktykowana w Polsce już po II wojnie światowej. Współcześnie publikują na jej temat: Agnieszka Mikina, Bogusława Gołębiak, Krystyna Chałas, Teresa Parczewska i Barbara Bilewicz-Kuźnia, Małgorzata Milczewska. Jako model pracy, który na stałe przyjął się w rzeczywistości przedszkolnej, jest realizowany we Włoszech, w miasteczku i rejonie Reggio Emilia. Przedszkola w regionie, jak i samo Centrum Reggio Children (www.reggiochildren.it/centro-internazionale-loris-malaguzzi), stanowią od lat dla całego świata wzór praktycznej realizacji metody projektów i związanego z tym podejścia pedagogicznego.

Filozofia edukacyjna metody

Metoda projektów nie jest jedynie metodą. Poza charakterystycznymi dla niej etapami praktycznymi zawiera szereg praw, które określają jej fenomen. To przede wszystkim podejście, nastawienie nauczyciela do własnej pracy, do dzieci oraz do zasobów osobistych i materialnych przestrzeni, w której są dzieci. Przyglądając się roli nauczyciela, należy podkreślić, że jest on przede wszystkim organizatorem. Współaranżuje warunki do gromadzenia przez dzieci doświadczeń i budowania wiedzy – nie tylko fizycznej, ale i społecznej. Dorosły wie, że przedszkole, sala i inne przestrzenie są źródłem nowych doświadczeń i uczenia się, dlatego dba o właściwą ich organizację. Wie, że im bogatsze i bardziej przemyślane otoczenie, tym lepiej dla rozwoju dziecka. W metodzie projektów przestrzeń jest bowiem trzecim nauczycielem. Stąd w sali przedszkolnej powinno być dużo (ale nie za dużo) stymulujących, bogatych kątek zainteresowań z materiałami do eksploracji poznawczych, społecznych i twórczych. Środowisko to ma być eksploracyjnie zachęcające do działań i badań. Nowe ośrodki (kąciki), materiały, okazy do badania gromadzi i tworzy się wspólnie. Ich współtwórcami są dorośli, nauczyciel, rodzice, dziadkowie, pracownicy przedszkola, dorośli społeczno-kulturowego otoczenia przedszkola i wreszcie, a może przede wszystkim, dzieci.

Pracujący metodą projektów kierują się zasadą, że etap przedszkolny to etap budowania wiedzy indywidualnej, okres gromadzenia doświadczeń. Dziecko może w tym okresie jeszcze błędzić, tylko obserwować – jeszcze nie działać, zastanawiać się, nie umieć pytać i od razu odpowiadać na pytania. Nie od razu jest też badaczem, eksploratorem, może być początkowo tylko obserwatorem. Dorosły z taką wiedzą i empatyczną percepcją jest cierpliwy; wie, że edukacja to proces, nie cel. Organizuje proces uczenia się; wie, że dzieci uczą się same, nie że są nauczane. Nie stawia zatem celów operacyjnych do pojedynczych zajęć projektowych czy jednostkowej aktywności; wie, że procesy gromadzenia doświadczeń wymagają czasu. Projekt też wymaga czasu. Trwa zazwyczaj co najmniej tydzień, a najlepiej od 2 do 3 tygodni. Na każdym etapie cechują nauczyciela duży szacunek i duże zaufanie do możliwości dziecka, postawa słuchająca, rozumiejąca, empatyczna, ale i inspirująca. Taki dorosły wie, że nie on jest głównym źródłem wiedzy.

Bardzo szanuje wiedzę osobistą dziecka i wie, że większą wartość, niż przekaz wiedzy, ma wspólne, zespołowe rozwiązywanie problemów i badanie zjawisk oraz poszukiwanie odpowiedzi poprzez sięganie do różnych źródeł wiedzy, np. wiedzy eksperta. Wie też, że nie mniej ważne jest umożliwienie dzieciom dzielenia się zdobytą wiedzą.

Metodyczne procedury metody projektów

Praca metodą projektów obejmuje 3 etapy. Zastanawiając się, nad jakim projektem będziemy pracować, można sięgnąć do treści wybranego programu wychowania przedszkolnego, wybrać zagadnienie ogólne, wieloaspektowe i np. zrealizować projekty: strażak, lekarz, las itp., lub wybrać wąskie, sensu stricto badawcze obiekty/tematy (np. chleb, dynia, gleba, minerały itp.). Dobrze jest także podążać za zainteresowaniami dzieci, obserwować je i słuchać, co je interesuje, jakie tematy, problemy, zagadnienia chciałby bardziej zgłębić. Takimi dość uniwersalnymi dziecięcymi tematami są np. psy, koty, dinozaury, kosmos. Można też skupić się na jakimś ważnym lokalnie czy kulturowo problemie, zagadnieniu zdrowotnym czy związanym z przyrodą. Można także zapytać dzieci, o czym by chciały się czegoś więcej dowiedzieć, czego nauczyć, co je interesuje.

Etap 1. dotyczy zatem wyboru tematu, rozeznania się w tym, jaką dzieci mają o nim wiedzę, oraz czego nowego chciałyby się dowiedzieć. Mamy zatem trzy niezbędne elementy etapu 1. Wybór tematu, który musi być ważny z punktu widzenia zainteresowań dzieci, wagi problemu lub treści programowych. Po drugie: należy przekonać się, co dzieci już wiedzą na ten temat. Jest to bardzo ważny element pracy i właściwie punkt wyjścia do dalszych działań. Brak takiego rozeznania powoduje, że z góry zakładamy, że dzieci posiadają określone zasoby wiedzy, których tak naprawdę nie znamy. Wyzwała to u nauczyciela strategię raczej kierowniczą niż konstruktywistyczną. A w założeniu tej ostatniej dziecko ma budować wiedzę na tych podstawach, które już ma, aby tworzyć nowe jej struktury. W praktyce nauczyciel zapyta dzieci, np. przy projekcie lekarz: *Co wiecie na temat pracy lekarza? Kto to jest lekarz? Czym się zajmuje?*; a przy projekcie chleb: *Co wiecie na temat chleba? Co to jest chleb? Jak wygląda chleb? Jakie są chleby?* Warto jest tę dziecięcą wiedzę przedstawić graficznie. W tym celu można przygotować duży arkusz papieru i w formie mapy myśli zanotować odpowiedzi dzieci. Powstaje wtedy tzw. siatka wstępna/siatka wiedzy. Tworząc taką siatkę, nauczyciel może również na niej notować, kto powiedział daną rzecz, Np. *Lekarz leczy ludzi* (Krzyś). Innym sposobem jest nagrywanie wypowiedzi dzieci na dyktafon i później prezentowanie ich. Uczy to lepszego precyzowania własnych myśli i zaspokaja potrzebę uznania. Dodatkowo, jest punktem wyjścia do kolejnych działań. Po stworzeniu siatki wiedzy nauczyciel może zachęcić dzieci, by w domu spróbowały się jeszcze czegoś więcej dowiedzieć na dany temat. Gdy dzieci zgłoszą posiadanie nowej wiedzy, nauczyciel doda nowe informacje do opracowanej siatki wiedzy. Tu ważne jest też poinformowanie rodziców, nad jakim tematem obecnie grupa pracuje, i zachęcenie ich do zaangażowania się w różny sposób, np. przyniesienie materiałów edukacyjnych na dany temat, zaproszenie do bycia ekspertem itp.

Na pierwszym etapie projektu istotne jest także stworzenie siatki pytań, które mogą być zapisane lub nagrane. Dorosły pyta zatem: *Co chcielibyście o tym wiedzieć więcej? O co chcielibyście zapytać? Co was interesuje w związku z tym tematem?* Na tym etapie można też postawić i zapisać hipotezy dzieci, wynikające z analizy kilku ich pytań. Np. Jeśli dzieci (też dzięki sugestii dorosłego) chciałyby się dowiedzieć, jak się robi chleb, można je zapytać: *A jak myślicie? Czego potrzebujemy do upieczenia chleba?* (Zapisujemy odpowiedzi dzieci). *Kto mógłby nam o tym powiedzieć, pokazać to? Gdzie możemy pójść, kogo zaprosić?* W dalszej kolejności nauczyciel planuje, jaką aktywność zaproponuje dzieciom, by pozwoliła dowiedzieć się więcej o badanym obiekcie, zjawisku, fenomenie.

Etap 2. powinien zawierać więc **działania badawcze** (o różnych charakterze, czasem typowe badanie fizyczne, a czasem badanie zjawiska bardziej od strony społecznej), **wizytę eksperta i/lub wyprawę terenową**. Jeśli temat jest bardziej społeczny, problemy i pytania są rozwiązywane często podczas wyprawy terenowej i/lub wizyty eksperta. Jeśli problem jest badawczy, np. dzieci chcą się dowiedzieć, jaki jest chleb i co w nim jest (mogą badać jego fizyczne właściwości), analizują, badają i rozpatrują temat pod kątem postawionych sobie pytań, z wykorzystaniem narzędzi badawczych i pomiarowych. W tym celu warto założyć w sali kącik badawczy, w którym zgromadzone będą narzędzia i środki do badań, np.: lupy, dyktafon, podkładki do notowania, narzędzia miernicze itp. Poza działaniami w placówce ważne są wyjścia w teren i wycieczki. Jeśli nie ma takiej możliwości, wartościowym doświadczeniem jest spotka-

nie z ekspertem, który wyjaśni dzieciom interesujące je kwestie lub przygotuje dla nich pokaz. Podczas takich wyjść lub spotkań poszczególne dzieci otrzymują zadania. Może to być np. przywitanie eksperta, zadawanie ekspertowi pytań, robienie zdjęć, nagrywanie rozmowy na dyktafon, naszkicowanie czegoś, odnalezienie informacji na dany temat, zanotowanie jakiejś informacji, przyjrzenie się czemuś i zdanie z tego relacji itp. Elementy te wykorzystują wartość uczenia się społecznego (od innych ludzi), więc nauczyciel nie jest jedynym źródłem wiedzy; są nim też eksperci. Mogą być nimi rodzice, dziadkowe i pracownicy przedszkola – wszyscy, którzy mogą się podzielić swoją osobistą lub profesjonalną wiedzą. Tego rodzaju sytuacje powodują nie tylko budowanie bliskości poznawczej, intelektualnej, ale zacieśniają więzi społeczne.

W etapie 3. Istotną rolę odgrywa **rozmowa podsumowująca** oraz **przygotowanie wydarzenia kulminacyjnego**, by umożliwić dzieciom dzielenie się z innymi swoją wiedzą. Formami autoprezentacji mogą być: przedstawienia, spotkania tematyczne z rodzicami, wystawa prac, giełda przedmiotów, zabawa tematyczna, pokaz dla innych grup itp. W toku pracy metodą projektów nauczyciel dokonuje obserwacji rozwoju dziecka, sporządza notatki, gromadzi wytwory jego aktywności (prace plastyczne, zdjęcia, książki, gazetki itp.), a dzieci mogą stworzyć pamiątkową kronikę projektu.

Dlaczego warto realizować projekty w przedszkolu?

- Praca metodą projektów badawczych realizuje w praktyce holistyczną koncepcję edukacji.
- Biorąc udział w projekcie, dziecko uczy się rzeczywistego rozwiązywania problemów i zrozumienia zjawisk, samodzielnego ich zgłębiania.
- Metodyka projektu rozbudza i realizuje dziecięce potrzeby poznawcze (pytania, eksplorowania, eksponowania), wspiera eksplorację świata i jego zjawisk, buduje struktury wiedzy, wspomaga indywidualny rozwój każdego jej uczestnika.
- Udział w projekcie jest uczeniem się w działaniu; nadaje procesowi edukacji przedszkolnej emocjonalny, ważny sens.
- Wykonywanie projektu integruje osoby, grupy i środowiska.
- Praca metodą projektów jest zgodna z wytycznymi nowej podstawy programowej.

Barbara Bilewicz-Kuźnia

Zakład Pedagogiki Przedszkolnej
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenia słownikowe <i>Każdy jest inny</i>. Ćwiczenie spostrzegawczości <i>Czego brakuje?</i> Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 11. II. Zabawa naśladowcza <i>Zwierzę w moim domu</i>. Wyjaśnienie znaczenia słów <i>prawa i obowiązki</i>. Wysłuchanie opowiadania E. Stadtmüller <i>Prawa i obowiązki</i>. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce. Cel: kształtowanie u dzieci świadomości posiadania praw i obowiązków. Zabawa ruchowa <i>Mam przyjaciela</i>. Zabawy na świeżym powietrzu: rysowanie kredą na chodniku wokół przedszkola, pomoc w grabieniu liści. III. Obowiązki dyżurnego w przedszkolu. Zabawa tematyczna <i>Dom</i>.	
Rysowanie linii falistych i kół. Zabawa ze śpiewem <i>Nie chcę cię znać</i>.	Omówienie ilustracji. Rysowanie obowiązków. Kreślenie linii po śladzie.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 2, III 3, III 4, III 5, III 7, IV 2, IV 5

Cele ogólne

- kształtowanie u dzieci świadomości posiadania praw i obowiązków,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie umiejętności wypowiadania się na określony temat.

Cele operacyjne

Dziecko:

- podaje przykłady swoich praw i obowiązków,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia słownikowe *Każdy jest inny*.
Obrazki przedstawiające dzieci różnych narodowości i o różnym stopniu sprawności (Chińczyk, Afroamerykanin, Indianin, dziecko na wózku inwalidzkim, niewidome dziecko z psem przewodnikiem).
N. prosi, aby wybrane dzieci omówiły wygląd dwóch dowolnych osób. Po wykonaniu tej części zadania prosi, aby dzieci zastanowiły się, czym różnią się od siebie omówione osoby, a w czym są podobne. N. wspólnie z dziećmi zastanawia się nad tym, co by było, gdyby wszyscy wyglądali tak samo.
- Ćwiczenie spostrzegawczości *Czego brakuje?*
Przedmioty codziennego użytku (z sali), np.: kredka, klocek, lalka, samochodzik.
N. rozkłada przedmioty na stole i prosi dzieci, aby je nazwały i zapamiętały. Następnie prosi jedno z dzieci, aby odwróciło się tyłem, i w tym czasie chowa jeden z przedmiotów. Następnie dziecko ogląda przedmioty, które pozostały, i je nazywa. Jego zadaniem jest określić, którego brakuje.
- Ćwiczenia logopedyczne.
Lusterko dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstrowa ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.
Głonojad – język jest jak głonojad, który przysysa się do ścianek akwariów i nie rusza się z miejsca – *przyklejamy* język na górze, za zębami, i staramy się utrzymać go nieruchomo w tej pozycji jak najdłużej.
Rybki – wysuwamy wargi mocno do przodu, naśladując pyszczek rybki, a następnie prowadzimy język po podniebieniu od zębów w stronę gardła – w ten sposób przepływa pierwsza rybka, potem płyną kolejne rybki.

Mamy prawo do kochania naszych najbliższych – wargi mocno wysuwamy do przodu, posyłając mocnego całusa mamie, tacie i innym osobom z najbliższej rodziny.

Mamy prawo do mówienia – wargi mocno wysuwamy do przodu – i *prawo do milczenia* – obie wargi chowamy do wewnątrz jamy ustnej i zaciskamy tak, aby nie było ich widać.

Mamy prawo do radości – wargi szeroko rozciągamy, kąciuki ust unosimy do góry – i *prawo do smutku* – kąciuki ust opuszczamy.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 11 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa muzyczno-ruchowa *Dwóm tańczyć się zachciało* (muzyka popularna).
N. śpiewa, a dzieci w parach stają naprzeciw siebie i podają sobie ręce na krzyż (podają sobie prawe ręce i lewe ręce), obracają się w powstałych dwuosobowych kołach w jedną stronę, w podskokach.

*Dwóm tańczyć się zachciało, zachciało, zachciało,
lecz im się nie udało, fari, fari, fara.*

Dzieci zatrzymują się i przeciągają ręce (*piłują drewno*).

*Kłócili się ze sobą, ze sobą, ze sobą:
ja nie chcę tańczyć z tobą, fari, fari, fara.*

Dzieci rozchodzą się i szukają nowej pary.

*Poszukam więc innego, innego, innego,
do tańca zgrabniejszego, fari, fari, fara.*

- Zabawa ze śpiewem – *Nie chcę cię znać* (muzyka popularna).
N. śpiewa piosenkę, a dzieci, ustawione w parach naprzeciw siebie, odchodzą od siebie (w tył) i machają dłońmi.

Nie chcę Cię, nie chcę Cię, nie chcę Cię znać.

Dzieci wracają do siebie i przywołują się dłońmi.

Chodź do mnie, chodź do mnie, rączkę mi daj.

Dzieci podają sobie ręce i obracają się w koło.

Prawą mi daj, lewą mi daj i już się na mnie nie gniewaj. (bis)

- Zabawa utrwalająca znajomość osób z grupy – *Kto to?*
Przepaska na oczy.

Wybrane przez N. dziecko, z zasłoniętymi oczami, rozpoznaje wybraną osobę poprzez dotykanie jedynie jej włosów, twarzy i ubrania. Następnie wybrane przez N. dziecko udziela odpowiedzi na pytanie: *Kto to?* Potem zdejmuje z oczu przepaskę i wyjaśnia, skąd wiedziało, kogo dotyka.

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Podajmy sobie ręce* (przy nagraniu spokojnej melodii).
Dzieci ustawiają się w 2 kołach (w zewnętrznym – chłopcy, w wewnętrznym – dziewczynki). Najpierw dzieci tańczą w kołach (które obracają się w przeciwną stronę), później dzieci tańczą w parach – dziewczynki odwracają się do chłopców, tworząc pary.

II

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Zwierzę w moim domu*.
Dzieci stoją w kole, a N. naśladuje ruchem jakieś zwierzę, które może mieszkać w domu, np. psa. Jeśli dzieci mają problem z odgadnięciem, jakie to zwierzę, wówczas N. prezentuje również odgłos, jaki to zwierzę wydaje. Potem chętne dziecko wchodzi do koła i naśladuje ruchy zwierzęcia domowego, a pozostałe dzieci odgadują, co to za zwierzę. Gdy odgadną, wszystkie dzieci naśladują przez chwilę ruchy i odgłos tego zwierzęcia.
- Wyjaśnienie znaczenia słów *prawa* i *obowiązki*.
N. wyjaśnia, że wszyscy ludzie (dorośli i dzieci) mają swoje prawa, czyli coś, co każdemu człowiekowi się należy. Każdy człowiek ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa, do edukacji, prywatności, wolności słowa i wyznania. Prawa dorosłych osób są zapisane w *Deklaracji Praw Człowieka*, a prawa dzieci są zapisane w *Konwencji Praw Dziecka*. Mówią one o tym, że każde dziecko ma prawo do życia,

rodziny, nauki, zabawy i wypoczynku, do miłości, ochrony i bezpieczeństwa. Każdy człowiek powinien mieć też swoje obowiązki. Obowiązkiem dorosłych osób jest praca, dbanie o utrzymanie swojej rodziny, zapewnienie mieszkania i żywienia. N. pyta, jakie obowiązki mogą mieć dzieci i w jaki sposób powinny pomagać swoim rodzicom.

- Słuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Prawa i obowiązki*.

Książka (s. 24–25) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Olek wrócił z przedszkola z głową pełną pomysłów.

– Dzisiaj pani powiedziała, że każde dziecko ma swoje prawa – oświadczył przejęty – i do życia, i do zabawy, i do mówienia o tym, co dla niego ważne, na przykład o swoich godziwych pragnieniach.

– A jakie są te twoje „godziwe pragnienia”? – zainteresował się tato.

– Chcę mieć akwarium! – wypalił Olek. – To bardzo godziwe pragnienie, bo tak naprawdę to chciałbym psa, ale wiem, że to niemożliwe, bo Ada jest uczulona na wszystko, co kudłate, nawet na chomika – dodał z żalem w głosie. – Nie chcę, żeby ciągle kichała, więc znalazłem dla siebie zwierzątko bez futerka. Taka rybka nie szczeka, nie brudzi podłogi i nie trzeba jej wyprowadzać na spacer. A do tego jest śliczna. I jeszcze... pani mówiła, że każde dziecko ma prawo do wypoczynku, a przy akwarium bardzo dobrze się odpoczywa.

– Widzę, że prawa dziecka masz w małym paluszk – uśmiechnął się tato. – A czy pani wspomniała coś o obowiązkach?

– Jakich obowiązków? – zdziwił się Olek.

– Związanych na przykład z posiadaniem akwarium – tato rozsiadł się wygodnie w fotelu i zaczął wyliczać: czy wiesz, że takie akwarium trzeba od czasu do czasu czyścić, codziennie karmić rybki, sprawdzać, czy mają odpowiednią temperaturę wody, dbać o podwodny ogródek, czyli rosnące w akwarium roślinki... Jesteś na to wszystko gotowy?

– Ja?

– A kto?

– No... ale...

– Chcesz mi powiedzieć, że jesteś jeszcze za mały, aby się tym zająć? – tato spojrzał Olkowi prosto w oczy.

– No... bo ja nigdy nie sprzątałem w akwarium – spuścił głowę wielbiciel rybek. – Myślałem, że wystarczy kupić glonojady, takie jak ma wujek.

– Glonojady oczyszczają szybki z glonów, ale nie wypłuczają zabrudzonego żwirku, nie przytną nazbyt wybujałych roślinek, już nie mówiąc o tym, że nie będą pamiętać o kupieniu karmy, a bez jedzenia rybki nie przeżyją.

– To znaczy, że nie mogę mieć nic żywego? – Olkowi zaczęło zbierać się na płacz.

– Czy ja powiedziałem, że nie możesz? – wzruszył ramionami tato. – Ja chcę tylko, abyś zrozumiał, że posiadanie własnego zwierzątka to duża odpowiedzialność.

– A jak ty byś mi trochę pomógł albo mama? – nie dawał za wygraną Olek.

– Zastanowimy się – obiecał tato. – Może cię to czegoś nauczy...

– Właśnie! – krzyknął Olek. – Przypomniałem sobie coś bardzo ważnego. Pani mówiła, że dziecko ma prawo do nauki, więc... jak będzie z tym akwarium?

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytania:

- O czym dowiedział się Olek w przedszkolu?
- Jakie obowiązki ma w domu twoja mama?
- Jakie obowiązki ma w domu twój tata?
- Jakie masz obowiązki w domu?
- W jaki jeszcze sposób możemy pomagać naszym rodzicom?
- Jakie marzenie miał Olek?
- Jakie obowiązki wiążą się z posiadaniem rybek? W jaki sposób należy dbać o rybki?

- Zabawa ruchowa *Mam przyjaciela*.
Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej linii melodycznej do dowolnej piosenki z refrenem, którą znają dzieci.

Dzieci słuchają piosenki i wskazują, gdzie ona się zmienia, gdzie słychać refren, a gdzie zwrotki. Następnie słuchają melodii po raz drugi. W czasie zwrotek spacerują po dywanie samodzielnie, w czasie refrenu łączą się w pary przyjaciół, podając sobie ręce i tańcząc razem w kółeczku.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Rysowanie kredą na chodniku wokół przedszkola.
Kolorowa kreda.
N. prosi dzieci, aby opisały dzisiejszą pogodę. Mówi im, że aby świat wokół nas był bardziej kolorowy i wesoły, możemy narysować wesołe obrazki na chodniku wokół przedszkola.
- Pomoc w grabieniu liści.
Grabki.
N. pyta dzieci, czy wiedzą, na czym polega praca dozorczy w przedszkolu. *Czym się ten pan/ta pania zajmuje? W czym może nam pomóc? Czy jest coś, w czym my możemy pomóc panu dozorczy?*
N. zaprasza dzieci do pomocy, np.: do grabienia liści, zbierania zabawek ogrodowych.

III

- Obowiązki dyżurnego w przedszkolu.
Znaczkę dyżurnego od książek, zabawek, stolików, kredek.
N. pokazuje dzieciom znaczkę dyżurnych i omawia, na czym będzie polegał dany dyżur i jakie obowiązki będzie miał dyżurny. Umawia się z dziećmi, że dyżurni będą zmieniani każdego dnia tak, aby w krótkim czasie każde dziecko mogło pełnić tę rolę. Na koniec dnia N. ocenia pracę dyżurnych. Dzieci biją brawo za *dobrze wykonany dyżur*.
- Zabawa tematyczna *Dom*.
Dzieci dzielą się rolami, jakie będą pełniły w zabawie; ustalają wspólnie, co będzie należało do obowiązków danej osoby w zabawie. Wyznaczają obowiązki dla *mamy, taty, dzieci*. Na koniec zabawy oceniają, czy dana osoba dobrze wywiązywała się ze swoich obowiązków.

Rysowanie linii falistych i kół	Karta pracy, cz. 1, nr 35
Dla każdego dziecka: kartki, kredki. Dzieci: – rysują linie faliste i koła.	Dzieci: – mówią, jakie obowiązki mają Olek i Ada, – rysują obowiązki, – rysują wzór linii po śladzie.

Listopad, tydzień 3

Dzień 2

Moje prawa i obowiązki

Lubię pomagać

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Wybór dyżurnych dnia. Ćwiczenia słuchu fonematycznego. Zabawa ruchowa <i>Witamy się...</i> Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 11.
II. Reagowanie ruchem na zmianę rytmu. Wysłuchanie piosenki <i>Lubię pomagać</i> . Omówienie tekstu piosenki. Rytmizowanie tekstu refrenu. Cel: kształtowanie poczucia rytmu. Zabawa inscenizacyjna do tekstu piosenki. Quiz <i>Jak mogę pomagać?</i> Zabawy na świeżym powietrzu: slalom między drzewami, zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Moja kurtka ma kolor...</i>
III. Improwizacje ruchowe przy piosence <i>Lubię pomagać</i> . Ćwiczenia słuchowe <i>Kto to mówi?</i> Zapoznanie z baśnią <i>O Śnieżce i siedmiu krasnoludkach</i> .

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 7

Cele ogólne

- kształtowanie poczucia rytmu,
- rozwijanie empatii.

Cele operacyjne

Dziecko:

- reaguje ruchem na zmianę rytmu,
- śpiewa refren piosenki,
- wie, w jaki sposób może pomagać innym.

Przebieg dnia

I

- Wybranie dyżurnych dnia.

Znaczki dyżurnych.

N. przypomina zakres obowiązków każdego z dyżurnych. Rozdaje wybranym dzieciom znaczki dyżurnego od książek, zabawek, stolików, kredek. Na koniec dnia N. ocenia pracę dyżurnych. Dzieci biją brawo za dobrze wykonany dyżur.

- Ćwiczenia słuchu fonematycznego.

Dzieci wraz z N. dzielą rytmicznie słowo *prawa* na sylaby, jednocześnie klaszcząc. Następnie N. mówi pojedyncze słowa, a dzieci (czterolatki) mają za zadanie klasnąć wtedy, gdy usłyszą w nim sylabę *pra*. Przykładowe słowa: *praca, pracownik, dzieci, pranie, bratek, prasowanie, piłka, prawnik*.

- Zabawa ruchowa *Witamy się...*

Dzieci swobodnie poruszają się po sali. Kiedy N. klaśnie w dłonie i wyda polecenie, dzieci witają się w konkretny sposób (podajemy sobie dłonie, przybijamy piątkę, witamy się uśmiechem, witamy się nosami itp.).

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 11 (przewodnik, cz. 2, s. 11).

II

- Reagowanie ruchem na zmianę rytmu.

Tamburyn.

N. gra na tamburynie i prezentuje dzieciom rytm do biegu, do marszu i do czworakowania. Podpowiada, do czego zaprasza każdy z rytmów. Zadaniem dzieci jest reagować właściwym ruchem na zmianę rytmu.

- Słuchanie piosenki *Lubię pomagać* (sł. i muz. B. Forma).

Nagranie piosenki *Lubię pomagać*, odtwarzacz CD.

Wesoło

Skła - dam u - bra - nia, u - sta - wiam bu - ty

i z ro - dzi - ca - mi ro - bię za - ku - py.

Cho - ciał je - stem ma - ły, o po - rzą - dek dbam,

za - baw - ki w po - ko - ju za - wsze sprzą - tam sam.

1. *Składam ubrania,
ustawiam buty
i z rodzicami
robię zakupy.*

Ref.: *Chociaż jestem mały,
o porządek dbam,
zabawki w pokoju
zawsze sprzątam sam. (2 x)*

2. *W pracach domowych
pomagam mamie,
a to niełatwe
przecież zadanie.*

Ref.: *Chociaż jestem mały...*

3. *Wychodzę chętnie,
zimą czy latem,
na spacer z psem
i starszym bratem.*

Ref.: *Chociaż jestem mały...*

- Omówienie tekstu piosenki.
N. prosi dzieci, aby opowiedziały, o czym jest ta piosenka.
- *W jaki sposób można pomagać rodzicom w domu?*
- *Z kim można wychodzić zimą i latem na spacer?*
- Rytmizowanie tekstu refrenu.
N. mówi tekst refrenu, a dzieci powtarzają go, jednocześnie uderzając rytmicznie w dłonie.
- Zabawa inscenizacyjna do tekstu piosenki.
Nagranie piosenki *Lubię pomagać*, odtwarzacz CD.
Dzieci chodzą swobodnie po sali w czasie zwrotek, a w czasie refrenu naśladują sprzątanie zabawek.
- Quiz *Jak mogę pomagać?*
Dzieci wybierają sobie dowolną zabawkę i ustalają z N., że będzie on zadawał pytania. Jeśli odpowiedź brzmi *tak* – podniosą do góry zabawkę, jeśli odpowiedź brzmi *nie* – schowają zabawkę za plecami.
N. zadaje pytania:
 - *Czy potrafisz sam sprzątać zabawki w swoim pokoju?*
 - *Czy możesz sam iść do sklepu po zakupy?*
 - *Czy potrafisz samodzielnie się ubrać?*
 - *Czy możesz razem z mamą odkurzyć dywan?*
 - *Czy potrafisz ładnie układać swoje ubrania?*
 - *Czy masz obowiązki w domu?*

Zabawy na świeżym powietrzu

- Slalom pomiędzy drzewami.
N. pokazuje drogę pomiędzy drzewami, a dzieci go naśladują. Następnie chętnie dziecko wskazuje drogę pomiędzy drzewami, biegnąc w innej kolejności, a pozostałe dzieci podążają tą drogą. Zabawę można urozmaicić, pokonując trasę w podskokach lub krokiem dostawnym.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Moja kurtka ma kolor...*
Dzieci biegają po wyznaczonym terenie. Na kłaśnięcie N. dzieci łączą się w koła według kolorów kurtek. N. pyta wybrane dzieci: *Jaki kolor ma twoja kurtka?* Dziecko odpowiada, podając jej kolor.

III

- Improwizacje ruchowe przy piosence *Lubię pomagać* (przewodnik, cz. 2, s. 14–15).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Lubię pomagać*.
Dzieci poruszają się przy nagraniu zwrotek piosenki w wybrany przez siebie sposób. W czasie refrenu stają i go śpiewają, jednocześnie wyklaskując rytm. Powtarzają za N. kilkakrotnie tekst pierwszej zwrotki.
- Ćwiczenia słuchowe *Kto to mówi?*
Dzieci siedzą w kręgu. Chętnie dziecko zasłania oczy i odgaduje, kto się do niego odezwał, np. *Halo, halo, hej, hej, to ja*. Może powtórzyć również tekst refrenu piosenki.
- Zapoznanie z baśnią *Królowna Śnieżka i siedmiu krasnoludków*.
Dowolne wydanie baśni *O Śnieżce i siedmiu krasnoludkach* (z kolorowymi ilustracjami).

N. opowiada baśń *Królowna Śnieżka i siedmiu krasnoludków*, jednocześnie pokazując ilustracje w książce. Szczególną uwagę zwraca na obowiązki, jakie miała w domu Śnieżka, i jakie obowiązki miały krasnoludki, jak wzajemnie sobie pomagali. Prosi dzieci, aby – po wysłuchaniu baśni – opowiedziały ją swoimi słowami. Na koniec pyta, jakiej rady dzieci chciałyby udzielić Śnieżce, a jakiej – krasnoludkom.

Listopad, tydzień 3

Dzień 3

Moje prawa i obowiązki

Robimy porządk

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa <i>Kto potrafi?</i> Wybór dyżurnych dnia. Zabawa <i>Czarodziejskie porządki</i>. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 11. II. Zabawa grupowa <i>Zmywarka</i>. Zabawa <i>Sprzątamy talerze po obiedzie</i>. Zabawa w rzędach – <i>Kelner</i>. Zabawa <i>Zanieś na miejsce</i>. Zabawa <i>Porządki w szatni</i>. Cel: rozwijanie umiejętności segregowania. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem równowagi – <i>Przejdź po torze</i>, zabawa z elementem podskoku – <i>Szczur</i>. III. Oglądanie książeczek z obrazkami o kotach, np. <i>Kocia Kicia</i>.	Określanie na obrazkach położenia w przestrzeni kota i psa. Rysowanie po śladzie drogi pieska do miski. Zabawa integracyjna z kłębkim wełny – <i>Kocia zabawa</i>. Zabawa muzyczno-ruchowa przy piosence <i>Lubię pomagać</i>. Zabawa na pożegnanie <i>Zrób żółwika</i>.
---	--

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, IV 2, IV 5, IV 12, IV 14

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności klasyfikowania,
- **określanie położenia przedmiotów w przestrzeni.**

Cele operacyjne

Dziecko:

- segreguje przedmioty według danej cechy,
- **stosuje określenia dotyczące położenia przedmiotów w przestrzeni.**

Przebieg dnia

I

- Zabawa *Kto potrafi?*
Dzieci stoją w kole. N. prosi, by weszły do środka te z nich, które potrafią: same założyć kurtkę, buty, czapkę, spodnie, skarpety, ustawiać kubeczki, talerzyki, łyżki przy talerzu, wymieszać składniki sałatki warzywnej, wytrzeć kurz na półce lub wytrzeć stoliki mokrą ściereczką, posegregować klocki lub zabawki, ustawić książeczki w biblioteczkę, poskładać koszulki, itd.
- Wybranie dyżurnych dnia.
Znaczk
N. przypomina zakres obowiązków każdego z dyżurnych. Rozdaje chętnym dzieciom znaczk dyżurnego od książek, zabawek, stolików, kredek. Na koniec dnia N. ocenia pracę dyżurnych, a dzieci biją brawo za dobrze wykonany dyżur.
- Zabawa *Czarodziejskie porządki*.
Tamburyn.
N. zaczarowuje dzieci w zabawki, np.: lalki, piłki, samochody, misie. Gra wolny rytm na tamburynie, a zabawki poruszają się w charakterystyczny sposób po całej sali. Gdy zaczyna grać szybko – zabawki same się sprzątają i podchodzą do miejsca w sali, gdzie jest ich miejsce.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 11 (przewodnik, cz. 2, s. 11).

II

- Zabawa grupowa *Zmywarka*.

3 karty (talerzyk, miseczka, kubeczek), plastikowe naczynia, suszarka do naczyń lub kosz ze zmywarki.

N. wskazuje, nazywa i demonstrowuje, jak ułożyć naczynia w sposób uporządkowany na suszarce do naczyń (lub włożyć do kosza ze zmywarki). Dzieci, zgodnie z obrazkiem wylosowanym na karcie (karty odwrócone obrazkami do dołu), układają talerzyki, miseczki i kubeczki (plastikowe) lub wkładają plastikowe naczynia z kąjaka kuchennego do zmywarki.

- Zabawa *Sprzątamy talerze po obiedzie*.

Kolorowe tarcze gimnastyczne: czerwone, zielone, niebieskie.

N. rozkłada na stolikach tarcze gimnastyczne (talerze) i prosi dzieci, aby posprzątały je po skończonym posiłku, ustawiając jedną na drugiej. Dzieci układają piramidkę z tarcz.

- Zabawa w rzędach – *Kelner*.

2 tarcze gimnastyczne, drewniane kločki (lub plastikowe naczynia z kąjaka kuchennego) – po tyle samo dla każdej drużyny, 2 tace, 2 koszyki lub pojemniki na naczynia.

Dzieci, ustawione w dwóch rzędach, kolejno przenoszą na tarczach gimnastycznych po jednym kločku z tacy (lub dowolne naczynia plastikowe) do pojemników ustawionych na drugim końcu sali. Wracają i przekazują tarcze kolejnej osobie z drużyny. Jeśli klocek spadnie z tarczy, dziecko wraca i odkłada go z powrotem na tacę, samo przechodzi na koniec rzędu. Wygrywa drużyna, która szybciej przeniesie wszystkie kločki z tacy do pojemnika.

- Zabawa *Zanieś na miejsce*.

Klocek, samochodzik, kredkę, ręcznik, pastę do zębów, papier toaletowy, chusteczki w pudełku, książkę, krzeselko.

N. układa w środku koła przedmioty z różnych pomieszczeń. N. prosi dzieci, by je odniosły na właściwe miejsca.

- Zabawa *Porządku w szatni*.

N. zabiera buty z półek i ustawia pomieszczone w szeregu. Prowadzi dzieci do szatni i prosi, by odszukały swoje buty, dobrały do pary i zaniosły na właściwe miejsce.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem równowagi – *Przejdź po torze*.

Linka (lub gruby sznurek albo skakanki).

N. rozwija linkę i układa na ziemi tor. Dzieci mają przejść po linie stopa za stopą (czterolatki) lub małymi krokami (trzylatki), utrzymując równowagę. Przy powtórzeniu zabawy układamy linkę inaczej.

- Zabawa z elementem podskoku – *Szczur*.

Skakanka.

Dzieci są ustawione w kręgu. N. wchodzi do środka ze skakanką i kręci nią nisko przy ziemi, a dzieci przeskakują przez nią.

III

Oglądanie książeczek z obrazkami	Karta pracy, cz. 1, nr 36
Dzieci oglądają książeczki z obrazkami o kotach, np. Kocia Kicia.	Dzieci: – szukają na obrazkach kota i psa, – określają położenie zwierząt w przestrzeni, – rysują po śladzie drogę pieska do miski.

- Zabawa integracyjna z kłębkami wełny – *Kocia zabawa*.

Kłębek wełny.

Dzieci są kotami. Siedzą w kole z rozchylonymi nogami, prostymi w kolanach, i toczą kłębek do kolegi, który zakreca nitkę na nadgarstku i toczy kłębek do następnej osoby. Gdy wszyscy mają już nitkę na nadgarstku, ostatnie dziecko, które dostało kłębek, rozpoczyna zwijanie wełny. Dzieci kolejno wstają, zwijają wełnę, przekazują kłębek koledze i siadają na jego miejscu.

- Zabawa muzyczno-ruchowa do piosenki *Lubię pomagać*.

Grzechotki, kołatki, nagranie piosenki *Lubię pomagać*, odtwarzacz CD.

Dzieci wykonują akompaniament do piosenki na instrumentach perkusyjnych – grzechotkach (re-fren) i kołatkach (zwrotki).

- Zabawa na pożegnanie – *Zrób żółwika*.
Dzieci żegnają odchodzących do domu słowami: *Żegnamy cię...* (imię dziecka), i stukają się piąstkami z wymienionym dzieckiem.

Listopad, tydzień 3

Dzień 4

Moje prawa i obowiązki Ilustrujemy nasze obowiązki

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Wybranie dyżurnych dnia. Zabawa sensoryczna <i>Ciepło – zimno</i> . Zabawa <i>Jestem...</i> Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 11.	
II. Zabawa integrująca grupę – <i>Witam tych, którzy...</i> Wykonanie pracy plastycznej <i>Nasze obowiązki</i> . Cel: poznawanie praw dziecka, rozwijanie umiejętności pracy w małych grupach. Zabawa utrwalająca znajomość osób z grupy – <i>Kto to?</i> Rozmowa kierowana pytaniami – <i>W czym mogę pomóc?</i> Pomaganie dyżurnemu w wypełnianiu jego obowiązków. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Mogę – nie mogę</i> , zabawa ruchowa zainicjowana przez dzieci.	
III. Utrwalanie tekstu piosenki <i>Lubię pomagać</i> . Kreślenie po śladzie linii prostych i łamanych.	Kolorowanie takich samych części jak w figurze obok. Rysowanie po szarych wzorach.
Kolorowanie wybranego rysunku dotyczącego praw dziecka i wręczenie go bliskiej osobie.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 5, III 7, IV 2, IV 5, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie sprawności manualnych,
- rozszerzanie doświadczeń sensorycznych,
- poznawanie praw i obowiązków dziecka.

Cele operacyjne

Dziecko:

- koloruje rysunek – samo i w parze z inną osobą,
- uczestniczy w zabawach sensorycznych,
- wypowiada się na temat praw dziecka.

Przebieg dnia

I

- Wybranie dyżurnych dnia.
Znaczki dyżurnych.
N. przypomina zakres obowiązków każdego z dyżurnych. Rozdaje chętnym dzieciom znaczki dyżurnego od książek, zabawek, stolików, kredek. Na koniec dnia N. ocenia pracę dyżurnych, a dzieci biją brawo za dobrze wykonany dyżur.
- Zabawa sensoryczna *Ciepło – zimno*.
Dwie miski z wodą (w jednej bardzo zimna, w drugiej ciepła).
N. podaje dzieciom miskę z bardzo zimną wodą i prosi, aby na chwilę zanurzyły w niej dłonie. Po chwili pyta, jaka jest woda, czy miło było dzieciom trzymać w niej rękę. To samo następuje przy omawianiu wrażeń z dotykania ciepłej wody. Na zakończenie zabawy N. pyta dzieci: *Co jest przyjemniejsze w dotyku – zimna woda czy ciepła woda?*
- Zabawa *Jestem...*
Mały podest (może być niskie krzesło).
Chętne (lub wybrane) dziecko wchodzi na podest i mówi coś o sobie (np. *Jestem Michał, mam 3 (4) lata i lubię jeść lody*).

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 11 (przewodnik, cz. 2, s. 11).

II

- Zabawa integrująca grupę – *Witam tych, którzy...*
Dzieci siedzą w kole tak, aby każde z nich widziało pozostałe osoby. N. mówi: *Witam tych, którzy są dzisiaj w dobrym humorze*, i macha na powitanie ręką. Prosi, aby pomachały dzieci, które są w dobrym humorze. Można wymyślać inne powitania, np.: *Witam tych, którzy lubią się bawić. Witam tych, którzy jedli dzisiaj śniadanie* itp.
- Wykonanie pracy plastycznej *Nasze obowiązki*.
Kredki, kartki.
N. przypomina, jakie obowiązki mają dzieci w przedszkolu i w domu. Prosi, aby każde dziecko narysowało, jaki obowiązek wykonuje. Może to być sprzątanie po sobie zabawek (rysunek: zabawki na półkach), podlewanie kwiatów itp. Warto, aby następnym krokiem było omówienie poszczególnych rysunków.
- Zabawa utrwalająca znajomość osób z grupy – *Kto to?*
Przepaska na oczy.
Chętne dziecko, z zasłoniętymi oczami, rozpoznaje wybraną osobę poprzez dotykanie jedynie jej włosów, twarzy i ubrania. Wybrane przez N. dziecko udziela odpowiedzi na pytanie: *Kto to?* Zdejmuje z oczu przepaskę i odpowiada na pytanie: *Skąd wiedziałeś, kogo dotykasz?*
- Rozmowa kierowana pytaniami – *W czym mogę pomóc?*
N. rozmawia z dziećmi na temat tego, w czym i komu mogą pomagać w przedszkolu i w domu. Warto przypomnieć dzieciom, na co są jeszcze za małe lub podczas wykonywania jakich czynności muszą poprosić o pomoc osobę dorosłą.
- Pomaganie dyżurnemu w wypełnianiu jego obowiązków.
N. przypomina dzieciom, jakie są obowiązki dyżurnego. Wspólnie zastanawiają się, co by się stało, gdyby dyżurny ich nie wypełniał, i jak się zachować, kiedy ktoś nie umie/nie może wypełniać swoich obowiązków. Chętne (lub wybrane) osoby mogą pomóc dyżurnemu w wykonywaniu wybranych czynności.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Mogę – nie mogę*.
Dzieci poruszają się swobodnie po terenie ogrodu, kiedy N. wypowiada nazwy czynności, które mogą wykonywać (np. *Mogę się śmiać, kiedy obejrzę coś wesołego*). Kiedy N. wypowiada nazwy czynności zabronionych/niebezpiecznych (np. *Mogę się bawić zapalkami*), dzieci zastygają w bezruchu.
- Zabawa ruchowa zainicjowana przez dzieci.
N. przypomina, że dzieci mają prawo do zabawy. Ważne jest, aby ta zabawa była bezpieczna (można wspólnie przypomnieć zasady bezpiecznej zabawy na terenie ogrodu) i nie sprawiała nikomu przykrości. Wybrane przez N. dziecko wymyśla zabawę dla całej grupy.

III

- Utrwalanie tekstu piosenki *Lubię pomagać*.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Lubię pomagać*, 4 obrazki (dziecko robiące zakupy z rodzicami, dziecko wycierające naczynia, dziecko na spacerze z psem, dziecko układające zabawki w pokoju).
N. omawia z dziećmi każdy obrazek. Grupa zastanawia się, do której zwrotki (lub refrenu) pasuje dany obrazek. Chętne dzieci uzasadniają swój wybór. Następnie N. włącza nagranie melodii utworu. Dzieci śpiewają zwrotkę (lub refren) zgodną ze wskazanym obrazkiem.

Kreślenie po śladzie linii prostych i łamanych

Karta pracy, cz. 1, nr 37

Kredki, proste wzory grafomotoryczne, linie proste i linie łamane.

- Dzieci:
- kreślą po śladzie linie proste i linie łamane.

Dzieci:

- mówią, na ile części jest podzielona figura,
- wskazują pokolorowaną część,
- na figurze znajdującej się obok, kolorują tą część, która znajduje się w takim samym miejscu, jak we wzorze,
- rysują po szarych wzorach kredkami w różnych kolorach.

- Kolorowanie wybranego rysunku dotyczącego praw dziecka (celem wręczenia go bliskiej osobie).
Rysunki przedstawiające prawa dziecka (można wykorzystać te z zajęć z II części dnia), kredki.
N. zachęca do starannego kolorowania rysunków, które będą wręczone bliskim osobom.

Listopad, tydzień 3

Dzień 5

Moje prawa i obowiązki

Prawa dziecka – ważna sprawa

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wybranie dyżurnych dnia. Wspólne porządkowanie kącików tematycznych. Zabawa dydaktyczna *Magiczne słowa*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 11.
- II. Zabawa rozpoczynająca zajęcia – *Iskierka przyjaźni*. Rozmowa o prawach dziecka na podstawie wiersza. Cel: utrwalanie znajomości praw dzieci. Rozmowa kierowana na temat: *Co możemy zrobić, żeby każde dziecko w przedszkolu знаło swoje prawa?* Zabawa ruchowa przy muzyce – *Podajmy sobie ręce*. Quiz dydaktyczny *Moje prawa*.
Zabawy na świeżym powietrzu: pomaganie w drobnych pracach porządkowych na terenie przedszkolnym, spacer w okolicy przedszkola – rozmowa na temat obowiązków pieszego.
- III. Zabawa przy muzyce – *Zapraszam do tańca*. Zabawa dydaktyczna *Niedokończone zdania*. Ćwiczenia słuchowe *Głuchy telefon*. Zabawa muzyczno-ruchowa *Dwóm tańczyć się zachciało*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 1, II 7, III 2, III 3, III 4, III 7, IV 2, IV 5, IV 7

Cele ogólne

- utrwalanie znajomości praw dziecka,
- rozwijanie wypowiedzi słownych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia wybrane prawa dziecka,
- wypowiada się na podany temat.

Przebieg dnia

I

- Wybranie dyżurnych dnia.
Znaczki dyżurnych.
N. przypomina zakres obowiązków każdego z dyżurnych. Rozdaje chętnym dzieciom znaczki dyżurnego od książek, zabawek, stolików, kredek. Na koniec dnia N. ocenia pracę dyżurnych, a dzieci biją brawo za dobrze wykonany dyżur.
- Wspólne porządkowanie kącików tematycznych.
Rozmowy na temat tego, dlaczego ważne jest, aby każdy odkładał rzeczy na swoje miejsce, dlaczego trzeba zachować porządek w kąciakach itp.
- Zabawa dydaktyczna *Magiczne słowa*.
N. dzieli dzieci na dwie grupy (trzylatków i czterolatków). Trzylatkom przekazuje po cichu wybrane *magiczne* słowo, które mają wypowiedzieć na głos. Zadaniem czterolatków jest podanie przykładu sytuacji, w której można użyć takiego słowa.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 11 (przewodnik, cz. 2, s. 11).

II

- Zabawa rozpoczynająca zajęcia – *Iskierka przyjaźni*.
Dzieci siedzą w kole i trzymają się za ręce. N. delikatnie ściska rękę dziecka po swojej prawej stronie i mówi: *Wysyłam iskierkę przyjaźni*. Dziecko przekazuje w ten sam sposób uścisk kolejnej osobie i tak aż do momentu, kiedy *iskierka* wróci do N.

- Rozmowa o prawach dziecka (na podstawie wiersza).
Tekst wiersza („Świerszczyk” 3/2005, na podstawie Konwencji o Prawach Dziecka).

*Mały człowieku! To nie zabawa – masz prawo wiedzieć, jakie masz prawa.
Na samym wstępie uwierz z ochotą, że jesteś młodą ludzką istotą.
Twój kolor skóry, płeć i wierzenia – to dla nikogo nie ma znaczenia.
Mama i tata, w każdej potrzebie, oboje muszą wciąż dbać o ciebie.
Masz prawo wzrastać w górę, by w końcu tak jak roślina wspiąć się ku słońcu.
Gdy już nie mieszkasz z tatą lub z mamą, możesz oboje kochać tak samo.
Nikt nie ma prawa, starszy czy młody, czytać twych listów bez twojej zgody.
Nikt nie ma prawa bić cię, wyzywać, szturchać, obrażać lub ci ubliżać.
Kiedy medycznej szukasz opieki, masz prawo dostać pomoc i leki.
Musisz mieć także czas na zabawę, bo odpoczynek jest twoim prawem.
Jeśli zaznajesz krzywdy, przemoc, możesz natychmiast szukać pomocy.
Możesz się uczyć i bez wytchnienia rozwijać talent i uzdolnienia.
By nikt tych praw łamać się nie ważył, Rzecznik Praw Dziecka stoi na straży.*

N. zadaje dzieciom pytania:

- *Dlaczego wszystkie dzieci mają takie same prawa?*
- *Jakie prawa dzieci były opisane w wierszu?*
- *Jak myślicie, kto to jest Rzecznik Praw Dziecka?*
- Rozmowa kierowana na temat: *Co możemy zrobić, żeby każde dziecko w przedszkolu знаło swoje prawa?*
Dzieci wspólnie z N. zastanawiają się, co można zrobić, żeby wszystkie dzieci w przedszkolu znały swoje prawa tak jak one. N. zapisuje pomysły i, jeśli to możliwe (np. jeśli zostało zapisane, że trzeba o tym powiedzieć, kiedy się spotkamy), realizuje je razem z dziećmi.
- Zabawa ruchowa przy muzyce – *Podajmy sobie ręce.*
Dzieci ustawiają się w 2 kołach (w zewnętrznym – chłopcy, w wewnętrznym – dziewczynki). Najpierw dzieci tańczą w kołach (które obracają się w przeciwną stronę), później tańczą w parach – dziewczynki odwracają się do chłopców, tworząc pary.
- Quiz dydaktyczny *Moje prawa.*
Kartoniki z uśmiechniętą buzią i ze smutną buzią (dla każdego dziecka).
N. wypowiada stwierdzenia. Kiedy dzieci się z nimi zgadzają (udzielają odpowiedzi *tak*), pokazują uśmiechniętą buzię. Kiedy dzieci nie zgadzają się z tym, co mówi N. (odpowiadają *nie*), pokazują smutną buzię.

*Mogę straszyć innych dla zabawy.
Gdy coś zbroję na placu zabaw, pani, która to widzi, może dać mi klapsa.
Mogę sobie wybrać, z kim będę się bawić.
Kiedy ktoś mi dokucza, mogę o tym powiedzieć osobie dorosłej.
Jeśli specjalnie zepsuję ulubioną zabawkę swojego kolegi z przedszkola, na pewno nie spotka mnie kara.
Jeżeli jestem zmęczony, mogę odpocząć.
Kiedy ktoś namawia mnie do zrobienia czegoś złego, mówię o tym osobie dorosłej.
Kiedy jestem chory, powinienem iść z rodzicami do lekarza.*

Zabawy na świeżym powietrzu

Uwaga! W razie niepogody można porozmawiać z dziećmi na tematy poruszane podczas zabaw – pomoc innym, obowiązki pieszego.

- Pomaganie w drobnych pracach porządkowych na terenie przedszkolnym.
Grabki, worki, rękawiczki.
N. prosi, aby dzieci rozejrzały się po terenie placu przedszkolnego i wspólnie zastanowiły się, w jaki sposób można go uporządkować, a tym samym pomóc innym (dozorcy, woźnej itp.).
- Spacer w okolicy przedszkola – rozmowa na temat obowiązków pieszego.
N. przypomina, jakie są obowiązki pieszego (przechodzenie na pasach, stosowanie się do sygnalizacji świetlnej, chodzenie lewą stroną jezdni, jeśli nie ma chodnika itp.). Wspólnie z dziećmi można się zastanowić, co by się stało, gdyby piesi nie wypełniali swoich obowiązków (nie stosowali się do przepisów, które ich obowiązują).

III

- Zabawa przy muzyce – *Zapraszam do tańca*.
Odtwarzacz CD, nagranie wesołej muzyki.
N. dzieli dzieci na dwie grupy. Jedna grupa tańczy swobodnie, a druga siedzi na dywanie. Kiedy następuje przerwa w muzyce, dzieci z pierwszej grupy zapraszają pozostałe dzieci do tańca. Można tańczyć w parach lub w grupach.
- Zabawa dydaktyczna *Niedokończone zdania*.
N. prosi, aby chętne dzieci dokończyły zdania:
Dobrze, gdy...
Czuję się źle, gdy...
Używam magicznych słów, bo...
- Ćwiczenia słuchowe *Głuchy telefon*.
Dzieci siedzą w kole. N. mówi wybrane przez siebie zdanie (np. *Jestem dzisiaj wesoła.*) na ucho osobie z prawej strony. Jej zadaniem jest przekazać w ten sam sposób to samo zdanie. Kolejna osoba robi to samo i zabawa trwa dotąd, aż zdanie wróci do N. Na zakończenie następuje porównanie zdań – tego, które wypowiedział N. przez głuchy telefon, i zdania, które do niego wróciło.
- Zabawa muzyczno-ruchowa *Dwóm tańczyć się zachciało* (przewodnik, cz. 2, s. 11).

Listopad, tydzień 4

Dzień 1

Moje zdrowie i bezpieczeństwo

Bezpiecznie na rowerze

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Ćwiczenia słuchowe <i>Owoce i warzywa</i> . Lepienie z plasteliny. Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 12.
II.	Rozwiązanie zagadki. Zabawa ruchowa <i>Wycieczka rowerowa</i> . Słuchanie opowiadania A. Widzowskiej <i>Rower</i> . Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce. Rozumienie humoru sytuacyjnego. Utrwalanie znajomości numeru alarmowego 112. Cel: wdrażanie do dbania o własne zdrowie.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Numer alarmowy</i> , zabawa bieżna <i>Wyścig kolarski</i> .
III.	Zabawa dydaktyczna <i>Akcesoria rowerowe</i> . Ćwiczenie spostrzegawczości – <i>Koła</i> . Ćwiczenia grafomotoryczne <i>Rower</i> . Zabawa ruchowa-naśladowcza <i>Zwierzę w moim domu</i> .

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 8, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 8

Cele ogólne

- wdrażanie do dbania o własne zdrowie,
- utrwalanie znajomości numeru alarmowego 112,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie umiejętności wypowiadania się na określony temat.

Cele operacyjne

Dziecko:

- jeździ na rowerze w kasku i ochraniaczach na kolana i łokcie,
- podaje numer alarmowy,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia słuchowe *Owoce i warzywa*.
Obrazki owoców i warzyw.

N. kładzie przed dziećmi obrazki owoców i warzyw; mówi o tym, że ich spożywanie jest ważne dla zdrowia. Prosi dzieci, aby je nazwały. Następnie wspólnie z dziećmi rytmizuje ich nazwy, jednocześnie wyklasując sylaby. N. rytmizuje nazwę dowolnego owocu lub warzywa, a wybrane dziecko ma za zadanie rozwiązać zagadkę – podać jego pełną nazwę. Potem N. wyznacza dziecko, które będzie zadawało zagadki innym dzieciom.

- Lepienie z plasteliny.

Plastelina, podkładki.

N. rozdaje dzieciom plastelinę i podkładki. Prosi dzieci, aby ulepiły dowolne owoce i warzywa, a ich nazwy podzieliły rytmicznie (na sylaby).

- Ćwiczenia logopedyczne.

Lusterko dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom lusterka i demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.

Mycie zębów – język jak szczoteczka myje zęby: dzieci przesuwają język po zewnętrznej i po wewnętrznej stronie zębów – górnych i dolnych.

Generalne porządki – myją językiem ostatni ząb na górze i na dole, z prawej strony i z lewej strony.

Spacer – język bardzo lubi chodzić codziennie na spacer – dzieci przesuwają język, który wędruje w górę, w stronę nosa, i w dół, w stronę brody.

Biegi – język lubi biegać – przesuwają go szybko po górnej wardze, pomiędzy kącikami ust.

Odpoczynek – po bieganiu język lubi odpoczywać: dzieci głęboko oddychają – wciągają powietrze nosem, a wypuszczają ustami.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 12 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa ruchowa *Wycieczka rowerowa*.

Dzieci stają swobodnie na dywanie. N. mówi, że wszyscy razem *wybierają się na wycieczkę rowerową: zakładają kask na głowę i ochraniacze na kolana oraz łokcie* (dzieci naśladują ruchem mocowanie kasku i ochraniaczy). Następnie kładą się na plecach i *pedalują* (poruszają nogami – wykonują nimi kołiste ruchy). *Dojeżdżają do parku, zdejmują kask i ochraniacze* – podskakują, *potem jadą do lasu, gdzie zbierają jagody, a następnie wracają do przedszkola*. Za każdym razem, przed wyruszeniem w drogę, powtarzają gest zakładania kasku i ochraniaczy.

- Zabawa ruchowa z piłką *Co jest zdrowe?*

Piłka gumowa.

Dzieci stoją w szeregu. Łapią piłkę od N., gdy ten podaje nazwy zdrowych zachowań (tj. pijemy soki, zjadamy warzywa, słuchamy zaleceń lekarza, ubieramy się ciepło jesienią), i nie łapią, gdy N. podaje przykłady zachowań szkodliwych dla zdrowia (np.: objadamy się słodyczami, nie bawimy się na świeżym powietrzu, nie zjadamy warzyw, nie słuchamy lekarza, nie ubieramy się ciepło jesienią). Gdy dziecko złapie piłkę, mimo że wymienione zachowanie nie było prozdrowotne, to siada przez chwilę z boku.

- Zabawa ruchowa *Gimnastyka z misiem*.

Miś dla każdego dziecka.

Dzieci wykonują ze swoimi misiami następujące ćwiczenia:

- przytulają misie,
- w leżeniu na plecach, kładą misie na brzuchu i głęboko oddychają,
- lekko podrzucają misie i je łapią,
- czworakują z misiami na plecach,
- kołyszają misia w lewo i w prawo,
- obracają się wokół własnej osi z misiem uniesionym nad głowę.

- Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Gimnastyka – fajna sprawa* (melodia popularna).

Dzieci słuchają tekstu piosenki i ilustrują go ruchem. Przy kolejnym wykonywaniu refrenu tempo jest coraz szybsze.

*Gimnastyka – fajna sprawa,
dla nas wszystkich to zabawa.
Ręce w górę, w przód i w bok,
skok do przodu, w górę skok.*

Dzieci:

kręcą się na boki,

wyciągają ręce do góry, do przodu i na bok,
wykonują skok do przodu i do góry,

Głowa, ramiona, kolana, pięty,
kolana, pięty, kolana, pięty,
głowa, ramiona, kolana, pięty,
oczy, uszy, usta, nos.

wskazują na głowę, ramiona, kolana, pięty,
wskazują na kolana i pięty, ponownie na kolana i pięty,
ponownie wskazują na głowę, ramiona, kolana i pięty,
wskazują na oczy, uszy, usta i nos.

- Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Tańczymy labada*.
Dzieci z N. poruszają się po obwodzie koła w rytmie śpiewanej piosenki i pokazują część ciała, którą wymieniają w danym momencie.

*Tańczymy labada, labada, labada,
tańczymy labada, małego walczyka, hej!
Tańczymy taniec ten, taniec ten, taniec ten,
tańczą go harcerze i małe zuchy też.
Małe rączki – małe (dzieci poruszają się, podnosząc ręce do góry) itd.*

II

- Rozwiązanie zagadki.
N. prezentuje dzieciom zagadkę. Pyta, o czym jest ta zagadka.

*By nim jeździć po podwórku,
musisz szybko pedałować,
trzymać mocno kierownicę.
Głowę w kasku lepiej schowaj! (rower)*

- Zabawa ruchowa *Wycieczka rowerowa* (przewodnik, cz. 2, s. 23).
- Słuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Rower*.

Książka (s. 26–27) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Olek był z siebie bardzo dumny. Udało mu się samodzielnie napompować tylne koło od roweru. Poma- gał mu w tym tata, który bardzo lubił wycieczki rowerowe. Chłopiec nie mógł się doczekać wyjścia na podwórko.

– Synku, pomogę ci założyć kask i ochraniacze na kolana – powiedział tata.

– Nie chcę kasku, bo w nim wyglądam jak żółw! – powiedział Olek.

– Jak żółw? – zdziwił się tata.

– Tak. On ma skorupę na plecach, a ja na głowie.

– Kask chroni głowę przed uderzeniem. Każdy rowerzysta o tym wie.

– Nie chcę! W kasku jest mi gorąco.

– Zgoda, ale w takim razie ja nie wezmę swojego roweru, a ty będziesz jechał bardzo wolno tuż przy mnie.

– Dobrze, tatusiu.

Pogoda była piękna. Słońce ogrzewało piegowaty nosek Olka i promyczkiem wskazywało drogę przez park. Chłopiec jechał ostrożnie, a tata szedł tuż za nim. Nagle w oddali zobaczyli łaciatego kota. Stał na środku alejki i wpatrywał się w ptasie gniazdo na drzewie.

– Kot! – zawołał Olek i mocniej nacisnął pedały roweru.

– Nie tak szybko, synku – upomniął go tata.

– Kici, kici! – zawołał chłopiec i od tej pory liczyło się tylko jedno: dogonić kota! Kółka roweru kręciły się coraz szybciej i szybciej, a wiatr szumiał w uszach Olka.

– Stój! – krzyknął tata.

Olek nie posłuchał. Na zakręcie stracił równowagę i przewrócił się na asfaltowej alejce. Kierownica prze- krzywiła się pod wpływem uderzenia. Chłopiec usiadł zaskoczony i dotknął swojego czoła.

– Boli! – krzyknął.

Tata pochylił się nad synkiem.

– Nabijeś sobie guza, ale na szczęście głowa nie jest rozcięta.

Olek spojrział na swoje zdarte kolano i na łokieć. Rany nie były duże, ale szczypały jak małe szczypawki.

Tata przytulił synka i powiedział:

– Obiecałeś jechać wolno. Gdybyś założył kask i ochraniacze, nic by cię teraz nie bolało. Wie o tym każdy rowerzysta – mały i duży.

– Ja też wiem... – szepnął chłopiec, ocierając spływającą po policzku łzę.
 Wieczorem Olek pokazywał Adzie plastry z opatrunkiem na kolanie i na łokciu, a przede wszystkim fioletowego guza na czole.
 – Pamiętaj, Ada, kiedy chcesz jeździć na rowerze, zawsze zakładaj ochraniacze i żółwia na głowę.
 – Dobrze – odparła Ada.
 „O co chodzi z tym żółwiem?” – zastanawiała się mama, ale miała nadzieję, że tata jej to później wytłumaczy.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.
 N. zadaje pytania:
 - Z czego Olek był bardzo dumny?
 - Co jest potrzebne, aby bezpiecznie jeździć na rowerze?
 - Z jakim zwierzęciem kojarzył się Olkowi kask? Dlaczego?
 - Dlaczego Olek nabił sobie guza?
- Rozumienie humoru sytuacyjnego.
 N. przypomina radę, jaką Olek dał swojej siostrze: *Pamiętaj, Ada, kiedy chcesz jeździć na rowerze, zawsze zakładaj ochraniacze i żółwia na głowę.* Pyta dzieci, co to znaczy. Tłumaczy humor sytuacyjny.
- Utrwalanie znajomości numeru alarmowego 112.
 N. uświadamia dzieciom, że czasem, podczas jazdy na rowerze lub samochodem, może zdarzyć się wypadek. Pyta dzieci, jak należy wtedy postąpić, gdzie szukać pomocy. Przypomina dzieciom numer alarmowy 112 (przyczepia go na tablicy) i sposób, by go zapamiętać. Jest on zapisany na twarzy dziecka: jedno usta, jeden nos, dwa oczy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Numer alarmowy*.
 Dzieci powtarzają numer, a następnie dodają do niego ruchy: jeden krok w bok, jeden krok do przodu, dwa podskoki w miejscu. Dzieci powtarzają kilka razy sekwencję ruchów, jednocześnie mówiąc rymowanąkę: *Każdy z nas ten numer zna: jeden, jeden, dwa.*
- Zabawa bieżna *Wyścig kolarski*.
Dwie skakanki.
 N. wyznacza skakankami linie – startu i mety. Dzieci biegną po troje, naśladując jednocześnie rękami ruch kręcących się kół. Wygrywa osoba, która pierwsza przybiegnie do mety. Pozostałe dzieci brawami nagradzają wszystkich uczestników wyścigu.

III

- Zabawa dydaktyczna *Akcesoria rowerowe*.
Sakwa rowerowa, akcesoria rowerowe: kask rowerowy, pompka, dętka, klucze do roweru, kamizelka odbłaskowa, światła – tylne i przednie, dzwonek, ochraniacze na kolana i łokcie, siodełko.
 N. przynosi sakwę rowerową, a w niej ukryte różne przedmioty, których używają rowerzyści – mali i duzi. Kolejne dzieci wydobywają przedmioty z sakwy; mówią, jak się one nazywają i do czego służą. N. wyjaśnia zastosowanie tych przedmiotów, których dzieci nie znają.
- Ćwiczenie spostrzegawczości – *Koła*.
 N. prezentuje kształt koła i prosi dzieci, aby w swoim najbliższym otoczeniu wyszukały wszystko to, co ma kształt podobny do koła, np.: zegar na ścianie, oprawki okularów, pudełko.
- Ćwiczenia grafomotoryczne *Rower*.
Kolorowanka przedstawiająca rysunek roweru, kredki.
 N. rozdaje dzieciom rysunek roweru i prosi, aby narysowały szprychy w kołach, łącząc środek koła z obręczą.

Dzieci rysują drogę pod rowerem, a słońce – nad rowerem.	Dzieci kolorują rysunek roweru. Chętne dzieci mogą dorysować osobę jadącą na rowerze.
--	---

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Zwierzę w moim domu* (przewodnik, cz. 2, s. 11).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Ulijanka</i>. Zabawa ruchowa <i>Myjemy zęby</i>. Ćwiczenia graficzne <i>Esy-floresy</i>. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 12.	
II. Zabawa na powitanie przy piosence <i>W zdrowym ciele zdrowy duch</i>. Ilustrowanie ruchem słów piosenki. Rozmowa na temat tekstu drugiej zwrotki piosenki. Cel: rozwijanie słuchu muzycznego. Kalambury do słów trzeciej zwrotki piosenki. Nauka refrenu <i>W zdrowym ciele zdrowy duch</i>. Zabawy na świeżym powietrzu: ćwiczenia ruchowe <i>Wylosuj ćwiczenie</i>, zabawa ruchowa z elementem celowania – <i>Kolor do koloru</i>.	
III. Zabawa ruchowa <i>A psik!</i>	
Kolorowanie rysunków owoców, z których dzieci chciałyby się napić soku.	Wyszukanie różnic, wybranie zdrowego jedzenia, uzasadnienie wyboru. Rysowanie poznaczonych śladach.
Degustowanie soków z różnych owoców.	
<i>Patera z owocami</i> – układanie rysunku owoców z części, naklejanie go i kolorowanie.	<i>Patera z owocami</i> – odrysowywanie sylwet owoców w różny sposób.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie słuchu muzycznego,
- propagowanie zdrowego żywienia.

Cele operacyjne

Dziecko:

- śpiewa piosenkę,
- degustuje soki owocowe.

Przebieg dnia

I

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Ulijanka* (melodia popularna). Dzieci ilustrują słowa piosenki: klękają na jedno kolano, kładą ręce na biodrach, łapią się za włosy, naśladują mycie włosów i czesanie.

*Moja Ulijanko, klęknij na kolanko,
weź się pod boczki, chwyć się za warkoczki.
Umyj się, uczesz się
i wybieraj, kogo chcesz.*

- Zabawa ruchowa *Myjemy zęby*.
Model szczęki lub zdjęcie, szczoteczka do zębów.
N. demonstruje koliste i wymiatające ruchy szczoteczki z dołu do góry i z góry na dół na modelu lub zdjęciu. Dzieci naśladują ten ruch – najpierw jednym ramieniem, następnie drugim ramieniem.
- Ćwiczenia graficzne *Esy-floresy*.
Kredki ołówkowe, kartki z liniaturą.
Dzieci rysują kolorowe wzory: linie – z góry na dół, z dołu do góry, linie pochyłe i koliste jak przy myciu zębów.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 12 (przewodnik, cz. 2, s. 23–24).

II

- Zabawa muzyczno-ruchowa na powitanie, przy piosence *W zdrowym ciele zdrowy duch* (śl. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *W zdrowym ciele zdrowy duch*.

W rytmie marsza

Dbam o swo - je zdro - wie, je - żdżę na ro - we - rze,
lu - bię też wy - pra - wy z ta - tą na sku - te - rze.
W zdro-wym cie - le zdro - wy duch – za - pa - mię - taj so - bie,
dnia ka - żde - go dbaj o sie - bie, do - brze ra - dzę to - bie.

1. *Dbam o swoje zdrowie,
jeżdżę na rowerze,
lubię też wyprawy
z tatą na skuterze.*

2. *Rano gimnastyka,
mleko na śniadanie,
a warzywa często
jem na drugie danie.*

Ref.: *W zdrowym ciele zdrowy duch –
zapamiętaj sobie,
dnia każdego dbaj o siebie,
dobrze radzę tobie. (2 x)*

Ref.: *W zdrowym ciele...*

3. *Mam też zdrowe zęby,
dokładnie je myję,
zawsze mam też czyste
uszy, włosy, szyję.*

Ref.: *W zdrowym ciele...*

Dzieci są ustawione w rozsympce po całej sali. Podczas wstępu muzycznego delikatnie kiwają się na boki. Podczas każdej zwrotki chodzą po sali z prawymi rękami uniesionymi w górę i lekko się nimi uderzają na powitanie. Podczas refrenu obracają się w miejscu wokół własnej osi (przy powtórzeniu refrenu zmieniają kierunek obrotu): po pierwszej zwrotce podskakują obunóż, po drugiej zwrotce krzyżują ręce przed sobą na wysokości barków, po trzeciej zwrotce prostują ręce wzdłuż ciała, odchylają dłonie na zewnątrz, na boki i lekko opuszczają raz lewe ramię, raz prawe. Podczas zakończenia melodii dzieci siadają w kręgu na podłodze.

- Ilustrowanie ruchem słów piosenki *W zdrowym ciele zdrowy duch*. Dzieci słuchają pierwszej zwrotki i odpowiadają na pytanie: *O czym jest mowa w tej zwrotce?* Podczas refrenu kładą się na plecach i wykonują ćwiczenie – rowerek.
- Rozmowa na temat tekstu drugiej zwrotki piosenki. Po wysłuchaniu drugiej zwrotki dzieci odpowiadają na pytania: *Kto z was lubi się gimnastykować? Kto z was lubi pić mleko lub kakao? Kto z was ma swoją ulubioną warzywną surówkę?* (Z marchewki, z ogórków, z kapusty kiszzonej, groszku, cykorii, kapusty czerwonej itp.). Podczas refrenu dzieci, stojąc, wykonują ćwiczenia ramion: proste ręce unoszą w górę, tworzą skrzydełka – ręce zginają w łokciach, dłonie opierają na ramionach.

- Kalambury do słów trzeciej zwrotki piosenki.
Po wysłuchaniu trzeciej zwrotki dzieci odgadują kalambury w wykonaniu N.: naśladowanie mycia zębów, rąk, szyi, głowy, uszu. Podczas refrenu dzieci naśladowują ruchem różne czynności higieniczne.
- Nauka refrenu piosenki *W zdrowym ciele zdrowy duch*.
Podczas głośnego powtarzania kolejnych wersów, dzieci klaszczą rytmicznie, wolno (4 razy), wystukują piąstkami szybko (6 razy), pocierają wolno wewnętrznymi stronami dłoni, uderzają szybko o uda. Następnie śpiewają refren razem z N.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Ćwiczenia ruchowe *Wylosuj ćwiczenie*.
Kostka lub losy z ikonami prostych ćwiczeń do wykonania: skłon, przysiad, podskok, marsz w miejscu, pajacyk, wiatraczki.
Dzieci kolejno rzucają kostką lub losują zadanie ruchowe do wykonania. Można powtórzyć rzuty i wykonywać kolejne ćwiczenia po kolei.
- Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Kolor do koloru*.
Tarcze i woreczki w takich samych kolorach, worek, kreda lub taśma malarska.
N. rozkłada kolorowe tarcze w dowolny sposób, w niewielkiej odległości od nich rysuje linię, na której stają dzieci. Dzieci kolejno losują z worka woreczek gimnastyczny i celują w tarczę w tym samym kolorze.

III

- Zabawa ruchowa *A psik!*
Chusteczki higieniczne dla każdego dziecka, tamburyn.
Dzieci poruszają się zgodnie z rytmem wystukany przez N. na tamburynie: maszerują, podskakują lub biegają i wymachują chusteczkami higienicznymi. Na przerwę w grze przysłaniają nimi usta i mówią: *A psik!*

Kolorowanie rysunków owoców	Karta pracy, cz. 1, nr 38
Kolorowanka z różnymi owocami, kredki. Dzieci: – kolorują rysunki owoców, z których chciałyby napić się soku.	Dzieci: – odszukują i zaznaczają cztery różnice między obrazkami, – określają, który obrazek przedstawia zdrowy zestaw do jedzenia, – rysują po szarych śladach.

- Degustowanie soków z różnych owoców.
Soki w kartonach (z różnych owoców), szklaneczki, rurki do napojów.
N. zachęca dzieci do kosztowania soków jako źródła witamin zwiększających odporność organizmu na choroby. Dzieci degustują soki z różnych owoców, łączą soki w koktajl i wypijają z użyciem rurek.

Zabawa manipulacyjna <i>Patera z owocami</i> .	Zabawa manipulacyjna <i>Patera z owocami</i> .
Rysunek pocięty na części (dla każdego dziecka), kartka, klej, kredki. Dzieci układają rysunek z 2–4 części, nakleją na kartkę i kolorują.	Rysunek pocięty na części (dla każdego dziecka), kartka, klej, kredki, sylwety owoców wycięte z grubej tektury i pokolorowane, patera, ołówki, mazaki, kalka techniczna, kartki ksero. Dzieci wybierają różne kartonowe sylwety owoców ułożone na paterze lub w ozdobnej misie i: – obrysowują sylwety ołówkami, – rysują mazakami po szarym śladzie ołówka, – wkładają kalkę techniczną (granatową) pomiędzy kartkę i rysunek; kalkują, rysując po narysowanym owocu, – kolorują owoce.

Prosimy dzieci, by przyniosły z domu na następny dzień swoje ulubione pluszowe misie.

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Stary Abraham</i>. Rozmowa na temat: <i>Jak się ubrać odpowiednio do pogody?</i> Zabawa dydaktyczna <i>Jak to się zapina?</i> Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 12.	
<p>II. Rozmowa z dziećmi – <i>Obchodzimy Dzień Pluszowego Misia</i>. Kończenie zdania. Zabawa dydaktyczna <i>Matematyczne zabawy z misiami</i>. Cel: rozwijanie umiejętności liczenia. Zabawa popularna w kole – <i>Stary niedźwiedź</i>.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Na spacerze</i>, zabawa bieżna <i>Pogotowie ratunkowe</i>.</p>	
<p>III. Ocenianie, na podstawie obrazków, czyje ruchy naśladuje Olek.
Nazywanie przedmiotów przedstawionych na zdjęciach; określanie, do czego one służą. Rysowanie kredkami w różnych kolorach po zaznaczonych śladach.
Zabawa ruchowa <i>Zabawy Olka</i>. Zabawa dydaktyczna <i>Szpital dla misia</i>. Wysłuchanie dowolnej bajki, której bohaterem jest miś.</p>	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 15

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności liczenia,
- rozwijanie umiejętności szeregowania,
- rozwijanie umiejętności samoobsługowych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- liczy elementy, porównuje liczebność zbiorów,
- porównuje wielkości i stosuje określenia: *mały, większy, największy*,
- ćwiczy sprawność dłoni i palców, manipuluje przy różnych zapięciach.

Przebieg dnia

I

- Zabawa muzyczno-ruchowa *Stary Abraham* (melodia popularna).
N. powtarza piosenkę, a dzieci potrząsają wymienianą częścią ciała: jedną ręką, drugą ręką, jedną nogą, drugą nogą, głową.
*Stary Abraham miał siedmiu synów,
siedmiu synów miał stary Abraham.
A oni siedli i nic nie jedli,
tylko śpiewali sobie tak: jedna ręka...*
- Rozmowa na temat: *Jak się ubrać odpowiednio do pogody?*
Pluszowe misie przyniesione przez dzieci z domu, czapki, szaliki, rękawiczki.
N. rozmawia z dziećmi o tym, co to znaczy ubierać się odpowiednio do pogody. Dzieci podają przykłady elementów strojów zakładanych na spacer podczas takiej pogody, jaka jest teraz. Dzieci ubierają misia na spacer. Zakładają mu czapkę, szalik i rękawiczki.
- Zabawa dydaktyczna *Jak to się zapina?*
Ubrania z różnymi rodzajami zapięć: z guzikami, suwakami, rzepami, napami, buty z różnym rodzajem zapięcia: zawiązywane na sznurówki, z suwakiem, z rzepami, itp.
Dzieci ćwiczą zapinanie ubrań i butów na różne sposoby: zapinają guziki różnej wielkości i rzepy, zasuwają i rozsuwają suwaki, zatrzaskują napy, nawlekają sznurowadła. N. demonstruje zawiązywanie sznurowadeł na kokardkę i instruuje chętne dzieci.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 12 (przewodnik, cz. 2, s. 23–24).

II

Dzień Pluszowego Misia obchodzimy od 2002 r. (setnej rocznicy powstania maskotki). Historia misia jako maskotki była związana z prezydentem Stanów Zjednoczonych Theodorem Rooseveltem i na jego cześć nazwano ją Teddy Bear. Po dziś dzień miś jest przytulanką i przyjacielem kolejnych pokoleń dzieci; symbolem dobra, miłości, ciepła, łagodności i opiekuńczości, czyli tego, czego jako ludzie bardzo pragniemy.

- Rozmowa z dziećmi – *Obchodzimy Dzień Pluszowego Misia*.
N. mówi, że Dzień Pluszowego Misia obchodzimy co roku 25 listopada. To nie jest przypadkowa data, bo właśnie tego dnia przypada rocznica powstania tej maskotki. Pluszowy miś jest bohaterem wielu filmów i książek dla dzieci.
N. prosi, by podniosły rękę dzieci, które znają któregoś z wymienionych misiów: Kubusia Puchatka, Misia Paddingtona, Misia Barnabę, Misia Uszatka, Misia Coralgola.
- Kończenie zdania.
Dzieci prezentują swoje misie. Każde z nich kończy zdanie: *Kocham mojego misia za to, że...*
- Zabawa dydaktyczna *Matematyczne zabawy z misiami*.
Misie różnej wielkości, obręcze, tarcze gimnastyczne.
N. wybiera odpowiednie misie do poszczególnych zadań.
- Młodsze dzieci porównują dwa misie, określają ich wielkość i stosują określenia: *duży, mały*.
- Starsze dzieci porównują trzy misie i stosują określenia: *mały, większy, największy*.
- Segregują misie, wkładając do jednej obręczy duże misie, a do drugiej – małe misie.
- Określają *na oko*, gdzie jest więcej misiów.
- Przeliczają misie w poszczególnych obręczach.
- Układają misie w szeregu pod względem wielkości – od najmniejszego do największego.
- Układają misie w szeregu pod względem wielkości – od największego do najmniejszego.
- Dokładają dla każdego misia miseczki – tarcze gimnastyczne, używają określenia *tyle samo* misek i misiów.
- Zabawa popularna w kole – *Stary niedźwiedź* (przewodnik, cz. 2, s. 132).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Na spacerze*.
Dzieci pojedynczo biegają (przeskakując z nogi na nogę), a na hasło N. *Zbiórka! Idziemy na spacer!* – dobierają się w pary, ustawiają para za parą i spacerują za N. Przy kolejnych powtórzeniach dzieci zmieniają się w parach.
- Zabawa bieżna *Pogotowie ratunkowe*.
Obręcze gimnastyczne.
Dzieci biegają z obręczami (kierownicami) i naśladują dźwięk karetki pogotowia: *i-u, i-u...*

III

Karta pracy, cz. 1, nr 14

- Dzieci:
- oceniają na podstawie obrazków, czyje ruchy naśladuje Olek,
 - nazywają przedmioty przedstawione na zdjęciach,
 - określają, do czego one służą.

Karta pracy, cz. 1, nr 39

- Dzieci:
- oceniają na podstawie obrazków, czyje ruchy naśladuje Olek,
 - rysują kredkami w różnych kolorach po zaznaczonych śladach.

- Zabawa ruchowa *Zabawy Olka*.
Dzieci naśladują zabawy Olka: maszerują po sali; w leżeniu na plecach jadą na rowerze; w przysiadzie skaczą jak zające; pełzają jak węże; w klęku wykonują koci grzbiety; czworakują, nie dotykając kolanami podłogi – zamieniają się w pieski.
- Zabawa dydaktyczna *Szpital dla misia*.
Zestaw lekarski, plastry, bandaże, białe fartuszki, czepki pielęgniarские, puste opakowania po lekach, kartki i pisaki.

N. rozmawia o wizycie u lekarza, w gabinecie pielęgniarki, zakupie leków w aptece, odnosząc się do doświadczeń dzieci. Pyta: *W jaki sposób chronimy się przed zachorowaniem?* Zachęca dzieci do zabaw tematycznych i odgrywania ról: rodzica, lekarza, pielęgniarki, farmaceuty. Przypomina zasadę zażywania leków jedynie pod kontrolą rodziców.

- Słuchanie dowolnej bajki, której bohaterem jest miś.

Listopad, tydzień 4

Dzień 4

Moje zdrowie i bezpieczeństwo

Mydło wszystko umyje

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zorganizowanie kąpki czystości. Wielkie mycie lalek i pranie ubranek. Wykonanie jabłkowych czipsów. Nauka pierwszej zwrotki piosenki <i>W zdrowym ciele zdrowy duch</i>. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 12. II. Słuchanie wiersza B. Szelaŕgowskiej <i>Dbajmy o zdrowie!</i> Rozmowa na temat sposobów dbania o zdrowie. Cel: rozwijanie postawy prozdrowotnej. Eksperyment <i>Rozpuszczanie mydła</i>. Ćwiczenia oddechowe <i>Kolorowa piana</i>. Praca plastyczna <i>Kolorowe kubeczki</i>. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawy ruchowe: <i>Czyścioszki</i>, <i>Nasze ręce</i>. III. Ćwiczenia słownikowe <i>Mydło</i>. Segregowanie przedmiotów służących do mycia. Dokończenie pracy plastycznej. Oglądanie ręczników w łazience. Rysowanie pasków na ręczniku papierowym. Zabawa ruchowa <i>Gimnastyka z misiem</i>. Nauka II zwrotki piosenki <i>W zdrowym ciele zdrowy duch</i> fragmentami, metodą ze słuchu.	Ozdabianie ręczników według własnych pomysłów. Nazywanie przedmiotów przedstawionych na rysunkach.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12

Cele ogólne

- rozwijanie postawy prozdrowotnej,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- rozwijanie umiejętności klasyfikowania.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia sposoby dbania o zdrowie,
- wymienia przedmioty potrzebne do dbania o czystość,
- segreguje przedmioty według ich zastosowania.

Przebieg dnia

I

- Zorganizowanie kąpki czystości.

Różne akcesoria związane z czystością.

N. przynosi różne akcesoria do zabawy tematycznej związanej z czystością. Ze względu na bezpieczeństwo dzieci w czasie zabawy powinny to być puste opakowania po produktach do mycia. Dzieci wspólnie z N. ustalają, do czego służą te przedmioty, w jaki sposób możemy się nimi posługiwać. N. prosi dzieci o sprawdzenie, czy lalki i ich ubrania są czyste, czy lalki wymagają mycia, a ubrania – prania.

- Wielkie mycie lalek i pranie ubranek.

Cerata, dwie miski, woda, mydło, ubranka dla lalek.

N. rozkłada ceratę na stole, nalewa do dwóch misek ciepłej wody i prosi chętne dzieci, aby umyły lalki (jeśli jest taka potrzeba). Ubranka wypierze woźna, używając do tego mydła. Dzieci myją plastikowe lalki, a potem starannie wycierają je ręcznikiem.

- Wykonanie jabłkowych chipsów.
Suszarka do grzybów i owoców, jabłka, deska do krojenia, nóż.
Dzieci wraz z N. myją jabłka. Następnie N. kroí całe jabłka na cienkie plastry i wydrą¿a z nich środek. Dzieci układają jabłka w suszarce do grzybów. N. odstawia suszarkę w bezpieczne miejsce i włącza ją na około 1–1,5 godziny. Po tym czasie N. i dzieci wykładają chipsy owocowe na talerz i częstują się nimi, używając form grzecznościowych: *proszę, dziękuję*. Określają smak i zapach owoców. N. zwraca uwagę na potrzebę jedzenia du¿ej ilości owoców i warzyw.
- Nauka pierwszej zwrotki piosenki *W zdrowym ciele zdrowy duch* (przewodnik, cz. 2, s. 27).
Odzwierciedlenie CD, nagranie piosenki W zdrowym ciele zdrowy duch.
Dzieci słuchają piosenki. N. mówi tekst trzeciej zwrotki, a dzieci kilkakrotnie ją powtarzają. Jednocześnie w le¿eniu na dywanie naśladowują pedałowanie. Wraz z N. próbują zaśpiewać pierwszą zwrotkę i refren.
- Zabawy ruchowe z zestawu zabaw ruchowych nr 12 (przewodnik, cz. 2, s. 23–24).

II

- Słuchanie wiersza B. Szela¿owskiej *Dbajmy o zdrowie!*

*Mama, tata, babcia, wujek...
Ka¿dy ci to zgodnie powie:
czy to zima, czy te¿ lato,
zawsze trzeba dbać o zdrowie!*

*Jeść warzywa i owoce,
o higienę tak¿e dbać!
Często się gimnastykować,
bo niezdrowo w miejscu stać!*

*I ubrania te¿ sã ważne:
¿le się przegrzać, zmarznąć ¿le!
Zimą nośmy rękawiczki,
ale latem to ju¿ nie!*

*Nikt z nas nie lubi chorować,
więc nie dajmy się chorobie!
Ruch, higiena, sen potrzebny!
I to właœnie da nam zdrowie!*

- Rozmowa na temat sposobów dbania o zdrowie.

N. zadaje pytania:

- *W jaki sposób nale¿y dbać o zdrowie?*
- *Kiedy nale¿y nosić rękawiczki?*
- *Dlaczego jest ważne, abyśmy du¿o się ruszali?*
- *Co powinniśmy jeść, aby być zdrowi?*
- *W jaki sposób powinniśmy dbać o nasze zęby?*
- *W jaki sposób trzeba dbać o higienę ciała?*

- Eksperyment *Rozpuszczanie mydła*.

Dwa przezroczyste naczynia, woda – ciepła i zimna – w 2 dzbankach, mydło w kostce, nóż, cerata do zabezpieczenia stołu.

N. rozkłada ceratę na stole, dzieli mydło w kostce na dwie równe części. Do jednego naczynia N. wlewa z dzbanka ciepłą wodę, a do drugiego – zimną wodę. Dzieci obserwują, w której wodzie mydło szybciej się rozpuści, która woda szybciej się zmieni. Wyciągają wniosek: w ciepłej wodzie mydło szybciej się rozpuszcza.

- Ćwiczenia oddechowe *Kolorowa piana*.

Naczynia na wodę z mydłem, mydło w płynie, farby plakatowe w tubkach, słomki.

N. nalewa wodę z poprzedniego eksperymentu do kilku mniejszych naczyń. Do ka¿dego z nich dzieci dolewają płynne mydło i mieszają je z wodą. Następnie do ka¿dego naczynia wyciskają farbę plakatową w jednym kolorze i mieszają ją z wodą. N. dzieli dzieci na mniejsze grupy, tak aby przy ka¿dym naczyniu było 3 lub 4 dzieci. Ka¿de z nich otrzymuje słomkę, wciąga powietrze nosem, a wypuszcza ustami, robiąc kolorową pianę mydlaną. Dzieci mogã tworzyć dwuosobowe zespoły, które będą się zmieniały. Starają się wytworzyć jak najwięcej kolorowej piany.

- Praca plastyczna *Kolorowe kubeczki*.

Kolorowe kartki formatu A4, papierowe sylwety szczoteczek do zębów i kubeczków, kleje, flamastry, łyżeczki jednorazowe.

N. daje ka¿demu dziecku kolorową kartkę formatu A4, wyciętą z papieru kolorowego kształt szczoteczki do zębów i białe sylwety kubeczka do zębów. Zadanie dzieci polega na przyklejeniu sylwet na kartce, dorysowaniu włosa do szczoteczki. N. prezentuje, w jaki sposób nale¿y to zrobić, za pomocą

wielu kresek narysowanych flamastrami. Następnie dzieci na kształt białego kubeczka do zębów nakładają łyżeczkami jednorazowymi pianę w różnych kolorach (z poprzedniego zajęcia) i pozostawiają prace w bezpiecznym miejscu do wyschnięcia.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Czyścioszki*.

Tamburyn.

Dzieci biegają po wyznaczonym miejscu w ogrodzie przedszkolnym. Na dźwięk tamburynu zatrzymują się i pokazują czynność związaną z higieną, o której powie N., np.: *mycie zębów, czesanie włosów, mycie rąk, nóg, brzucha* itp.

- Zabawa ruchowa *Nasze ręce*.

Dzieci biegają po wyznaczonym terenie. Na hasło N.: *Ręce*, dobierają się parami, stają naprzeciwko siebie i naśladują mycie rąk. Następnie rytmizują tekst:

Dzieci:

*Ręce czyste mam, uderzają w swoje dłonie,
bo je myję sam. uderzają w dłonie kolegi.*

Zabawę powtarzamy kilka razy, a dzieci zmieniają osobę w parze.

III

- Ćwiczenia słownikowe *Mydło*.

Różnego rodzaju mydła, np. w kostce i w płynie.

Dzieci wraz z N. oglądają różnego rodzaju mydła, wachają je, dotykają ich. Określają, jakie może być mydło (duże, małe; w kostce, płynne; okrągłe, prostokątne; suche, mokre; śliskie, chropowate; twarde, miękkie; pachnące, bezzapachowe). Wspólnie ustalają, co może robić mydło: pienić się, rozpuszczać, czyścić, myć, ślizgać się, pachnieć.

- Segregowanie przedmiotów służących do mycia.

Duża miska, trzy mniejsze miski, akcesoria do mycia: szczoteczka do zębów, kubeczek, pasta, mydła pachnące, szczotka do ciała, gąbki, rękawice do kąpieli, szampon, odżywka do włosów, żel pod prysznic, mydło w płynie, szczotka do pleców, grzebień, szczotka do włosów, ręcznik.

N. przynosi dużą miskę, a w niej akcesoria do mycia. Prosi dzieci, aby wybrały po kolei po jednym przedmiocie, nazwały go, powiedziały, do czego służy. Następnie posegregowały je do trzech mniejszych misek: osobno przedmioty do mycia zębów, osobno przedmioty do mycia ciała i osobno – do pielęgnacji włosów. Na koniec dzieci szacują, których przedmiotów jest najwięcej. Określają, po co ich używamy.

- Dokończenie pracy plastycznej.

Klej.

Dzieci przyklejają kształt kubeczka pomalowanego kolorową pianą na kartce z wcześniej wykonaną szczoteczka.

Rysowanie pasków na ręczniku papierowym	Karta pracy, cz. 1, nr 40
Prostokątne paski papieru, kredki, pastele olejne. Dzieci: – oglądają ręczniki w łazience, określają ich wzory i kolory, – rysują kolorowe paski na wyciętym z papieru ręczniku.	Dzieci: – mówią, do czego służy ręcznik, – ozdabiają ręcznik według własnych pomysłów, – nazywają przedmioty przedstawione na rysunkach, – kolorują rysunki.

- Zabawa ruchowa *Gimnastyka z misiem* (przewodnik, cz. 2, s. 23).
- Nauka II zwrotki piosenki *W zdrowym ciele zdrowy duch* fragmentami, metodą ze słuchu (przewodnik, cz. 2, s. 27).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa dydaktyczna <i>Dokończ zdanie</i>. Kreślenie wzorów grafomotorycznych. Zabawa ruchowa przy piosence <i>W zdrowym ciele zdrowy duch</i>. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 12. II. Quiz dydaktyczny <i>Prawda czy fałsz?</i> Rozmowa na podstawie wiersza M. Witewskiej <i>W owocach i warzywach zdrowie się ukrywa</i>. Cel: utrwalanie wiedzy dotyczącej dbania o zdrowie. Zabawa ruchowa ze śpiewem – <i>Tańczymy labada</i>.	Wyklejanie rysunku marchewki plasteliną, kolorowanie naci na zielono. Uzupełnianie słowami tekstu czytanego przez N. Odbijanie dłoni maczanej w farbie. Skreślanie niezdrowych pokarmów. Zabawy na świeżym powietrzu: wykonywanie ćwiczeń zaproponowanych przez wybrane dziecko, zabawa bieżna <i>Zbieramy witaminki</i>, spacer w pobliżu przedszkola – dostosowanie ubioru do pogody. III. Nauka III zwrotki piosenki <i>W zdrowym ciele zdrowy duch</i> fragmentami, metodą ze słuchu. Zabawa ruchowa przy piosence <i>W zdrowym ciele zdrowy duch</i>. Wspólne jedzenie przygotowanych owoców i warzyw. Zabawa z elementem dramy – <i>Jak dbam o zdrowie?</i>
---	---

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- utrwalanie wiedzy dotyczącej dbania o zdrowie,
- rozwijanie mowy,
- rozwijanie zdolności manualnych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- określa, co sprzyja zdrowiu, a co mu nie sprzyja,
- odpowiada na pytania dotyczące wiersza,
- kreśli wzory grafomotoryczne.

Przebieg dnia

I

- Zabawa dydaktyczna *Dokończ zdanie*.
Zadaniem dzieci jest dokończyć zdania (z piosenek dotyczących dbania o zdrowie) tak, aby się one rymowały. N. przypomina o tym, aby zgłaszać się do odpowiedzi poprzez podniesienie ręki.

Wszyscy mamy dziarskie minki, bo zjadamy... (witaminki) (autor słów A. M. Grabowski)

Witaminki, witaminki dla chłopczyka i... (dziewczynki) (autor słów A. M. Grabowski)

Myję zęby, bo wiem dobrze o tym: kto ich nie myje, ten ma... (kłopoty) (autor słów E. Chotomska)

Bo to bardzo ważna rzecz, żeby zdrowe zęby... (mieć) (autor słów E. Chotomska)

Mydło wszystko umyje, nawet uszy i... (szyję) (autor słów E. Chotomska)

- Kreślenie wzorów grafomotorycznych.
Wzory grafomotoryczne (kropki lub szare linie) przedstawiające owoce i warzywa, kredki.
Dzieci kreślą wzory grafomotoryczne. Po wykonaniu prac dzieci mówią, jaki owoc/jakie warzywo przedstawia rysunek i starannie go kolorują.
- Zabawa ruchowa przy piosence *W zdrowym ciele zdrowy duch*.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *W zdrowym ciele zdrowy duch*.
W czasie zwrotek dzieci kołyszają się na boki, trzymając ręce na biodrach. W trakcie refrenu maszerują za N. po sali.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 12 (przewodnik, cz. 2, s. 23–24).

II

- Quiz dydaktyczny *Prawda czy fałsz?*
N. wymawia kolejne zdania. Zadaniem dzieci jest odpowiedzieć, czy są one prawdziwe (dobre/właściwe), czy fałszywe (niezgodne z tym, czego się nauczyły). Można poprosić dzieci o uzasadnienie swoich odpowiedzi lub dobrą radę, jeśli uważają, że zdanie mówi o niewłaściwym zachowaniu.

Myję zęby tylko wtedy, kiedy ma przyjść do mnie babcia.

Ubieram się odpowiednio do pogody.

Kiedy są ciekawe bajki, bardzo długo oglądam telewizję.

Nie uprawiam żadnego sportu, bo wolę jeść chipsy.

Jem warzywa i owoce.

Kąpię się tylko w sobotę.

- Słuchanie wiersza M. Witewskiej *W owocach i warzywach zdrowie się ukrywa.*

Chomik Pucuś dba o zdrowie, teraz o tym wam opowie:

zjada jabłko i marchewkę, groszek, gruszkę, kalarepkę.

Bo w owocach i warzywach samo zdrowie się ukrywa.

Przed jedzeniem łapki myje,

szklankę mleka rano pije.

I dentysty się nie boi.

Nie ma czego, mili moi!

- Rozmowa na podstawie wysłuchanego wiersza.
 - Jak chomik Pucuś dba o zdrowie?
 - Co robi chomik przed jedzeniem?
 - Dlaczego Pucuś nie boi się dentysty?
 - Kto z was był kiedyś u dentysty? Jak wygląda taka wizyta?

- Zabawa ruchowa ze śpiewem – *Tańczymy labada* (przewodnik, cz. 2, s. 24).

Wyklejanie rysunku i kolorowanie

Karta pracy, cz. 1, nr 41

Rysunek marchewki, pomarańczowa plastelina, kredki.

Dzieci:

- wyklejają rysunek marchewki plasteliną,
- kolorują jej nać na zielono.

Farby.

Dzieci:

- uzupełniają słowami tekst czytany przez N.,
- odbijają dłoń maczaną w farbie,
- skreślają obrazki niezdrowych pokarmów.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Wykonywanie ćwiczeń zaproponowanych przez wybrane dziecko.
Wskazane przez N. dziecko prowadzi na podwórku ćwiczenia dla całej grupy. Jeśli nie ma już pomysłów, N. może coś podpowiedzieć lub wybrać kolejne dziecko.
- Zabawa bieżna *Zbieramy witaminki.*
Obrazki przedstawiające zdrowe jedzenie i niezdrowe jedzenie.
N. umieszcza w różnych miejscach obrazki przedstawiające zdrowe jedzenie i niezdrowe jedzenie. Na kłaśnięcie N. dzieci muszą jak najszybciej zebrać tylko symbole zdrowych produktów i wrócić z nimi do N.
- Spacer w pobliżu przedszkola – dostosowanie ubioru do pogody.
N. rozmawia z dziećmi na temat tego, czy ubiór mijanych przechodniów jest dostosowany do aktualnej pogody. Warto, aby dzieci uzasadniły swoje wypowiedzi.

III

- Zabawa ruchowa przy melodii piosenki *W zdrowym ciele zdrowy duch.*
Odtwarzacz CD, melodia piosenki W zdrowym ciele zdrowy duch.
Wybrane przez N. dziecko proponuje pozostałym dzieciom wykonanie wymyślonego przez siebie ćwiczenia (np. przysiad, pajacyk, podskoki itp.). Kolejne dziecko musi wymyślić inne ćwiczenie dla grupy.

- Wspólne jedzenie przygotowanych owoców i warzyw.
Na dużym talerzu pokrojone: marchewki, kalarepy, jabłka, banany; po jednym talerzyku dla każdego dziecka.
N. przypomina o zasadach higieny przed spożyciem posiłku (np.: dokładne umycie rąk). Prosi, aby dzieci częstowały się jednym produktem lub kilkoma wybranymi przez siebie produktami. Po zjedzeniu wszystkich owoców i warzyw dzieci siadają na dywanie. N. prosi, aby wstały dzieci, którym smakowały marchewki, kalarepy itd.
 - Zabawa z elementem dramy – *Jak dbam o zdrowie?*
Wybrane dziecko pokazuje sposób, w jaki można dbać o zdrowie, a grupa odgaduje, o co może chodzić.
- !** Uwaga! W zabawie można wykorzystać rekwizyty z kącików tematycznych (np. owoce z kącika kuchennego).

Grudzień, tydzień 1

Dzień 1

Jak wyglądał świat przed milionami lat

Dinozaury – straszne jaszczury

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wzbogacenie kącika książki o albumy i encyklopedie o dinozaurach. Zabawy tematyczne z użyciem figurek dinozaurów. Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 13.
- II. Oglądanie paproci przez lupę. Słuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Dinozaury*. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce. Cel: wzbogacenie wiedzy o dinozaurach. Zabawa ruchowa *Dinozaury roślinożerne i dinozaury mięsożerne*. Rozmowa na temat dinozaurów.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Raz, dwa, trzy, dinozaur patrzy*, zabawa bieżna *Wyścigi dinozaurów*.
- III. Ćwiczenie spostrzegawczości *Znajdź takiego samego dinozaura*. Zabawa sensoryczna *Gdzie jest dinozaur?* Zabawa konstrukcyjna *Mój dinozaur*. Zabawa ruchowa *Dinozaury roślinożerne i dinozaury mięsożerne*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, I 6, II 8, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- wzbogacenie wiedzy o dinozaurach,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie umiejętności wypowiadania się na określony temat.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje dinozaury na obrazkach,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania.

Przebieg dnia

I

- Wzbogacenie kącika książki o albumy i encyklopedie o dinozaurach.
Książki, albumy i encyklopedie dla dzieci o dinozaurach.
N. prezentuje przyniesione książki, czyta zawarte w nich ciekawostki. Prosi dzieci o omówienie wyglądu dinozaurów, określenie ich wielkości, budowy. Dzieci posługują się przymiotnikami określającymi ich wygląd, np.: *duży, większy, największy, długi, skrzydlaty*.

- Zabawy tematyczne z użyciem figurek dinozaurów.

Plastikowe figurki dinozaurów.

Oglądanie plastikowych figurek dinozaurów, porównywanie ich wielkości, koloru. Odszukiwanie w książkach obrazków przedstawiające te figurki. Nazywanie dinozaurów, dzielenie tych nazw rytmicznie (na sylaby) przez chętne dzieci.

- Ćwiczenia logopedyczne.

Lusterko dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom lusterka i demonstrowa ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.

Liczenie zębów dinozaura – dzieci dotykają czubkiem języka każdego zęba osobno, przy górnym i przy dolnym wałku dziąsłowym.

Wąchanie paprotki – nabierają powietrze nosem i wypuszczają ustami, naśladując wąchanie paprotki.

Rozmowy dinozaurów – dzieci wymawiają za N. samogłoski: a, o, i, e, u, y, głośno, wyraźnie, wydłużając je.

Pokarm dinozaurów – naśladują ruchy żucia pokarmu przez poruszanie żuchwą.

Picie wody z jeziora – unoszą czubek języka od dolnej wargi w stronę nosa.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 13 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa ruchowa *Dinozaury roślinożerne i dinozaury mięsożerne*.

Szarfy w dwóch kolorach, tamburyn, bębenek.

N. dzieli dzieci na dwie grupy i oznacza je szarfami w dwóch kolorach: jedna grupa to dinozaury roślinożerne, a druga to dinozaury mięsożerne. Na dźwięk tamburynu wychodzą na spacer dinozaury roślinożerne i spacerują po całej sali. Na dźwięk bębna wychodzą na spacer dinozaury mięsożerne i chcą polować na dinozaury roślinożerne, jednak nie mogą schodzić z dywanu. Dzieci, które są dinozaurami roślinożernymi, są bezpieczne poza dywanem i tam starają się ukryć. Po chwili następuje zmiana ról.

- Swobodna improwizacja ruchowa do piosenki *Kto widział dinozaura?*

Nagranie piosenki *Kto widział dinozaura?*, odtwarzacz CD.

N. włącza nagranie i prosi, aby dzieci poruszały się przy nim w wybrany przez siebie sposób (np. mogą tańczyć, naśladować ruchy dinozaurów itp.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Idzie dinozaur*.

Dzieci biegają swobodnie po sali, na hasło *Idzie dinozaur*, stają nieruchomo.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Dinozaury*.

Tamburyn, bębenek.

Dzieci podczas akompaniamentu na tamburynie są diptodokami z długimi szyjami – sięgają po młode pędy rosnące wysoko na drzewach – prostują się, stają na palcach i wyciągają ręce wysoko w górę. Podczas akompaniamentu na bębnie poruszają się na czworaka jak triceratops – czworonożny, masywny dinozaur z rogami.

- Zabawa ruchowa kształtująca postawę ciała – *Jaja dinozaura*.

Dzieci zwijają się w kłębek – udają jaja dinozaura. N. podpowiada kolejne czynności dzieci: *Z jaj powoli wykluwają się małe dinozaury. Wystawiają kolejno jedną nogę i drugą nogę, następnie ręce, przeciągają się, rozciągają, stają na czworaka, podnoszą się na dwie nogi, biegają z rozpostartymi rękami jak małe pterodaktyle.*

II

- Oglądanie paproci przez lupę.

Paproć w doniczce, lupa.

N. stawia przed dziećmi siedzącymi w kole doniczkę z paprotką, podaje jej nazwę, prosi, aby ją obejrzały dokładnie pod lupą i określiły, jaka ona jest.

- Słuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Dinozaury*.

Książka (s. 28–29) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

– *Babciu, czy mogłabyś posadzić w ogródku skalnym kilka krzaczków paproci?* – poprosił Olek.

– *Dlaczego akurat paproci?* – zdziwiła się babcia.

– Bo właśnie przeczytaliśmy z dziadkiem, że niektóre dinozaury żywiły się paprociami.
 – Konkretnie – brontozaury – poparł wnuka dziadek.
 – I my chcemy im zrobić taką... paprociową dzungłę – tłumaczył Olek.
 – Czy to znaczy, że w moim ogródku powstanie park dinozaurów? – zapytała babcia, udając wielce prze-
 rażoną.
 – Tak właśnie planujemy – kiwnął głową dziadek. – Przy oczku wodnym zamieszka triceratops z rodziną,
 a dwa drapieżne tyranozaury odgradzimy skalnym łańcuchem.
 – Nie bój się, babciu, ja będę nad nimi czuwał – zapewnił Olek, ostrożnie wyciągając z pudełka swoje
 ulubione gumowe dinozaury.
 Do samego wieczora trwało zarządzanie parku. Olek był tak przejęty swą pracą, że wieczorem zupełnie
 nie mógł zasnąć. Przewracał się z boku na bok i planował kolejne góry, doliny, grotty i wąwozy dla swoich
 ulubieńców.
 W pewnej chwili rozejrzał się wokół i aż buzię otworzył ze zdumienia. Oto siedział na mięciutkim zielonym
 mchu, a nad jego głową szumiały paprocie wielkości wieżowców. Jeszcze nie zdążył ochłonąć, gdy usły-
 szął czyjeś ciężkie kroki. Nie było czasu do namysłu. O rany! Gdzie by tu się schować? Na szczęście jedno
 z drzew upadło i w jego gałęziach można było znaleźć bezpieczną kryjówkę. Olek przycupnął pomiędzy
 konarami i wstrzymał oddech.
 Po chwili ujrzał tuż obok cztery wielkie nogi i ogromne brzuszysko. Zielony brontozaur przeszedł nad nim
 i ze spokojem zaczął skubać najbliższą paproć. Jego strasznie długa szyja, zakończona małą, zgrabną
 główką, przypominała zielonego węża boa.
 – Roślinożerne dinozaury były bardzo łagodne i przyjaźnie nastawione do świata – przypomniał sobie
 Olek słowa dziadka.
 – Skoro tak... – pomyślał – to chyba nie ma się czego bać.
 Już zaczął ostrożnie wychodzić ze swej kryjówki, gdy zza drzew rozległ się okropny ryk.
 – Chyba tylko tyranozaury potrafią tak ryczeć – wystraszył się Olek i włosy stanęły mu dęba na głowie. Ze
 strachu błyskawicznie wdrapał się na najbliższe drzewo.
 Niestety, okazało się, że miał rację. Już po chwili na polanę wpadła pędem drapieżna bestia z pyskiem
 pełnym ostrych zębów. Potwór rozejrzał się, pociągnął nosem i wlepił łakomy wzrok w przytulonego do
 pnia drzewa Olka. Chyba postanowił strącić go z drzewa, bo z całych sił potrząsnął pniem.
 – Oluś! Oluś! – to chyba głos babci. – Czemu tak krzyczysz? No już, już... to tylko zły sen.
 – O jak dobrze... – pomyślał Olek i z ulgą przytulił się do swej ulubionej kołderki w niebieskie pieski.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytania:

- Jakie rośliny chciał posadzić Olek w ogródku babci?
- Po co były mu potrzebne paprocie?
- Co się śniło Olkowi?
- Jakie dinozaury spotkał Olek w swoim śnie?
- Czy był to miły sen?
- Czy my dziś możemy spotkać dinozaury?

- Zabawa ruchowa *Dinozaury roślinożerne i dinozaury mięsożerne* (przewodnik, cz. 2, s. 37).

- Rozmowa na temat dinozaurów.

N. prezentuje podstawowe informacje o dinozaurach. Zachęca dzieci do wypowiedzi na ten temat.

Dinozaury to gady, które żyły bardzo, bardzo dawno temu (65 milionów lat temu). Słowo *dinozaur* pochodzi z języka greckiego i oznacza *straszny jaszczur*. Dinozaury żyły na Ziemi tak dawno temu, że jeszcze nie było wtedy ludzi. Skąd zatem wiemy, że one w ogóle istniały? Na podstawie informacji zebranych przez naukowców (zachowanych szczątków, kości, skamielin) archeolodzy odtworzyli wygląd wielu gatunków tych zwierząt. Wiemy dziś, że dinozaury dzieliły się na roślinożerne i mię-
 sożerne. Niektóre były nieduże, a inne bardzo duże lub ogromne; miały dzioby, rogi, szpony, a ich
 skóra była twarda, często pokryta łuskami. Niektóre poruszały się na dwóch łapach, inne na czterech,
 a jeszcze inne latały w powietrzu. Ptaki są najbliższymi krewnymi dinozaurów.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Raz, dwa, trzy, dinozaur patrzy*.

Skakanki.

N. za pomocą skakanek wyznacza początek i koniec drogi, jaką mają przejść dzieci. Dzieci stają na jej początku, a N. na końcu, pełniąc rolę dinozaura. Dzieci idą swobodnie w stronę N., a on, odwrócony tyłem do nich, powtarza słowa: *Raz, dwa, trzy, dinozaur patrzy*. Kiedy skończy mówić, odwraca się, a dzieci nie mogą się wtedy poruszać. Dziecko, które pierwsze dojdzie do wyznaczonego miejsca, pełni rolę dinozaura.

- Zabawa bieżna *Wyścigi dinozaurów*.

Skakanki.

N. za pomocą skakanek oznacza linie startu i mety. Dzieci ustawiają się po dwoje na starcie. Na hasło N. *Start*, starają się jak najszybciej dotrzeć do mety. Dziecko, które jako pierwsze dotrze do mety, zostaje nagrodzone brawami.

III

- Ćwiczenie spostrzegawczości *Znajdź takiego samego dinozaura*.

Pary kart z dinozaurami.

N. rozkłada na stoliku karty z dinozaurami (odwrócone obrazkiem do spodu). Chętne dziecko podnosi dwie karty i szuka pary. Kiedy ją znajdzie, zabiera i powtarza za N. nazwę dinozaura. Jeżeli nie znajdzie pary, czeka na swoją kolejkę. Na koniec dzieci wraz z N. przeliczają pary kart, aby wyłonić zwycięzcę.

- Zabawa sensoryczna *Gdzie jest dinozaur?*

Duże naczynie z piaskiem, małe figurki dinozaurów, pędzelki.

N. w dużym naczyniu z piaskiem zakopuje figurki dinozaurów. Zadaniem chętnych dzieci jest znalezienie jednej figurki, a następnie oczyszczenie jej pędzelkiem z ziarenek piasku.

- Zabawa konstrukcyjna *Mój dinozaur*.

Klocki.

Dzieci tworzą dinozaury z klocków według własnych pomysłów.

- Zabawa ruchowa *Dinozaury roślinożerne i dinozaury mięsożerne* (przewodnik, cz. 2, s. 37).

Grudzień, tydzień 1

Dzień 2

Jak wyglądał świat przed milionami lat

Jakie były dinozaury?

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa rozwijająca sprawność narządów artykulacyjnych – <i>W jakim nastroju jest dinozaur?</i> Odtwarzanie podanych rytmów. Kolorowanie rysunków przedstawiających dinozaury. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 13.   II. Zabawa w muzycznej krainie dinozaurów (zabawa ruchowa z wykorzystaniem elementów metody opowieści ruchowej R. Labana). Osluchanie się z tekstem i melodią piosenki <i>Kto widział dinozaura?</i> Rozmowa o tekście piosenki. Cel: rozwijanie umiejętności skupiania uwagi na utworze muzycznym. Swobodna improwizacja ruchowa do piosenki <i>Kto widział dinozaura?</i>   Oglądanie obrazków i opowiadanie o nich. Porównywanie dwóch obrazków i zaznaczanie różnic. Powtarzanie rymowanki.   Kolorowanie rysunku dinozaura i wskazywanie jego cienia. Dorysowywanie paproci. Mówienie rymowanki w rytmie wystukiwanym przez N.   Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa rozwijająca spostrzegawczość – <i>Ślady dinozaurów</i>, zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Jak porusza się dinozaur?</i>   III. Nauka refrenu piosenki <i>Kto widział dinozaura?</i> fragmentami, metodą ze słuchu. Układanie w grupach puzzli przedstawiających dinozaury. Tworzenie orkiestry do piosenki <i>Kto widział dinozaura?</i> Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – <i>Dinozaury</i>.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 1, II 4, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- kształtowanie poczucia rytmu,
- rozwijanie umiejętności skupiania uwagi na utworze muzycznym,
- rozwijanie umiejętności wokalnych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- tworzy improwizacje ruchowe do opowiadania i melodii,
- rozumie sens słów wysłuchanej piosenki,
- śpiewa refren piosenki.

Przebieg dnia

I

- Zabawa rozwijająca sprawność narządów artykulatoryjnych – *W jakim nastroju jest dinozaur?*
N. prezentuje uśmiech, dzieci określają nastrój dinozaura. Następnie wskazane dziecko prezentuje zdziwienie, smutek, zamyślenie, oblizywanie się po zjedzeniu smacznego posiłku itp.
- Odtwarzanie podanych rytmów.

Po dwa drewniane klocki dla każdego dziecka.

N. prezentuje prosty rytm (np. krótkie stuknięcie i długie stuknięcie), a dzieci próbują go odtworzyć. Po kilkukrotnym powtórzeniu zabawy N. może wybrać dziecko, które zaproponuje rytm dla pozostałych.

- Kolorowanie rysunków przedstawiających dinozaury.

Kolorowanki z dinozaurami, kredki.

N. przypomina o dokładnym i estetycznym kolorowaniu rysunków.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 13 (przewodnik, cz. 2, s. 37).

II

- Zabawa w muzyczną krainę dinozaurów (zabawa ruchowa z wykorzystaniem elementów metody opowieści ruchowej R. Labana).

N. mówi tekst (opowieści ruchowej), a dzieci ilustrują go ruchem. N. może poruszać się wraz z dziećmi. Poniższy tekst jest jedynie przykładem opowieści i może być dowolnie modyfikowany przez N.
Dawno, dawno temu, kiedy na Ziemi nie mieszkali jeszcze ludzie, rosły rośliny, których już teraz nie można nigdzie spotkać. Między tymi roślinami – niskimi i wysokimi – poruszały się dinozaury, czyli ogromne zwierzęta, które dawno temu wyginęły. Niektóre biegały tak szybko jak samochody, a inne pęzały jak węże. Zdarzały się też dinozaury, które potrafiły latać. Wszystkie ogromne zwierzęta, o których wam opowiadam, były groźne, ale na szczęście teraz już ich nie ma, więc możemy się uśmiechnąć i pomachać wesoło do wszystkich zwierząt.

- Osluchanie się z tekstem i melodią piosenki *Kto widział dinozaura?* (sł. i muz. B. Forma).

Wesoło

Bar - dzo daw - no te - mu di - no - zau - ry ży - ły,

gro - źne, nie - bez - pie - czne wszy - stkie bar - dzo by - ły.

Di - no, di - no, di - no - zau - ry z o - po - wia - dań zna - my,

w par - kach roz - ryw - ki dzi - siaj je spot - ka - my.

1. *Bardzo dawno temu
dinozaury żyły,
groźne, niebezpieczne
wszystkie bardzo były.*

Ref.: *Dino, dino, dinozaury
z opowiadań znamy,
w parkach rozrywki
dzisiaj je spotkamy.*

2. *Każdy z nich ogromny,
podobny do smoka,
czasem zwinnie w morzu
pływał niby foka.*

Ref.: *Dino, dino...*

3. *Dzisiaj ich już nie ma
i niech tak zostanie,
o bajkowym dino
opowiem dziś mamie.*

Ref.: *Dino, dino...*

- Rozmowa na temat tekstu piosenki.
 - Kiedy żyły dinozaury?
 - Jak wyglądały dinozaury?
 - W jaki sposób poruszały się dinozaury?
 - Czy dinozaury żyją również dzisiaj?

- Swobodna improwizacja ruchowa do piosenki *Kto widział dinozaura?*

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Kto widział dinozaura?*

N. włącza nagranie i prosi, aby dzieci poruszały się przy nim w wybrany przez siebie sposób (np. mogą tańczyć, naśladować ruchy dinozaurów itp.).

Karta pracy, cz. 1, nr 15

Dzieci:

- oglądają obrazki i opowiadają o nich,
- porównują dwa obrazki i zaznaczają różnice,
- powtarzają rymowankę.

Karta pracy, cz. 1, nr 42

Dzieci:

- kolorują rysunek dinozaura,
- wskazują jego cień,
- dorysowują paprocie,
- mówią rymowankę w rytmie wystukiwanym przez N.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Ślady dinozaurów*.
N. zostawia odciski swoich butów na śniegu lub w piasku. Są to ślady dinozaura. Wszystkie dzieci próbują, idąc tym tropem, śledzić drogę dinozaura i to, gdzie mógł dotrzeć. Po wykonaniu tego zadania N. zachęca do podobnej zabawy w małych grupach.
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Jak porusza się dinozaur?*
N. wskazuje dziecko, które jako pierwsze będzie naśladować dinozaura (latać, chodzić lub pływać). Zadaniem pozostałych dzieci jest naśladowanie pokazanych ruchów.

III

- Nauka refrenu piosenki *Kto widział dinozaura?* fragmentami, metodą ze słuchu.
N. przypomina dzieciom, co oznaczają pojęcia *zwrotka* i *refren*, a następnie wspólnie z nimi utrwała słowa refrenu piosenki. Zwrotki dzieci uczą się w kolejnych dniach.
- Układanie w grupach puzzli przedstawiających dinozaury.
Obrazki dinozaurów pocięte na części lub puzzle przedstawiające świat sprzed milionów lat.
N. zachęca dzieci do układania elementów w małych grupach.
- Tworzenie orkiestry do piosenki *Kto widział dinozaura?*
Grzechotka lub dzwonek dla każdego dziecka.
N. nazywa instrumenty (kołatka, grzechotka) i przypomina, w jaki sposób gra się na nich. Następnie dzieci, podzielone na dwie grupy, próbują stworzyć orkiestrę do piosenki. Mogą wymieniać się instrumentami, np. po każdej zwrotce i każdym refrenie.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Dinozaury* (przewodnik, cz. 2, s. 37).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Wykonanie książeczki z dinozaurami. Zabawa ćwicząca spostrzeganie – <i>Gdzie schował się dinozaur?</i> Zabawa przy piosence <i>Kto widział dinozaura?</i> Zabawa z elementem wyprustu i czworakowania – <i>Dinozaury</i>.	
II. Zabawa popularna <i>Tańcowały dwa Michały</i>. Stosowanie pojęć: duży, większy, największy. Zabawa ruchowa utrwalająca pojęcia <i>duży, mały</i>.	
Zabawa dydaktyczna <i>Liczenie w zakresie 3</i>.	Zabawa dydaktyczna <i>Liczenie w zakresie 3</i>.
Układanie szlaczka z jaj. Zabawa organizacyjno-porządkowa <i>Drużyna czerwonych, zielonych, żółtych szarf</i>. Cel: liczenie w zakresie 3 w aspektach głównym i porządkowym, stopniowanie przymiotnika <i>duży</i>. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z piłką – <i>Gadająca piłka</i>, zabawa w chowanego – <i>Dinozaur szuka</i>.	
III. Zabawa manipulacyjna <i>Ukryj dinozaury</i>.	
Rysowanie na tackach z piaskiem linii prostych i spiralnych od środka lub do środka, rysowanie kształtu jaja dinozaura.	Rysowanie drogi w labiryncie od rodziców dinozaurów do dzieci, wskazywanie dinozaurów na rysunkach i powtarzanie ich nazw.
Gra <i>Ułóż jajka dinozaura w jednej linii</i>. Zabawa ruchowa <i>Dinozaury roślinożerne i dinozaury mięsożerne</i>.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12

Cele ogólne

- zapoznanie z życiem dinozaurów,
- liczenie w zakresie 3 w aspektach głównym i porządkowym,
- stopniowanie przymiotnika *duży*.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa wybrane dinozaury,
- liczy w zakresie 3 w aspekcie głównym,
- **liczy w zakresie 3 w aspekcie porządkowym**,
- stosuje pojęcia: *duży, większy, największy*.

Przebieg dnia

I

- Wykonanie książeczki z dinozaurami.
Figurki dinozaurów lub ich zdjęcia, kartki, pastele olejne lub kredki świecowe, dziurkacz, wstążka, liście paproci.
Dzieci rysują portret wybranego przez siebie dinozaura, w tle rysunku odbijają liście paproci z pomocą N., podkładając je pod kartkę i kolorując krawędzią kredki świecowej lub pasteli. Wszystkie prace N. łączy za pomocą dziurkacza i wstążki w książeczkę o dinozaurach, wpisuje nazwy dinozaurów lub ich określenia podane przez dzieci.
- Zabawa ćwicząca spostrzeganie – *Gdzie schował się dinozaur?*
Trzy kubeczki lub pudełko, mała figurka dinozaura lub jajo dinozaura (plastikowe, gliniane, gumowe).
N. ustawia na stole trzy kubeczki (dnem do góry), pod jednym chowa figurkę dinozaura. Przesuwa kubeczki tak, by zmieniły swoje miejsca. Chętne dziecko wskazuje kubeczek z dinozaurem. Jeśli się pomyli, wybiera kolejną osobę. Zabawę powtarzamy, by wszystkie dzieci miały okazję wziąć w niej udział.

- Zabawa przy piosence *Kto widział dinozaura?* (przewodnik, cz. 2, s. 40–41).

Nagranie piosenki *Kto widział dinozaura?*, odtwarzacz CD.

Podczas zwrotek dzieci chodzą jak tyranozaury, z rękami blisko ciała, ugiętymi w łokciach, i dłońmi ugiętymi w nadgarstkach, skierowanymi przed siebie.

Podczas refrenu powtarzają słowa i pokazują ruch sceniczny.

	Dzieci:
<i>Dino, dino, dinozaury</i>	robią młynek z rąk,
<i>z opowiadań znamy,</i>	poruszają rękami w górę, w lewą stronę i w prawą stronę,
<i>w parkach rozrywki</i>	trzymają wyprostowane ręce przed sobą i wykonują obrót dłoni
	w nadgarstkach,
<i>dzisiaj je spotkamy.</i>	wykonują obroty wokół własnej osi, z kiwaniem ramionami na boki,
	ręce mają ugięte w łokciach.

- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Dinozaury* (przewodnik, cz. 2, s. 37).

II

- Zabawa popularna *Tańcowały dwa Michały* (melodia popularna).

Dzieci dobierają się w pary, podają sobie ręce; jedna osoba z pary kuca, druga ją obraca coraz szybciej, a następnie zwalnia. Przy powtórzeniu zabawy następuje zmiana ról.

Tańcowały dwa Michały: jeden duży, drugi mały.

Jak ten duży zaczął krążyć, to ten mały nie mógł zdążyć.

Jak ten mały nie mógł zdążyć, to ten duży przestał krążyć.

- Stosowanie pojęć: *duży, większy, największy.*

Jaja dinozaura w trzech wielkościach, wycięte z kartonu.

N. pyta dzieci, jakich słów możemy użyć, określając wielkość dinozaurów, np. olbrzymie, wielkie, ogromne, gigantyczne itd.

N. rozsypuje na dywanie kartonowe jaja dinozaura w trzech wielkościach. Umieszcza je także na tablicy i mówi: *To jest duże, to jest większe, a to jest największe.* Prosi kolejne dzieci, które podchodzą i wskazują jajo odpowiedniej wielkości, zgodnie z poleceniami N.

- Zabawa ruchowa utrwalająca pojęcia *duży, mały.*

Dzieci są ustawione w kole. N. rozpoczyna zabawę – głośno mówi: *Ja jestem duży*, a dziecko stojące po jego prawej stronie kuca i głośno mówi: *Ja jestem mały*. Kolega stojący obok dziecka, które kuca, z jego prawej strony stoi i mówi: *Ja jestem duży*, a dziecko, które stoi obok, również z prawej strony, kuca i mówi: *Ja jestem mały*, itd. – co drugie dziecko stoi, a co drugie dziecko kuca.

- Zabawa dydaktyczna *Liczenie w zakresie 3.*

Jaja dinozaura w trzech wielkościach, wycięte z kartonu, umieszczone na tablicy, opaski z jajami dinozaura w różnych wielkościach.

Dzieci kolejno liczą do trzech, wskazując jaja dinozaura umieszczone na tablicy.

Dzieci czteroletnie określają położenie w szeregu, stosując liczebniki porządkowe (pierwsze jajo jest duże, drugie jest większe, trzecie jest największe).

- Układanie szlaczka z jaj.

Wycięte z papieru jajka w trzech wielkościach: duże, większe, największe.

Dzieci kontynuują rozpoczęty przez N. szlaczek na dywanie według rytmu: jajo duże, jajo większe, jajo największe, duże, większe, największe (trzy sekwencje). Następnie dzieci układają szlaczek z jaj (rytm) zgodnie z własnym pomysłem, np. po dwa jaja danej wielkości lub inne.

- Zabawa organizacyjno-porządkowa *Drużyna czerwonych, zielonych, żółtych szarf.*

Szarfy w trzech kolorach: czerwonym, zielonym, żółtym.

N. pokazuje szarfy, a dzieci głośno nazywają ich kolory. Następnie rozdaje szarfy dzieciom ustawionym w szeregu. Dzieci liczą głośno do trzech, a N. wręcza szarfę w czerwonym kolorze dzieciom, które rozpoczynają liczenie, mówiąc *jeden*. Następnie N. przechodzi na początek szeregu i wręcza szarfę w zielonym kolorze każdemu dziecku, które jest dwójką. Wszystkim dzieciom, które zostały bez szarfy, wręcza szarfy w żółtym kolorze. Dzieci wykonują polecenia N., np. dzieci z szarfami w kolorze czerwonym, zielonym lub żółtym podnoszą rękę, wykonują skłon, robią krok w tył, robią krok do przodu, wykonują przysiad itd.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z piłką – *Gadająca piłka*.

Piłka.

Dzieci odbijają piłkę od ziemi. Przy każdym odbiciu piłki o ziemię naśladują inny śmieszny dźwięk odbijania, np.: *bęc, pam, pac, bum, plum, tup, hop*, itp.

- Zabawa w chowanego – *Dinozaur szuka*.

Szarfa.

Jedno z dzieci oznaczonych szarfą jest dinozaurem, odwraca się tyłem i woła: *Raz, dwa, trzy, ten dinozaur patrzy!* Pozostałe dzieci chowają się na placu. Dziecko z szarfą szuka pierwszej ukrytej osoby, przekazuje jej szarfę i zadanie odszukania kolejnego dziecka, itd. Ostatnie odnalezione dziecko zostaje dinozaurem i zabawa rozpoczyna się od nowa.

III

- Zabawa manipulacyjna *Ukryj dinozaury*.

Różne pudełka po butach, z różnymi otworami, gumowe figurki dinozaurów, drobne zabawki.

Dzieci dopasowują zabawki do otworów, manipulują nimi i wkładają je do pudełek. Wymieniają się zabawkami i pudełkami.

Rysowanie na tackach z piaskiem	Karta pracy, cz. 1, nr 43
Dzieci: – rysują na tackach z piaskiem różne wzory graficzne: linie proste i spiralne, rysowane od środka lub do środka, – rysują kształt jaja dinozaura.	Dzieci: – rysują drogę w labiryncie od rodziców dinozaurów do dzieci, – wskazują dinozaury na rysunkach i powtarzają za N. ich nazwy.

- Gra *Ułóż jajka dinozaura w jednej linii*.

Wytlaczanki na jajka (3 x 3 wgłębienia), po 5 piłek w dwóch kolorach dla każdej pary dzieci.

N. prosi, aby dzieci dobrały się w pary. Zadaniem każdej pary dzieci jest ułożenie w wytlaczance po trzy piłeczki w jednym kolorze w poziomie, pionie lub po skosie. Każdy z graczy ma piłeczki w jednym kolorze, które wkłada do wytlaczanki naprzemiennie z kolegą. Wygrywa ten, który jako pierwszy ułoży linię prostą z trzech swoich piłeczek (podobnie jak w grze *Kółko i krzyżyk*).

- Zabawa ruchowa *Dinozaury roślinożerne i dinozaury mięsożerne* (przewodnik, cz. 2, s. 37).

Grudzień, tydzień 1

Dzień 4

Jak wyglądał świat przed milionami lat

Dlaczego wyginęły dinozaury?

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Zabawa orientacyjno-porządkowa na powitanie – <i>Dzień dobry</i> . Układanie z patyczków szkieletu dinozaura. Śpiewanie piosenki <i>Kto widział dinozaura?</i> Zabawa z elementem wyprostu i czworakowania – <i>Dinozaury</i> .
II.	Rozmowa na temat: <i>Dlaczego wyginęły dinozaury?</i> Lepienie figurek dinozaurów – <i>Mój przyjaciel dinozaur</i> . Cel: rozwijanie wyobraźni plastycznej, lepienie z gliny. Zabawa latarką – <i>Skamieniałe dinozaury</i> . Zdjęcie z dinozaurem – ozdabianie sylwetki dinozaura. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa <i>Złap wiatr</i> , zabawa ruchowa <i>Wagoniki z węglem</i> .
III.	Rozmowa z dziećmi na temat: <i>Pragady i węgiel</i> . Spotkanie z gościem – <i>Barbórka, święto górników</i> . Rysowanie węglem. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Idzie dinozaur</i> .

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- poszerzanie wiedzy na temat dinozaurów,
- kultywowanie tradycji obchodzenia święta górników – Barbórki,
- poznawanie nowej techniki plastycznej – lepienie z gliny.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, dlaczego zginęły dinozaury,
- poznaje tradycję Barbórki,
- lepi z gliny.

Przebieg dnia

I

- Zabawa orientacyjno-porządkowa na powitanie – *Dzień dobry*.
Szarfy dla każdego dziecka, po 4 w każdym kolorze, 4 koła hula-hoop w czterech kolorach, tamburyn.
Dzieci, z szarfami na szyi, przy dźwięku tamburynu biegają po całej sali, omijając ułożone w czterech rogach sali koła hula-hoop. Na przerwę w grze dzieci wbiegają do koła w kolorze swojej szarfy i witają się ze sobą, mówiąc: *Dzień dobry*. Gdy N. zawoła: *Goście*, dzieci w każdym kole dobierają się w zespoły o różnych kolorach szarf i witają się ze sobą.
- Układanie z patyczków szkieletu dinozaura.
Patyczki lub wykałaczki, plastelina, grube kartoniki dla każdego dziecka.
Dzieci wyklejają kartoniki grubą warstwą plasteliny i układają z patyczków szkielety dinozaurów.
- Śpiewanie piosenki *Kto widział dinozaura?*
Nagranie piosenki *Kto widział dinozaura?*, odtwarzacz CD, opaska.
Dzieci przypominają słowa piosenki, śpiewają ją grupowo i z podziałem na chłopców i dziewczynki. N. wybiera jedno z dzieci, zaśłania mu oczy opaską i wskazuje osoby, które głośno śpiewają kolejne zwrotki i refren. Dziecko z zasłoniętymi oczami odgaduje, kto śpiewał piosenkę.
- Zabawa ruchowa z elementem czworakowania – *Dinozaury* (przewodnik, cz. 2, s. 37).

II

- Rozmowa z dziećmi na temat: *Dlaczego wyginęły dinozaury?*
Dzieci odpowiadają na pytanie: *Dlaczego nie ma już dinozaurów?* Podają przykłady, np. z *nudów, z przejedzenia, ssaki wyjadły jaja, z kosmosu przyleciały wielkie gąsienice i zjadły drzewa*.
N. tłumaczy dzieciom, że badacze bardzo dawnych dziejów Ziemi – paleontolodzy – przypuszczają, że w Ziemię uderzyła planetoida, co spowodowało trzęsienia Ziemi, potężne huragany, ogromne fale oraz chmury pyłów, które zakryły słońce i na Ziemi zapanowała noc. Brak światła słonecznego i ochłodzenie spowodowały wyginiecie drzew – pokarmu – i wymarcie dinozaurów roślinożernych, następnie – dinozaurów mięsożernych.
- Lepienie figurek dinozaurów – *Mój przyjaciel dinozaur*.
Gлина rzeźbiarska, ceraty na stoły, farby plakatowe, pędzelki.
Dzieci lepią figurki dinozaurów z gliny rzeźbiarskiej według własnych pomysłów. Po wyschnięciu prac malują je farbami, nadając indywidualny wygląd. Z wykonanych prac przygotowują wystawę.
- Zabawa latarką – *Skamieniałe dinozaury*.
Latarki, rysunek szkieletu dinozaura lub jego obrys na szarym lub czarnym papierze.
N. zawiesza duży rysunek dinozaura w ciemnym kącie sali. Dzieci światłem latarki zaznaczają po jego rysunku kształt dinozaura.
- Zdjęcie z dinozaurem.
Sylweta dinozaura wycięta z kartonu, wielkości dziecka, farby lub krepina, klej, nożyczki, aparat fotograficzny, komputer lub smartfon.
Dzieci ozdabiają sylwetę dinozaura, N. wycina otwór na wysokości głowy. Dzieci ustawiają się za dinozaurem, wkładają głowy w otwór, a N. wykonuje zdjęcie. Po sesji fotograficznej wszyscy oglądają zdjęcia.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa *Złap wiatr*.
N. zachęca do obserwacji badawczej otoczenia. Mówi: *Poczujcie na twarzy i dłoniach: wiatr, płatki śniegu/deszczu. Dotknijcie lodu, śniegu. Potupcie nogami na betonie, piachu, śniegu, lodzie, kostce brukowej. Dotknijcie drzew i elementów drewnianych*.
- Zabawa ruchowa *Wagoniki z węglem*.
Gwizdek.

Dzieci, ustawione w rzędzie, trzymają się za biodra, tworzą pociąg z wagonami. Biegają po wyznaczonym miejscu w ogrodzie przedszkolnym, a na gwizdek N. zatrzymują się i zmieniają dziecko, które jest lokomotywą.

III

- Rozmowa na temat: *Pragady i węgiel*.
N. krótko nawiązuje do tematu. Mówi: *Z czasów, gdy na Ziemi żyli pradziadkowie dinozaurów, pochodzi węgiel, który ma duże znaczenie dla gospodarki i dla ludzi, np. ogrzewamy nim mieszkania*. Dzieci oglądają bryłkę węgla, dotykają jej, określają cechy węgla: kolor, twardość.
- Spotkanie z gościem – *Barbórka, święto górników*.
Spotkanie z górnikiem lub rozmowa o pracy górnika na podstawie ilustracji w książkach i encyklopediach lub prasie.
- Rysowanie węglem.
Kartki, węgiel rysunkowy.
Dzieci rysują węglem na białych kartkach dowolne rysunki.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Idzie dinozaur* (przewodnik, cz. 2, s. 37).

Grudzień, tydzień 1

Dzień 5

Jak wyglądał świat przed milionami lat

Dinozaury z wykopalisk

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Przygotowanie gazetki tematycznej *Świat sprzed milionów lat*. Ćwiczenie ortofoniczne *Mowa dinozaura*. Zabawa ruchowa z elementem wyprostnym – *Dinozaur rośnie*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 13.
- II. Praca w małych grupach – *Przedszkolne wykopaliska*. Rozmowa na podstawie wiersza A. Wojtyły *Dinozaury*. Cel: utrwalanie wiedzy dotyczącej dinozaurów. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Idzie dinozaur*. Zabawa matematyczna *Gdzie jest dinozaur?*

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Bądź jak dinozaur*, zabawa bieżna *Złapać dinozaura*.
- III. Zabawa twórcza przy piosence *Kto widział dinozaura?* Ćwiczenia słuchowe *Jaki to dinozaur?* Zabawa rozwijająca percepcję wzrokową – *Znajdź dinozaura, który...* Zabawa muzyczna przy piosence *Kto widział dinozaura?* Zabawa ruchowa *Dinozaury roślinożerne i dinozaury mięsożerne*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 14

Cele ogólne

- rozwijanie mowy,
- rozwijanie orientacji przestrzennej,
- rozwijanie percepcji wzrokowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- słucha utworu literackiego i wypowiada się na jego temat,
- układa obrazek dinozaura względem siebie według poleceń nauczyciela,
- wyszukuje obrazek, kierując się podaną cechą.

Przebieg dnia

I

- Przygotowanie gazetki tematycznej *Świat sprzed milionów lat*.
Obrazki dinozaurów, obrazki roślinności z tamtego okresu, arkusz papieru, klej.
Dzieci wybierają jeden dowolny obrazek spośród rozłożonych na stoliku. Następnie kolejno podchodzą do arkusza papieru i nakleją wybrany przez siebie obrazek. Jeśli chcą, mogą o nim opowiedzieć (co przedstawia).

- Ćwiczenie ortofoniczne *Mowa dinozaura*.
N. wypowiada sylabę, którą dzieci mają powtórzyć z różnym natężeniem – najpierw cicho, a następnie głośno. Powinny to być dźwięki podobne do ryku dinozaura (np. *ao!*, *sy!* itp.).
- Zabawa ruchowa z elementem wyprostnym – *Dinozaur rośnie*.
Dzieci naśladują rosnącego dinozaura. Najpierw są skulone, a potem stopniowo rosną, aż do momentu, kiedy swobodnie poruszają się na dwóch/czterech łapach.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 13 (przewodnik, cz. 2, s. 37).

II

- Praca w małych grupach – *Przedszkolne wykopaliska*.
Pędzle, pojemniki z piaskiem, drobne elementy do zakopania.
N. wyjaśnia dzieciom, że wykopaliska to miejsca, gdzie można odkryć szczątki (elementy) dawnych naczyni, urządzeń, ale także dinozaurów. Razem z dziećmi podchodzi do pojemników z piaskiem, gdzie są zakopane różne elementy (małe klocki, talerzyki lub, jeśli się uda, figurki dinozaurów). Odkopywanie odbywa się za pomocą pędzli.
- Słuchanie wiersza A. Wojtyły *Dinozaury*.
Obrazki: tyranozaura, brontozaura, pterozaura, diplodoka.
N. czyta wiersz i w odpowiednich miejscach pokazuje obrazki opisywanych dinozaurów.

*Dinozaury to takie stworzenia,
których już od dawna na świecie nie ma.
Niektóre były duże, wielkości wieżowca,
a inne małe, na przykład jak owca.
Drapieżny tyranozaur był groźny szalenie,
jego się bało każde stworzenie.
Jak siedł, to wokół ziemia drżała,
siał pośród zwierząt strachu bez mała.
Największe były brontozaury chyba,
ich szyje sięgały prawie do nieba.
Skubały listki z koron drzew,
smakował im także mały krzew.
Pterozaurowy to gady, które latały,
one naszym ptakom początek dały.
Diplodoki to gady pływające,
ich rozmiary były imponujące.
Dinozaury wyginęły miliony lat temu
i do dzisiaj nie wiemy czemu.
Krążą na ten temat różne spekulacje
i do końca nie wiadomo, kto ma rację.*

- Rozmowa na temat tekstu wiersza.
Wyjaśnienie pojęć *imponujące*, *spekulacje*.
– *Jaki był tyranozaur?* (N. wskazuje obrazek).
– *Jak wyglądał brontozaur? Co lubił?*
– *Jak wyglądały pterozaurowy? Co o nich wiemy?*
– *Jakie były diplodoki?*
– *Dlaczego wyginęły dinozaury?* (Można się odwołać do pojęcia *spekulacje*).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Idzie dinozaur*.
Dzieci biegają swobodnie po sali. Na hasło *Idzie dinozaur*, stają nieruchomo.
- Zabawa matematyczna *Gdzie jest dinozaur?*
Obrazek dinozaura (lub jego figurka) dla każdego dziecka.
N. prosi, aby dzieci ułożyły obrazek dinozaura: na głowie, obok siebie, za plecami, pod kolanami, między nogami.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Bądz jak dinozaur*.

Klepsydra.

N. prosi, aby dzieci przez jakiś czas (wskazany przez klepsydrę) poruszały się jak dinozaury.

- Zabawa bieżna *Złapać dinozaura*.

Kilka figurek dinozaurów.

N. chowa figurki dinozaurów w miejscu widocznym dla dzieci. Kiedy N. klaśnie, dzieci biegną, aby złapać dinozaury. Zabawę można kilkakrotnie powtarzać lub zapytać dzieci o położenie znalezionych dinozaurów (np. obok zjeżdżalni, przy piaskownicy itp.).

III

- Zabawa twórcza przy piosence – *Kto widział dinozaura?*

Nagranie piosenki *Kto widział dinozaura?*, odtwarzacz CD.

Dzieci leżą na plecach. Przy nagraniu piosenki kreślą w powietrzu rękami lub nogami kształty tego, co sobie wyobrażają.

- Ćwiczenia słuchowe *Jaki to dinozaur?*

N. wypowiada sylabami (lub głoskami) nazwę dinozaura (np.: abelizaur, brachiozaur, celofyz, tyranozaur). Zadaniem dzieci jest odgadnąć, jaki to dinozaur.

- Zabawa rozwijająca percepcję wzrokową – *Znajdź dinozaura, który...*

Obrazki różnych dinozaurów.

N. prosi, aby wybrane dziecko wskazało na obrazku dinozaura, który ma ogon, dwie łapy, jest brązowy. Można również poprosić dzieci o wskazanie ulubionego dinozaura lub dinozaura, którego lubią najmniej. Można wtedy porozmawiać o uzasadnieniu wyboru.

- Zabawa muzyczna przy piosence *Kto widział dinozaura?*

Nagranie piosenki *Kto widział dinozaura?*, odtwarzacz CD.

Podczas zwrotki dzieci maszerują w miejscu, a podczas refrenu dobierają się w pary, tworzą małe kółeczka, kręcą się dookoła własnej osi.

- Zabawa ruchowa *Dinozaury roślinożerne i dinozaury mięsożerne* (przewodnik, cz. 2, s. 37).

Grudzień, tydzień 2

Dzień 1

Idzie zima ze śniegiem

Zimna zima

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Oglądanie albumów, obrazków, zdjęć przedstawiających krajobraz zimowy. Ćwiczenia oddechowe <i>Burza śnieżna</i> . Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 14.	
II. Oglądanie bryłki śniegu pod lupą. Eksperyment: <i>Czy śnieg jest czysty?</i> Słuchanie opowiadania A. Wodzowskiej <i>Śnieg</i> . Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce. Cel: wzbogacanie wiedzy o zjawiskach przyrodniczych. Rytmizowanie zdania: <i>Zima jest zimna</i> . Zabawa ruchowa <i>Zabawy na śniegu</i> .	
Zabawy na świeżym powietrzu: wspólne lepienie bałwana, rzuty śnieżkami do celu.	
III. Nauka prawidłowego zakładania rękawiczek, szalika i czapki. Omówienie zasad bezpiecznej zabawy śniegiem.	
Omówienie obrazków przedstawiających zabawy na śniegu. Wskazywanie dwóch takich samych obrazków	Słuchanie zdań, rysowanie po śladzie i według wskazanego wzoru.
Zabawa ruchowa w parach – <i>Saneczki</i> .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- wzbogacanie wiedzy o zjawiskach przyrodniczych,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie umiejętności wypowiadania się na określony temat,
- wdrażanie do przestrzegania zasad bezpiecznej zabawy na śniegu.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje zimę na obrazkach,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania,
- bawi się bezpiecznie na śniegu.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie albumów, obrazków/zdjęć przedstawiających krajobraz zimowy.

Albumy i książki ze zdjęciami/obrazkami przedstawiającymi zimę.

Dzieci wraz z N. oglądają albumy/książki związane zimą. N. prosi, aby opowiedziały o tym, co widzą na zdjęciach. N. pyta dzieci, czy wiedzą, jaka to pora roku, po czym poznały, że jest to zima. Omawia charakterystyczne cechy zimy.

- Ćwiczenia oddechowe *Burza śnieżna*.

Woreczki strunowe, kuleczki styropianu, słomki, flamastry permanentne.

N. rozdaje dzieciom woreczki strunowe i prosi, aby namalowały na nich flamastrami permanentnymi bałwanka. Następnie dzieci przekładają do woreczków kuleczki styropianu. N. szczelnie zamyka woreczki strunowe, robi małą dziurkę w rogu każdego z nich, wkłada tam słomkę. Zadanie dziecka polega na zrobieniu *burzy śniegowej*: dzieci wciągają powietrze nosem, a potem wydmuchują powietrze do woreczków, powodując ruch kuleczek styropianowych, czyli śniegu.

- Ćwiczenia logopedyczne.

Lusterko dla każdego dziecka.

N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.

Koniki – dzieci przyklejają szeroko rozłożony język do podniebienia, a następnie napinają język i mocnym ruchem opuszczają go w dół, naśladując dźwięki wydawane przez konie ciągnące sanie. Do ruchu języka dodają równocześnie ruch warg: rozciąganie i ściąganie w dziubek. Ruch ten wykonują naprzemiennie, z naśladowaniem odgłosów dzwoneczków u sań: *dzyń, dzyń, dzyń*.

Powitanie śnieżynek – szeroki język unoszą do góry, w stronę nosa, naśladując łapanie śnieżynek spadających z nieba.

Odgarnianie szyby samochodowej ze śniegu – przesuwają język po górnej wardze, w prawo i w lewo.

Zmarzniete dłonie – rozgrzewają zmarzniete dłonie, chuchając na nie i je rozcierając.

Śniegowe kule – dzieci wykonują okrężne ruchy językiem po dolnej i po górnej wardze, naśladując toczenie śniegowej kuli.

Z górki na sankach – czubek języka opierają za dolnymi zębami, a środkową część języka unoszą do góry, tworząc górkę do zjeżdżania na sankach.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 14 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa ruchowa *Zabawy na śniegu*.

Tamburyn.

Dzieci biegają swobodnie po sali, gdy N. gra na tamburynie. Na hasło *Pada śnieg*, unoszą dłonie do góry i poruszają palcami – naśladując spadające płatki śniegu. Następnie naśladują zabawy na śniegu: jazdę na nartach, na sankach i na łyżwach, toczenie kuli, lepienie bałwanka, rzucanie śnieżkami do celu.

- Zabawa z zatrzymaniem ruchu – *Lodowe figurki*.

Trójkąt.

N. gra rytmicznie na trójkącie, dzieci chodzą po sali i wykonują dziwne kroki. Gdy usłyszą tremolo na trójkącie, zatrzymują ruch – zamieniają się w figurki lodowe. N. wybiera dziecko, które zrobi najśmieszniejszą figurę, i przy kolejnym powtórzeniu zabawy zwycięzca wyróżnia kolejną zabawną figurkę lodową.

- Zabawa ruchowa w parach – *Saneczki*.
Dzwonki.
Dzieci dobierają się w pary, stają jedno za drugim i podają sobie ręce, zawijając palce w haczyki – jedno jest koniem, a drugie – saneczkami. Biegają po sali. N. gra na dzwonkach. Dzieci podczas przerwy w grze zamieniają się miejscami.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Zimowe ubranka*.
N. prosi, aby dzieci poruszały się po sali w wybrany przez siebie sposób, jedynie wtedy, kiedy powie nazwę zimowego ubrania (np. kożuch). Kiedy N. wypowiada nazwę innej części garderoby niż zimowa, dzieci się nie ruszają.
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Spacer przez zasy*.
Tamburyn.
Dzieci naśladują ruchem chodzenie przez zasy śnieżne (wysokie unoszenie kolan). N. gra na tamburynie. Gdy N. przestaje grać, dzieci stają nieruchomo.

II

- Oglądanie bryłki śniegu pod lupą.
Bryłki śniegu, lupy, talerzyki.
N. rozkłada na talerzykach bryłki śniegu. Prosi dzieci, aby je obejrzały pod lupą, powiedziały, jak wyglądają i co się z nimi dzieje pod wpływem ciepła. Doprowadza dzieci do wyciągnięcia wniosku: śnieg topi się pod wpływem ciepła i zamienia się w wodę.
- Eksperyment – *Czy śnieg jest czysty?*
Dzieci ustawiają talerzyki ze śniegiem w najcieplejszym miejscu sali i określają, czy śnieg jest czysty. Wracają do tego doświadczenia po całkowitym rozpuszczeniu się śniegu, aby sprawdzić, czy woda, która powstała ze śniegu, też jest całkowicie czysta. N. ukierunkowuje spostrzeżenia dzieci, doprowadzając je do wniosku, że nie należy jeść śniegu.
- Słuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Śnieg*.
Książka (s. 30–31) dla każdego dziecka.
Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Przedszkolaki wyglądały przez okno i obserwowały spadające na ziemię płatki śniegu. Karuzele, huśtawki i piaskownica w mgnieniu oka pokryły się białą pierzynką.

– Może ulepimy bałwana? – zaproponowała pani.

– Tak! Chcemy wyjść na dwór! – ucieszyły się dzieci.

Po chwili grupa Ady i grupa Olka spotkały się w przedszkolnym ogródku. Wszyscy byli ciepło ubrani, mieli założone czapki, szaliki i rękawiczki. Pani posmarowała dzieciom noski specjalnym kremem, który chronił przed szczypiącym mrozem. Lepienie bałwanka polegało na utoczeniu śniegowych kul, które trzeba było ustawić jedna na drugiej. Białą stworek miał oczy zrobione z kamyczków, a nos – z korzenia pietruszki.

– Taki biały? – zdziwiła się Ada.

– Nos robi się z marchewki – stwierdził Tomek.

– Biały bałwan powinien mieć biały nos. Chcesz, żeby wyglądał jak bocian z czerwonym dziobem? – odpowiedział Olek.

Pani zawiązała bałwankowi czerwoną kokardę. Trzeba przyznać, że wyglądał bardzo elegancko. Dzieci nazwały go Król Bałwan Drugi, bo pierwszy rozpuścił się rok wcześniej. Śniegowe płatki stawały się coraz większe, a mróz namalował na buziach dzieci czerwone jabłuszka. Jak przyjemnie było wrócić do przedszkola i zjeść pyszny obiad! Ada jednak była smutna i obserwowała przez okno siedzące w karmniku ptaszki.

– Szkoda, że nie chodzą z nami do przedszkola. Na pewno jest im zimno – powiedziała.

– I sarenkom też – odezwiała się Kasia. – Zaniesiemy im swoje czapki i szaliki?

– Tak. I skarpetki na kopytka.

Pod koniec dnia pani wywiesiła na korytarzu rysunki robione przez dzieci. Przedstawiały zabawę na sankach, na nartach i na łyżwach. Ola narysowała ptaszki w karmniku, a Tomek – bałwanki. Tylko kartka Olka pozostała biała.

– Dlaczego nic nie narysowałeś, Olusiu? – zapytała pani.

– Narysowałem, ale wszystko zasypał śnieg – odparł chłopiec.

Okazało się, że miał rację. Tego dnia śnieg zasypał drogi i większość rodziców spóźniła się do przedszkola. Na ulicach leżały śnieżne zasy i trzeba było czekać na pomoc drogową. W kilku mniejszych miastach doszło do awarii prądu, a w domach przestało działać ogrzewanie. Tata powiedział, że z powodu śnieżycy odwołano loty samolotów. Ach, ta zima! Potrafi pięknie przyozdobić szronem wszystkie drzewa i namalować na szybach obrazki, ale sprawia też dużo kłopotów ludziom i zwierzętom.

Późnym wieczorem, gdy Ada i Olek leżeli w ciepłych łóżkach, dziewczynka powiedziała:

– Zima jest za zimna.

– Masz rację. Niech te bociany wreszcie przylecą, bo wtedy będzie już wiosna.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytania:

- Co obserwowały przedszkolaki przez okno?
- Jaka jest zima?
- Jak należy się ubrać, wychodząc zimą na dwór?
- Z czego dzieci zrobiły bałwankowi nos? Jaki miał on kolor?
- Jak nazwały dzieci bałwanka, którego ulepiły?
- Czy ptakom są potrzebne czapki i szaliki? Dlaczego?
- Jak możemy im pomóc, by łatwiej przetrwały zimę?

- Rytmizowanie zdania *Zima jest zimna*.

N. zaprasza dzieci do rytmizowania zdania *Zima jest zimna*, połączonego z jednoczesnym poruszaniem rękami: klaskaniem w dłonie, uderzaniem dłońmi o uda, uderzaniem palcami o podłogę. Dzieci mogą wymyślać również własny sposób rytmizowania.

- Zabawa ruchowa *Zabawy na śniegu* (przewodnik, cz. 2, s. 49).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Wspólne lepienie bałwana.

Garnek, pietruszka lub marchewka, szalik.

Dzieci wraz z N. lepią trzy duże kule, różnej wielkości, ustawiają je jedna na drugiej od największej do najmniejszej, by powstał bałwan. Dodają takie akcesoria, jak: garnek na głowę, nos z marchewki, guziki z węgla, ręce z gałęzi, miotłę, szalik.

- Rzuty śnieżkami do celu.

Dzieci lepią śnieżki i rzucają nimi do celu, np. do drzewa. N. przypomina zasady bezpiecznej zabawy na śniegu.

III

- Nauka prawidłowego zakładania rękawiczek, szalika i czapki.

N. wraz z dziećmi idzie do szatni i przynosi rękawiczki, czapki i szaliki dzieci. Dzieci rozkładają wszystkie rękawiczki na dywanie, mieszają je, a następnie łączą w pary. Dzieci dobierają się w pary i porównują długości szalików; określają, który szalik jest dłuższy, a który krótszy, który szerszy, a który węższy. N. przypomina kolejność zakładania ubrań zimowych, prezentuje ją. Następnie dzieci w sposób szybki i dokładny zakładają czapki, szaliki i rękawiczki.

- Omówienie zasad bezpiecznej zabawy na śniegu.

N. prosi dzieci, aby opowiedziały, w jaki sposób można bawić się bezpiecznie na śniegu, oraz wskazały, czego nie można robić podczas zabaw zimowych. Uzupełnia wypowiedzi dzieci, przypominając zasady bezpiecznej zabawy na śniegu, np. nie można rzucać śnieżkami w głowę kolegi, zjeżdżać na sankach blisko ulicy, przypinać sanek do samochodu, chodzić w przemoczonym ubraniu, ślizgać się na zamrożonym jeziorze, jeść śniegu itp.

Karta pracy, cz. 1, nr 16

Dzieci:

- omawiają rysunki przedstawiające zabawy na śniegu,
- wskazują dwa takie same bałwanki.

Karta pracy, cz. 1, nr 44

Dzieci:

- słuchają zdań czytanych przez N.,
- rysują po śladzie kontury drzewa, domu, sanek, bałwanów, pokrywy śniegowej,
- rysują bałwanki według wzoru.

- Zabawa ruchowa w parach – *Saneczki* (przewodnik, cz. 2, s. 50).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenia słownikowe <i>Jaki jest śnieg?</i> Ćwiczenia grafomotoryczne – rysowanie śnieżynek na podkładzie z kaszy manny. Wierszyk logopedyczny – utrwalenie głoski s. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 14.	
II. Ćwiczenia słuchowe <i>Jaki to odgłos?</i> Osluchanie się z tekstem i melodią piosenki <i>Zima</i> . Rozmowa na temat tekstu piosenki. Zabawa ruchowa do tekstu piosenki. Wprowadzenie instrumentu perkusyjnego – grzechotki. Nauka refrenu piosenki. Cel: rozwijanie umiejętności wokalnych. Zabawy na świeżym powietrzu: chodzenie po śladach na śniegu, zabawa ruchowa <i>Tańczące śnieżynki</i> .	
III. Ćwiczenia sensoryczne <i>Śniegowe bąbelki</i> . Ćwiczenia oddechowe <i>Śnieżynki</i> . Wielozmysłowe poznawanie gałązki drzewa iglastego i odbijanie jej w białej farbie. Zabawa ruchowa w parach – <i>Saneczki</i> .	
	Omówienie obrazka i odszukanie na nim wybranych elementów. Rysowanie choinki według określonego rytmu.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie mowy,
- poznawanie instrumentu perkusyjnego – grzechotki,
- rozwijanie umiejętności wokalnych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- prawidłowo wymawia głoskę s,
- gra akompaniament na grzechotce lub kołatce,
- śpiewa refren piosenki.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia słownikowe *Jaki jest śnieg?*
N. zadaje pytanie: *Jaki jest śnieg?* Prosi dzieci, aby go opisały własnymi słowami (np. zimny, mokry, puszysty, lekki, miękki, biały). Następnie dzieci wyszukują porównania do każdego z tych słów, np.: *zimny jak... mokry jak... miękki jak...* Dzieci szukają określeń tego, co robi śnieg (pada, sypie, skrzy się, leci, skrzypi, rozpuszcza się).
- Ćwiczenia grafomotoryczne – rysowanie śnieżynek na podkładzie z kaszy manny.
Obrazki śnieżynek, tacki z kaszą manną.
N. rozkłada tacki z kaszą manną, przypomina, że każda śnieżynka ma troszkę inny kształt. Zadaniem dzieci jest narysowanie na tackach różnych wymyślonych wzorów śnieżynek.
- Wierszyk logopedyczny – utrwalenie głoski s.
Lusterko dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom lusterka i prezentuje prawidłowy sposób artykulacji głoski s – język oparty na dole, za zębami, zęby zwarte, a wargi szeroko rozciągnięte. Dzieci patrzą w lusterka i syczą jak wąż: ssssss, pilnując, aby język nie wychodził przed zęby.
- ! Jeśli u któregoś z dzieci N. zauważy, że język za każdym razem wysuwa się przed zęby, powinien skierować dziecko do logopedy.

N. recytuje cały wiersz B. SzelaŃgowskiej *Sypie śnieg*, a potem jego poszczególne wersy, które dzieci powtarzają za nim, patrząc w lusterka i sprawdzając, czy język jest za zębami.

Sypie śnieg.

Syp się, śniegu, sypu, syp!

Lećcie płatki z nieba!

Sanki suną po ścieżce.

Więcej śniegu trzeba!

Syp się, śniegu, sypu, syp!

Tańcz z nami w koło.

*„Sanna! Sanna!” – woła ktoś,
ale nam wesoło!*

Syp się, śniegu, sypu, syp!

Konik ciągnie sanie.

Jak dojedzie do swej stajni,

sianka snop dostanie.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 14 (przewodnik, cz. 2, s. 49–50).

II

- Ćwiczenia słuchowe *Jaki to odgłos?*

Grzechotka, kołatka.

N. prezentuje dzieciom grzechotkę (jej dźwięk, nazwę i wygląd). Zapoznaje ze sposobem gry na niej. Prosi dzieci, aby odwróciły się tyłem i wysłuchały głosu jednego z instrumentów – grzechotki lub kołatki, a następnie podały jego nazwę.

- Osluchanie się z tekstem i melodią piosenki *Zima* (sł. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Zima*.

Wesoło

Le - cą ku - le śnie - go - we, Jul - ka mknie na san - kach,
le - pią dzie - ci ze śnie - gu pię - kne - go bał - wan - ka.
Za - tań - czy - my, bał - wan - ku, baw się ra - zem z na - mi,
te - raz bie - gać bę - dzie - my po - mię - dzy drze - wa - mi.

1. *Lecą kule śniegowe,
Julka mknie na sankach,
lepią dzieci ze śniegu
pięknego bałwanika.*

Ref.: *Zatańczymy, bałwanku,
baw się razem z nami,
teraz biegać będziemy
pomiędzy drzewami. (2 x)*

2. *Wyszedł z lasu zajaczek
i sarenka mała,
bo bałwanika ze śniegu
jeszcze nie widziała.*

Ref.: *Zatańczymy...*

3. *Nasz bałwanek się cieszy:
jak tu pięknie w lesie,
śmiech wesoły daleko
echo leśne niesie.*

Ref.: *Zatańczymy...*

- Rozmowa na temat tekstu piosenki.
N. zadaje pytania dotyczące tekstu piosenki.

- *Co robiły dzieci?*
- *Do czego zaprosiły bałwanka?*
- *Jakie zwierzęta przypatrywały się bałwankowi?*
- *Z czego cieszył się bałwanek?*

- Zabawa ruchowa do tekstu piosenki.
Dzieci słuchają jeszcze raz piosenki, w czasie zwrotek biegają po sali, a w czasie refrenu ustawiają się w kole, podają sobie ręce i przesuwają się w jedną stronę.
- Tworzenie akompaniamentu do piosenki.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Zima, kołatki, grzechotki*.
N. rozdaje dzieciom instrumenty: kołatki, grzechotki, a one tworzą akompaniament do piosenki.
- Nauka refrenu piosenki.
Mikrofon.
Dzieci uczą się refrenu:
 - dopowiadają rymujące się słowa na końcu wersów recytowanych przez N.,
 - powtarzają za N. kolejne wersy refrenu z wytupywaniem, wystukiwaniem piąstkami, podskakiwaniem, klepaniem w uda,
 - chętne osoby śpiewają do mikrofonu,
 - wspólnie śpiewają refren.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Chodzenie po śladach na śniegu.
N. idzie pierwszy po śniegu, stawiając małe kroki i duże kroki. Zadaniem dzieci jest przejść dokładnie po śladach N.
- Zabawa ruchowa *Tańczące śnieżynki*.
Janczary.
Dzieci biegają swobodnie po wyznaczonym terenie. Kiedy usłyszą janczary, naśladują tańczące śnieżynki, obracając się wokół własnej osi i tańcząc według własnych pomysłów. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.

III

- Ćwiczenia sensoryczne *Śniegowe bąbelki*.
Folia bąbelkowa dla każdego dziecka.
N. daje każdemu dziecku kawałek folii bąbelkowej. Dzieci dotykają jej powierzchni obiema rękami z dwóch stron, określają różnice między nimi (jedna strona jest gładka, a druga – wypukła). Następnie N. zaprasza do złapania jak największej liczby śniegowych płatków przez mocne naciskanie wypustek na folii.
- Ćwiczenia oddechowe *Śnieżynki*.
Śnieżynki wycięte z papieru i zawieszane na białej włóczce (dla każdego dziecka).
N. rozdaje papierowe śnieżynki i prosi dzieci, aby – trzymając je przed sobą – wciągały powietrze nosem i wypuszczały ustami, wprowadzając śnieżynki w ruch, tak jak robi to wiejący wiatr. Następnie dzieci dobierają się w pary. Jedno dziecko trzyma w obu rękach dwie śnieżynki, a drugie wprowadza je w ruch, dmuchając na nie. Po chwili następuje zmiana ról.

Wielozmysłowe poznawanie gałązki drzewa iglastego

Karty pracy, cz. 1, nr 46, 47

Gałązki drzewa iglastego, biała farba na talerzykach, niebieskie kartki papieru, kredki.

Dzieci:

- oglądają gałązki drzewa iglastego, dotykają ich z zamkniętymi oczami i je wążają,
- moczą w białej farbie górną część gałązki i odbijają ją na niebieskiej kartce papieru.

Dzieci:

- mówią, co dzieje się na obrazku,
- odszukują na nim wybrane przedmioty,
- posługują się określeniami: *duże, małe*,
- dorysowują choinkę według określonego rytmu.

- Zabawa ruchowa w parach – *Saneczki* (przewodnik, cz. 2, s. 50).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenia oddechowe ze sztucznymi piórkami – <i>Biały puch</i>. Zabawa przy piosence <i>Zima</i>. Zabawa grupowa <i>Lodowe skarby</i>. Zabawa z zatrzymaniem ruchu – <i>Lodowe figurki</i>. II. Zabawa dydaktyczna <i>Porządki przedświąteczne</i>. Zabawa ćwicząca spostrzeganie – <i>Co zniknęło ze środka koła?</i> Nazywanie zabawek, rytmiczne dzielenie słów (na sylaby). Zabawa ulubioną zabawką, odkładanie zabawek na swoje miejsca, nazywanie kącików w sali. Zabawa klasyfikacyjna <i>Jaka to zabawka?</i> Cel: rozwijanie umiejętności klasyfikowania. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa na śniegu – <i>Orzeł</i>, zabawa ruchowa z elementem równowagi – <i>Yeti</i> – <i>człowiek lodu</i>. III. Poznawanie tradycji: mikołajki. Rysowanie listu do Świętego Mikołaja. Kończenie kolorowania rysunku Mikołaja. Podkreślanie tego, co dzieci chciałyby dostać od Mikołaja. Zabawa ruchowa <i>Raz, dwa, trzy, Mikołaj patrzy</i>.	Nazywanie zabawek; skreślanie obrazków zabawek, które nie pasują do pozostałych; rytmiczne dzielenie słów (na sylaby). Dorysowywanie brakujących elementów misiów według podanego wzoru, kolorowanie rysunków.
---	---

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności klasyfikowania,
- rozwijanie słuchu fonematycznego,
- zapoznanie z tradycją mikołajek.

Cele operacyjne

Dziecko:

- segreguje zabawki według rodzaju,
- rytmicznie dzieli słowa (na sylaby),
- rysuje list do Mikołaja.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia oddechowe ze sztucznymi piórkami – *Biały puch*.
Białe piórko dla każdego dziecka, pocięta na kawałki taśma klejąca, folia malarska.
N. rozsypuje białe sztuczne piórka. Mówi, że są lekkie jak płatki śniegu. Każde z dzieci podnosi jedno piórko i wykonuje polecenia N.
Dzieci:
– kładą piórka na dłoniach i delikatnie na nie dmuchają,
– układają swoje piórka na krawędzi stolika i zdmuchują je na przeciwległy brzeg,
– puszczają piórko znad głowy i dmuchają, by utrzymać je jak najdłużej w powietrzu,
– przyklejają swoje piórka taśmą klejącą z jednej strony nitki, a drugi jej koniec przyklejają do folii malarskiej.
- Zabawa przy piosence *Zima* (przewodnik, cz. 2, s. 53).
Nagranie piosenki, odtwarzacz CD, folia malarska, białe sztuczne piórka na nitkach, przyklejone przez N. do folii (przygotowane w poprzednim punkcie).

Dzieci tworzą koło, chwytają za brzeg folii, z której zwisają nitki z piórkami. Śpiewają piosenkę i tańczą z folią. Podczas wstępu delikatnie potrząsają folią, podczas zwrotek wykonują cztery kroki do środka i cztery do tyłu, podczas refrenu tańczą w koło, przy powtórzeniu zmieniają kierunek tańca (refren powtarzamy dwa razy). Na zakończenie wachlują folią wysoko w górę – robią balon, puszczają spadającą folię i chowają się pod nią.

- Zabawa grupowa *Lodowe skarby*.
Kuferek – pudełko wypełnione paskami folii aluminiowej z niszczarki (pocięte serpentyny lub plastikowe wstążeczki), klocki – drewniane lub plastikowe, o różnych kształtach, karty z obrysem klocków. Dzieci siedzą na dywanie, karty są rozłożone przed nimi. Dzieci przekazują sobie kuferek pełen śniegu (są w nim paski folii aluminiowej z ukrytymi klockami – lodowymi zabawkami). Każde dziecko wyjmuje, bez patrzenia (tylko za pomocą dotyku), jeden klocek – lodową zabawkę – i układa go na właściwej karcie z narysowanym odpowiednim kształtem. Jeśli dziecko źle wykona zadanie, odkłada klocek do pudełka. Jeśli zadanie wykona poprawnie, przekazuje pudełko wybranej przez siebie osobie.

- Zabawa z zatrzymaniem ruchu – *Lodowe figurki* (przewodnik, cz. 2, s. 49).

II

- Zabawa dydaktyczna *Porządki przedświąteczne*.
Zabawki: po trzy misie, lalki i piłki, trzy obręcze.
Dzieci segregują zabawki rozłożone na dywanie do trzech obręczy i uzasadniają swoje decyzje. Dzieci odwracają się tyłem, a N. zamienia po jednej zabawce w obręczach. Potem pyta dzieci, co się zmieniło, co nie pasuje w każdej obręczy i dlaczego. Dzieci porządkują zawartość obręczy. Liczą zabawki w poszczególnych obręczach. N. otacza obręcz skanką i mówi: *To są zabawki*. Wskazuje poszczególne obręcze i nazywa zabawki: *To są misie, to są lalki, to są piłki*.
- Zabawa ćwicząca spostrzeganie – *Co zniknęło ze środka koła?*
Zabawki: po trzy misie, lalki i piłki, chustka.
Zabawki leżą na dywanie. N. wybiera parę dzieci. Jedno odwraca się tyłem, a drugie przykrywa chustą jedną z zabawek. Zadaniem pierwszego dziecka jest odgadnięcie, która zabawka jest schowana pod chustą. Jeśli dziecko odgadnie, dzieci nagradzają kolegę brawami. Zabawę powtarzamy z innymi dziećmi.

Nazywanie zabawek, rytmiczne dzielenie słów	Karty pracy, cz. 1, nr 45
Dzieci: – wybierają ulubioną zabawkę, głośno podają jej nazwę i z pomocą N. dzielą ją rytmicznie (na sylaby) z klaskaniem, – bawią się ulubioną zabawką, – odnoszą zabawki na swoje miejsca, – nazywają kąciki: lalek, samochodów, klocków, plastyczny.	Dzieci: – nazywają zabawki w każdej pętli, – skreślają w każdej pętli zabawkę, która nie pasuje do pozostałych, – rytmicznie (na sylaby) dzielą nazwy zabawek: <i>la-le, mi-sie, pił-ki</i>, – dorysowują misiom brakujące elementy według podanego wzoru, – dowolnie kolorują rysunki misiów.

- Zabawa klasyfikacyjna *Jaka to zabawka?*
N. podaje informacje (np.: cechy wyglądu, przeznaczenie, położenie) o wybranej zabawce, dzieli rytmicznie jej nazwę (na sylaby), a wskazane dziecko odgaduje, jaka to zabawka.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa na śniegu – *Orzeł*.
Dzieci kładą się na plecach na puszystym, suchym śniegu, rozkładają kilkakrotnie szeroko ręce i nogi. Ślad powstały na śniegu przypomina orła.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Yeti – człowiek lodu*.
N. prosi, by dzieci stanęły nieruchomo, gdyż są człowiekiem lodu – yeti. Ale nadchodzi odwilż i powoli zaczynają rozmarzać: poruszają palcami rąk, nadgarstkami, unoszą jedną rękę i nią potrząsają, potem drugą, przechylają się do przodu, do tyłu i na boki. Unoszą kolejno jedną nogę i drugą nogę, potrząsają stopą i dużymi krokami odchodzą w różne strony.

III

- Poznanie tradycji: mikołajki.

Ozdobna skarpeta.

N. pokazuje dzieciom tajemniczą kolorową dużą skarpetę. Pyta, z czym się im ona kojarzy. Rozmowa z dziećmi na temat tradycji obchodzenia imienin Mikołaja, ku czci biskupa Miry – Świętego Mikołaja. Dzisiaj w kulturze masowej jest to bajkowa postać, która przynosi prezenty w Wigilię Bożego Narodzenia. Tradycja obchodzenia mikołajek wiąże się obecnie z pisaniem listów z prośbami o prezenty i obdarowywaniem dzieci drobnymi upominkami, małymi zabawkami, a przede wszystkim słodyczami, czekoladkami itp.

- Rysowanie listu do Świętego Mikołaja.

Kartki, kredki, koperty, ozdobna skarpeta.

N. rozmawia z dziećmi na temat upragnionego prezentu pod choinkę. Zachęca dzieci do narysowania listu z prośbą o spełnienie marzenia. N. podpisuje koperty imieniem każdego dziecka. Dzieci wkładają do nich listy. Wieszają je w ozdobnej skarpecie w sali lub za oknem. (N. dyskretnie przekazuje listy rodzicom dzieci).

Karta pracy, cz. 1, nr 17

Dzieci:

- kończą kolorować strój Mikołaja,
- podkreślają, co chciałoby dostać od Mikołaja.

Karta pracy, cz. 1, nr 48

Dzieci:

- kończą kolorować rysunek Mikołaja,
- podkreślają, co chciałoby dostać od Mikołaja.

- Zabawa ruchowa *Raz, dwa, trzy, Mikołaj patrzy.*

Dowolne zabawki z sali.

Dzieci układają kilka zabawek obok siebie. Wybrane dziecko w czerwonej czapce Mikołaja odwraca się tyłem do grupy i mówi: *Raz, dwa, trzy, Mikołaj patrzy.* W tym czasie wskazane przez N. dziecko zmienia ustawienie zabawek. Zadaniem Mikołaja jest wskazanie różnic w ustawieniu. Jeśli Mikołaj wykona poprawnie zadanie, wybiera swojego następcę; jeśli nie, to Mikołajem zostaje osoba, która dokonała zamiany zabawek.

Grudzień, tydzień 2

Dzień 4

Idzie zima ze śniegiem

Zimowe ubrania

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Oglądanie w grupie książek z kącika tematycznego. Zabawa twórcza *Kule śniegowe*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 14.

II. Zabawa dydaktyczna *Segregujemy ubrania*.

Ozdabianie rysunków szalika i czapki bibułą, gwiazdkami; rysowanie linii na obrazku.

Ozdabianie rysunków szalika i czapki według instrukcji N. (wypychanie, wycinanie, naklejanie wskazanych elementów).

Rozmowa kierowana na temat *Na co zakładamy...?* Cel: rozwijanie umiejętności dobierania stroju do pory roku i pogody. Porównywanie reprodukcji malarskich związanych z zimą (4-latki), opisywanie obrazów (3-latki). Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 14.

Zabawy na świeżym powietrzu: przygotowania do wyjścia na dwór – zwrócenie uwagi na dobór ubrań do aktualnie panujących warunków atmosferycznych; zabawa na rozgrzewkę *Zimno mi...;* spacer w pobliżu przedszkola – zwracanie uwagi na ubiór przechodniów.

III. Improwizacje ruchowe do piosenki *Zima*. Ćwiczenia grafomotoryczne *Płatki śniegowe*. Zabawa integrująca grupę – *Podaj dalej płatek śniegu*. Zabawa ruchowa w parach – *Saneczki*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie spostrzegawczości,
- rozwijanie sprawności manualnych,
- rozwijanie umiejętności klasyfikowania,
- poszerzanie doświadczeń związanych ze sztuką.

Cele operacyjne

Dziecko:

- porównuje ubrania różnego typu (zarówno w książkach, jak i w rzeczywistości),
- ozdabia rysunki: czapki i szalika,
- segreguje ubrania ze względu na ich przydatność zimą,
- wypowiada się na temat reprodukcji malarskich.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie książek z kącia tematycznego.

Książki.

N. zachęca dzieci, aby – oglądając książki – zwróciły uwagę na to, jak są ubrane dzieci – chodzi o spojrzenie zarówno pod względem graficznym (jak się rysuje konkretne ubrania), jak i kolorystycznym (jakie kolory według dzieci do siebie pasują, a jakie nie).

- Zabawa twórcza *Kule śniegowe*.

Niepotrzebne kartki papieru lub strony z gazet.

Zadaniem dzieci jest takie zgniecenie kartek, aby powstały z nich kule śniegowe. Dzieci mogą z nich zrobić wspólne (lub indywidualne) konstrukcje lub bawić się w wymyślony sposób, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 14 (przewodnik, cz. 2, s. 49–50).

II

- Zabawa dydaktyczna *Segregujemy ubrania*.

Różne ubrania (letnie, wiosenne, jesienne, zimowe).

N. rozkłada na dywanie różne ubrania. Prosi, aby dzieci pozostawiły tylko ubrania zimowe (ubrania, które nie pasują, odkładają w wyznaczone miejsce). Następnie pyta, skąd wiedziały, że zimą mogą się przydać akurat te części garderoby.

Praca plastyczna *Idzie zima ze śniegiem*

Wyprawka plastyczna, karta 20, naklejki – dekoracyjne gwiazdki zimowe, kredki, bibuła, klej.

Dzieci:

- przygotowują kartę pracy z rysunkiem szalika i czapki, naklejki – dekoracyjne gwiazdki zimowe, kredki, bibułę, klej,
- dekorują zimowe ubrania zimowymi wzorami i gwiazdkami,
- w zaznaczonych kropczkami miejscach rysują kredkami kolorowe linie i przyklejają kulki z bibuły.

Praca plastyczna *Idzie zima ze śniegiem*

Wyprawka plastyczna, karta 4, papier kolorowy, bibuła, klej, nożyczki.

Dzieci:

- przygotowują kartę pracy z rysunkiem szalika i czapki, papier kolorowy, bibułę, klej, nożyczki,
- wypychają nacięty rysunek czapki, wycinają rysunek szalika i wypychają z jego końców nacięte kółeczka – otwory,
- tną bibułę i papier kolorowy na paski,
- przyklejają paski z papieru kolorowego wzdłuż lub w poprzek szalika i czapki,
- przez otwory w szaliku przeciągają paski bibuły, przyklejają je lub przywiązują do szalika,
- robią z bibuły małe kulki lub jedną większą kulkę, przyklejają je (ją) tam, gdzie widzą rysunek pompona czapki.

- Rozmowa kierowana na temat *Na co zakładamy...?*

N. prosi, aby wskazane dzieci powiedziały, na co zakładamy poszczególne części garderoby (czapkę, szalik, rękawiczki, kurtkę, buty). Pozostałe dzieci potwierdzają lub zaprzeczają.

- Porównywanie reprodukcji malarskich związanych z zimą.
**Reprodukcje malarskie związane z zimą (np.: Władysław Podkowiński *Wyjazd na polowanie*, Boris Ku-
stodijew *Karnawał*).**

Dzieci oglądają obrazy. N. prosi, aby powiedziały, czym się one różnią, a w czym są podobne (4-latki). Trzylatki mogą opisać, co widzą na poszczególnych obrazach.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 14 (przewodnik, cz. 2, s. 49–50).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Przygotowania do wyjścia na dwór – zwrócenie uwagi na dobór ubrań do aktualnie panujących warunków atmosferycznych. Rozmowy na temat wyglądu ubrań (różne wzory, kolory, wygląd), zwrócenie uwagi na ich przeznaczenie. Próby samodzielnego ubierania się.
- Zabawa na rozgrzewkę *Zimno mi...*
N. mówi, w jaką część ciała jest mu zimno (np. *Zimno mi w ręce, zimno mi w nos* itp.). Zadaniem dzieci jest pocieranie rękami części ciała wymienionej przez N.
- Spacer w pobliżu przedszkola – zwrócenie uwagi na ubiór przechodniów i otaczające krajobrazy.

III

- Improwizacje ruchowe do piosenki *Zima*.
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Zima*.
Dzieci poruszają się przy nagraniu piosenki w wybrany przez siebie sposób. N. zachęca je do zabawy w parach lub małych grupach.
- Ćwiczenia grafomotoryczne *Płatki śniegowe*.
Wzory grafomotoryczne z narysowanymi lekkimi konturami płatków śniegowych, kredki.
N. rozdaje dzieciom kartki według ich umiejętności (niektóre wzory są mniej skomplikowane, a inne – bardziej). Zadaniem dzieci jest poprowadzenie kredki po szarej linii.
- Zabawa integrująca grupę – *Podaj dalej płatek śniegu*.
Grupa wspólnie ustala, jaki jest płatek śniegu (lekki/ciężki, twardy/delikatny itp.). Po dokonaniu podsumowania dzieci, siedząc w kole, delikatnie podają wymyślony płatek śniegu z rąk do rąk.
- Zabawa ruchowa w parach – *Saneczki* (przewodnik, cz. 2, s. 50).

Grudzień, tydzień 2

Dzień 5

Idzie zima ze śniegiem

Zima wokół nas

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Pokaz różnych sposobów zakładania szalika, tak aby zakrywał szyję. Ćwiczenia oddechowe <i>Śniegowe płatki</i> . Zagadki dotyczące ubrań. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 14.	
II. Zabawa słownikowa <i>Co robi...?</i> Słuchanie wiersza B. Formy <i>Zima</i> . Rozmowa na podstawie wysłuchanego tekstu. Cel: rozwijanie koncentracji uwagi. Zabawa matematyczna <i>Gdzie jest śnieżynka?</i>	
Wykonanie dowolnego rysunku związanego z zimową pogodą.	Rysowanie po śladzie. Mówienie o pogodzie zimą. Określanie, co powinno być narysowane na końcu rytmicznego wzoru.
Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Spacer przez zaspę</i> .	
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Pokaż ubranie</i> , obserwacje pogodowe – wskazywanie elementów charakterystycznych dla zimy.	
III. Obrysowywanie konturów płatków śniegowych. Śpiewanie piosenki <i>Zima</i> z różnym natężeniem głosu. Dorysowywanie brakujących elementów rysunku bałwanka. Zabawa ruchowa <i>Zabawy na śniegu</i> .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie myślenia,
- rozwijanie mowy,
- poznawanie elementów pogody charakterystycznych dla zimy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozwiązuje zagadki,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania,
- wymienia wybrane elementy zimowej pogody.

Przebieg dnia

I

- Pokaz różnych sposobów zakładania szalika, tak aby zakrywał szyję.
Szalik dla każdego dziecka.
N. uświadamia konsekwencje niezakładania szalika (choroba). Samodzielne próby zakładania szalików przez dzieci, tak aby szyja była zasłonięta.
- Ćwiczenia oddechowe *Śniegowe płatki*.
Kulki z waty.
Dzieci dmuchają z różnym napięciem na kulki z waty – płatki śniegowe. N. zwraca uwagę na właściwy tor oddychania (wdech nosem, wydech ustami).
- Rozwiązywanie zagadek dotyczących ubrań.
Obrazki: czapki, butów, rękawiczek, szalika.

*Latem oraz zimą znajdziesz mnie na głowie,
bywam w paski, kropki oraz wzorki kolorowe.
Mogę mieć daszek, gdy upał długo trzyma,
lub być wełniana, gdy przybędzie zima. (czapka)*

*Na szyję go wkładamy,
bo tak nam każą mamy.
Kiedy zimą wiatr wieje,
on nas ogrzeje. (szalik)*

*Małe, średnie, a nawet duże,
chętnie wchodzi w kałuże.
Z nimi moje stopy
nie muszą bać się ślota. (buty)*

*Kiedy nadejdzie czas mroźnej zimy,
my twoje ręce ochronimy. (rękawiczki)*

Dzieci, po podaniu rozwiązania, wskazują odpowiedni obrazek wśród umieszczonych na tablicy.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 14 (przewodnik, cz. 2, s. 49–50).

II

- Zabawa słownikowa *Co robi...?*
N. wymienia nazwy zjawisk pogodowych. Zadaniem dzieci jest uzupełnienie wypowiedzi – podanie czynności, jakie wykonuje wymienione zjawisko. Np.:
Wiatr... (wieje, dmucha)
Śnieg... (pada, sypie)
Deszcz... (pada, kropi)
Słońce... (świeci, grzeje) itp.

- Słuchanie wiersza B. Formy *Zima*.

*Saniami Pani Zima przybyła,
wspaniałe czapy drzewom uszyła.
Ubrała dachy w płaszcze zimowe,
wszystkim rozdała kołdry puchowe.*

*W krainę śniegu Zima saniami,
szybko pomknęła dziś razem z nami.*

*Do swego zamku nas zaprosiła
i pyszne lody nam przyrządziła.*

*Jak śnieg powstaje opowiadała,
jak zrobić z wody lód pokazała.
Rozdała gwiazdki na pożegnanie,
tak się skończyło z Zimą spotkanie.*

- Rozmowa na podstawie wysłuchanego tekstu.

- Kto przybył do nas saniami?
- Co rozdała wszystkim zima?
- Co zima pokazała dzieciom?
- Jak się skończyło spotkanie z zimą?

- Zabawa matematyczna *Gdzie jest śnieżynka?*

Symbole śnieżynek dla każdego dziecka.

N. prosi, aby dzieci kładły swoje śnieżynki zgodnie z jego instrukcjami (np. przed sobą, obok siebie, na krześle, pod krzesłem itp.). Dzieci za każdym razem określają, gdzie znajduje się śnieżynka.

Rysowanie zimowego obrazka	Karta pracy, cz. 1, nr 48
Kredki, kartki dla każdego dziecka. Dzieci: – wykonują dowolny rysunek związany z zimową pogodą (np. śnieżynki, zabawy zimowe).	Dzieci: – rysują po szarych liniach (po śladach), – mówią, co zimą obserwujemy w pogodzie, – dotykają kolejnych obrazków i określają, co narysują na końcu.

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Spacer przez zasy* (przewodnik, cz. 2, s. 50).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Pokaż ubranie*.
Dzieci swobodnie biegają po terenie. Na kłaśnięcie N. wymienia nazwę ubrania, a dzieci odszukują je na sobie i wskazują.
- Obserwacje pogodowe – wskazywanie elementów charakterystycznych dla zimy (płatki śniegu, śnieg, mróz itp.).

III

- Obrysowywanie konturów płatków śniegowych.
Kontury płatków śniegowych (schematyczne), ołówki, kartki.
Zadaniem dzieci jest takie obrysowanie płatków, aby były one wyraźne.
- Śpiewanie refrenu piosenki *Zima* z różnym natężeniem głosu.
Dzieci śpiewają poznany refren piosenki: cicho, ze średnim natężeniem i bardzo głośno. N. przypomina, czym się różni głośne śpiewanie od krzyku (przy krzyku nasz głos się męczy, a dla odbiorców nie jest to miłe).
- Dorysowywanie brakujących elementów na rysunku bałwanka.
Rysunki bałwanka z brakującymi częściami (np. bez nosa, bez części guziczków, bez garnka na głowie, bez miotłki itp.).
N. prosi, aby dzieci popatrzyły na rysunki i spróbowały powiedzieć, czego brakuje bałwankom, a następnie to dorysowały.

- Zabawa ruchowa *Zabawy na śniegu* (przewodnik, cz. 2, s. 49).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Oglądanie książek związanych tematycznie z Bożym Narodzeniem i omawianie ich treści. Wykonanie łańcucha z pasków kolorowego papieru. Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 15. II. Zabawa dydaktyczna <i>Pudełko skarbów</i>. Ćwiczenie słuchowe <i>Co to jest?</i> Słuchanie opowiadania E. Stadtmüller <i>Święta</i>. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce. Cele: rozwijanie mowy, poznawanie tradycji i zwyczajów związanych ze świętami Bożego Narodzenia. Zabawa ruchowa <i>Przygotowania do świąt</i>. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Święty Mikołaj</i>, zabawa ruchowa <i>Gdzie jest prezent?</i> III. Ćwiczenie klasyfikacyjne <i>Znajdź taką samą bombkę</i>. Wspólne ubieranie choinki. Ćwiczenia grafomotoryczne – dorysowywanie igieł na rysunku gałązki sosny. Zabawa ruchowa <i>Raz, dwa, trzy, Mikołaj patrzy</i>.	Uzupełnianie obrazka naklejkami i opowiadanie o tym, co się na nim dzieje. Nazywanie kolorów. Kolorowanie rysunku bombki.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 15

Cele ogólne

- wzbogacenie wiedzy o świątach Bożego Narodzenia,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie mowy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wymienia tradycje i zwyczaje związane ze świętami Bożego Narodzenia,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania.

Przebieg dnia

- Oglądanie książek związanych tematycznie z Bożym Narodzeniem i omawianie ich treści.
Książki tematycznie związane z Bożym Narodzeniem (np. z serii Świat w obrazkach Paulette Bourgeois, Brenda Clark Boże Narodzenie. Franklin i prezent świąteczny; Zofia Stanecka Basia i Boże Narodzenie; Daniel Napp Pan Brumm obchodzi Boże Narodzenie).
N. wraz z dziećmi ogląda książki związane z Bożym Narodzeniem, czyta wybrane fragmenty, zachęca do opowiadania, co dzieci widzą na obrazkach.
- Wykonanie łańcucha z pasków kolorowego papieru.
Paski kolorowego papieru, kleje.
N. rozkłada przed dziećmi paski kolorowego papieru i kleje; pokazuje, w jaki sposób sklejać paski i łączyć ze sobą. Dzieci wykonują indywidualnie kolorowe łańcuchy, następnie porównują ich długości, posługując się określeniami: krótszy, dłuższy, takiej samej długości. Na koniec wspólnie łączą wszystkie łańcuchy w jeden.
- Ćwiczenia logopedyczne.
Lusterko dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstrowa ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.

Tańczący płomyk – ćwiczenia regulacji siły wydechu.

N. trzyma świeczkę (niekapiącą), zapala ją i prosi kolejno dzieci, aby podchodziły do niego i z bezpiecznej odległości (ok. 20 cm) podmuchały na świeczkę tak, by płomień tańczył, ale nie zgasił. Komu się to uda, zostaje nagrodzony brawami.

Przedświąteczne porządki – dzieci przesuwają język od jednego kącika ust do drugiego, naśladując wymiatanie kurzu z każdego kąta w domu.

Przecieranie lustra – dzieci wędrują językiem po górnej wardze w prawą i w lewą stronę.

Pakujemy prezenty – poruszają językiem po górnej i po dolnej wardze, owijając papierem każdy prezent.

Mikołaj jedzie saniami – słysząc stukot kopyt reniferów – odbijają język od górnego podniebienia, a wargi układają raz w dzióbek, a raz rozciągają.

Świąteczne całusy – dzieci wypychają do przodu mocno zaokrąglone wargi, naśladując rozdawanie całusów najbliższym członkom rodziny: mamie, tacie, babci i dziadkowi.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 15 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa ruchowa *Przygotowania do świąt*.
N. opowiada o przygotowaniach do świąt, a dzieci, w wybrany przez siebie sposób, ilustrują je ruchem.
 - Robimy przedświąteczne porządki: ścieramy kurze, odkurzamy odkurzaczem.
 - Rozkładamy choinkę, zawieszamy na niej bombki.
 - Wałkujemy ciasto na pierniczki, wykrawamy pierniczki.
 - Kładziemy obrus na stole, rozkładamy talerze i sztucze, niesiemy talerz z zupą grzybową i stawiamy go na stole.
 - Rozdajemy prezenty.
- Zabawa ruchowa *Czapka Mikołaja*.
Czapka Mikołaja, odtwarzacz CD, nagranie piosenki Choinka.
Dzieci stoją w kręgu. Podczas nagrania piosenki dziecko z czapką przekłada ją na głowę kolegi stojącego obok. Na przerwę w nagraniu dziecko, które zostało w czapce, wykonuje dowolny ruch, np.: skłon, podskok, przysiad itp.
- Zabawa z woreczkami gimnastycznymi – *Taśma produkcyjna w fabryce zabawek*.
Woreczki gimnastyczne dla każdego dziecka.
Dzieci siedzą w kole w siadzie skrzyżnym, przed każdym dzieckiem leży woreczek gimnastyczny. N. *włącza taśmę produkcyjną w fabryce zabawek* i głośno wymienia czynności, nadając tempo rytmicznej pracy przy wykonaniu zabawki, a dzieci (roboty) wykonują polecenia:
kłaśnij, kłaśnij – dzieci dwa razy klaszczą w dłonie,
woreczek – podnoszą woreczek z podłogi prawą dłonią (N. pokazuje),
kolano – uderzają w lewe kolano (kolano po przekątnej),
kolano – uderzają w prawe kolano (po tej samej stronie co ręka z woreczkiem),
rzuć – lekko rzucają woreczek przed kolegą z prawej strony.
Powtarzają przekładanie woreczka dotąd, aż zabawka zostanie ukończona.
- Zabawa bieżna *Jestem...*
Tamburyn.
Dzieci biegają po dywanie. Na dźwięk tamburynu stają w miejscu i pokazują za N.:
Jestem prezentem (unoszą ręce do góry, łącząc je ze sobą tak, aby przypominały kokardę na prezencie).
Jestem choinką (rozkładają ręce w bok jak gałęzie choinki).
Jestem łańcuchem na choince (podają sobie ręce, tworzą wspólny łańcuch).
Jestem dzieckiem – znów biegają.
- Zabawa twórcza *Taniec śnieżynek*.
Nagranie muzyki klasycznej, odtwarzacz CD.
Dzieci siedzą na dywanie, wysłuchują fragmentu wybranej przez N. muzyki klasycznej (np. W. A. Mozart – uwertura do opery *Uprowadzenie z Seraju*). Następnie poruszają się przy nim jak śnieżynki, według własnego pomysłu.

- Zabawa dydaktyczna *Pudełko skarbów*.

Duże ozdobne pudełko, a w nim: mała choinka, gwiazdka, bombka, aniołek, szopka, opłatek, pierniczek, płyta z kołędami, prezent.

N. stawia przed dziećmi duże pudełko, w którym są przedmioty związane ze świętami. Prosi kolejno dzieci, aby wyjęły po jednym przedmiocie, powiedziały, co to jest i do czego służy, oceniły, czy jest on związany ze świętami Bożego Narodzenia.

- Ćwiczenie słuchowe *Co to jest?*

Przedmioty z poprzedniej zabawy.

N. pokazuje kolejne przedmioty wyjęte z pudełka. Prosi dzieci, aby podały ich nazwy, a potem wspólnie dzielą je rytmicznie (na sylaby). Następnie N. podaje nazwę wybranego przedmiotu i prosi chętne dziecko, aby podniósł w górę ten przedmiot.

- Słuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Święta*.

Książka (s. 32–33) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Kiedy czeka się na coś z wielką niecierpliwością, czas płynie strasznie wolno.

Babcia powiedziała, że czekanie na święta Bożego Narodzenia nazywa się adwent i podarowała dzieciakom adwentowy kalendarz z okienkami, które można było otwierać. W każdym okienku były ukryte małe obrazki i słodka niespodzianka. I właśnie przez tę niespodziankę koniecznie trzeba było kupić dwa kalendarze – jeden dla Olka, a drugi dla Ady.

Kolejnym znakiem zbliżających się świąt był adwentowy wieniec z czterema świeczkami, który pojawił się w salonie. Mama w każdą niedzielę zapalała na nim kolejną świeczkę. Najpierw tylko jedną, potem dwie, trzy...

– Kiedy zapłoną cztery, do Wigilii będzie już bardzo blisko – wyjaśniła.

W przedszkolu także pachniało świętami. Już od początku grudnia wszyscy uczyli się piosenki o Świętym Mikołaju, żeby powitanie dostojnego gościa wypadło jak najlepiej. Niektóre maluszki trochę się bały jego długiej białej brody i czerwonego płaszcza. Ada nie bała się nic a nic.

Pani powiedziała, że starszaki są już na tyle duże, że mogą wykonać własnoręcznie zabawki na choinkę. Od tej chwili „Tygryski” pracowicie kleiły kolorowe łańcuchy, wycinały złote gwiazdki i wbijały kolorowe cekiny w styropianowe bombki.

– Część ozdób zawiesimy na naszej przedszkolnej choince, a część zabierzecie do domu – obiecała pani. Kiedy dziadzio zobaczył dzieła Olka, stwierdził, że skoro jego wnuk jest taki uzdolniony, to zaprasza go do wspólnej pracy nad szopką. To dopiero była zabawa! Przez trzy soboty dzieciaki wraz z dziadziem sklejały z patyków stajenkę, lepily z plasteliny Świętą Rodzinę, królów, pastuszków i owieczki.

W przedszkolu też nie próżnowały, bo rozpoczęły się próby przed jasełkami, czyli przedstawieniem opowiadającym o Bożym Narodzeniu. Olek dostał rolę pastuszka.

– Weźmy w darze mleko, kawałek chleba

i serca gorące. Więcej nic nie trzeba

– powtarzał, aby dobrze zapamiętać. Mama pożyczyła od cioci Basi góralski kapelusz i ciupagę. Dzięki nim pastuszek wyglądał jak prawdziwy górak.

Kilka dni przed świętami tato zaczął się rozglądać za odpowiednią choinką. W końcu przystał na propozycję dziadzia i kupił drzewko w wielkiej donicy.

– Po świętach zasadzimy je w ogródku – cieszył się dziadzio. – I będzie żyło dalej.

W Wigilię, czyli dzień poprzedzający święta Bożego Narodzenia, cała rodzina spotkała się u dziadków. Od rana Olek i Ada ubierali z dziadziem choinkę, mama z babcią szykowały wigilijny barszcz z uszkami, pierogi z kapustą i kompot z suszonych owoców, a tato smażył karpia.

– Robi się ciemno – stwierdziła w pewnym momencie mama. – Ciekawe, kto wypatrzy pierwszą gwiazdkę. Dzieciaki jak na komendę pobiegły do okna.

– Jest! – zawołał po chwili Olek.

Zanim cała rodzina zasiadła do stołu, dziadzio przeczytał z Biblii opowiadanie o tym, jak Święta Rodzina przybyła do Betlejem i nie znalazła miejsca w gospodzie, jak Dzieciątko narodziło się w stajence i jak anioł powiedział o tym pasterzom. Potem wszyscy zaczęli składać sobie życzenia, dzieląc się cieniutkim białym opłatkiem. Zdaniem Olka, który zdążył już porządnie zgłodnieć, trwało to stanowczo zbyt długo.

Po kolacji rozpoczęło się wyciąganie spod choinki świątecznych prezentów i wspólne kolędowanie. Specjalnie dla dziadzia Olek z Adą nauczyli się kolędy, w której małemu Jezuskowi wyśpiewują różne ptaszki: sroczki, gołębie, a nawet żurawie. Wyszło pięknie, wszyscy bili brawo, a dziadzio o mało nie popłakał się ze wzruszenia. Szkoda, że Wigilia jest tylko raz w roku.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.
N. zadaje pytania:
 - Jak nazywa się okres przed świętami Bożego Narodzenia, w którym przygotowujemy się do świąt?
 - Co mama zapaliła w wieńcu adwentowym?
 - Jak dzieci w przedszkolu przygotowywały się do świąt?
 - Co Olek i Ada robili razem z dziadkiem przed świętami?
 - Jakie przygotowania do świąt trwały w domu Olka i Ady?
 - Jak w waszych domach wyglądają przygotowania do świąt Bożego Narodzenia?
- Zabawa ruchowa *Przygotowania do świąt* (przewodnik, cz. 2, s. 63).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Święty Mikołaj. Tamburyn*.
N. dzieli dzieci na trzysobowe zespoły. Dwoje dzieci staje z przodu, pełniąc rolę reniferów. Podają ręce trzeciemu dziecku, które stoi za nimi i jest św. Mikołajem, który rozwozi prezenty. Na początku zabawy N. prosi Mikołajów, aby pokazali ruchem, jak pakują prezenty do worka i biorą go na plecy. Kiedy N. gra na tamburynie, *zaprzęgi reniferów z Mikołajami* poruszają się do przodu; kiedy dźwięk tamburynu ucichnie – zatrzymują się. *Mikołaje po cichutku zanoszą worki z prezentami do domów* dzieci, a potem *wsiadają do sań*. Następuje zamiana w trójkach tak, aby każde dziecko mogło być Mikołajem.
- Zabawa ruchowa *Gdzie jest prezent?*
Kolorowe pudełko.
N. pokazuje dzieciom prezent, którego będą szukały. Dzieci odwracają się tyłem, a N. chowa go w dowolnym miejscu w ogrodzie. Dzieci biegają po wyznaczonym terenie, na hasło – klaśnięcie N. – poszukują prezentu. To dziecko, które znajdzie go jako pierwsze, chowa prezent razem z N.

III

- Ćwiczenie klasyfikacyjne *Znajdź taką samą bombkę*.
Komplety bombek z plastiku w różnych wzorach i kolorach.
N. rozkłada przed dziećmi plastikowe bombki w różnych wzorach i kolorach i prosi, aby je posegregowały według określonego kryterium, np.: wielkości (małe i duże), koloru, kształtu (okrągłe i pozostałe). Dzieci szacują, których bombek jest najwięcej, a których – najmniej.
- Wspólne ubieranie choinki.
Choinka, bombki, łańcuchy.
N. przynosi do sali choinkę i zakłada na nią lampki choinkowe. Dzieci kolejno wybierają z pudełek bombki i delikatnie wieszają je na gałązkach choinkowych. Mówią, którą bombkę wybrały, jak ona wygląda. Na koniec wraz z N. zakładają łańcuchy.

Ćwiczenia grafomotoryczne	Karta pracy, cz. 1, nr 50
Rysunek gałązki sosnowej dla każdego dziecka, kredki. N. rozdaje dzieciom rysunki gałązki sosnowej z brakującymi igiełkami, a dzieci dorysowują igiełki na całej gałązce.	Dzieci: – uzupełniają zdjęcie – nakleją naklejki, – opowiadają o tym, co widzą na zdjęciu, – nazywają kolory na bombkach, – kolorują ostatnią bombkę w ciągu na właściwy kolor.

- Zabawa ruchowa *Raz, dwa, trzy, Mikołaj patrzy* (przewodnik, cz. 2, s. 57).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenie kreatywności <i>Pomysł na choinkę</i>. Zabawa ruchowa z elementem marszu – <i>Idziemy po choinkę</i>. Zabawa grupowa w kole – <i>Krąży orzech</i>. Zabawa z wykorzystaniem woreczków gimnastycznych – <i>Taśma produkcyjna w fabryce zabawek</i>. II. Zabawy przy piosence <i>Choinka</i>. Rozmowa na temat tekstu piosenki. Nauka refrenu piosenki. Cel: rozwijanie umiejętności wokalnych. Ćwiczenia pamięci. Zawieszanie łańcucha na choince. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna – <i>Wyścig reniferów</i>, zabawa naśladowcza <i>Robimy zakupy na święta</i>. III. Zapoznanie z tradycją ozdabiania choinki. Rysowanie oburącz w pionie kształtów bombek z choinki.	
Rysowanie po zaznaczonym śladzie kształtów bombek, kolorowanie bombek na dowolny kolor. Zabawa bieżna <i>Jestem...</i>	Łączenie bombek tego samego rodzaju (kształtu); rysowanie wzorów na bombkach według podanego wzoru; określanie, co przypominają kształty bombek – podawanie skojarzeń.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 15

Cele ogólne

- umuzykalnianie dzieci,
- poznawanie tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia.

Cele operacyjne

Dziecko:

- śpiewa refren piosenki,
- rozróżnia kształty i wzory na bombkach,
- wie, że dekorujemy choinkę.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenie kreatywności – *Pomysł na choinkę*.
Patyczki matematyczne, klocki geometryczne, klocki lego, zielone kwadratowe karteczki, tacki z piaskiem, makaron, klej, rolki po papierze toaletowym.
N. na każdym stoliku układa inne materiały do pracy: patyczki matematyczne, klocki geometryczne, klocki lego, zielone kwadratowe karteczki do składania trójkątów (techniką origami), tacki z piaskiem, makaron, klej, rolki po papierze toaletowym. Dzieci wybierają technikę i wykonują choinkę w dowolny sposób. Na koniec przechodzą wzdłuż stolików i podziwiają swoje prace.
- Zabawa ruchowa z elementem marszu – *Idziemy po choinkę*.
Dzieci idą po choinkę – spacerują po sali w tempie wskazanym przez N. (wolno, szybko). Na hasło: *Stop!* – dzieci zatrzymują się, oglądają choinkę.
- Zabawa grupowa w kole – *Krążący orzech*.
Orzech.
Dzieci siedzą w siadzie skrzyżnym w kole, blisko siebie i przekazują sobie jedną ręką orzech ukryty w dłoni. Gdy skończą wyliczankę – refren piosenki *Choinka: Kiedy pierwsza gwiazdka na niebie zaświeci, kołędę zanucą z rodzicami dzieci* – dziecko, które ma orzech w ręce, ma wykonać jakiś gest, a pozostałe dzieci mają go powtórzyć.
- Zabawa z wykorzystaniem woreczków gimnastycznych – *Taśma produkcyjna w fabryce zabawek* (przewodnik, cz. 2, s. 63).

II

- Taniec w kole przy piosence *Choinka*.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Choinka, choinka* (sztuczna, żywa lub jej rysunek).

Dzieci tańczą dokoła choinki podczas zwrotek, a podczas refrenu zatrzymują się i klaszczą.

Umiarkowanie

1. *Pachnąca, zielona,
przybyła dziś do nas.
Witamy cię wszyscy,
choinko zielona.*

2. *Na niej bombki, łańcuch,
malutkie serduszka,
pachnące pierniczki
i małe jabłuszka.*

Ref.: *Kiedy pierwsza gwiazdka
na niebie zaświeci,
kolędę zanucą
z rodzicami dzieci. (2 x)*

Ref.: *Kiedy pierwsza gwiazdka...*

3. *Nasza choineczka
pięknie przystrojona,
kolorowym blaskiem
zamruga dziś do nas.*

Ref.: *Kiedy pierwsza gwiazdka...*

- Rozmowa na temat tekstu piosenki.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Choinka*.

Dzieci odpowiadają na pytania N.

- *Kto przybył do dzieci?*
- *Jakie ozdoby są na choince?*
- *Kiedy dzieci zaśpiewają kolędę?*
- *Jaka choinka jest ich zdaniem najpiękniejsza?*

- Nauka refrenu piosenki (pozostałych zwrotek dzieci będą się uczyć w następnych dniach).

N. recytuje wersy refrenu z różnym natężeniem głosu: od szeptu po głośne skandowanie, a dzieci powtarzają za nim. Na zakończenie wszyscy śpiewają refren.

- Ćwiczenie pamięci.

Obrazki: bombki, łańcuch, zielona choinka, serduszka, pierniczki, jabłuszka, odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Choinka*.

N. opowiada historyjkę ilustrującą słowa pierwszej zwrotki piosenki. Pokazuje obrazek choinki i rozpoczyna opowiadanie: *Zielona, pachnąca, stoi tutaj u nas. Przywieźli ją dzisiaj. Witamy ją radośnie.* Potem N. śpiewa drugą zwrotkę piosenki o choince, pokazując obrazki: bombek, łańcucha, serduszek, pierniczków i jabłek.

- Zawieszanie łańcucha na choince.
Papierowy łańcuch wykonany dzień wcześniej w części I dnia, nagranie piosenki *Choinka*, odtwarzacz CD.
N. wiesza łańcuch na choince, a dzieci poruszają się w kole wokół choinki przy nagraniu piosenki.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna – *Wyścig reniferów*.
Dwa worki plastikowe, kulki z gazety (tyle samo w każdym worku) – tyle, ile jest dzieci.
Dzieci (renifery św. Mikołaja) są ustawione w dwóch rzędach, w jednej linii startowej, przygotowane do rozwożenia prezentów. Naprzeciwko są ustawione dwa worki z kulkami z papieru (prezentami) – po jednym dla każdej drużyny. Na hasło N.: *Wyścig!* pierwsze dziecko z każdego rzędu rozpoczyna wyścig, biegnie do swojego worka, zabiera jeden prezent i wraca na koniec rzędu, a wyścig rozpoczyna kolejne dziecko. Wyścig trwa do momentu, gdy wszyscy zawodnicy zabiorą prezenty z worka.
- Zabawa naśladowcza *Robimy zakupy na święta*.
N. mówi dzieciom, że są w supermarkecie i robią zakupy na święta. Dzieci pokazują ruchem czynności, które wymienia N.: *Wkładamy do koszyka reklamówkę z ziemniakami. Schylamy się po zgrzewkę wody. Sięgamy wysoko po płyn do mycia okien. Sięgamy daleko, jedną ręką i drugą ręką, po najpiękniejszą owoce. Wyjmujemy z dna beczki ogórki kiszzone* itd.

III

- Poznawanie tradycji ozdabiania choinki.
N. wybiera z kącika książki publikacje, z których dzieci dowiadują się o tradycji strojenia choinki (lub z internetu). N. mówi dzieciom, że początkowo ubierano choinki w owoce, najczęściej w jabłka. Później na choinkach znalazły się pierniki, orzechy, cukierki i inne łakocie, potem łańcuchy i ozdoby z papieru, kokardy oraz bombki. Dawniej oświetlano choinki świeczkami, a obecnie wiesza się na nich światelka elektryczne. Na czubku umieszcza się gwiazdy lub ozdobne czubki.
- Rysowanie oburącz w pionie – *Jaki to kształt?*
Kartki A3, dwa mazaki.
N. kreśli w powietrzu oburącz, szerokim ruchem ramion, kształty wybranych bombek wiszących na choince, np.: koła, szyszki, grzybka, choinki, aniołka, serduszka. Dzieci wskazują na choince bombkę, która przypomina narysowany kształt. Następnie N. rysuje dwoma mazakami równocześnie symetryczne połowy wybranych kształtów na białej tablicy (lub szarym papierze). Dzieci kolejno podchodzą i naśladują N. – rysują oburącz kształty bombek po narysowanych liniach.

Rysowanie po zaznaczonym śladzie	Karta pracy, cz. 1, nr 51
Kartki A3 z narysowanymi różnymi kształtami bombek, kredki. Dzieci: – rysują kształty bombek po zaznaczonym śladzie, – kolorują na dowolny kolor.	Dzieci: – łączą bombki tego samego rodzaju (kształtu), – uzupełniają wzory na bombkach, – mówią, co przypominają kształty bombek.

- Zabawa bieżna *Jestem...* (przewodnik, cz. 2, s. 63).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenia oddechowe <i>Ozdoby choinkowe</i>. Zabawa grupowa <i>Rozpoznaj Mikołaja</i>. Zabawa ortofoniczna <i>W stajence</i>. Zabawa ruchowa <i>Czapka Mikołaja</i>. II. Zabawa dydaktyczna <i>Policz, ile jest bombek</i>. Zabawa dydaktyczna <i>Kolor do koloru</i>. Gra w parach – <i>Turniej świąteczny</i>. Określanie kolorów bombek, liczenie bombek w każdym kolorze, pokazywanie wyniku liczenia na palcach; naklejanie pod każdą choinką prezentów i bombek. Cel: rozwijanie umiejętności liczenia. Słuchanie kolęd. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa bieżna <i>Wyjeżdżamy na Wigilię do naszej rodziny</i>, zabawa w parach <i>Droga do choinki</i>. III. Nauka I zwrotki piosenki <i>Choinka</i>. Ozdabianie papieru do pakowania prezentów. Zabawa grupowa <i>Życzenia świąteczne</i>. Zabawa ruchowa <i>Jestem...</i>	Liczenie bombek, kolorowanie ich zgodnie z kodem kolorystycznym podanym na kostkach do gry, kończenie rysowania drzewek iglastych według wzoru. Cel: rozwijanie umiejętności liczenia.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 15

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności liczenia,
- rozpoznawanie i nazywanie kolorów.

Cele operacyjne

Dziecko:

- **liczy elementy,**
- **liczy na palcach,**
- rozpoznaje i nazywa wybrane kolory.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia oddechowe *Ozdoby choinkowe*.
Papierowe kółka różnej wielkości (imitujące bombki), rurki do napojów, sylwety choinek z zielonego papieru, korektor.
Dzieci zaznaczają białym korektorem na sylwecie zielonej choinki kropki – miejsca, w których zawieszą bombki. Następnie, za pomocą słomki do napojów, na wdechu (zasysając powietrze) przenoszą kolorowe kółka (bombki) na zaznaczone miejsca.
- Zabawa grupowa *Rozpoznaj Mikołaja*.
N. wyjaśnia dzieciom, że w różnych krajach św. Mikołaj różnie się nazywa, np. w USA – Santa Claus, w Czechach – Mikulas, we Włoszech – Babbo Natale, ale we wszystkich krajach przynosi dzieciom prezenty pod choinkę i można go rozpoznać po charakterystycznym zawołaniu: *Hoo, hoo, hoo!* Zadaniem wybranego dziecka jest rozpoznanie po głosie osoby, która naśladuje Mikołaja.
- Zabawa ortofoniczna *W stajence*.
N. pokazuje dzieciom zdjęcia różnych szopek w książkach o świętach z kącika książki w sali. Opowiada dzieciom o historii narodzin Pana Jezusa, o pasterzach i zwierzętach, o Trzech Królach i Gwieździe Betlejemskiej.
Dzieci naśladują głosy wszystkich, którzy radowali się z narodzin Dzieciątka: pastuszków – *hi, hi, hi*, owiec – *bee, bee*, koni – *ihaha*, krów – *muu, muu*, osłów – *i-a, i-a*, wróbli – *ćwir, ćwir*, gołębi – *gruchu, gruchu*, itd.

- Zabawa ruchowa *Czapka Mikołaja* (przewodnik, cz. 2, s. 63).

II

- Zabawa dydaktyczna *Policz, ile jest bombek*.
Ozdoby choinkowe różniące się kolorem i kształtem, np. bombki (okrągłe i podłużne).
Dzieci oglądają ozdoby na choinkę, dzielą je według kształtu na dwie grupy; liczą, ile ich jest w każdej grupie. Starsze dzieci oceniają, których bombek jest więcej i o ile. Sprawdzają wynik, ustawiając bombki w pary.
- Zabawa dydaktyczna *Kolor do koloru*.
Kostka z kolorami, ozdoby na choinkę.
Dzieci kolejno rzucają kostką – wybierają ozdobę, która ma ten kolor, i zawieszają ją na choince.
- Gra w parach – *Turniej świąteczny*.
Kostka dla każdego dziecka, ozdoby świąteczne, choinka.
Dzieci w parach rzucają kostkami. Osoba, która wyrzuci większą liczbę oczek, wybiera ozdobę i zawiesza ją na choince.

Karta pracy, cz. 1, nr 18

Dzieci:

- określają kolory bombek na choince,
- liczą bombki w każdym kolorze,
- pokazują na palcach, ile bombek każdego koloru jest na choince,
- nakleją pod choinką prezenty odszukane wśród naklejek,
- nakleją na każdej choince po dwie bombki z naklejek.

Karta pracy, cz. 1, nr 52

Dzieci:

- kolorują odpowiednią liczbę bombek (zgodnie z kodem kolorystycznym i liczbą oczek podaną na kostkach do gry),
- kończą rysować drzewka iglaste według wzoru.

- Słuchanie kolęd.
Choinka ubrana przez dzieci, nagrania kolęd, odtwarzacz CD.
Dzieci słuchają znanych kolęd przy ubranym świątecznym drzewku i zapalonych lampkach.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa bieżna *Wyjeżdżamy na Wigilię do naszej rodziny*.
Dzieci reagują na polecenie N. i naśladują różne sposoby podróżowania: *lecą samolotem* – biegają z szeroko rozpostartymi ramionami, *jadą samochodem* – biegają z rękami ułożonymi na kierownicy, *jadą pociągami* – dobierają się po kilka osób, trzymają za ramiona, *jadą saniami z zaprzęgiem reniferów* – dobierają się trójkami, dwoje dzieci stoi z przodu, a trzecie dziecko – z tyłu.
- Zabawa w parach *Droga do choinki*.
Szaliki.
Dzieci dobierają się w pary. Jedno z dzieci prowadzi kolegę, który ma oczy zasłonięte szalikiem. Pary startują z różnych miejsc, ale idą do wspólnego celu, usytuowanego w ogrodzie przedszkolnym, np. drzewa, sprzętu sportowego, ławki, znaku narysowanego na ziemi. N. podaje cel, a przewodnik może nakierować kolegę tylko za pomocą słów. Wygrywa ta para, która pierwsza dotrze do celu. Zabawę powtarzamy. Dzieci w parach zamieniają się rolami i N. wyznacza nowy cel.

III

- Nauka pierwszej zwrotki piosenki *Choinka* fragmentami, metodą ze słuchu (przewodnik, cz. 2, s. 67).
Dzieci powtarzają słowa pierwszej zwrotki za N., a następnie dopowiadają końcowe słowa w wersach. Dzieci śpiewają pierwszą zwrotkę i refren piosenki *Choinka*.
- Ozdabianie papieru do pakowania prezentów.
Świąteczny papier ozdobny (różne wzory), rolka papieru pakowego, wycięte z papieru gwiazdki i śnieżynki, klej, farba, małe wałki malarskie lub gąbka.
Dzieci oglądają papiery ozdobne ze świątecznymi motywami. Omawiają, jakie są na nich motywy, jaka kolorystyka. Następnie dzieci z pomocą N. układają dowolnie na arkuszu papieru wycięte gwiazdki lub śnieżynki, kropłą kleju przymocowują je do papieru (tak by dały się łatwo oderwać), nanoszą farbę gąbką lub wałkiem malarskim. Po wyschnięciu farby delikatnie odrywają nałożone

elementy. Wykorzystają przygotowany samodzielnie papier do zapakowania prezentów dla rodziców w kolejnym dniu.

- Zabawa grupowa *Życzenia świąteczne*.

N. mówi dzieciom: *Tradycją związaną ze świętami Bożego Narodzenia jest składanie życzeń. Każdy przekazuje drugiej osobie, czego dobrego jej życzy. Najczęściej życzymy zdrowia, szczęścia, pomyślności, dostatku, spokoju, miłości itd. Życzenia przekazujemy osobom znajdującym się nawet bardzo daleko od nas. Przesyłamy kartki świąteczne pocztą lub dzwoniczmy z życzeniami albo wysyłamy je drogą mailową lub za pomocą esemesów. Dzieci prześlą je w zabawie w głuchy telefon.*

Dzieci siedzą w kole. N. przesyła życzenia jako pierwszy. Mówi życzenia do ucha najbliższego siedzącego dziecka, a dzieci kolejno przekazują je szeptem do ucha siedzącego obok nich kolegi. Ostatnie dziecko głośno wypowiada przesłane życzenie. Zabawę powtarzamy, by kolejne dzieci mogły przesłać swoje życzenia kolegom z grupy.

- Zabawa ruchowa *Jestem...* (przewodnik, cz. 2, s. 63).

Grudzień, tydzień 3

Dzień 4

Idą święta

Świąteczna atmosfera

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Układanie różnych kształtów z łańcuchów choinkowych. Zabawa słownikowa <i>Świąteczna kostka do gry</i> . Nauka drugiej zwrotki piosenki <i>Choinka</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 15.
II.	Zabawa dydaktyczna <i>Skojarzenia</i> . Wykonanie bombki na choinkę – prezentu dla rodziców. Cele: rozwijanie sprawności manualnej, wzmacnianie więzi z rodziną. Zabawa twórcza <i>Taniec śnieżynek</i> . Pakowanie prezentów wykonanych przez dzieci.

Zabawy na świeżym powietrzu: opowieść ruchowa <i>Wyprawa po choinkę</i> , spacer w okolicy przedszkola – obserwowanie wystaw sklepowych, udekorowanych choinek na podwórkach. |
| III. | Ozdabianie pierniczek – działania własne dzieci. Zabawa ilustracyjna do piosenki <i>Świąteczna choinka</i> . Ćwiczenia grafomotoryczne <i>Bombka</i> . Zabawa ruchowa <i>Czapka Mikołaja</i> . |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- poznawanie tradycji świątecznych,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nazywa tradycje świąteczne przedstawione na obrazkach,
- wykonuje bombkę na choinkę,
- ozdabia pierniczki.

Przebieg dnia

I

- Układanie różnych kształtów z łańcuchów choinkowych.
Łańcuchy choinkowe, duże figury geometryczne (koło, kwadrat, trójkąt).
Dzieci układają z łańcuchów kształty figur pokazywanych przez N. (lub według własnych pomysłów).
- Zabawa słownikowa *Świąteczna kostka do gry*.
Kostka z naklejonymi na niej obrazkami kojarzącymi się ze świętami (np. prezenty, Mikołaj, kolędowanie, karp, pierwsza gwiazdka, sianko).
Wybrane dziecko rzuca kostką i nazywa to, co przedstawia obrazek.

- Nauka drugiej zwrotki piosenki *Choinka* (przewodnik, cz. 2, s. 67).
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 15 (przewodnik, cz. 2, s. 63).

II

- Zabawa dydaktyczna *Skojarzenia*.
Plastikowa bombka.

N. rozpoczyna rundę pytaniem: *Co ci się kojarzy z Bożym Narodzeniem?* Podaje bombkę dziecku, które ma odpowiedzieć na to pytanie.

- Wykonanie bombki na choinkę jako prezentu dla rodziców.
Styropianowa bombka z zawieszką dla każdego dziecka, patyczki do szaszłyków, klej wikol, pędzelki, produkty spożywcze do posypywania (wyłożone na papierowych talerzykach): mak, kuskus, kasza jaglana, ryż, papierowe talerzyki, syпки brokat w różnych kolorach, kawałek styropianu.

N. rozdaje dzieciom bombki styropianowe z zawieszkami, nabite od spodu na patyczki do szaszłyków. Zadanie dzieci polega na dokładnym pomalowaniu bombek klejem wikolem za pomocą pędzelków. Następnie dzieci obsypują bombki dowolnie wybranymi produktami spożywczymi, trzymając je za patyczki nad papierowymi talerzykami. Należy zwrócić uwagę, aby każde miejsce było dokładnie pomalowane klejem i posypane. Na koniec dzieci posypują bombki sypkim brokatem i wbijają patyczki, na których są umieszczone, w kawałek styropianu, aby bezpiecznie wyschły.

- Zabawa twórcza *Taniec śnieżynek* (przewodnik, cz. 2, s. 63).
- Pakowanie prezentów wykonanych przez dzieci.
Papier do pakowania prezentów (wykonany przez dzieci), klej w sztyfcie, wizytówki.

N. rozdaje dzieciom papier do pakowania prezentów, pocięty na prostokąty, a dzieci na środku układają swoje bombki. Zadanie dzieci polega na posmarowaniu brzegów papieru klejem w sztyfcie i ich sklejeniu. Następnie dzieci nakleją na wierzchu wizytówkę z napisem *Dla mamy i taty od...* Tak zapakowane prace zabierają do domów i wkładają pod choinkę.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Opowieść ruchowa *Wyprawa po choinkę*.
W przypadku niesprzyjającej pogody zabawę można przeprowadzić w przedszkolu.
N. opowiada. Dzieci naśladują czynności, o których jest mowa.
Wyberzmy się dzisiaj do lasu po choinkę. (Chodzą z wysoko uniesionymi kolanami).
Dotarliśmy już na miejsce. Musimy się teraz zachowywać cichutko. Mieszkańcy lasu nie lubią hałasu. (Zatrzymują się i przykładają palec do ust).
Gdzie może być nasza wymarzona choinka? (Rozglądają się, przykładają rękę do czoła, naśladują spoglądanie przez lornetkę).
Zobaczcie! Jest tam! (Biegną w miejscu).
Zabierzemy naszą choineczkę do przedszkola. (Naśladują ruch wkładania choinki na plecy).
Wracamy! (Chodzą z wysoko uniesionymi kolanami – jak na początku).
- Spacer w okolicy przedszkola – obserwowanie wystaw sklepowych, udekorowanych choinek na podwórkach.

III

- Ozdabianie pierniczek – działania własne dzieci.
Pierniczki, lukier w płynie, kolorowa posypka.
Dzieci dekorują pierniczki według własnych pomysłów. N. przypomina o zachowaniu zasad higieny (umyciu rąk przed przystąpieniem do pracy).
- Zabawy ilustracyjne do piosenki *Choinka* (przewodnik, cz. 2, s. 67).
Podczas pierwszej zwrotki dzieci pokazują choinkę i się jej kłaniają, podczas II zwrotki pokazują palcami poszczególne elementy, które ją dekorują, podczas III zwrotki pokazują gestem obu dłoni choinkę, a następnie zamykają i otwierają dłonie (mruganie). Podczas refrenu dzieci rytmicznie kołyszają się na boki.
- Ćwiczenie grafomotoryczne *Bombka*.
Rysunek bombki, rysunki bombek z różnymi wzorami.
Zadaniem dzieci jest wybranie sobie wzoru bombki i narysowanie go na swoim rysunku, który nie ma wzorów.

- Zabawa ruchowa *Czapka Mikołaja* (przewodnik, cz. 2, s. 63).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Oglądanie kart świątecznych i układanie ich z części według wzoru. Wykonanie kartek świątecznych. Nauka trzeciej zwrotki piosenki <i>Choinka</i>. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 15. II. Rozwiązanie zagadki o świętach. Słuchanie wiersza B. Szelągowskiej <i>Święta w domu</i>. Rozmowa na temat wiersza. Cele: rozwijanie mowy, rozwijanie pamięci słuchowej. Zabawa ruchowa <i>Jestem...</i> Nauka wiersza fragmentami, metodą ze słuchu. Układanie choinki z figur geometrycznych, ozdabianie jej małymi kółkami. Dorysowywanie ozdób.	Porównywanie wyglądu dwóch rysunków. Dorysowywanie brakujących elementów. Rysowanie linii po śladach.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Rodzinki</i>, zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Rób to co ja</i>. III. Zabawa konstrukcyjna <i>Choinka</i>. Nauka II zwrotki wiersza B. Szelągowskiej <i>Święta w domu</i>. Wykonanie choinki z wyprawki plastycznej. Wypychanie figur i ich łączenie. Przyklejanie gwiazdki z bibuły. Zabawa bieżna <i>Jestem...</i>	Wycinanie figur i ich składanie. Dekorowanie choinki. Wypychanie gwiazdek i przyklejanie ich na choince.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, I 6, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie mowy,
- poznawanie tradycji związanych ze świętami,
- rozwijanie pamięci słuchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące utworu,
- wymienia tradycje związane ze świętami,
- recytuje fragment wiersza.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie kartek świątecznych i układanie ich z części według wzoru.
Po dwie kartki świąteczne dla każdego dziecka, koperty.
N. daje dzieciom różne kartki świąteczne. Dzieci określają, co się na nich znajduje. Następnie rozdaje dzieciom w kopertach takie same kartki, jakie dostały wcześniej – pocięte na części (dla 3-latków – 4 części, dla 4-latków – 6 części). Dzieci układają kartki z części według wzoru.
- Wykonanie kartek świątecznych.
Grube kartki, gotowe elementy do przyklejania: zielone paski papieru, kolorowy kształt bombki, kolorowe trójkąty jako choinki, brokat w kleju, cekiny, kleje, kolorowe kredki, flamastry.
N. rozdaje grube prostokątne kartki złożone na pół jako bazę do wykonania kartki świątecznej. Pokazuje dzieciom różne sposoby ozdabiania kartek, np.:
 - układanie choinki z pasków papieru różnej długości i ozdabianie jej przez przyklejanie cekinów,
 - przyklejanie kolorowych trójkątów, ozdabianie ich klejem brokatowym i dorysowywanie na dole pnia choinki,
 - przyklejanie kolorowych bombek i ozdabianie ich własnymi wzorami,
 - wykonanie kartki według własnego pomysłu.

- Nauka trzeciej zwrotki piosenki *Choinka* (przewodnik, cz. 2, s. 67).
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 15 (przewodnik, cz. 2, s. 63).

II

- Rozwiązywanie zagadki B. Szelągowskiej.
N. zadaje dzieciom zagadkę i prosi o podanie jej rozwiązania na ucho. Dzieci, które znają rozwiązanie, podchodzą do N. i mówią po cichu swoją wersję rozwiązania. N. chwali dobre rozwiązania, następnie recytuje zagadkę jeszcze raz i prosi, by dzieci głośno podały odpowiedź.

*Stoi choinka pięknie ubrana.
Buzia każdego jest uśmiechnięta.
Stół przystrojony czeka na gości.
Czas to szczególny – nadchodzą... (święta)*

- Słuchanie wiersza B. Szelągowskiej *Święta w domu*.

*Świecą światła na choince,
dom blaskiem jaśnieje.
Święta, święta! – wielka radość
z narodzin w Betlejem!*

*Ciasta pachną, śledź, pierogi...
Wszystko łśni czystością.
I dwanaście pysznych potraw
podamy dziś gościom.*

*Wśród prezentów, śmiechu, gwaru
dni spędzimy mile.
W naszych sercach zachowajmy
na długo te chwile.*

- Rozmowa na temat wiersza.
N. zadaje dzieciom pytania:
– Co będziemy świętować w najbliższych dniach?
– Czym różni się te dni od innych dni w roku?
– Ile potraw jest na tradycyjnym wigilijnym stole?
– W jaki sposób możemy umilić święta naszym bliskim?
- Zabawa ruchowa *Jestem...* (przewodnik, cz. 2, s. 63).
- Nauka wiersza (I zwrotki) fragmentami, metodą ze słuchu.

Wykonanie ozdobionej choinki z figur geometrycznych

Karta pracy, cz. 1, nr 53

Dla każdego dziecka: 3 zielone trójkąty, około 9 małych kółek (bombek), klej, kredki.

Dzieci:

- układają choinkę z trójkątów,
- ozdabiają ją bombkami (małymi kółkami),
- dorysowują ozdoby według uznania.

Dzieci:

- porównują wygląd dwóch rysunków,
- dorysowują brakujące elementy,
- rysują linie po śladach.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Rodzinki*.
Dzieci oglądają swoje szaliki; określają, jakie są na nich kolory. Następnie biegają po wyznaczonym terenie. Na hasło N. (kłaśnięcie) dobierają się w rodziny. N. określa, ile osób jest w rodzinie. Dzieci tworzą trójki lub czwórki i podają sobie ręce.
- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Rób to co ja*.
Tamburyn.
N. gra na tamburynie, a dzieci maszerują rytmicznie po wyznaczonym terenie, unosząc wysoko nogi do góry. Gdy dźwięk cichnie, wykonują zadanie pokazane przez N., np.: podskakują, stają na jednej nodze, poruszają głową – do góry i na dół, kłaskają nad głową.

III

- Zabawa konstrukcyjna *Choinka*.
Pudełka różnej wielkości lub klocki.
Z dużych kolorowych pudełek dzieci budują choinkę, układając je od największego do najmniejszego jedno na drugim. Określają, które pudełko jest największe, które najmniejsze, które jest większe od określonego (np. czerwonego), a które mniejsze.
- Nauka II zwrotki wiersza B. SzelaŃgowskiej *Święta w domu* (przewodnik, cz. 2, s. 74).

Praca plastyczna <i>Choineczka</i>	Praca plastyczna <i>Choineczka</i>
Wyprawka plastyczna, karta 2, żółta i czerwona bibuła, klej. Dzieci: – wypychają figury i je łączą, – przyklejają gwiazdkę z bibuły, – ozdabiają choinkę łańcuchem z czerwonej bibuły.	Wyprawka plastyczna, karta 18, nożyczki, klej, bibuła, wstążeczki, tasiemki. Dzieci: – wycinają figury, składają je i sklejają, – dekorują choinkę kulkami z bibuły i łańcuchami z wstążeczek, – wypychają gwiazdkę i przyklejają na czubku choinki.

- Zabawa bieżna *Jestem...* (przewodnik, cz. 2, s. 63).

Projekt *Książka*

Cele ogólne projektu:

- Budzenie zainteresowania książką poprzez zabawy: słowne, literackie, teatralne, muzyczne, plastyczne i techniczne.
- Wzbogacanie dziecięcego słownictwa o pojęcia związane z książką.
- Wdrażanie do poszanowania książek.
- Rozwijanie umiejętności formułowania pytań.
- Poznawanie utworów literatury dziecięcej.
- Wzmacnianie poczucia własnej wartości i wiary w swoje możliwości.
- Prezentowanie zdobytej wiedzy i nowych umiejętności związanych z realizacją projektu.
- Integrowanie grupy poprzez zabawy i działania podczas pracy nad wspólną książką.
- Rozwijanie twórczego myślenia, wyobraźni oraz kreatywności.

Czas realizacji: tydzień.

Grudzień, tydzień 4

Dzień 1

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Oglądanie książek różnego rodzaju. Wywiad – *Co wiemy o książkach?* Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 16.
- II. Tworzenie siatki pytań. Słuchanie wiersza B. SzelaŃgowskiej *Moje książki*. Rozmowa na temat: *Jakie są książki?* Cele: określenie, co interesuje dzieci i czego chciałyby się dowiedzieć o książkach; wzbogacanie wiedzy o książkach. *Bajkowe książki* – ukazanie bajki jako jednej z form książki. Zabawa ruchowa *Chodzimy z książkami*. *Książkowe kolekcje* – segregowanie książek.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa z elementem pantomimy – *Jaka to bajka?*, zabawa ruchowa *Dobra postać – zła postać*.
- III. *Okładka książki* – podsumowanie dnia w formie pracy plastycznej. Zabawa integrująca grupę – *Spotkanie bajek*. Włączenie zaproszonych osób do projektu *Książka*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 9, III 2, III 3, III 4, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- wzbudzanie ciekawości badawczej dziecka,
- rozwijanie wiedzy dotyczącej książek.

Cele operacyjne

Dziecko:

- porównuje książki,
- tworzy siatkę słów związaną z tematem,
- rozwija umiejętność wypowiadania się.

W pierwszym dniu odbywają się zajęcia wprowadzające w tematykę projektu. Mają one na celu pobudzenie zainteresowania tematem oraz przedstawienie N. stanu wiedzy oraz zasobu słownictwa dzieci. Dzieci z pomocą N. budują siatkę pytań. Po jej zbudowaniu rozpoczyna się faza badawcza projektu. Na tym etapie dzieci dzielą się swoimi przeżyciami lub doświadczeniami dotyczącymi tematu realizowanego projektu, badają przedmiot i rejestrują to, co widzą.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Oglądanie różnych książek. Książki przyniesione przez dzieci i znajdujące się w bibliotece przedszkolnej (podręczniki, atlasy, albumy, encyklopedie itp.). N. informuje dzieci, że do przedszkola przyszły paczki zaadresowane do ich grupy. Wspólnie z dziećmi zastanawia się, co może w nich być. Dzieci zastanawiają się, czy wszystkie paczki są takie same. (<i>Która paczka jest mała? Która jest duża? Która jest cienka? Która jest gruba?</i>) Po udzieleniu odpowiedzi na pytania N. wspólnie z dziećmi otwiera paczki i ponownie zadaje pytanie: <i>Co to jest?</i> N. układa przyniesione książki w widocznym miejscu sali (najlepiej, gdyby to była odpowiednio przygotowana otwarta szafka z półkami/biblioteczka). Dzieci rozmawiają o niej. N. może zadawać przykładowe pytania: <i>Czy domyślacie się, dlaczego ta szafa/biblioteczka pojawiła się u nas w sali? Spróbujcie nazwać to, co się w niej znajduje. Co wiecie na ten temat?</i> Dzieci oglądają przyniesione książki. Opowiadają o tych książkach. Ciekawe opowieści N. zapisuje na kartce, podpisując imieniem dziecka. Dzieci manipulują przyniesionymi książkami. N. może zadać także pytanie: <i>W jakim kolorze są te książki?</i> Jedno dziecko opisuje jedną z książek, a pozostałe dzieci wyszukują wzrokiem książki, wskazując tę z opisu. N. skłania dzieci do zadawania pytań i zastanowienia się, czego można się o nich dowiedzieć.	Istotnym elementem jest naturalne i wzbudzające ciekawość wprowadzenie do tematu – w tym przypadku są to paczki adresowane do grupy. Oglądanie książek oraz swobodne rozmowy na ich temat mają na celu zdiagnozowanie dziecięcej wiedzy wyjściowej.
• Wywiad – <i>Co wiemy o książkach?</i> Aparat fotograficzny (lub telefon komórkowy). Dzieci zamieniają się w specjalistów do spraw książek. N. pyta dzieci, co wiedzą o książkach, i nagrywa ich wypowiedzi.	Poprzez wywiady N. sprawdza wiedzę dzieci. Dodatkowo N. może wykorzystać wywiad <i>Co wiemy o książkach?</i> jako ciekawy, zabawny materiał do zaprezentowania rodzicom podczas wydarzenia kulminacyjnego. Pod koniec projektu można nagrać następny film, zadając to samo pytanie, by porównać wiedzę początkową i wiedzę końcową dzieci.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 16 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa ruchowa *Chodzimy z książkami*.

Niezbędna duża i ciężka książka dla każdego dziecka (najlepiej z zaokrąglonymi rogami).

N. prosi, aby dzieci położyły sobie książki na głowach. Ich zadaniem jest takie chodzenie po sali, aby nie zderzyć się ze sobą i aby książki nie spadły im z głów. Aby nieco utrudnić zadanie, N. może wprowadzić zasadę *Start! Stop!*, tj. na hasło *Stop!* dzieci zatrzymują się, wymieniają książkami, a na hasło *Start!* – ponownie się poruszają.

- Zabawa ruchowa *Siedmiomilowe buty*.

Dzieci stoją na linii startu. Mają dojść do mety długimi krokami, tak jakby miały na nogach siedmiomilowe buty. Zwycięża osoba, która pierwsza przekroczy linię mety. Zabawę można powtarzać kilkakrotnie.

- Zabawa dramatyczna *Wesoła książka i smutna książka*.

Nagrania: smutnej melodii i wesołej melodii, odtwarzacz CD.

N. pyta dzieci, kiedy książka wygląda na wesołą, a kiedy – na smutną. Dzieci chodzą po sali w rytm muzyki. Kiedy muzyka jest smutna, dzieci ciałem i ruchem pokazują smutną książkę, a kiedy muzyka jest wesoła – wesołą książkę.

- Zabawa z elementem dramy – *Jestem...*

N. prosi, aby dzieci kolejno prezentowały jakąś postać lub jakieś zwierzę z bajki lub z baśni. Zadaniem pozostałych dzieci jest odgadnąć, co prezentuje dane dziecko. Następnie cała grupa zamienia się w daną osobę (dane zwierzę) i również próbuje ją (je) naśladować.

- Zabawa z zatrzymaniem ruchu – *Raz, dwa, trzy, Baba-Jaga patrzy*.

N. (Baba-Jaga) stoi w środku koła z zasłoniętymi oczami. Wskazuje przypadkowe dziecko stojące w kole, odsłania oczy i zaczarowuje je w postać z wybranej bajki (np. z książki *Kubuś Puchatek*). Mówi: *Jesteś... kangurkiem (misiem, osiołkiem, tygrysiem, króliczkiem)*. Dziecko przybiera pozę bohatera bajki lub naśladuje jego sposób poruszania się, inne dzieci biją brawo i odczarowują kolegę. N. zasłania oczy i powtarza zabawę.

II

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Tworzenie siatki pytań. Arkusz papieru, flamaster (lub marker), kredki. W centrum arkusza N. zapisuje słowo książka (a także rysuje książkę, aby dzieci łatwo zrozumiały przekaz), a dookoła – pytania, które zadają dzieci (wyrazy, zdania i symbolizujące je obrazki). Warto obok pytania dziecka zapisać jego imię.	To bardzo ważny etap projektu – dzieci określają, co je interesuje i czego chcieliby się dowiedzieć na temat książek.
• Słuchanie wiersza B. Szelańgowskiej <i>Moje książki</i>. Dzieci słuchają wiersza czytanego przez N., a następnie rozmawiają o nim. Próbują wytłumaczyć, co to znaczy, że książka jest naszym przyjacielem. <i>Moje książki kolorowe! Bardzo was oglądać lubię. Bądźcie zawsze takie piękne, a ja nigdy was nie zgubię!</i> <i>Musisz zatem nas szanować, kartek nie gniewać, nie wydzierać. Brać nas zawsze w czyste ręce, kurz z okładek nam wycierać...</i> <i>Wiedzą swą się podzielimy z tobą za to i w podzięce będziesz wiedzieć coraz więcej!</i>	Jeśli podczas rozmowy zostaną zadane ciekawe pytania, N. zapisuje je na siatce pytań, a następnie wspólnie z dziećmi próbuje na nie odpowiedzieć. Nowe wyrazy można także zapisać na kolorowych kartkach i przykleić do narysowanej na dużym arkuszu papieru beczki – <i>beczki słów</i>.

N. upewnia się, czy wszystkie słowa są zrozumiałe dla dzieci. Jeśli nie, pyta, co według nich mogą one oznaczać, i weryfikuje prawidłowość odpowiedzi. N. może zapisać z dziećmi nowe dla nich słowa (z ilustrującymi je obrazkami) związane z tematem. W ten sposób powstaje zbiór słów poszerzających mowę czynną i mowę bierną dzieci.	
Rozmowa na temat: <i>Jakie są książki?</i> Kilka różnych książek do pokazu (małych, dużych, kolorowych itp.). N. rozdaje dzieciom po jednej książce. Następnie pokazuje i nazywa kolejne elementy w kilku książkach (strona, okładka, spis treści, grzbiety). Prosi, aby dzieci pokazały wskazane elementy w swoich książkach i razem z nią ponownie je nazwały. N. wspólnie z dziećmi zastanawia się, po co omówione elementy znalazły się w książce i do czego mogą służyć. Wspólnie można zastanowić się również nad tym, jak nazywa się osoba, która pisze książkę (autor), i czym się zajmuje (pomysł książki).	Ta część zajęć kieruje uwagę dzieci na specjalistyczne nazywanie elementów książki i wzbogaca ich słownictwo związane z tematem.
<i>Bajkowe książki.</i> Kilka rodzajów książek (album przyrodniczy, album z samochodami, atlas geograficzny, komiks, książka z bajkami), obrazki (szklany pantofelek, chatka z piernika, czerwony kapturek, but). N. pokazuje dzieciom kilka rodzajów książek. Wspólnie nazywają ich rodzaje, np.: album przyrodniczy, album z samochodami, atlas geograficzny, komiks, książka z bajkami. Jeśli dzieci są zainteresowane, N. może przeczytać fragmenty wybranych baśni. Następnie N. pokazuje dzieciom obrazki z charakterystycznym dla jakiejś baśni elementem i prosi, aby dzieci podały tytuł bajki lub w skrócie ją opowiedziały.	Ta część ma jeszcze bardziej zachęcić dzieci do obcowania z książką.
Zabawa ruchowa <i>Chodzimy z książkami</i> (przewodnik, cz. 2, s. 77).	Przed zabawą konieczne jest ustalenie zasad bezpieczeństwa.
<i>Książkowe kolekcje</i> – segregowanie książek. Różne książki, obręcze (szarfy). Segregowanie książek, tworzenie kolekcji w obręczach (szarfach) według ustalonych wspólnie kryteriów (np.: wielkości, grubości, przeznaczenia, tematyki). Aby ustalić kryteria, N. zachęca dzieci do oglądania książek z każdej strony (także w środku). N. przysłuchuje się rozmowom i zapisuje pojawiające się pytania i ciekawe wypowiedzi.	W odróżnieniu od zajęć w części I (gdzie dzieci tylko wskazywały), tu dzieci przechodzą do działań praktycznych związanych z książką.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa z elementem pantomimy – *Jaka to baśń?*
N. wybiera jedno dziecko i na ucho określa, jaką postać z baśni ma naśladować. Zadaniem pozostałych dzieci jest odgadnięcie nazwy postaci, a następnie wspólne jej naśladowanie.
- Zabawa ruchowa *Dobra postać – zła postać.*
Gdy N. poda nazwę złej postaci (np.: Baba-Jaga, Macocha) – dzieci nie ruszają się. Kiedy poda nazwę dobrej postaci (np.: Jaś i Małgosia, Kopciuszek) – biegają swobodnie.

III

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Okladka książki – podsumowanie dnia w formie pracy plastycznej. Kartki formatu A4 z narysowaną okładką książki (kilka rodzajów książek), kredki. Dzieci, po otrzymaniu kartek, próbują odgadnąć, jaką okładkę będą kolorować. N. prosi o uzasadnienie wypowiedzi dzieci. • Zabawa integrująca grupę – <i>Spotkanie bajek</i>. Obrazki przedstawiające różnych bohaterów bajek i baśni (jeden bohater występuje po dwa razy). Dzieci siedzą w kole na krzeselkach. Każde z nich otrzymuje od N. obrazek przedstawiający określonego bohatera (dwie osoby mają takiego samego bohatera). Na hasło: <i>Kot w butach</i>, zamieniają się miejscami te dzieci, które mają obrazek kota w butach itd. Na hasło: <i>Spotkanie bajek</i>, wszystkie dzieci wstają, chwytają się za ręce i tańczą w koło.	Rysowanie powinno się odbywać bez dużego udziału N. Ćwiczenie ma na celu zobrazowanie dotychczasowej wiedzy i wyobrażeń dzieci. Podczas tej zabawy dzieci rozwijają zmysł niezbędny do obcowania z książką – wzrok (poprzez analizę i syntezę wzrokową).
! W projekcie bardzo ważne jest włączenie do współpracy rodziców i środowisko lokalne tak, aby projekt miał jak najszersze pole oddziaływania. Należy przygotować pisemną informację dla rodziców o tematyce rozpoczętego projektu i zachęcić ich do włączenia się w jego realizację. N. powinien przygotować również ankiety dla rodziców, podsumowujące projekt po zakończeniu jego realizacji. Jeśli w danym dniu dzieci odwiedzi gość, warto przygotować dla niego pamiątkę.	
Włączenie zaproszonych osób do projektu <i>Książka</i>. Propozycje działań w ramach zaangażowania współpracujących osób (do wyboru przez N. w kolejnych popołudniowych częściach dnia projektu). 1) <i>Bajkolandia przedszkolna</i>. Wybrana bajka ze zbioru książek z przedszkolnej biblioteki, lista dla rodziców chętnych do czytania dzieciom w kolejne dni. N. czyta wybraną przez dzieci bajkę lub baśń (z dowolnego zbioru) i informuje dzieci o włączeniu także ich rodziców do realizowanego projektu <i>Książka</i> pod hasłem: <i>Bajkolandia przedszkolna</i> – polegającego na czytaniu bajek w przedszkolu przez rodziców lub inne zaproszone osoby. 2) <i>Ulubione wierszyki mojego dzieciństwa</i>. Pamiętnik z wpisem nauczyciela do przekazania innym osobom. N. czyta swój wpis do pamiętnika, który prezentuje dzieciom, i mówi, że zaproszone osoby (rodzice, dziadkowie, pracownicy przedszkola, osoby znane w środowisku lokalnym, pracownicy miejscowych instytucji) będą wpisywać tytuły, fragmenty lub cały tekst wierszy z dedykacją dla dzieci, wraz z rysunkiem lub wpisanim sekretem (sentencją) na zagiętym rogu kartki – w ramach akcji <i>Ulubione wierszyki mojego dzieciństwa</i>. 3) <i>Bajkoteka każdego dziecka</i>. Książki na wystawę (przyniesione przez dzieci z domu). N. zachęca dzieci do przynoszenia na wystawę książek z prywatnego księgozbioru każdej rodziny (książki z jakąś historią, emocjami). N. prezentuje książkę, którą czytał np. swoim dzieciom. Czyta jej fragment, zostawia ją na regale z napisem <i>Bajkoteka każdego dziecka</i>.	W przypadku chęci realizacji punktu 1. <i>Bajkolandia przedszkolna</i> N. powinien przygotować listę osób chętnych do czytania dzieciom i uzgodnić terminy. Może również zorganizować spotkanie dla rodziców i nauczycieli z zaproszonym gościem, pracownikiem biblioteki miejskiej, na temat: <i>Znaczenie głośnego czytania dla rozwoju małego dziecka</i>.

4) Książki na dobranoc. Książki na wymianę, do czytania w domu przed snem. N. proponuje urządzenie kącika wymiany – <i>Książki na dobranoc</i>, w którym można będzie pozostawić własną, już przeczytaną, książkę, a pożyczyć książkę przyniesioną przez inne dziecko, którą rodzice przeczytają mu w domu przed snem. 5) Kuferek z bajkami. Kuferek (ozdobione pudełko), wybrana bajka z kącika książki w sali. N. pokazuje dzieciom kuferek z bajkami, który rozpoczyna swoją podróż w ich grupie i będzie wędrował po przedszkolu. Dzieci wybierają ulubioną książkę z kącika książki, chowają do kuferka i zanoszą go do sąsiedniej grupy. Tam N. czyta dzieciom przekazaną książkę i wraz z dziećmi wybiera książkę, którą przekażą do czytania w kolejnej grupie. Kuferek na koniec tygodnia wraca z książką do przeczytania, przekazaną przez sąsiednią grupę.	W przypadku chęci realizowania punktu 5. <i>Kuferek z bajkami</i> N. powinien uzgodnić z wychowawcami innych grup kolejność przekazywania kuferka z książką.
---	---

Grudzień, tydzień 4

Dzień 2

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa słownikowa <i>Jaka to książka?</i> Zabawa ortofoniczna <i>Czytanie książeczki</i>. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 16. II. Oglądanie filmu <i>W świecie książek</i>. Wyeksponowanie kącika książek w sali zabaw. Ćwiczenia słownikowe <i>Jak jest zbudowana książka?</i> Zabawa dramatyczna <i>Wesoła książka i smutna książka</i>. Praca plastyczna <i>Wymyślony bohater</i>. Cele: wzbogacenie wiadomości o książkach, rozwijanie wyobraźni. Stworzenie galerii wymyślonych postaci. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Książeczki – na półeczki</i>, zabawa bieżna <i>Książgarz</i>. III. Zabawa dydaktyczna <i>Jaki to obrazek?</i> <table border="1" data-bbox="201 1106 1189 1181"> <tr> <td>Dopasowywanie kształtów obrazków do ich odpowiedników wykonanych za pomocą dziurek.</td> <td>Rozpoznawanie obrazków za pomocą dotyku i dopasowywanie ich do siebie.</td> </tr> </table> Zabawa ruchowa <i>Siedmiomilowe buty</i>. Zabawa słownikowa <i>Jaka to książka?</i> Włączenie zaproszonych osób do projektu <i>Książka</i>.		Dopasowywanie kształtów obrazków do ich odpowiedników wykonanych za pomocą dziurek.	Rozpoznawanie obrazków za pomocą dotyku i dopasowywanie ich do siebie.
Dopasowywanie kształtów obrazków do ich odpowiedników wykonanych za pomocą dziurek.	Rozpoznawanie obrazków za pomocą dotyku i dopasowywanie ich do siebie.		

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- wzbogacanie wiedzy o książkach,
- rozwijanie słownictwa czynnego u dzieci,
- rozwijanie wyobraźni.

Cele operacyjne

Dziecko:

- poznaje książki dla osób niewidomych,
- nazywa elementy książki,
- wymyśla i rysuje nowego bohatera bajek.

W drugim dniu trwa faza badawcza projektu. Dzieci poszerzają swoją wiedzę – eksperymentują, oglądają filmy, książki poświęcone tematyce projektu. W miarę wzrostu wiedzy dzieci tworzą nowe wersje rysunków i opisów, mogą także wykonać model z plasteliny, masy solnej, masy papierowej. W trakcie pracy jest tworzona kolekcja dotycząca projektu.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Zabawa słownikowa <i>Jaka to książka?</i> Różne książki, pudełko. N. przygotowuje różne książki. Pokazuje je dzieciom, kolejno omawiając ich wygląd. Wkłada do pudełka jedną z nich, tak aby nie widziały tego dzieci. Chętne dziecko zagląda do pudełka. Stara się opisać grupie daną książkę. Dzieci zgadują, jaką książkę widział kolega (widziała koleżanka).	W tej części dzieci rozwijają zasób słownictwa czynnego.
• Zabawa ortofoniczna <i>Czytanie książeczki.</i> Dowolna książka. N. otwiera książeczkę, a dzieci naśladują jej czytanie, wydłużając kolejne samogłoski: a, o, i, e, u, y (jedna wydłużona samogłoska jako czytanie jednej strony). N. zwraca uwagę na prawidłowy tor oddechowy: wciąganie powietrza nosem i wypuszczanie go ustami. Podczas przekładania kolejnych kartek dzieci wykonują językiem ruch naśladujący przekładanie kartki: przesuwają czubek języka od jednego kąca ust do drugiego.	Ta zabawa ma na celu wydłużanie fazy wydechowej i kształtowanie prawidłowego toru oddechowego.
• Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 16 (przewodnik, cz. 2, s. 77).	

II

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Oglądanie filmu <i>W świecie książek</i> (Film pochodzi z e-podręcznika – www.epodreczniki.pl/reader/c/238784/v/7/t/student-canon/m/KL2_ORE_V7_WIOSNA_2_3_24_108_p5). Odtwarzacz DVD, film W świecie książek. Dzieci wspólnie z N. oglądają film <i>W świecie książek</i>, z którego dowiadują się, że: – książki można spotkać w księgarni, bibliotece i antykwariacie, – istnieją książki pisane dla osób niewidomych (alfabetem Braille'a). N. zadaje dzieciom pytania dotyczące filmu. – <i>Co się robi w księgarni?</i> – <i>Po co chodzimy do biblioteki?</i> – <i>Co możemy znaleźć w antykwariacie?</i> – <i>W jaki sposób czytają książki osoby niewidome?</i>	To bardzo ważny etap projektu – dzieci poszerzają swoją wiedzę na temat książek.
• Wyeksponowanie kąca książek w sali zabaw. N. przynosi nowe, ciekawe książki do kąca książki. Organizuje czytelną: miejsce, w którym dzieci będą mogły oglądać książki. Powinno ono być dobrze oświetlone. Zadaje dzieciom pytania: – <i>O czym musimy pamiętać, zanim weźmiemy książkę do ręki?</i> (Dzieci idą umyć ręce). – <i>Obejrzyjcie różne książeczki i powiedzcie, z czego składa się książka.</i>	W czasie realizacji tego projektu kącik książki wraz z kąciem czytelnym powinien być umieszczony w centralnej części sali, tak aby dzieci miały do niego łatwy dostęp.

- Ćwiczenia słownikowe – <i>Jak jest zbudowana książka?</i> Różnego rodzaju książki. N. pokazuje na przykładzie jednej książki, z czego się ona składa. Rozdaje dzieciom po jednej książce, a dzieci sprawdzają, czy w ich książkach też są takie elementy. Mówią, jakie one mogą być. N. poszerza słownictwo czynne dzieci, dopowiadając pozostałe określenia, np.: - okładka (twarda, miękka, z papieru, ze skóry, z materiału) - strony książki (białe, kolorowe, śliskie, z napisami, z numerami stron) - grzbiet (gruby, cienki) - spis treści (długi, krótki).	
Zabawa dramatowa <i>Wesoła książka i smutna książka</i> (przewodnik, cz. 2, s. 77).	
Praca plastyczna <i>Wymyślony bohater.</i> Arkusze szarego papieru, szerokie pędzle malarskie, farby w tubkach. Dzieci w czteroosobowych grupach na arkuszach szarego papieru malują wymyślonego wspólnie bohatera. N. rozdziela dzieciom zadania – jedno malują głowę, inne buty itd. Dzieci mają do dyspozycji wyciśnięte z tubek farby temperowe lub plakatywne, szerokie pędzle malarskie, palce i dłonie.	Dzieci rysowały już bohatera bajki w dniu pierwszym. N. ma szansę zweryfikować, jak zmieniły się wyobrażenia dzieci – tym razem po obejrzeniu filmu.
Stworzenie galerii wymyślonych postaci. Dzieci wraz z N. ustalają sposób wyeksponowania prac. Dbają przy tym o bezpieczeństwo i estetykę.	Poprzez wspólną pracę i planowanie rozłożenia obrazków dzieci rozwijają twórcze aspekty swojej osobowości.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Książeczki – na półeczki.*
Dzieci podskakują swobodnie po wyznaczonym terenie. Na hasło N.: *Książeczki – na półeczki*, ustawiają się w szeregu, jedno obok drugiego. Na hasło: *Książeczki – z półeczki*, rozbiegają się po wyznaczonym terenie.
- Zabawa bieżna *Księgarz.*
Szarfa.
Dzieci biegają po wyznaczonym terenie. Jedno z dzieci ma przełożoną szarfę – jest księgarzem, który szuka książek do swojej księgarni. Kiedy księgarz dotknie któregoś z dzieci, zamienia się ono w książkę i stoi nieruchomo. Kiedy wszystkie dzieci są już książkami, księgarz dotyka kolejnych książek, które podają sobie ręce i tworzą księgozbiór, ustawiając się w szeregu.

III

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Zabawa dydaktyczna <i>Jaki to obrazek?</i> Obrazki przedstawiające proste kształty, np.: grzyb, dom, koło, serce, i odpowiedniki przedstawiające ich kontury wykonane cyrklem (N. robi cyrklem dziurki). N. rozdaje dzieciom obrazki przedstawiające proste formy typu: grzyb, dom, koło, serce. Prosi dzieci o ich nazywanie. Następnie dzieci otrzymują drugi obrazek (z dziurkami). Znajdujący się na nim przedmiot nie jest narysowany, lecz kształt tworzą dziurki wykonane przez N. cyrklem. Dzieci mają za zadanie dopasować kształt przedmiotu na obrazku do jego odpowiednika wykonanego za	

pomocą dziurek. Chętne dzieci zamykają oczy – próbują z pomocą N. rozpoznać dany kształt za pomocą dotyku i dopasować go do właściwego obrazka.	
• Zabawa słownikowa <i>Jaka to książka?</i> N. pokazuje znaną dzieciom książeczkę i prosi, aby dokończyły podany przez N. tytuł, np.: <i>Księżniczka na ziarnku... Czerwony... O rybaku i złotej... Kubuś... Królowna Śnieżka i siedmiu...</i>	
• Działania do wyboru przez N., zgodnie z propozycjami przedstawionymi w dniu pierwszym (przewodnik, cz. 2, s. 79–80).	

- Zabawa ruchowa *Siedmiomilowe buty* (przewodnik, cz. 2, s. 77).

Grudzień, tydzień 4

Dzień 3

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Poznawanie różnych rodzajów papieru. *Jakie ubranko ma książka? Co to jest okładka?* Praprababcia współczesnej książki. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 16.
- II. Oglądanie filmu *Historia pisma*. Przygotowywanie się do wycieczki. Wycieczka do księgarni. Cel: wzbogacanie wiedzy na temat powstawania książki i miejsca, gdzie można ją kupić.

Zabawy na świeżym powietrzu: *Esy-floresy* – rysowanie patykiem po śniegu, zabawa bieżna *Księgarz*.
- III. Zabawa plastyczna *Ludzik z plasteliny*. Zabawa ruchowa *Chodzimy z książkami*. *Piękne litery* – ozdabianie pierwszych liter swojego imienia. Włączenie zaproszonych osób do projektu *Książka*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- wzbogacanie wiedzy na temat książki,
- wdrażanie do przestrzegania bezpieczeństwa podczas wycieczki.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, gdzie można kupić książkę,
- zna zasady bezpiecznego zachowania się podczas wycieczki,
- słucha czytanego tekstu literackiego.

Podczas projektu dzieci zgłębiają swoją wiedzę, uczestnicząc np. w wycieczkach. Taka forma aktywności powinna się pojawić w fazie badawczej projektu.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Poznawanie różnych rodzajów papieru. <i>Papier o różnej grubości, fakturze, w różnych kolorach, np. szary papier pakowy, papier ksero, brystol, bibuła, kalka kreślarska, papier śniadaniowy, papier czerpany, papier wizytówkowy, różne przybory kreślarskie, farby plakatowe, farby akwarelowe, tusz, pędzelki.</i> Dzieci oglądają różne kawałki papieru, dotykają ich, oceniają kolor, grubość, sztywność, fakturę. Wybierają papier i wykonują ekspery-	Przed pracą należy zabezpieczyć stoliki ceratą lub folią malarską, natomiast dzieciom założyć fartuszki.

menty, próby rysowania ołówkiem, kredką świecową, mazakiem, długopisem, kredą tablicową, pastelami – suchymi i olejnymi, malują farbami akwarelowymi, plakatowymi, tuszem itp. Mówią, jak zachowuje się papier, czy wszystkie próby były udane, czym rysowało się lub malowało najłatwiej, jakie efekty plastyczne można uzyskać.	
Jakie ubranko ma książka? Książki w twardej i w miękkiej oprawie, opaska na oczy. N. ogląda z dziećmi książki i zwraca uwagę na okładki. Pokazuje dwie różniące się książki, np. w twardej oprawie i w miękkiej oprawie, i prosi, by dzieci dotknęły ich, porównały i określiły różnice między nimi. Następnie zakrywa oczy chętnym dzieciom (opaską lub szalem) i prosi, by za pomocą dotyku określili, czy okładka jest twarda czy miękka.	
Praprababcia współczesnej książki. Pieczątki, poduszka z tuszem, kawałki gładkiego materiału, papier. N. opowiada dzieciom, że dawno temu, zanim powstała współczesna książka, ludzie w różny sposób próbowali przekazywać informacje i opowiadać historie. Kiedy jeszcze nie znali pisma, za pomocą którego zapisywali słowa, rysowali w jaskiniach na skałach rysunki przedstawiające sceny z codziennego życia, potem ryli znaki na tabliczkach: kamiennych, glinianych, drewnianych, a zanim wynaleziono papier, np. na materiale. Dzieci stemplują stemplami i tuszem na kawałkach materiału.	Przed pracą należy zabezpieczyć stoliki ceratą lub folią malarską, natomiast dzieciom założyć fartuszki.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 16 (przewodnik, cz. 2, s. 77).

II

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
- Oglądanie filmu <i>Historia pisma</i> (Film pochodzi z e-podręcznika – http://www.epodreczniki.pl/reader/c/238784/v/7/t/student-canon/m/KL2_ORE_V7_WIOSNA_2_3_24_104_p2). Laptop, film Historia pisma. Dzieci wspólnie z N. oglądają film, z którego dowiadują się, że: - ludzie wynaleźli pismo, aby utrwaląc mowę i za pomocą znaków przekazywać sobie wiedzę i informacje o świecie, - pierwsze zapisy starożytnych Egipcjan – hieroglify, czyli obrazy malowane na skałach – przedstawiały osoby, zwierzęta, przedmioty; za ich pomocą nie zapisywano książek, - Inkowie używali sznurka, na którym zawiązywali różnej wielkości supełki do zapamiętywania różnego rodzaju informacji – to pismo węzełkowe, - wraz z rozwojem cywilizacji rozpoczęto zapisywanie mowy za pomocą znaków; tak powstały alfabety, - alfabet składa się z pojedynczych znaków zwanych literami, które odpowiadają dźwiękom naszej mowy, - stworzenie alfabetu przez naszych przodków bardzo przyspieszyło rozwój nauki, umożliwiając gromadzenie i przekazywanie wiedzy kolejnym pokoleniom.	

Przygotowywanie się do wycieczki. Dzieci ustalają z N., dlaczego warto wybrać się do księgarni i o co będą chciały zapytać pracującą tam osobę.	Jeśli fundusze na to pozwolą, można ustalić, jaką książkę dzieci zakupią do przedszkolnej biblioteczki.
Wycieczka do księgarni.	N. przypomina o zasadach kulturalnego i bezpiecznego zachowania się w miejscach publicznych.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Esy-floresy* – rysowanie patykiem. Rysowanie patykiem na mokrej ziemi lub na śniegu, drapanie na tafli lodu, odbijanie śladów stóp na śniegu lub rysowanie strzałek i znaków na ziemi, chodzenie zgodnie z narysowanymi znakami.
- Zabawa bieżna *Księgarz* (przewodnik, cz. 2, s. 82).

III

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Zabawa plastyczna <i>Ludzik z plasteliny</i>. Plastelina, książka lub nagranie na CD. Dzieci słuchają fragmentu książki opisującego wygląd głównego bohatera. Wybierają kolor plasteliny i lepią z niej jego postać.	
Piękne litery. Przykłady różnych czcionek – wydrukowane z komputera lub z książek, np. z ozdobnymi inicjałami, kartki z napisaną pierwszą literą imienia, mazaki, stempelki, kredki. N. pokazuje dzieciom wydrukowane różne czcionki/kroje pisma i mówi, że dawniej rozpoczynająca tekst litera wyróżniała się kształtem, wielkością, kolorem lub ozdobnością. Dzieci ozdabiają pierwszą literę swojego imienia w dowolny sposób. Wykonane prace łączą w album, który przewiązują kokardą.	Przy przekazywaniu dziecku litery do ozdobienia N. mówi, że jest to jego litera, bardzo ważna, to pierwsza litera jego imienia.
Działania do wyboru przez N., zgodnie z propozycjami przedstawionymi w dniu pierwszym (przewodnik, cz. 2, s. 79–80).	

Grudzień, tydzień 4

Dzień 4

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawy grafomotoryczne *Esy-floresy*. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Gdzie jest książka?* Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 16.
- II. Rozmowa na temat wiersza A. Nosalskiego *Książka*. Ustalanie zasad korzystania z książek. Przygotowanie zakładek do książek. Cel: wdrażanie do dbania o książki. Przygotowanie do wycieczki. Wycieczka do biblioteki.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa rozwijająca inwencję twórczą – *Rysujemy postacie*, zabawa integrująca grupę – *Nasz bajkowy bałwan*, obserwacje przyrodnicze – *Mój album przyrodniczy*.
- III. Zabawa badawcza *Zniszczone, niezniszczone*. Zabawa ruchowa *Siedmiomilowe buty*. Zabawa tematyczna *W bibliotece*. Włączenie zaproszonych gości do projektu *Książka*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- zdobywanie wiedzy na temat biblioteki i pracujących w niej osób,
- kształtowanie słownictwa biernego i słownictwa czynnego związanego z czytelnictwem.

Cele operacyjne

Dziecko:

- odwiedza miejsca użyteczności publicznej (bibliotekę),
- uczy się szanować książki,
- prezentuje swoje umiejętności aktorskie na forum grupy.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Zabawy grafomotoryczne <i>Esy-floresy</i>. Karty z wzorami grafomotorycznymi, ołówki, kredki. N. rozdaje dzieciom rysunki postaci z dotychczas poznanych bajek, których proste fragmenty są wykropkowane. Ich zadaniem jest połączyć kropki, a następnie określić, co powstało z połączonych kropek.	Ta część zajęć ma przygotować dzieci do dalszej części dnia, a także podtrzymać zainteresowanie tematem projektu.
• Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – <i>Gdzie jest książka?</i> Książki z biblioteczki grupowej. N. rozkłada książki w różnych miejscach sali. Zadaniem dzieci jest wskazanie (dzieci 3-letnie) lub określenie (dzieci 4-letnie i chętne 3-latk) położenia książek względem przedmiotów wskazanych przez N.	Podczas tej części zajęć dzieci wzbogacają zasób słownictwa związanego z określaniem położenia przedmiotów w przestrzeni (na, pod, obok, za, przed, między).

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 16 (przewodnik, cz. 2, s. 77).

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Rozmowa na temat wiersza A. Nosalskiego <i>Książka</i>. N. czyta dzieciom wiersz <i>Książka</i>. <i>Jestem książka.</i> <i>W bibliotece</i> <i>mam mieszkanie.</i> <i>Bardzo lubię,</i> <i>gdy przychodzisz</i> <i>na spotkanie.</i> <i>Przy mnie możesz</i> <i>świat objechać</i> <i>bez biletu</i> <i>i na księżyc</i> <i>rozpędzoną</i> <i>mknąć rakieta.</i> <i>W historyczne,</i> <i>dawne czasy</i> <i>w mig się przenieść</i> <i>albo w przyszłe,</i> <i>jeśli takie masz życzenie.</i> <i>Ja uśmiechem</i> <i>swej okładki</i> <i>wciąż cię witam</i> <i>i zapraszam,</i> <i>byś otworzył mnie</i> <i>i czytał.</i> Po przeczytaniu N. upewnia się, czy są w tekście słowa nowe, niezrozumiałe, i wyjaśnia ich znaczenie.	Jest to wstęp do właściwej części zajęć. Ma on także na celu rozwijanie słownictwa dzieci, związanego z książką (tu: dotyczącego biblioteki).
N. zadaje pytania: – Gdzie mogą mieszkać książki? – Jakie przygody mogą się zdarzyć w książkach? – Do czego zaprasza książka z wiersza?	
Ustalenie zasad korzystania z książek. N. wspólnie z dziećmi określa zasady korzystania z książek. Każda zasada musi zostać uzasadniona.	Ta część zajęć ma skłonić dzieci do zastanowienia się nad praktycznym zastosowaniem znanych im zasad.
Przygotowanie zakładek do książek. Kartki techniczne formatu A5, pocięte na paski, papier kolorowy, bibuła, klej. Dzieci mają do dyspozycji materiały plastyczne, którymi ozdabiają paski papieru. Mogą one stanowić prezent dla biblioteki lub dzieci zabiorą je do domów.	Jest to element odwołujący się do poprzedniej części zajęć. Może stać się również prezentem dla biblioteki lub pamiątką z zajęć.
Przygotowywanie się do wycieczki. Dzieci ustalają z N., dlaczego warto wybrać się do biblioteki i o co będą chciały zapytać bibliotekarkę. Jeśli takie będą wcześniejsze ustalenia, można wręczyć wykonane wcześniej zakładki.	N. może zapisywać na kartce pytania, jakie wymyślą dzieci.

Wycieczka do biblioteki. N. przypomina o zasadach kulturalnego i bezpiecznego zachowywania się w miejscach publicznych. Pani bibliotekarka może przybliżyć dzieciom zasady korzystania z biblioteki, a także przeczytać im fragment wybranej książki.	Jest to kolejny etap fazy badawczej projektu. Dzieci zgłębiają w niej swoją wiedzę, m.in. poprzez udział w wycieczce i przygotowanie do niej. Podczas tej części zajęć dzieci rozwijają słownictwo, a także weryfikują dotychczas posiadaną wiedzę.
---	--

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa rozwijająca inwencję twórczą – *Rysujemy postacie. Patyki.*
Dzieci próbują narysować patykiem na śniegu (ziemi) postać z ulubionej książki.
- Zabawa integrująca grupę – *Nasz bajkowy bałwan.*
Jeśli warunki atmosferyczne są ku temu sprzyjające, N. prosi, aby dzieci wspólnie ulepiły bałwana, który będzie inny niż wszystkie (będzie wyglądał inaczej niż te znane dzieciom, np. zamiast marchewki będzie miał patyk, zamiast guzików z węgla – kamyki itp.).
- Obserwacje przyrodnicze – *Mój album przyrodniczy.*
N. prosi, aby dzieci zaobserwowały, jaka jest przyroda zimą, jakie zwierzęta odwiedzają przedszkolny ogród zabaw. N. pyta, czy takie informacje można wykorzystać do tworzenia albumów przyrodniczych (jeśli tak, to w jaki sposób).

III

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Zabawa badawcza <i>Zniszczone, niezniszczone. Kilka książek w różnym stanie.</i> Dzieci mają do dyspozycji kilka książek znajdujących się w różnym stanie (niezniszczonych i takich, które wymagają naprawy). Dzieci je oglądają i mówią, czym się różnią. Razem z N. zastanawiają się, jak można naprawić zniszczone książki.	Ta zabawa uczy dzieci, że należy utrzymywać książki w idealnym stanie.
Zabawa tematyczna <i>W bibliotece. Imitacje kart biblioteczných.</i> N. zachęca dzieci do zabawy w bibliotece. Przypomina panujące tam zasady, m.in. konieczność korzystania z kart biblioteczných. N. prosi, aby po pewnym czasie nastąpiła zmiana ról – bibliotekarza i czytelników.	Ta część zajęć w pewien sposób podsumowuje cały dzień. Dzięki jej obserwacji można zauważyć, czego dzieci dowiedziały się podczas wycieczki.
Działania do wyboru przez N., zgodnie z propozycjami przedstawionymi w dniu pierwszym (przewodnik, cz. 2, s. 79–80).	

- Zabawa ruchowa *Siedmiomilowe buty* (przewodnik, cz. 2, s. 77).

Grudzień, tydzień 4

Dzień 5

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Ćwiczenie spostrzegawczości *O której ilustracji mówię?* Zabawa dydaktyczna *Co ukrywa kuferek z bajkami?* Zabawa konstrukcyjna *Biblioteka*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 16.
- II. Wywiad – *Co wiemy o książkach?* Wykonanie wspólnej książki o przedszkolu. Zabawa ruchowa *Zwiedzamy przedszkole*. Wspólne czytanie książki wykonanej przez dzieci.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa *Biblioteka*, zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Jeden, dwa, trzy, cztery*.
- III. Spotkanie z rodzicami. Wystawa i lista polecanych książek. Konkurs dla rodziców – *Czyj to głos?* Prezentacja książki wykonanej przez dzieci. Wspólne czytanie wierszy J. Brzechwy. Rodzinny quiz wiedzy. Wręczenie dzieciom dyplomów.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- integrowanie grupy poprzez zabawy i działanie w pracy nad wspólną książką,
- budzenie zainteresowania książką poprzez kontakt z nią,
- rozwijanie słownictwa czynnego.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wspólnie z innymi tworzy książkę o przedszkolu,
- wie, że książki są ważne dla dzieci i dorosłych,
- wypowiada się na określony temat.

Piąty dzień to ostatni dzień projektu, w którym następuje jego zakończenie. Praca dzieci zmierza do przygotowania wydarzenia kulminacyjnego. W dniu kulminacyjnym w przedszkolu gości zaproszony specjalista. Przybliży on charakter swojej pracy oraz opowiada o swoich doświadczeniach związanych z książkami. Podczas kulminacji są prezentowane prace dzieci z całego projektu. Dzieci podzielią się swoimi spostrzeżeniami oraz wiedzą dotyczącą książek.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Ćwiczenie spostrzegawczości – <i>O której książce mówię?</i> Różne książki z ilustracjami na okładce. N. rozkłada przed dziećmi różne książki. Następnie opisuje ilustrację znajdującą się na okładce jednej z nich. Zadaniem dzieci jest wskazanie książki, której okładkę opisuje N.	
• Zabawa dydaktyczna <i>Co ukrywa kuferek z bajkami?</i> Kuferek, bajka przysłana przez inną grupę. N. wyjmuje książkę z kuferka, czyta tytuł na okładce, nazwisko autora, czyta dzieciom bajkę wybraną przez dzieci z sąsiedniej grupy, pokazuje ilustracje, w trakcie czytania zadaje pytania dotyczące bohaterów i scen.	

• Zabawa konstrukcyjna <i>Biblioteka</i>. Klocki różnej wielkości. Dzieci budują z klocków budynek biblioteki i umieszczają w nim klocki jako książki. Ustawiają je według kolejności: od najmniejszej do największej.	
• Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 16 (przewodnik, cz. 2, s. 77).	

II

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Wywiad – <i>Co wiemy o książkach?</i> Aparat fotograficzny (lub telefon komórkowy). Dzieci zamieniają się w specjalistów do spraw książek. N. pyta dzieci, co wiedzą o książkach, i nagrywa ich wypowiedzi.	N. stara się nagrać wypowiedzi każdego dziecka, ponieważ na ich podstawie rodzice będą rozpoznawać głosy swoich dzieci. Jest to nagranie porównujące przyrost wiedzy dzieci.
• Wykonanie wspólnej książki o przedszkolu. Zdjęcie przedszkola, kartki formatu A4, dziurkacz, wstążka, kredki, klej introligatorski. N. proponuje dzieciom wspólne wykonanie książki o przedszkolu. Pyta, co chciałyby tam umieścić. N. rozdziela pracę według pomysłów dzieci. Wykonują one rysunki, a N. – w trakcie czytania – podpisy. Przykładowe wykonanie książki: – okładka: przyklejenie przez dziecko zdjęcia przedszkola na grubym kartonie i pokolorowanie tła, – rozdział: każde pomieszczenie w przedszkolu może stanowić osobny rozdział, do którego dzieci mogą wchodzić przez narysowane drzwi; aby tam wejść, należy zapukać, – rozdział pierwszy: drzwi wejściowe (jedna strona książki) i szatnia; na następnej kartce chętne dziecko rysuje szafkę na ubrania i ją koloruje; N. w książce zapisuje pytanie i podawane przez dzieci odpowiedzi: <i>Co robią dzieci w szatni?</i>, – kolejne rozdziały rozpoczynają się drzwiami do poszczególnych grup; dzieci wymyślają, co robią dzieci w tych grupach, a N. to zapisuje, – kolejne rozdziały mogą stanowić drzwi do gabinetu dyrektora, kuchni, łazienki, sali gimnastycznej, – spis treści wykonuje N., – N. łączy elementy książki za pomocą dziurkacza i wstążki, przymocowuje do nich okładkę z tektury za pomocą kleju introligatorskiego.	Dzieci mogą pracować w parach: młodsze ze starszymi, lub większych grupach. N. przygotowuje stronę tytułową: tytuł książki, wymyślony przez dzieci, imię i nazwisko autora, nazwa grupy, ilustrator – nazwa grupy, nazwa wydawnictwa – wymyślona przez dzieci, miejsce i rok wydania. Jeśli dzieci mają trudności z rysowaniem, mogą posłużyć się symbolami wyciętymi z gazet i dorysować do nich postacie ludzkie według swoich umiejętności. Spis treści N. może wykonać w sposób obrazkowy, skanując lub robiąc zdjęcia kolejnych prac dzieci i umieszczając ich miniaturki przy tytułach rozdziałów.
• Zabawa ruchowa <i>Zwiedzamy przedszkole</i>. Tamburyn. Na dźwięk tamburynu dzieci biegają po sali. Kiedy dźwięk cichnie, dzieci zatrzymują się i <i>idą do wskazanego pomieszczenia w przedszkolu</i>, np. do sali gimnastycznej – wykonują podskoki, szatni – wykonują skłony do butów, naśladują wchodzenie po schodach.	

- Wspólne czytanie książki wykonanej przez dzieci. Kolejne dzieci podchodzą i przekładają kartki książki, pukają do drzwi, używają zwrotów grzecznościowych: *proszę, dzień dobry, do widzenia*, omawiają i pokazują ruchem czynności wykonywane w każdej grupie.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Biblioteka*.
Kołatka.
N. dzieli dzieci na 3-osobowe zespoły. Dwoje dzieci z zespołu podaje sobie ręce – tworzy bibliotekę, a trzecie wchodzi do utworzonego przez nie środka koła – jest książką. Na dźwięk kołatki dzieci wybiegają ze środka kół. Na hasło N.: *Biblioteka*, wracają do swoich kół.
- Zabawa ruchowa z elementem równowagi – *Jeden, dwa, trzy, cztery*. Dzieci chodzą po śniegu, odmierzając duże kroki (jeden, dwa), liczą kolejno w zakresie czterech, stosując liczebniki główne. Na trzy zatrzymują się, a na cztery – stają na jednej nodze.

III

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Spotkanie z rodzicami • Zorganizowanie miejsca na wystawę ciekawych książek przyniesionych przez rodziców (o dziwnych, zabawnych kształtach, z antykwariatu, z dzieciństwa itp.). Rodzice opowiadają dzieciom o swoich książkach z dzieciństwa. • Tworzenie przez rodziców na dużym arkuszu papieru listy najciekawszych książek dla dzieci. Słowne uzasadnienie, dlaczego polecają te książki. • Konkurs dla rodziców – <i>Czyj to głos?</i> N. prezentuje nagranie wywiadu z dziećmi na temat książek (punkt 1. z II części dnia), a zadaniem rodziców jest rozpoznanie wypowiedzi swojego dziecka. • Wspólne prezentowanie przez dzieci książki wykonanej na zajęciach. • Opowiadanie przez chętne dzieci o swojej ulubionej książce. • Wspólne czytanie wierszy, np. Jana Brzechwy. Kolejni rodzice czytają popularne wiersze o zwierzętach w zoo, a dzieci razem dopowiadają zakończenia. • Rodzinny quiz wiedzy. Każda rodzina losuje kolejno pytanie i po radzie razem z dzieckiem udziela odpowiedzi. Przykładowe pytania: <i>Z jakich części składa się książka? Czym zajmują się autor, ilustrator, wydawca, drukarz? W jaki sposób niewidomi czytają książki? Gdzie można kupić książki? Gdzie można wypożyczyć książki?</i>	
– Wręczenie dzieciom dyplomów PRZYJACIEL KSIĄŻEK (karta pracy, cz. 1, nr 23; karta pracy, cz. 1, nr 63).	

Przykładowy zapis w dzienniku

<p>I. Zabawa tematyczna w kąciku lalek – <i>Przyjęcie urodzinowe</i>. Oglądanie starych kalendarzy – poznawanie nazw pór roku. Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 17.</p> <p>II. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Balonik</i>. Wystuchanie opowiadania A. Widzowskiej <i>Urodzinowe przyjęcie</i>. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce. Nauka składania życzeń.</p> <p>Rysowanie świeczek i kolorowanie tortów.
Opowiadanie o swoich urodzinach.</p> <p>Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa <i>Robimy pierwszy krok</i>, zabawa ruchowa <i>Cztery pory roku</i>.</p> <p>III. Swobodna zabawa balonami przy muzyce. Zabawa dydaktyczna <i>Gdzie jest balonik?</i> Zabawa plastyczna <i>Balonowe ludziki</i>. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Balonik</i>.</p>	Globalne odczytywanie wyrazów. Rysowanie świeczek i kolorowanie tortów. Opowiadanie o swoich urodzinach.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 1, II 2, II 6, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 14

Cele ogólne

- zachęcanie do składania życzeń,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie mowy.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, w jaki sposób składać życzenia urodzinowe,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania.

Przebieg dnia

I

- Zabawa tematyczna w kąciku lalek – *Przyjęcie urodzinowe*.
Girlandy, czapeczki, talerzyki, sztuczne, klocki.
Dzieci dekorują kącik lalek girlandami na przyjęcie urodzinowe. Przygotowują stół, talerzyki, sztuczne, krzesła, budują tort z klocków. Zapraszają gości, dzielą się rolami, prowadzą dialogi. Na koniec sprzątają po przyjęciu.
- Oglądanie starych kalendarzy.
Stare kalendarze różnego typu.
N. ogląda wraz z dziećmi kalendarze różnego typu. Pokazuje układ kalendarza: miesiące, tygodnie, dni. Prosi dzieci, aby powiedziały, co widzą na poszczególnych zdjęciach. Podaje nazwy pór roku i ich cechy charakterystyczne. Dzieci odszukują wśród krajobrazów te, które przypominają im lato i zimę (3-latki), wiosnę i jesień (4-latki).
- Ćwiczenia logopedyczne.
Lusterko dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstrowa ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.
Nadmuchiwanie balonika – dzieci wciągają powietrze nosem, a wypuszczają buzią, naśladując nadmuchiwanie balonika.
Balonowe podskoki – dzieci unoszą język do góry, najdalej jak potrafią, a następnie opuszczają go w dół – jak balonik spadający na ziemię.
Karuzela – przesuwają język po górnej i po dolnej wardze, raz w prawą, raz w lewą stronę.
Zjeżdżalnia – czubek języka opierają o dolne zęby, a środkową część języka unoszą do góry.

Zdmuchiwanie świeczek umieszczonych na torcie – wykonują krótki wdech nosem i długi wydech ustami.

Zjadamy tort – naśladować ruchy żucia (poruszanie żuchwą) z jednoczesnym rozciąganiem i ściąganiem warg.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 17 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Balonik*.

Dzieci stają blisko siebie na obwodzie koła, podają sobie ręce. Powtarzają za N. tekst, jednocześnie małymi krokami poruszają się do tyłu, tak aby obwód koła się powoli powiększał. Na słowo *trach* – puszczają ręce i kucają.

*Baloniku nasz malutki,
rośnij duży, okrąglutki.
Balon rośnie, że aż strach,
przebrał miarę, no i trach!*

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Dzieci w różnym wieku*.

Obrazki przedstawiające dzieci w różnym wieku (noworodka, raczkujące dziecko, dziecko, które uczy się chodzić, przedszkolaka).

N. pokazuje dzieciom losowo wybrany obrazek dziecka w danym wieku (można przeprowadzić zabawę również zgodnie z chronologią) i prosi, aby dzieci poruszały się właśnie tak jak dane dziecko. Można najpierw określić sposób poruszania się, aby dzieciom łatwiej było wykonać zadanie.

- Zabawa z szarfą – *Idzie Nowy Rok*.

Szarfa dla każdego dziecka.

Dzieci rozkładają przed sobą szarfy, stają w postawie wyprostowanej. N. liczy do czterech i demonstruje ruch, jaki należy wykonać: wchodzi do szarfy z wysoko uniesionymi kolanami i rękami wysoko uniesionymi nad głowę; maszeruje w szarfy w miejscu z rękami wyprostowanymi przed sobą; wychodzi z szarfy na lewo i na prawo; maszeruje w szarfy w miejscu z rękami rozpostartymi w bok; pochyla się, chwytając szarfę i przechodzi przez nią; trzyma szarfę w jednej ręce i wiruje nią.

- Zabawa ruchowa z parasolem – *Wiosna, lato, jesień, zima*.

Parasol z przyklejonymi naprzemiennie paskami krepiny w kolorach pór roku: zielonym, żółtym, czerwonym, białym, odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki.

N. staje w środku z parasolem, a dzieci chwytają kolejno za paski i głośno mówią nazwę pory roku, jaką reprezentuje kolor paska. Podczas muzyki pory roku tańczą: dzieci chodzą rytmicznie wkoło w jedną stronę, zmieniają kierunek marszu i zmieniają rękę, która trzyma pasek. Wchodzą do środka i wykonują kilka kroków w tył, owijają się delikatnie paskami. Na koniec N. zamyka parasol i mówi: *Załamane pogody* – dzieci zmieniają swoje miejsce.

- Zabawa ruchowa *Zrób to tyle razy, ile masz lat*.

N. prosi, aby wybrane dziecko powiedziało, ile ma lat. Drugie dziecko wymyśla, co ma zrobić jego kolega (np. ma trzy lata – podskoczyć – podskoczyć trzy razy).

II

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Balonik* (przewodnik, cz. 2, s. 93).

- Słuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Urodzinowe przyjęcie*.

Książka (s. 34–35) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Każdego roku, w styczniu, Ada i Olek świętowali razem swoje urodziny. Chociaż chłopiec był o rok starszy od siostry, urodzili się w tym samym miesiącu. Niestety, na dzień przed urodzinami Ada trafiła do szpitala. Poślizgnęła się, gdy była na spacerze, upadła i bardzo bolała ją ręka. Lekarze zdecydowali, że Ada musi zostać na badaniach i trzeba jej zrobić prześwietlenie.

– No, to nicy z urodzinowego przyjęcia – powiedział smutno tata.

– Nici? Jakie nicy? – zdziwił się Olek.

– Tak się mówi, kiedy coś się nie udaje.

„Ale gapa z tej Ady” – pomyślał chłopiec. „Przez nią nie będzie urodzin”. Ale tak naprawdę było mu żal siostry. Każdy przecież może się poślizgnąć na zamrzniętym śniegu. I na pewno ją boli...

Mama została z Adą w szpitalu na całą noc, a potem przy dziewczynce czuwała babcia.

– Chcę do domu – szepnęła smutno Ada.

Nagle otworzyły się drzwi i do sali wszedł śmieszny klaun z czerwonym nosem.

– Cześć, jestem Wesoły Nochal! Czy to panienka Ada, która kończy dzisiaj cztery lata? – zapytał.

– Tak.

– Niespodzianka czeka!

Po chwili Ada została przewieziona na specjalnym wózku do miejsca, gdzie czekali mama, tata, Olek, dziadek, pielęgniarki i pięcioro dzieci z sąsiednich sal. Babcia, z pomocą Wesołego Nochala, przyniosła dwa torty: jeden dla Ady, z czterema świeczkami, i drugi – dla Olka, z pięcioma świeczkami.

– Wszystkiego najlepszego!

– Pomyślcie życzenia i zdmuchnijcie świeczki!

Rozpoczęła się zabawa na całego! Klaun żonglował piłeczkami, zaprosił chętnych do tańca. A potem był teatrzyk kukielkowy. Wszystkie dzieci zapomniały o tym, że są w szpitalu. Ada i Olek dostali prezenty, między innymi doniczki z ziemią i fasolki do samodzielnego zasadzenia oraz książeczki dźwiękowe z zagadkami. Dla nikogo nie zabrakło tortu, nawet pan doktor jadł z apetytem i pobrudził sobie fartuch truskawkami.

– A pamiętacie, jak dwa lata temu na urodzinach malutka Ada ugryzła kawałek cytryny? – zapytała mama.

– I krzywiła się na sam widok! – zachichotał dziadek.

– A ja usiadłam na torcie! Pamiętacie? – roześmiała się babcia.

– Pamiętamy!

– A ja wołałam: „Słodka babcia, słodka babcia!” – przypomniał sobie Olek.

– Dziękuję, że mnie nie zjedliście – babcia była bardzo rozbawiona.

– Mamo, chciałabyś, żebyśmy znowu byli dzidziusiami? – zapytał Olek.

– Tylko na chwilę. Musiałabym wam zmieniać pieluchy.

– Ja już od dawna nie noszę pieluch! – pochwaliła się Ada.

– Ja też nie! – dodał Wesoły Nochal. – Gdzie jest mój nocnik? Dajcie mi nocnik!

Wszyscy byli w znakomitym humorze, a pani pielęgniarka rozdała dzieciom kolorowe balony. Pan doktor też miał prezent dla Ady. Powiedział, że rączka nie jest złamana i nie trzeba będzie zakładać gipsu. Ada będzie mogła wrócić do domu!

Okazało się, że nawet w szpitalu można urządzić wspaniałe przyjęcie urodzinowe. I żadnych nici z tego nie było.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytania:

- W jakim miesiącu obchodzą urodziny Ada i Olek?
- Kto odwiedził Adę w szpitalu?
- Jaką niespodziankę miała Ada w swoje urodziny?
- Jakie prezenty dostały dzieci z okazji urodzin?
- W jaki sposób wy obchodziliście swoje ostatnie urodziny?

- Nauka składania życzeń.

N. mówi o tym, że każdy z nas obchodzi raz w roku urodziny i jest to dla niego bardzo ważny dzień. Osobie, która ma urodziny, składamy tego dnia najlepsze życzenia. Zwraca uwagę na to, że życzenia powinny być dostosowane do osoby, która ma urodziny – trochę inne życzenia będziemy składali dzieciom, a inne – osobom dorosłym. Pyta dzieci, czego mogą życzyć Adzie i Olkowi z okazji ich urodzin, czego życzyliby swojej mamie lub swojemu tacie. Podsumowuje wypowiedzi dzieci, zwracając uwagę na właściwe zachowanie w czasie życzeń, używanie zwrotów grzecznościowych.

Karta pracy, cz. 1, nr 19

N. odczytuje imiona dzieci zapisane przy tortach.

Dzieci:

- rysują świeczki na tortach,
- kolorują torty truskawkowe,
- rysują świeczki po śladzie,
- opowiadają o swoich urodzinach.

Karta pracy, cz. 1, nr 54

Dzieci:

- odczytują wraz z N. imiona dzieci zapisane przy tortach,
- rysują świeczki na tortach,
- kolorują torty truskawkowe,
- rysują świeczki po śladzie,
- opowiadają o swoich urodzinach.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Robimy krok*.
Dzieci stają w kole, podają sobie ręce. Jedno dziecko wchodzi do środka koła jako Nowy Rok. Pozostałe dzieci rytmizują tekst, wykonując kolejno cztery małe kroki do przodu.
Robimy pierwszy krok – witamy Nowy Rok,
robimy drugi krok – witamy Nowy Rok,
robimy trzeci krok – witamy Nowy Rok,
robimy czwarty krok – witamy Nowy Rok.
Następnie witają się z Nowym Rokiem na różne sposoby: machają rękami, podają rękę, wykonują ukłon, witają się kolanami, łokciami, nosami. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie, zmieniając dziecko w środku koła.
- Zabawa ruchowa *Cztery pory roku*.
Tamburyn.
N. przypomina nazwy czterech pór roku. N. wspólnie z dziećmi ustala, jaki ruch można przyporządkować do danej pory roku. Np. *wiosna* – idziemy na spacer, *lato* – pływamy w morzu, *jesień* – zbieramy liście i kasztany, *zima* – jeździmy na nartach. Dzieci biegają po wyznaczonym terenie. Na hasło N. – dźwięk tamburynu – ilustrują ruchem jedną z pór roku.

III

- Swobodna zabawa balonami przy muzyce.
Nagranie dowolnej melodii, odtwarzacz CD, napompowane balony w różnych kolorach.
N. rozdaje dzieciom napompowane balony, a dzieci, przy nagraniu spokojnej melodii, swobodnie je podrzucają do góry, starając się, aby ich balony nie upadły na podłogę. Kiedy muzyka cichnie, dzieci zatrzymują się, trzymając w ręce balon, i przez chwilę nie mogą się poruszać. Następnie dzieci tworzą koło, a N. prosi, aby do koła weszły tylko te dzieci, które mają balony w podanym kolorze. Tańczą przez chwilę w środku koła i następuje zmiana.
- Zabawa dydaktyczna *Gdzie jest balonik?*
Balony z poprzedniej zabawy.
Dzieci z balonami siadają w kole na krzeselkach i określają, jakie są ich balony. Posługują się określeniami: duży, mały, cienki, gładki, lekki, podają nazwę koloru. Następnie N. prosi dzieci, aby położyły swój balon: *na krześle, pod krzesłem, obok krzesła, za krzesłem*. Pyta wybrane dziecko: *Gdzie teraz leży twój balon?* Dzieci odpowiadają, posługując się określeniami dotyczącymi położenia przedmiotów w przestrzeni.
- Zabawa plastyczna *Balonowe ludziki*.
Balony z poprzedniej zabawy, markery w różnych kolorach.
N. pokazuje dzieciom, w jaki sposób markerem można narysować na balonie oczy, nos, usta. Na kilku balonach rysuje buzie przedstawiające różne stany emocjonalne: radość, smutek, złość, strach. Dzieci starają się pokazać te emocje na swoich twarzach. Następnie mówią, jak ma wyglądać ich balonowy ludzik, i rysują wybranymi markerami potrzebne elementy (samodzielnie lub z pomocą N.).
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Balonik* (przewodnik, cz. 2, s. 93).

Przykładowy zapis w dzienniku

<p>I. Zabawa na powitanie <i>Witam tych, którzy...</i> Wyszukiwanie obrazków w książkach. Zabawa ortofo-
niczna – naśladowanie głosu małego dziecka. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 17.</p> <p>II. Zabawa <i>Nasze nastroje</i>. Osluchanie się z tekstem i melodią piosenki <i>Smutny czy wesoły?</i> Rozmowa
o tekście piosenki. Cele: rozwijanie pamięci muzycznej. Swobodna improwizacja ruchowa do pio-
senki. Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Dzieci w różnym wieku</i>.</p> <p>Rysowanie po śladach rysunku ludzkiej postaci
i jej kolorowanie.</p> <p>Numerowanie obrazków według wieku przed-
stawionych na nich dzieci (chronologicznie).
Rysowanie po liniach.</p> <p>Zabawy na świeżym powietrzu: spacer w okolicy przedszkola – obserwowanie przechodniów, pró-
by ustalenia ich wieku. Zabawa ruchowa kształtująca prawidłową postawę ciała – <i>A ja rosnę i rosnę...</i></p> <p>III. Nauka słów i zwrotki piosenki <i>Smutny czy wesoły?</i> fragmentami, metodą ze słuchu, z wykorzysta-
niem tamburynu. Kolorowanie rysunków. Zaproszenie do zabawy dzieci ze starszych grup. Zabawa
ruchowa <i>Robimy krok</i>.</p>	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 1, II 2, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- dostrzeganie różnic między wyglądem dziecka i osoby dorosłej,
- rozwijanie pamięci muzycznej,
- rozwijanie umiejętności zgodnej zabawy z dziećmi w różnym wieku.

Cele operacyjne

Dziecko:

- ogląda obrazki przedstawiające osoby w różnym wieku,
- śpiewa piosenki,
- rozmawia o tekstach poznanych piosenek,
- bawi się z rówieśnikami i dziećmi ze starszych grup.

Przebieg dnia

I

- Zabawa na powitanie *Witam tych, którzy...*
N. prosi, aby wstały te osoby, które:
lubią zimę,
nie lubią się nudzić,
lubią śpiewać,
mają rodzeństwo,
chodzą do przedszkola.
- Wyszukiwanie obrazków w książkach.
Książki z kącika tematycznego.
N. dzieli dzieci na trzy grupy. Pierwsza grupa ma za zadanie znaleźć w książkach obrazki małych
dzieci (niemowląt), druga grupa – przedszkolaków/uczniów, a trzecia – osób dorosłych. Dzieci mogą
powiedzieć, czym się kierowały przy swoich wyborach.
- Zabawa ortofo-
niczna – naśladowanie głosu małego dziecka.
Dzieci próbują naśladować głos małego dziecka (np. wydając dźwięki: *a gu gu, a gi...* itp.).
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 17 (przewodnik, cz. 2, s. 93).

II

- Zabawa *Nasze nastroje*.
N. prosi, aby dzieci ustawiły się w kole, a następnie odwróciły się do siebie plecami. Kolejno wymienia sytuacje, które dzieci mogą przedstawić za pomocą mimiki. Na kłaśnięcie mają się odwrócić. Np.:
 - Pokażcie, jak reagujecie, kiedy dostaniecie prezent.
 - Pokażcie, jaką macie minę, kiedy zobaczycie coś strasznego.
 - Pokażcie, jak się czujecie, kiedy ktoś sprawi wam przykrość.
 - Pokażcie, jaką miałybyście minę, gdybyście zobaczyły latającego słonia.
 - Pokażcie, jak się cieszyacie, kiedy widzicie rodziców.
- Osluchanie się z tekstem i melodią piosenki *Smutny czy wesoły?* (śl. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Smutny czy wesoły?*

Śpiewnie

Kie-dy sło - necz - ko na nie-bie świe-ci, wte - dy we - so - łe są wszys-łkie dzie-ci.

Kie - dy deszcz pa - da i jest po - nu - ro, ka - żdy jest smu - tny i ma zły hu - mor.

Raz i dwa, raz i dwa, la, la, la, la, la, la, la, la.

Raz i dwa, raz i dwa, ró - żne na - stro - je ka - żdy ma.

1. *Kiedy słońeczko na niebie świeci,
wtedy wesołe są wszystkie dzieci.
Kiedy deszcz pada i jest ponuro,
każdy jest smutny i ma zły humor.*

Ref.: *Raz i dwa, raz i dwa, la, la, la, la, la, la, la, la.*
Raz i dwa, raz i dwa, różne nastroje każdy ma.

2. *Kiedy się złoścę na mego brata,
to wtedy smutną minę ma tata.
Kiedy się boję, drżą mi kolana,
wiem, że pomoże mi wtedy mama.*

Ref.: *Raz i dwa...*

3. *Mogę być smutny albo wesoły,
a czasem złościć się też potrafię.
Biegnę do taty, kiedy się boję,
cieszę się bardzo, gdy on jest ze mną.*

Ref.: *Raz i dwa...*

- Rozmowa na temat piosenki.
 - Kiedy dzieci są wesołe?
 - Kiedy każdy jest smutny i ma zły humor?

- *Jaką minę ma tata, kiedy dziecko się złości na swojego brata?*
- *Kto może pomóc, kiedy się boimy?*
- *Jakie mogą być nastroje?*
- Swobodna improwizacja ruchowa do piosenki *Smutny czy wesoły?*

Nagranie piosenki *Smutny czy wesoły?*, odtwarzacz CD.

Dzieci poruszają się w wybrany przez siebie sposób (musi on jednak nawiązywać do tempa i nastroju piosenki).

- Zabawa ruchowo-naśladowcza *Dzieci w różnym wieku* (przewodnik, cz. 2, s. 93).

Rysowanie po śladach – grafomotoryka	Karta pracy, cz. 1, nr 55
Ołówki, kredki, kartki z lekko nakreślonymi konturami ubranej dziewczynki (ubranego chłopczyka). Dzieci: – rysują po szarych liniach (lekko nakreślonych konturach) ubraną dziewczynkę (ubranego chłopczyka), – kolorują rysunek.	Dzieci: – oglądają obrazki przedstawiające Olka i Adę w różnym wieku, – numerują obrazki: zaczynają od tego, na którym dzieci były najmłodsze, do tego, gdzie są najstarsze, – rysują po szarych liniach (po śladach).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer w okolicy przedszkola – obserwowanie przechodniów, próby ustalenia ich wieku (bez komentowania). Rozmowa na temat tego, po czym poznajemy wiek osoby, ile osób mijaliśmy, w jakim były wieku itp.
- Zabawa ruchowa kształtująca prawidłową postawę ciała – *A ja rosnę i rosnę...*
Dzieci kucają i, zgodnie ze słowami N., przechodzą stopniowo do powolnego unoszenia się, aż do końcowego wyskoku. (*Najpierw byliście bardzo, bardzo mali. Kiedy stawaliście się starsi, byliście coraz wyżsi i wyżsi, aż w końcu urosliście na tyle, żeby móc pójść do przedszkola – tu dochodzi do wyskoku.*)

III

- Nauka słów I zwrotki piosenki *Smutny czy wesoły?* fragmentami, metodą ze słuchu, z wykorzystaniem tamburynu.

Tamburyn.

N. pokazuje dzieciom tamburyn oraz prezentuje sposób gry na nim. Dzieci próbują zagrać na tamburynie. Wybrane dziecko akompaniuje podczas nauki słów I zwrotki piosenki.

- Kolorowanie rysunków.

Kolorowanki.

Dzieci starannie kolorują rysunki, które wkrótce wręczą starszym kolegom.

- Zaproszenie do zabawy dzieci ze starszych grup.

Najpierw dzieci siadają wspólnie w kole. Młodsze dzieci wręczają starszym kolegom wykonane przez siebie rysunki. N. prosi też, żeby starszaki opowiedziały, czego nie umiały robić, gdy były młodsze, a co potrafią już zrobić (np. nie potrafiły same chodzić, nie potrafiły się ubierać itp.). Kolejnym etapem jest zaproszenie do wspólnej zabawy i zgodna zabawa maluchów ze starszakami.

- Zabawa ruchowa *Robimy krok* (przewodnik, cz. 2, s. 95).

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa słownikowa *Jakie przedmioty odmierzają czas?* Zabawa ortofoniczna *Zegary i zegarki*. Masażik dziecięcy *U zegarmistrza*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 17.
- II. Zabawa rytmiczno-ruchowa *Po dniu przychodzi noc*. Zabawa matematyczna *Mija dzień za dniem*. Zabawa ruchowa *Dzień – noc*. Ćwiczenie graficzne *Rytm dnia i nocy*. Cel: dostrzeganie cykliczności dnia i nocy.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Zjeżdżamy na jabłuszkach*, zabawa ruchowa z elementem celowania – *Kto trafi do celu?*
- III. Nauka słów II zwrotki piosenki *Smutny czy wesoły?* Zabawa ruchowa *Gdy jestem wesoły...* Ćwiczenie rytmiczne *Raz jestem wesoły, raz jestem smutny*. Wymyślanie rytmów.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 1, II 2, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 16

Cele ogólne

- dostrzeganie rytmiczności występującej w przyrodzie,
- rozwijanie empatii.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozumie następstwo dni i nocy,
- **układa rytmy,**
- rozpoznaje emocje: radość, smutek.

Przebieg dnia

I

- Zabawa słownikowa *Jakie przedmioty odmierzają czas?*
Różne rodzaje zegarów: ścienne, na rękę, budziki, zegar z kukułką, zegary elektroniczne i z tarczą.
N. zadaje zagadkę:

*Czas odmierza w dzień i w nocy,
nawet, gdy idziemy spać.
Dzięki niemu wszyscy wiemy,
kiedy trzeba z łóżka wstać. (zegar)*

Dzieci oglądają zegary, zmieniają ustawienie wskazówek, określają ich wygląd: wielkość, kształt. Jedno z dzieci odwraca się, a N. chowa jeden zegar (lub dwa zegary). Dziecko opisuje brakujący zegar.
- Zabawa ortofoniczna *Zegary i zegarki*.
N. recytuje zagadkę:

*Noc się już skończyła
i dzień także minie,
a on niestrudzenie
tak jak rzeka płynie. (czas)*

N. pyta dzieci, gdzie występują zegary, do czego są nam potrzebne. Dzieci słuchają i naśladują: cykanie zegarka analogowego – *cyk-cyk*, dzwonienie budzika – *drrr*, bicie zegara – *bim-bam*.
- Masażik dziecięcy *U zegarmistrza*.
Dzieci dobierają się w pary. Jedno z nich rysuje na plecach kolegi zgodnie z poleceniem N.

Zegarmistrz to lekarz zegarów:

*nakręca je,
ustawia wskazówki,
pociągą za łańcuchy,*

ustawia zegarek elektroniczny.

Dzieci:

wykonują na plecach kolegi tzw. śrubkę,
rysują palcem wkoło, zgodnie z ruchem wskazówek zegara,
jedną ręką, potem drugą ręką z góry na dół wycierają tarczę
zegara – najpierw w jedną stronę, następnie drugą ręką
w drugą stronę,
pukają lekko palcami wskazującymi itd.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 17 (przewodnik, cz. 2, s. 93).

II

- Zabawa rytmiczno-ruchowa *Po dniu przychodzi noc*.

Koła: białe i czarne, wycięte z papieru.

N. mówi: *Gdy przychodzicie do przedszkola, jest dzień. Gdy wracacie do domu i idziecie spać, wtedy jest noc.* Rozkłada przed dziećmi naprzemiennie koła: białe (jako dzień) i czarne (jako noc). N. wskazuje kolejne koła, a dzieci mówią głośno: *dzień, noc, dzień, noc* (trzy sekwencje) itd.

Dzieci stoją w kole i jeden raz klaszczą, gdy N. mówi: *dzień*; kucają, gdy N. mówi: *noc*. Potem kolejne dzieci, na przemian, mówią: *dzień* z klaśnięciem, a następne dziecko w kole mówi: *noc* i kuca.

- Zabawa matematyczna *Mija dzień za dniem*.

Obrazki słońca i księżyca.

Dzieci rozwiązują zagadki:

*Kiedy dzień się skończy,
Księżyc przypomina,
że to właśnie ona
rządy swe zaczyna. (noc)*

*Każdy chętnie z łóżka wstaje,
gdy po nocy on nastaje. (dzień)*

Dzieci oglądają ciąg obrazków: słońce, księżyc, ułożonych przez N. (trzy sekwencje). Dostrzegają rytm i go kontynuują. Głośno mówią: *dzień, noc, dzień, noc* itd.

- Zabawa ruchowa *Dzień – noc*.

Tamburyn.

Dzieci reagują na sygnał dźwiękowy (tamburyn) oznaczający dzień, podskakując z nogi na nogę. Co-raz wolniejsze uderzanie w instrument oznacza noc – dzieci kładą się na dywan i *zasypiają*. Zabawę powtarzamy kilka razy.

- Ćwiczenie graficzne *Rytm dnia i nocy*.

Kartki z rozpoczętym rytmem: słońce, księżyc, słońce, księżyc, słońce, księżyc.

Dzieci dostrzegają rytm i rysują go dalej.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Zjeżdżamy na jabłuszkach*.

Plastikowe jabłuszka, sanki.

Dzieci zjeżdżają na plastikowych jabłuszkach z górki usypanej ze śniegu; pociągają dwójkami za sznurek sanek, na których siedzi kolega.

- Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Kto trafi do celu?*

Tarcza narysowana śniegiem na murze.

Dzieci celują kulami śniegowymi do tarczy narysowanej na murze (lub na powierzchni płaskiej występującej na placu przedszkolnym, np. ścianie wspinalkowej).

III

- Nauka słów II zwrotki piosenki *Smutny czy wesoły?*

Lizaki (buzie z emocjami lub emotikony przedstawiające: radość, smutek), nagranie piosenki *Smutny czy wesoły?*, odtwarzacz CD.

Dzieci utrwalają pierwszą zwrotkę piosenki. W pierwszej części N. pokazuje buzię wyrażającą radość, a podczas ostatnich dwóch wersów buzię wyrażającą smutek. Podczas refrenu dzieci klaszczą na słowa: *raz i dwa*, a gdy śpiewają *la la la...* – obracają się.

Dzieci słuchają nagrania drugiej zwrotki piosenki. Gdy N. recytuje, dopowiadają ostatnie rymujące się słowa w poszczególnych wersach. Ustawiają się w parach, przodem do siebie, powtarzają za N. słowa i gesty do poszczególnych wersów, np.:

<i>Kiedy się złoszczę na mego brata, to wtedy smutną minę ma tata. Kiedy się boję, drżą mi kolana, wiem, że pomoże mi wtedy mama.</i>	Dzieci: uderzają rytmicznie otwartymi dłońmi o dłonie kolegi, pochylają głowy, stukają piąstkami, kładą dłonie na kolanach i wykonują ruchy do środka i na zewnątrz, na przemian przybijają piątki: raz prawymi, raz lewymi dłońmi.
--	--

- Zabawa ruchowa *Gdy jestem wesoły...*
Dzieci stoją w kole i głośno skandują: *Gdy jestem wesoły, to...* Dalszą część dopowiadają kolejne dzieci, a pozostałe naśladują ruch, np. *to klaszczę w ręce, podskakuję, kręcę się w kółko, kiwam się na boki, biorę się pod boki* (wykonują skręty tułowia), *klepię się po kolanach* itd.
- Ćwiczenie rytmiczne *Raz jestem wesoły, raz jestem smutny.*
Kredki, kartki.
Dzieci naśladują N., który mówi: *Raz jestem wesoły* – klaszcze w dłonie, *raz jestem smutny* – uderza o kolana itd. Następnie N. mówi, że jest wesoły lub smutny, i na tablicy rysuje naprzemiennie kreski: pionową i poziomą. Prosi dzieci, by rysowały razem z nim na swoich kartkach.
- Wymyślanie rytmów – powtarzających się naprzemiennie gestów lub ruchów.
Dzieci podają przykłady codziennych czynności, które mogą przebiegać w sposób rytmiczny, tak jak dzień i noc (jeden na jeden), i naśladują te czynności, np. rano wstają – wieczorem kładą się spać, zasuwają i odsuwają suwak przy kurtce, zapinają guzik i go odpinają, zamykają i otwierają oczy, zginają i prostują łokieć, kucają i stają na prostych nogach, zasłaniają i odsłaniają uszy.

Styczeń, tydzień 1

Dzień 4

Mijają dni, miesiące, lata

Zabawa sylwestrowa

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Zabawa na powitanie – <i>Witam. Jak się masz?</i> Zabawa plastyczna <i>Balonowa zabawa</i>. Zabawa z szarfą – <i>Idzie Nowy Rok</i>.	
II. Rozmowa inspirowana fragmentem wiersza M. Lewickiej <i>Sylwester</i>. Wykonanie pracy plastycznej <i>Maski karnawałowe</i>. Zabawa taneczna <i>Sylwestrowy bal maskowy</i>. Zapoznanie z tradycją składania życzeń – <i>Życzenia noworoczne</i>. Zabawa integracyjna <i>Postanowienia noworoczne</i>. Cel: kultywowanie zwyczaju powitania Nowego Roku. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem wyskoku – <i>Fajerwerki</i>, zabawa bieżna <i>Berek kucany</i>.	
III. Zabawa taneczna przy piosence <i>Smutny czy wesoły?</i> Ćwiczenia grafomotoryczne <i>Serpentyny</i>. Ćwiczenia oddechowe <i>Fajerwerki z konfetti</i>. Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Balonik</i>.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- kultywowanie zwyczaju powitania Nowego Roku,
- rozwijanie wyobraźni plastycznej i ekspresji twórczej,
- rozwijanie wrażliwości muzycznej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- poznaje tradycje sylwestrowe i noworoczne,
- wykonuje pracę plastyczną,
- tańczy w rytm muzyki.

Przebieg dnia

I

- Zabawa na powitanie – *Witam. Jak się masz?*

Plastikowa butelka po kefirze, z zakrętką.

Dzieci siedzą w kole w siadzie klęcznym. Dziecko, które wita, odkręca zakrętkę butelki, unosi się (wykonuje klęk obunóż), przekazuje powitanie: *Witam...* (imię dziecka). *Jak się masz?* Wywołane dziecko macha ręką na powitanie. Witający siada na piętach, zakręca butelkę i przekazuje ją następnemu dziecku, siedzącemu obok.

- Zabawa plastyczna *Balonowa zabawa.*

Balony z małą ilością powietrza, farby w różnych kolorach (na tackach), kartki w kształcie balonów, duży arkusz szarego papieru, klej, mazaki.

Dzieci malują za pomocą balonów moczonych w farbie, którymi lekko uderzają o sylwetę balonu wyciętą z papieru. Powstałe balony przyklejają w dowolnym miejscu na arkuszu szarego papieru i dorysowują kolorowymi mazakami sznurek, którego zakończenie jest na dole arkusza. Następnie chętnie dzieci podchodzą do przygotowanej pracy i, wodząc palcem od dołu, po sznurku, odszukują, do którego balonu jest on przywiązany.

- Zabawa ruchowa z szarfą – *Idzie Nowy Rok* (przewodnik, cz. 2, s. 93).

II

- Rozmowa inspirowana fragmentem wiersza M. Lewickiej *Sylwester*.

Szał, kapelusz, maska karnawałowa, serpentyna, konfetti, balony.

N., ubrany w kapelusz i szal, z balonami w ręce, recytuje fragment wiersza.

*Dziś sylwester roztańczony,
wiszą lampki i balony,
na wesoły bal nad bale,
najwspanialszy w karnawale.
Panie w sukniach wieczorowych,
złoty, srebrny, kolorowy.
A tu panów strój jest taki:
garnitury oraz fraki.
Sylwestrowa wielka gala,
wszyscy tańczą dziś na balach.*

N. rzuca do dzieci konfetti i kolorowe serpentyny, rozmawia z nimi na temat słów wiersza. Wyjaśnia nowe słowa, np.: *sylwester, bal, karnawał, bal przebierańców, suknie wieczorowe, garnitury, fraki, wielka gala*, omawia także atrybuty sylwestrowej zabawy tanecznej: balony, serpentyny, konfetti, maski.

- Wykonanie pracy plastycznej *Maski karnawałowe.*

Maski karnawałowe lub ich obrazki, talerzyki papierowe z wyciętymi otworami na oczy, gumka do kapelusza, klej, cekiny, koraliki, konfetti, serpentyny, brokat, wstążki, tasiemki, zszywacz, przezroczysta taśma klejąca, patyczki do balonów lub długie wykałaczki, nożyczki.

N. mówi, że noworocznym i karnawałowym zabawom towarzyszą muzyka, tańce, przebrania i maski. Pokazuje dzieciom różne maski, które towarzyszą człowiekowi od bardzo dawna: teatralne – greckie, ozdobne – afrykańskie, piękne – weneckie, ale również takie, jak: maski zwierząt, bohaterów filmowych. N. zaprasza dzieci do stolików, na których są rozłożone materiały do wykonania masek karnawałowych. Dzieci pokrywają talerzyki papierowe grubą warstwą kleju i układają wzory z cekinów, brylancików, koralików, posypują konfetti, brokatem, dokleją kawałki konfetti, wstążek i tasiemek. Na koniec z pomocą N. robią dziurkaczem dziurki na bokach masek i przywiązują gumkę kapeluszną lub przyklejają od spodu taśmą przezroczystą patyczek do trzymania.

- Zabawa taneczna *Sylwestrowy bal maskowy.*

Odtwarzacz CD, nagranie dowolnej muzyki tanecznej, maski.

Dzieci w maskach tańczą przy muzyce w parach, a na hasło N.: *Odbijany*, szukają innej osoby do tańca. Po zakończeniu zabawy odkładają maski do kącika tematycznego (na przygotowany stół lub na półkę).

- Zapoznanie z tradycją składania życzeń – *Życzenia noworoczne.*

Talerze lub trójkąt.

N. uderza dwanaście razy w talerze lub trójkąt i zaprasza dzieci do kręgu. N. mówi o nadejściu Nowego Roku, gdy na zegarze wybije godzina dwunasta – północ. Ludzie cieszą się z przyjścia Nowego Roku, wiążą z nim nowe nadzieje i plany. Składają sobie życzenia na Nowy Rok: szczęścia, zdrowia, pomyślności, radości, pieniędzy i wiele, wiele innych. Dzieci podchodzą do siebie i składają sobie wzajemnie życzenia noworoczne.

- Zabawa integracyjna – *Postanowienia noworoczne*.

N. mówi, że ludzie robią postanowienia noworoczne, czyli planują coś ważnego w swoim życiu. Dzieci zastanawiają się, jakie są ich najskrytsze marzenia, stają w dużym kole i na hasło N.: *Wejść do środka koła dzieci, które w nowym roku chciałyby: być zdrowe, mieć nowego braciśzka albo nową siostrzyczkę, odwiedzić babcię, mieć przyjaciela, dostać zwierzątko*, wchodzi do środka koła i chwytają się za ręce, przekazując sobie uścisk dłoni.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem wyskoku – *Fajerwerki*.

Dzieci *zapalają lont fajerwerku* – pocierają rytmicznie dłonie, iskra przechodzi w górę – uderzają rękami o uda, brzuch, klatkę piersiową i syczą ssss, robią szybki przysiad, a potem wyskakują w górę z wysoko uniesionymi ramionami i głośno wykrzykują: *Trach!* Na zakończenie N. pyta: *Czy dzieci mogą same odpalać fajerwerki?*

- Zabawa bieżna *Berek kucany*.

Szarfa.

Dziecko, które jest *berkiem* trzyma w ręce szarfę. Przekazuje ją uciekającemu koledze, który biegnie lub stoi. On przejmując rolę berka. Aby uniknąć zostania berkiem, dzieci kucają (zasypiają).

III

- Zabawa taneczna przy piosence *Smutny czy wesoły?*

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki Smutny czy wesoły?, trójkąt.

Dzieci tańczą swobodnie przy muzyce. Na przerwę w grze N. uderza dwanaście razy (północ) w trójkąt, a dzieci muszą dobrać się w zespoły zgodnie z poleceniem N.: *chłopcy i dziewczynki; dzieci o jasnych i o ciemnych włosach; wysocy i niscy; w spodniach i w spódnicach; z krótkimi włosami i z długimi włosami*.

- Ćwiczenia grafomotoryczne *Serpentyny*.

Papier w rolce, kolorowe mazaki.

N. przykleja wzdłuż pustej ściany w sali papier z rolki i rysuje początek serpentyny, a dzieci podchodzą kolejno i dorysowują różne esy-floresy, w dowolny sposób przeprowadzają dalszą część serpentyny.

- Ćwiczenia oddechowe *Fajerwerki z konfetti*.

Balony, konfetti lub gotowe tuby z konfetti, szpilka, tarcze gimnastyczne, rurki do napojów lub zwinięte kartki papieru.

N. napełnia balony konfetti, nadmuchuje je i zawiązuje. Nad stolikami dzieci przebija balony (lub wystrzeliwuje konfetti z tuby). Na środku każdego stolika kładzie tarczę gimnastyczną. Dzieci dmuchają w rozsypane konfetti za pomocą rurek, wciągając powietrze nosem i wydychając ustami tak, aby znalazły się one w tarczy gimnastycznej. Wygrywają dzieci, którym uda się najdokładniej sprzątnąć konfetti ze swojego stolika.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Balonik* (przewodnik, cz. 2, s. 93).

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. *Korale na przyjęcie* – rozwijanie małej motoryki. Zabawa ruchowa *Zrób to tyle razy, ile masz lat*. Zabawy konstrukcyjne na dywanie. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 17.
- II. Słuchanie wiersza Doroty Gellner *Przyjęcie*. Rozmowa na podstawie wiersza. Cel: wzbogacanie wiedzy na temat tekstów literackich. Zabawa matematyczna *Świeczki na torcie*. *Nasze urodziny* – wspólne zdmuchnięcie świeczek i konsumpcja ciasta.
- Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa w parach – *Młody i dorosły*, zabawa ruchowa z wykorzystaniem materiału przyrodniczego – *Znajdź...*
- III. Ćwiczenia słuchowe *Ile mam lat?* Zabawa rozwijająca analizę i syntezę wzrokową – *Znajdź osobę, która...* Zabawa plastyczna *Mam cztery lata*. Zabawa orientacyjno-porządkowa *Balonik*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, I 6, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie małej motoryki,
- wzbogacanie wiedzy na temat tekstów literackich,
- utrwalanie wiedzy na temat swojego wieku.

Cele operacyjne

Dziecko:

- nawleka korale na sznurek,
- słucha wierszy polskich poetów,
- odpowiada na pytania dotyczące wysłuchanych wierszy,
- określa, ile ma lat.

Przebieg dnia

I

- *Korale na przyjęcie* – rozwijanie małej motoryki.
Kulki z otworem (lub przedziurawione nakrętki), sznurek.
Dzieci przygotowują korale na przyjęcie – nawlekają je na sznurek.
- Zabawa ruchowa *Zrób to tyle razy, ile masz lat* (przewodnik, cz. 2, s. 93).
- Zabawy konstrukcyjne na dywanie.
Klocki.
Zadaniem dzieci jest zbudowanie tortu z klocków.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 17 (przewodnik, cz. 2, s. 93).

II

- Wysłuchanie wiersza Doroty Gellner *Przyjęcie*.

*Na przyjęcie się wybieram,
wszystkie szafy więc otwieram.*

*Co mam włożyć? To czy to?
Dwie kokardy wziąć czy sto?*

*Spodnie w kratkę czy też w kropki?
Zamiast butów może wrotki?*

*Tak się męczę, tak się staram,
wkładam cztery bluzki naraz.*

*Do żurnala ciągle zerkam –
może lepiej pójść w lakierkach?*

*Może w bluzce od pidżamy?
Albo w nowej sukni mamy?*

*Czy na żółtym kapeluszu
mam posadzić kotka z pluszu?*

*Wszystko to za długo trwa!
Zegar bije – raz i dwa!*

*Już przyjęcie się skończyło,
a mnie wcale tam nie było!*

- Rozmowa na temat wiersza.
- *Co to jest żurnal?* (Można pokazać przykładowy).
- *Dlaczego dziewczynka nie była na przyjęciu?*
- *Jak się zachowywała?*
- *W co wy ubralibyście się na przyjęcie urodzinowe?*
- Zabawa matematyczna *Świeczki na torcie*.

Ciasto, świeczki urodzinowe.

N. prosi wybrane dziecko, aby ustawiło na cieście określoną liczbę świeczek. Kolejne dziecko ustawia np. o jedną świeczkę więcej niż poprzednie, zdejmując jedną świeczkę i przelicza, ile jest teraz świeczek. Zabawę można powtarzać dowolną ilość razy.

- *Nasze urodziny* – wspólne zdmuchnięcie świeczek i konsumpcja ciasta.

Produkty z poprzedniej zabawy, zapalniczka, talerzyki, łyżeczki.

Dzieci ustalają, jaka liczba świeczek ma być na torcie. N. zapala je, dzieci wspólnie je zdmuchują. W czasie, gdy dzieci będą myły ręce, N. przygotowuje dla każdego dziecka kawałek ciasta.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa w parach – *Młody i dorosły*.
Dzieci dobierają się w pary, ustalają, kto będzie młody, a kto dorosły. Osoba dorosła idzie wyprostowana, a osoba młoda kuca i daje się prowadzić w tej pozycji za rękę.
- Zabawa ruchowa z wykorzystaniem materiału przyrodniczego – *Znajdź...*
N. zadaje dzieciom pytanie: *Ile macie lat?* Potem prosi, aby dzieci przyniosły mu tyle rzeczy (np.: kamyków, listków itp.), ile mają lat.

III

- Ćwiczenia słuchowe *Ile mam lat?*
N. dzieli rytmicznie (na sylaby) liczbę, która określa, ile dziecko ma lat (np. czte-ry, sie-dem itp.).
- Zabawa rozwijająca analizę i syntezę wzrokową – *Znajdź osobę, która...*

Obrazki różnych osób.

N. prosi, aby wybrane dziecko wskazało osobę, która:

*jest dorosła,
ma jasne włosy,
ma kapelusz,
uśmiecha się.*

- Zabawa plastyczna *Mam cztery lata*.

Plastelina, kontur cyfry (trzy, cztery, pięć).

Dzieci wyklejają plasteliną kontur cyfry, która symbolizuje ich lata (urodziny).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Balonik* (przewodnik, cz. 2, s. 93).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Ćwiczenia sensoryczne <i>Ziarna i orzechy</i>. Rysowanie palcem na tackach z ziarnami. Ćwiczenia logopedyczne. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 18.	
II. Rozwiązanie zagadki o ptakach. Słuchanie opowiadania E. Stadtmüller <i>Ptasia stołówka</i>. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce. Cel: poznawanie sposobów pomagania ptakom. Zabawa ruchowa <i>Ptaki – do karmnika</i>. Wykonanie smacznej niespodzianki dla ptaków. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Dokarmianie ptaków</i>, zabawa twórcza <i>Lepienie ptaka ze śniegu</i>.	
III. Ćwiczenia oddechowa <i>Ptasie piórka</i>. Zabawa dydaktyczna <i>Lżejszy – cięższy</i>.	
Oglądanie piórek i segregowanie ich według kolorów. Nazywanie kolorów piórek.	Omówienie obrazka. Określenie położenia karmnika. Nazywanie ziaren.
Zabawa ruchowa <i>Ptaki – do karmnika</i>.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 10, II 11, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 11, IV 12, IV 18

Cele ogólne

- poznawanie sposobów pomagania ptakom,
- rozwijanie mowy,
- rozwijanie sprawności ruchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje ptaki i je dokarmia,
- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania,
- uczestniczy w zabawach ruchowych.

Przebieg dnia

I

- Ćwiczenia sensoryczne *Ziarna i orzechy*.
Pojemnik plastikowy, ziarna dla ptaków, orzechy (laskowe lub włoskie).
N. wysypuje ziarna do pojemnika i ukrywa w nich orzechy (włoskie i laskowe). Zadanie dzieci polega na odszukiwaniu orzechów, wyjmowaniu ich z pojemnika, przeliczaniu, porównywaniu ich wielkości.
- Rysowanie palcem na tackach z ziarnami.
Tacki styropianowe z ziarnami.
N. rozkłada ziarna na tackach, a dzieci rysują dowolne wzory palcem wśród ziarenek. Następnie dzieci wzajemnie odgadują, co narysowali ich koledzy.
- Ćwiczenia logopedyczne.
Lusterko dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.
Fruwające ptaszki – dzieci unoszą język do góry, w stronę nosa (*ptaszki fruwią*), a następnie opuszczają język w stronę brody (*ptaszki lądują na ziemi*).
Rozkładanie skrzydeł – ptaki szeroko rozkładają skrzydła – dzieci przesuwają językiem od jednego kąca ust do drugiego.
Ptaki w karmniku – unoszą język za górne zęby i stukają nim o podniebienie, naśladując wybieranie ziarenek z karmnika.

Ptasi dziobek – dzieci mocno ściągają wargi w dziobek, opuszczają żuchwę i unoszą do góry, naśladując pisklęta, które szeroko otwierają dziobki, gdy są karmione przez rodziców.

Odgłosy ptaków – dzieci naśladują odgłosy piskląt na sylabie *pi, pi, pi*.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 18 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa ruchowa *Ptaki – do karmnika*.

Obręcze, tamburyn.

N. rozkłada na podłodze obręcze (karmniki), w liczbie o połowę mniejszej niż ilość dzieci. Dzieci jako ptaki biegają po sali, omijają obręcze, poruszają rękami, naśladując odgłosy ptaków na sylabie *pi, pi, pi*. Na dźwięk tamburynu podlatują po dwoje do jednego karmnika i w przysiadzie podpartym uginają ręce, naśladując wybieranie ziarenek z karmnika. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.

- Zabawa ruchowa do tekstu piosenki *Dokarmiamy ptaszki*.

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Dokarmiamy ptaszki*.

W czasie słuchania zwrotek dzieci biegają jako ptaki, naśladując rękami ruchy skrzydeł. W czasie refrenu zatrzymują się i, śpiewając refren, rytmicznie klaszczą w dłonie.

- Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Kto da ptaszkom jeść?*

Piłka.

Dzieci siedzące w kole, w siadzie rozkrocznym, recytują rymowaną, turlając piłkę do kolejnych osób.

Hu, hu, ha, zima zła!

Kto jedzonko ptaszkom da?

Dziecko, do którego trafia piłka, podaje swoje imię i mówi, np. *Ania ptakom ziarna da*.

- Zabawa ze śpiewem – *Lata ptaszek* (muzyka popularna).

Dzieci chodzą w kole i śpiewają:

Lata ptaszek po ulicy,

szuka sobie ziaren pszenicy.

Dziecko (ptaszek) stojące w środku koła śpiewa:

A ja sobie stoję w kole

i wybieram, kogo wolę.

Dzieci zatrzymują się i rytmicznie klaszczą.

A ty, ptaszku, spiesz się, spiesz!

Kogo lubisz, tego bierz!

Dziecko, które jest w środku, wybiera jedną osobę, a samo wraca do koła. Zabawę powtarzamy.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Sarny – do paśników*.

Trzy obręcze, trójkąt.

N. wyjaśnia, że obręcze symbolizują paśniki, a dzieci naśladują sarny. Kiedy N. gra na trójkącie, dzieci poruszają się jak sarny (na czterech kończynach), kiedy N. przestaje grać, *sarny udają się do paśników* i naśladują przeżuwanie pokarmu.

II

- Rozwiązywanie zagadki B. Szelągowskiej.

Tak jak nikt potrafią fruwać.

Domem są im drzewa, krzaki.

Warto zimą je dokarmiać.

Jak się zwą? Wiadomo! (ptaki)

- Słuchanie opowiadania E. Stadtmüller *Ptasia stołówka*.

Książka (s. 36–37) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Na obiecaną sobotę u dziadków Olek z Adą czekali z utęsknieniem. Dlaczego? Bo tam zawsze działo się coś wartego uwagi. Ot, choćby przegląd karmników.

– Ptasia stołówka ruszy, gdy tylko spadnie śnieg – tłumaczył dziadzio. – Wcześniej nie ma sensu, bo w ogrodzie jest pełno jedzenia. Nie na darmo posadziłem jarzębinę, kalinę, głóg, berberys i jałowiec. Co innego karmniki. Ten na jabłonce wymaga generalnego remontu. Trzeba mu załatać dach, bo inaczej śnieg będzie sypał na głowy naszym skrzydlatym gościom. Kolejne zadanie to zgromadzenie zapasów.

– To ja przyniosę suchy chlebek – ofiarowała się natychmiast Ada.

– Chlebek nie jest najlepszym pokarmem dla ptaków – ostudził jej zapał dziadzio. – Od czasu do czasu wróbelki czy sikorki mogą skubnąć kilka okruszków, ale tak naprawdę powinny jeść ziarna zbóż, rozdrobnione orzechy, suszone owoce drzew i krzewów.

– To po to suszyłeś jarzębinę i dziki bez! – olśniła Olka.

– No pewnie – uśmiechnął się dziadzio. – Zawsze warto mieć zapasy na troszeczkę gorsze czasy.

– A powiesimy słoninkę dla sikorek? – upomniała się Ada.

– Słoniny skórki pójdą na sznurki – zrymowało się dziadziowi – a na święta powiesimy jeszcze specjalne jadalne bombki na naszej ogrodowej choince.

– Jadalne bombki? – zdziwił się Olek.

– Zatopimy w tłuszczu najpyszniejsze ziarenka, dodamy parę rodzynek na okrasę i... smacznego. Jak przyjdziecie w sobotę, to wam pokażę, jak to się robi.

Niestety, sobotę Olek powitał w łóżku z zawiniętym gardłem i termometrem pod pachą.

– Przez ciebie nie będziemy oglądać ptaszków – złościła się Ada.

Na szczęście dziadzio pamiętał o obietnicy złożonej wnukom i zaraz po obiedzie zjawił się z malutkim karmnikiem i torebką ziarenek.

– Widzę, że zamierzasz założyć u nas filię swojej ptasiej stołówki – zażartował tato.

– Ty się nie śmiejesz, bo to bardzo poważna sprawa – przywołał go do porządku dziadzio, ustawiając karmnik na parapecie okna, tuż przy łóżku Olka. – Ptaki bardzo szybko przyzwyczajają się do takich miejsc i będą przylatywać z nadzieją, że nikt o nich nie zapomni.

– Ja bym nigdy nie zapomniała... – chlupnęła Ada. – A nie mam karmnika, tylko Olek.

Tato z dziadkiem bezradnie popatrzyli na siebie.

– Jeśli zaraz przestaniesz płakać, to coś na to poradzimy – uśmiechnęła się tajemniczo mama, która właśnie zamierzała wyrzucić pięciolitrową plastikową butelkę po wodzie mineralnej. – Zobacz, tutaj wytniemy otwór – na tyle duży, aby ptaszki mogły wlecieć do środka. Tu wysypiemy ziarenka, a karmnik umieścimy na balkonie – tam, gdzie w lecie stały donice z kwiatami.

Ada dokładnie obejrzała nietypową ptasią stołówkę, po czym wyciągnęła spod łóżka stary abażur w motylki i nałożyła na czubek butelki.

– Teraz wygląda trochę jak ul – zauważył Olek.

– Ptaszkom będzie w nim ciepłutko – stwierdziła zadowolona Ada i poszła na balkon wybrać najlepsze miejsce na swój karmnik.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytania:

- Co mieli robić Ada i Olek z dziadkiem w sobotę?
- Co jedzą ptaki zimą?
- W jaki sposób robi się jadalne bombki dla ptaków?
- Jaki prezent przywiózł dziadek dzieciom?
- Z czego mama zrobiła karmik dla Ady?
- Dlaczego powinniśmy dokarmiać ptaki zimą?

- Zabawa ruchowa Ptaki – do karmnika (przewodnik, cz. 2, s. 107).
- Wykonanie smacznej niespodzianki dla ptaków.

Tacki z ziarnami dla ptaków, rolki po papierze toaletowym, sznurek, smalec, grube pędzle.

N. rozkłada tacki z ziarnami dla ptaków. Każde dziecko otrzymuje rolkę po papierze toaletowym i smalec (warto wcześniej położyć go na grzejniku, aby był miękki). Zadanie dzieci polega na posmarowaniu smalcem, grubym pędzlem lub palcem, rolki po papierze toaletowym, następnie obtaczeniu rolki w ziarnach i posypaniu dokładnie każdego miejsca. N. przekłada przez rolkę sznurek i zawiązuje go, ustawiając rolkę w pozycji poziomej.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Dokarmianie ptaków*.
Karmnik, ziarna, wykonane przez dzieci niespodzianki dla ptaków.
Wieszanie przez dzieci samodzielnie wykonanych smakołyków dla ptaków na gałęziach krzewów. Obserwowanie ptaków w ogrodzie. Zawieszenie karmnika i wysypywanie do niego ziaren przez dzieci.
- Zabawa twórcza *Lepienie ptaka ze śniegu*.
Dzieci wraz z N. lepią ptaka ze śniegu, łącząc kolejne jego elementy: tułów, głowę, skrzydła, ogon, nogi.

III

- Ćwiczenia oddechowe *Ptasie piórka*.
Sztuczne piórka w różnych kolorach dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom kolorowe piórka i demonstruje prawidłowy tor oddychania: powietrze wciągamy nosem, a wypuszczamy ustami. Dzieci kładą piórka na wierzchu dłoni, wykonują wdech nosem przy zamkniętych ustach i zdmuchują je z dłoni. Następnie podrzucają piórka do góry i dmuchają na nie, starając się jak najdłużej utrzymać je w powietrzu.
- Zabawa dydaktyczna *Lżejszy – cięższy*.
Piórko, samochodzik metalowy, kartka papieru, gruba książka, klocek drewniany i klocek plastikowy, puste pudełko i pudełko wypełnione np. nożyczkami, kubek plastikowy i kubek ceramiczny.
N. rozkłada na stole przedmioty w parach i prosi dzieci, aby je nazwały. Następnie bierze każdą parę przedmiotów do rąk i określa, który z nich jest lżejszy, a który cięższy. Potem dzieci biorą do rąk dwa przedmioty, nazywają je i określają, który jest lżejszy, a który cięższy.

Oglądanie i segregowanie piórek	Karty pracy, cz. 1, nr 56–57
Kolorowe sztuczne piórka. Dzieci: – oglądają piórka, – dzielą je według kolorów, – nazywają kolory piórek.	Dzieci: – mówią, w jaki sposób Ada i Olek wraz z dziadkiem dbają o ptaki, – określają, gdzie umieszczono karmniki, – mówią, co robią ptaki, – nazywają to, czym karmimy ptaki.

- Zabawa ruchowa *Ptaki – do karmnika* (przewodnik, cz. 2, s. 107).

Styczeń, tydzień 2

Dzień 2

Zima i zwierzęta

Dokarmiamy ptaszki

Przykładowy zapis w dzienniku

- Oglądanie książek i albumów o ptakach. Zabawa plastyczna *Ptasie odbijanki*. Słuchanie wiersza J. Tuwima *Ptasie radio*. Ćwiczenie wyrazistości mowy. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 18.
- Zabawa na powitanie. Osluchanie się z tekstem i melodią piosenki *Dokarmiamy ptaszki*. Omówienie tekstu piosenki. Utrwalanie tekstu pierwszej zwrotki piosenki. Cel: nauka pierwszej zwrotki i refrenu piosenki. Przypomnienie dzieciom wyglądu tamburynu i sposobu gry na nim. Rytmizowanie refrenu. Zabawa ruchowa do tekstu piosenki.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Traf do celu*, zabawa bieżna *Slalom*.
- Ćwiczenia słuchowe *Jaki to instrument?* Ćwiczenie spostrzegawczości *Ptasie rodziny*.

Dobieranie obrazków w pary. Posługiwanie się określeniami: *taki sam, inny*.

Zabawy swobodne w kąciach zainteresowań.

Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Kto da ptaszkom jeść?*

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 10, II 11, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- wyrabianie opiekuńczego stosunku do ptaków,
- nauka pierwszej zwrotki i refrenu piosenki,
- wzbogacanie słownictwa.

Cele operacyjne

Dziecko:

- dokarmia ptaki z pomocą osoby dorosłej,
- śpiewa piosenkę,
- zna nazwy niektórych ptaków zimujących w Polsce.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie książek i albumów o ptakach.

Albumy o ptakach, np. Ptaki Polski, Rzecz o ptakach, Ptaki wokół nas.

Dzieci oglądają wraz z N. albumy. Opisują wygląd ptaków i ich kolory. N. podaje ich nazwy. Wskazuje ptaki, które zimują w Polsce, np.: gil, jemiółuszka, wróbel, gołąb, wrona, gawron, sikora, dzięcioł. Dzieci mają za zadanie wskazać jednego ptaka, który im się najbardziej podoba, zapamiętać jego nazwę i wygląd.

- Zabawa plastyczna *Ptasie odbijanki*.

Farby plakatowe, grube pędzle.

Czterolatki malują drzewo i jego gałęzie na dużym arkuszu papieru. Następnie każde dziecko mówi, jakiego ptaka zapamiętało i jak on wyglądał. Z pomocą N. dzieci malują plakatowymi swoją dłoń w taki sposób, aby była w takim kolorze jak tułów ptaka, a palce – jak jego ogon. Potem odbijają dłoń przy dowolnej gałęzi drzewa. Domalowują oko i dziób ptaka.

- Wysłuchanie wiersza J. Tuwima *Ptasie radio*. Ćwiczenie wyrazistości mowy.

*Halo, halo! Tutaj ptasie radio w brzozowym gaju,
Nadajemy audycję z ptasiego kraju.*

*Proszę, niech każdy nastawi aparat,
Bo sfrunęły się ptaszki dla odbycia narad:*

*Po pierwsze – w sprawie,
Co świtem piszczy w trawie?*

*Po drugie – gdzie się
Ukrywa echo w lesie?*

*Po trzecie – kto się
Ma pierwszy kąpać w rosie?*

*Po czwarte – jak
Poznać, kto ptak,*

A kto nie ptak?

*A po piąte przez dziesiąte
Będą ćwierkać, świstać, kwilić,*

Pitpilić i pimpilić

Ptaszki następujące:

*Słowik, wróbel, kos, jaskółka,
Kogut, dzięcioł, gil, kukułka,
Szczygieł, sowa, kruk, czubatka,
Drozd, sikora i dzierlatka,
Kaczka, gąska, jemiółuszka,
Dudek, trznadel, pośmieciuszka,
Wilga, zięba, bocian, szpak
Oraz każdy inny ptak.*

*Pierwszy – słowik –
Zaczął tak:*

„Halo! O, halo lo lo lo lo!

Tu tu tu tu tu tu,

Radio, radijo, dijo, ijo, ijo,

Tijo, trijo, tru lu lu lu lu,

Pio pio pijo lo lo lo lo lo,

Plo plo plo plo plo halo!”

Na to wróbel zaterlikał:

„Cóż to znowu za muzyka?

Muszę zajrzeć do słownika,

By zrozumieć śpiew słowika.

Ćwir ćwir świrk!

Świr świr ćwir!

Tu nie teatr

Ani cyrk!

Patrzcie go! Nastrozył piórka!

I wydiera się jak kurka!

Dość tych arii, dość tych liryk!

Ćwir ćwir czyrik,

Czyr czyr ćwirik!”

I tak zaczął ćwirzyć, ćwikać,

Ćwierkać, czyrkać, czykczyrikać,

Że aż kogut na patyku

Zapiał gniewnie: „Kukuryku!”

Jak usłyszysz to kukułka,

Wrzaśnie: „A to co za spółka?

Kuku-ryku? Kuku-ryku?

Nie pozwalam, rozbójniku!
 Bierz, co chcesz, bo ja nie skąpię,
 Ale kuku nie ustąpię.
 Ryku – choć do jutra skrzecz!
 Ale kuku – moja rzecz!”
 Zakukała: kuku! kuku!
 Na to dzięcioł: stuku! puku!
 Czajka woła: czyjaś ty, czyjaś?
 Byłaś gdzie? Piłaś co? Piłaś, to wylaż!
 Przepióreczka: Chodź tu! Pójdź tu!
 Masz co? Daj mi! Rzuć tu! Rzuć tu!

I od razu wszystkie ptaki
 W szczebiot, w świegot, w zgiełk – o taki:
 „Daj tu! Rzuć tu! Co masz? Wiórek?
 Piórko? Ziarno? Korek? Sznurek?
 Pójdź tu, rzuć tu! Ja ćwierć i ty ćwierć!
 Lepiej gniazdko, przylep to, przytwierdź!
 Widzisz go! Nie dam ci! Moje! Czyje?
 Gniazdko ci wiję, wiję, wiję!
 Nie dasz mi? Takiś ty? Wstydz się, wstydz się!”
 I wszystkie ptaki zaczęły bić się.
 Przyfrunęła ptasia milicja
 I tak się skończyła ta leśna audycja.

N. recytuje wiersz *Ptasie radio*. Dzieci mają za zadanie zapamiętać nazwy kilku ptaków, które występowały w tym wierszu, oraz odgłosy, jakie wydają. Następnie dzieci powtarzają za N., głośno i wyraźnie, wybrane odgłosy, np.: *halo, tu, tu, tu, dio, dio, dio, plu, plu, plu, ku-ku, ku-ku; stuku-puku, lo, lo, lo, wiu, wiu*.

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 18 (przewodnik, cz. 2, s. 107).

II

- Zabawa na powitanie.
 N. wita dzieci, wymawiając głośno ich imiona. Powitane dzieci wstają i się kłaniają.
- Osluchanie się z tekstem i melodią piosenki *Dokarmiamy ptaszki* (śl. i muz. B. Forma).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Dokarmiamy ptaszki*.

Wesoło

W przed-szkol-nym o - gro - dzie wiel - kie za - mie - sza - nie,
 do kar - mni - ka przy - fru - nę - ły pta - szki na śnia - da - nie.
 Hu, hu, ha, zi - ma zła. Kto nam dziś zia - ren - ka da?
 Hu, hu, ha, zi - ma zła. Pu - sty brzu - szek każ - dy ma.

1. W przedszkolnym ogrodzie
 wielkie zamieszanie,
 do karmnika przyfrunęły
 ptaszki na śniadanie.

2. Dzieci dnia każdego
 ptaki dokarmiają,
 ziarno noszą i słoninę
 w karmniku wieszają.

Ref.: Hu, hu, ha, zima zła.
 Kto nam dziś ziarenka da?
 Hu, hu, ha, zima zła.
 Pusty brzuszec każdy ma.

Ref.: Hu, hu, ha...

3. Ptaszki podziękują,
 gdy wiosna nastanie,
 tirlu, tirlu, wiju, wiju,
 swym pięknym śpiewaniem.

Ref.: Hu, hu, ha...

- Omówienie tekstu piosenki.
N. zadaje pytania:
 - *Dokąd przyfrunęły ptaszki na śniadanie?*
 - *Co śpiewały ptaszki?*
 - *Co zanosły dzieci do karmnika?*
 - *W jaki sposób ptaszki podziękują dzieciom za dokarmianie?*
- Utrwalanie tekstu pierwszej zwrotki piosenki (pozostałych zwrotek dzieci będą się uczyć w następnych dniach).
N. prosi, aby dzieci powiedziały, dlaczego w przedszkolnym ogrodzie było wielkie zamieszanie. N. powtarza kilkakrotnie tekst pierwszej zwrotki, prosi dzieci o wspólne powtórzenie.
- Przypomnienie dzieciom wyglądu tamburynu i sposobu gry na nim.
- Rytmizowanie refrenu.
N. rytmicznie powtarza refren, jednocześnie grając na tamburynie. Rozdaje dzieciom tamburyny i prosi o wspólne powtórzenie refrenu, z jednoczesnym graniem na nich w czasie śpiewania sylab: *hu, hu, ha*.
- Zabawa ruchowa do tekstu piosenki *Dokarmiamy ptaszki* (przewodnik, cz. 2, s. 111).
Nagranie piosenki *Dokarmiamy ptaszki*, odtwarzacz CD.
Dzieci swobodnie poruszają się podczas nagrania piosenki *Dokarmiamy ptaszki*.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Traf do celu*.
Dzieci lepią kulki ze śniegu i rzucają nimi do celu, np. w drzewo.
- Zabawa bieżna *Ślalom*.
Patyki.
N. wbija patyki w śnieg, w odległości około 2 metrów od siebie. Pokazuje dzieciom, w jaki sposób omijać je ślalomem. Dzieci ustawiają się jedno za drugim, w rzędzie i pokonują ślalomem odległości między patykami.

III

- Ćwiczenia słuchowe *Jaki to instrument?*
Kołatka, grzechotka, tamburyn.
N. rozkłada przed dziećmi 3 instrumenty: kołatkę, grzechotkę i tamburyn. Przypomina nazwę każdego instrumentu i prezentuje dźwięk, jaki on wydaje. Wybrane dziecko odwraca się tyłem, a inne dziecko gra na instrumencie. Zadaniem pierwszego z dzieci jest odgadnięcie nazwy instrumentu lub jego wskazanie.
- Ćwiczenie spostrzegawczości – *Ptasie rodziny*.
Obrazki ptaków (po 4 każdego rodzaju): wróble, gili, sikor, dzięciołów.
Czworo dzieci otrzymuje po jednym obrazku ptaka. N. podaje jego nazwę i prosi o jej zapamiętanie. N. rozkłada obrazki ptaków przodem do stolika (obrazkiem do dołu). Dzieci kolejno losują po jednym obrazku. Jeśli ptak należy do ich rodziny – jest taki sam jak ten na obrazku – podają jego nazwę i zabierają. Wygrywa dziecko, które pierwsze uzbiera cztery takie same obrazki i je policzy. N. zaprasza kolejne dzieci do zabawy, utrwalając z nimi nazwy ptaków.

Dobieranie obrazków w pary	Swobodne zabawy w kąciakach zainteresowań
Obrazki ptaków z poprzedniego ćwiczenia. Dzieci: – dobierają obrazki ptaków w pary, – posługują się określeniami: <i>taki sam, inny</i>.	Dzieci bawią się swobodnie w kąciakach zainteresowań.

- Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Kto da ptaszkom jeść?* (przewodnik, cz. 2, s. 107).

Przykładowy zapis w dzienniku

<p>I. Zabawa matematyczna <i>Układamy łańcuszki</i>. Zabawa konstrukcyjna <i>Karmnik</i>. Zabawa z chustą animacyjną przy piosence <i>Dokarmiamy ptaki</i>. Zabawa ruchowa z elementem toczenia – <i>Kto da ptaszkom jeść?</i></p> <p>II. Zabawa ze śpiewem <i>Lata ptaszek po ulicy</i>.
Naklejanie obrazków wróbelków we właściwych miejscach. Rozmowa na podstawie rysunków na temat tego, czym możemy dokarmiać ptaki zimą.

Zabawa ruchowa z kostką – <i>Taka sama figura</i>. Zabawa ćwicząca spostrzegawczość – <i>Karmnik</i>. Cel: rozwijanie intuicji geometrycznej.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa terenowa – <i>Spizarnia wiewiórki</i>, zabawa sprawnościowa – <i>Przejdź pod...</i></p> <p>III. Zabawa matematyczna <i>Porządki w spizarni wiewiórki</i>. Zabawa <i>Dokarmiamy zwierzęta</i>. Zabawa dydaktyczna <i>Taka sama figura</i>. Zabawa ruchowa <i>Ptaki – do karmnika</i>.</p>	Ułożenie z dowolnych figur geometrycznych sylwety karmnika dla ptaków.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 10, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 12, IV 14, IV 15, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie intuicji geometrycznej,
- rozwijanie umiejętności przeliczania,
- rozwijanie postaw proekologicznych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozpoznaje figury geometryczne,
- liczy w dostępnym dla siebie zakresie,
- rozumie potrzebę dokarmiania zwierząt zimą.

Przebieg dnia

I

- Zabawa matematyczna *Układamy łańcuszki*.
Pestki słonecznika, orzechy laskowe.
Dzieci układają ciągi z materiału przyrodniczego zgodnie z dostrzeżonym rytmem, np.: orzech, pestka, orzech, pestka, orzech, pestka... (Inne propozycje to: po dwie pestki i po dwa orzechy, po trzy).
- Zabawa konstrukcyjna *Karmnik*.
Patyczki, klocki drewniane, klocki lego, inne zestawy klocków.
Dzieci budują z różnego rodzaju patyczków i klocków karmniki – płaskie i przestrzenne.
- Zabawa z chustą animacyjną przy piosence *Dokarmiamy ptaki*.
Chusta animacyjna, nagranie piosenki *Dokarmiamy ptaki*, odtwarzacz CD.
Podczas zwrotek dzieci poruszają delikatnie chustą i maszerują w jedną stronę. Podczas refrenu mocno podrzucają chustę i wbiegają pod nią.
- Zabawa ruchowa z elementem toczenia – *Kto da ptaszkom jeść?* (przewodnik, cz. 2, s. 107).

II

- Zabawa ze śpiewem *Lata ptaszek po ulicy*.
Opaska z dziobem ptaka.
Dzieci, ustawione w kole, śpiewają (lub recytują) tekst rymowanki, a jedno z dzieci (ptaszek), z opaską na głowie, *porusza skrzydłami* – ręce ma zgięte w łokciach, dłonie trzyma przy ramionach. Potem wybiera inne dziecko i przekazuje mu opaskę. Zabawa zaczyna się od początku.

Dzieci:

- odszukują wśród naklejek obrazki trzech wróbelków,
- nakleją jednego z nich w karmniku, drugiego – na karmniku, a trzeciego – pod karmnikiem,
- rozmawiają (na podstawie rysunków) na temat tego, czym możemy dokarmiać ptaki zimą.

Figury geometryczne wycięte z kolorowego papieru, kartki, klej.

Dzieci:

- wybierają dowolne figury geometryczne i je nakleją, projektując karmnik dla ptaków.

- Zabawa ruchowa z kostką – *Taka sama figura*.

Dwie duże kostki z figurami geometrycznymi, znaczki z figurami geometrycznymi na tasemkach lub taśmie klejącej dwustronnej (dla dzieci).

Dzieci siedzą w kole. Każde z nich nakleja sobie na piersi wybraną figurę geometryczną lub zawiesza ją na szyi. Dzieci kolejno rzucają w środku koła kostką. Jeżeli kostka wskaże taką samą figurę jak na ubraniu kilkorga dzieci, wówczas one podnoszą się, biegną za plecami kolegów i wracają na swoje miejsca. Przy kolejnych powtórzeniach można wykorzystać dwie kostki.

- Zabawa ćwicząca spostrzeganie – *Karmnik*.

Karty A4 z narysowanym karmnikiem z kolorowych figur: trójkąt, dwa krótkie prostokąty, jeden długi prostokąt (dla każdego dziecka), figury wycięte z papieru kolorowego, w różnych kolorach (tej samej wielkości co na kartach), kleje.

Dzieci nakładają odpowiednie figury, wycięte z papieru kolorowego (kształt, wielkość i kolor), na swoje karmniki. Po sprawdzeniu poprawności przez N. dzieci nakleją figury na wzorze karmnika.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa terenowa – *Spizarnia wiewiórki*.

Orzechy.

N. ukrywa na terenie ogrodu, w kilku miejscach, po garści orzechów. Prowadzi dzieci słowami do miejsc, w których wiewiórka ukryła orzechy na zimę.

- Zabawa sprawnościowa *Przejdź pod...*

Skakanka.

Dwie osoby trzymają skakankę na różnych wysokościach: nad głową, na wysokości ramion, brzucha, kolan. Pozostałe dzieci przechodzą kolejno pod skakankę tak, aby jej nie dotknąć. Para zwycięzców trzyma skakankę przy powtórzeniu zabawy.

III

- Zabawa matematyczna *Porządki w spizarni wiewiórki*.

Karty z kropkami, orzechy wycięte z kolorowego papieru (lub brązowe kółeczka).

N. losuje dla dzieci karty z kropkami, a dzieci układają właściwą liczbę orzechów.

- Zabawa *Dokarmiamy zwierzęta*.

Tablica magnetyczna, sylwety zwierząt podklejone taśmą dwustronną, magnesy, kostka do gry (z oczkami).

N. zawiesza na tablicy sylwety zwierząt, np.: wiewiórki, zając, sarny, dzika, ptaka itp. Dzieci kolejno rzucają kostką i, zgodnie z wyrzuconą liczbą oczek, przyczepiają magnesy przy wybranej sylwecie zwierzęcia, które chcą dokarmić, mówiąc, co dadzą mu do jedzenia, np.: *wiewiórka dostanie trzy orzechy, zając dostanie dwie marchewki, ptak dostanie pięć ziaren słonecznika, dzik dostanie jednego żołędzia*, itp.

- Zabawa dydaktyczna *Taka sama figura*.

Plansze podzielone na 9 pól (dla każdego dziecka), z odrysowaną jedną figurą geometryczną w każdym rzędzie, klocki geometryczne, worek.

N. rozdaje dzieciom plansze podzielone na 9 pól. Dzieci kolejno losują z worka jeden klocek w kształcie figury geometrycznej, przyglądają się swojej planszy. Jeśli mają na planszy miejsce dla klocka w tym kształcie, układają go w tym wolnym miejscu. Jeśli nie mają już miejsca, wrzucają klocek z powrotem do worka.

- Zabawa ruchowa *Ptaki – do karmnika* (przewodnik, cz. 2, s. 107).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Burza mózgów – <i>Co jedzą ptaki zimą?</i> Wyszukiwanie obrazków w książkach. Zabawa dydaktyczna <i>Dokarmiamy ptaki</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 18.	
II. Zabawa na powitanie <i>Prawda – fałsz</i> .	
Wykonanie złożonej pracy – karmnika – według instrukcji (kończenie rysowania, ozdabianie, naklejanie, rysowanie).	Wykonanie złożonej pracy – karmnika – według instrukcji (wycinanie, dekorowanie, przekładanie sznurka i wieszanie wybranej pracy w dowolnym miejscu).
Zabawa odprężająca <i>Pełne brzuszki</i> . Cel: rozwijanie motoryki małej. Zabawa ze śpiewem <i>Lata ptaszek</i> . Zabawy na świeżym powietrzu: spacer wokół przedszkola – uzupełnienie pokarmu w karmniku, zabawa ruchowa <i>Ptaki – do gniazd</i> .	
III. Zabawa dydaktyczna <i>Pomieszane ziarna dla ptaków</i> . Działania dzieci – <i>Kompozycje z ziarenek</i> .	
Kolorowanie wybranego rysunku ptaka.	Kończenie kolorowania gila według wzoru. Kończenie rysowania ptaka według wzoru i kolorowanie go.
Zabawa ilustracyjna do słów piosenki <i>Dokarmiamy ptaszki</i> .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 10, II 11, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 18

Cele ogólne

- uwrażliwianie na potrzeby ptaków (zwłaszcza zimą),
- poznawanie wyglądu wybranych ptaków,
- rozwijanie motoryki małej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, jakimi pokarmami można dokarmiać ptaki,
- omawia wygląd wybranych ptaków,
- wskazuje różnice i podobieństwa w wyglądzie wybranych ptaków,
- wykonuje karmnik (z wyprawki plastycznej).

Przebieg dnia

I

- Burza mózgów – *Co jedzą ptaki zimą?*
N. prosi, aby dzieci zastanowiły się nad tym, co jedzą ptaki zimą. Po chwili ponownie zadaje pytanie i wspólnie z grupą omawia pomysły wybranych dzieci (np. *Ptaki nie jedzą słodczy, ponieważ to nie jest pokarm przeznaczony dla nich*).
- Wyszukiwanie obrazków w książkach.
Albumy przyrodnicze.
Dzieci szukają w albumach przyrodniczych obrazków ptaków. Próbuje omówić ich wygląd. Dzieci czteroletnie mogą podawać różnice i podobieństwa (np. *Wszystkie ptaki mają pióra*).
- Zabawa dydaktyczna *Dokarmiamy ptaki*.
Ziarna zbóż, pęsety, talerzyki, po trzy sylwety ptaków dla każdego dziecka.
Dzieci dostają na talerzykach ziarna zbóż. Pęsetą (lub chwytem pęsetowym – kciuk i palec wskazujący) rozdzielają po równo ziarna dla ptaków, układając kolejno na każdej sylwecie ptaka po ziarenku. Na koniec wszystkie ziarna wsypują do karmnika.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 18 (przewodnik, cz. 2, s. 107).

II

- Zabawa na powitanie *Prawda – fałsz*.
Dzieci podnoszą kciuk do góry, kiedy zgadzają się ze zdaniem wypowiedzianym przez N. Opuszczają kciuk, kiedy się z nim nie zgadzają.
Ptaki dokarmiamy jedynie wtedy, gdy zima utrudnia im znalezienie pożywienia.
Karmniki to miejsca, gdzie ludzie piją kawę.
Gil to jeden z gatunku ptaków.
Śnieg jest różowy.
Wróble są małe w porównaniu z bocianem.

Praca plastyczna Zima i zwierzęta	Praca plastyczna Zima i zwierzęta
Wyprawka plastyczna, karta 21, kredki, naklejki z obrazkami głodnych ptaków, wata lub biała bibuła, klej. Dzieci: – kończą kolorować karmnik kredkami, – przyklejają na dachu karmnika i wokół niego śnieg i śniegowe kulki z waty lub białej bibuły, – nakleją obrazki głodnych ptaków, – rysują w karmniku ziarno.	Wyprawka plastyczna, karta 5, wata lub biała bibuła, klej, ziarna słonecznika, kasza, sznurek, nożyczki. Dzieci: – wypychają karmnik (wyciągają nacięte kształty i sylwety ptaków), – dekorują karmnik śniegiem z waty (przyklejają karmę i obrazki ptaków z dwóch stron karmnika), – przekładają sznurek przez otwór na górze karmnika (wieszają karmnik w wybranym miejscu w sali).

- Zabawa odpężająca *Pełne brzuszki*.
Nagranie muzyki relaksacyjnej (najlepiej śpiewu ptaków lub odgłosów lasu), odtwarzacz CD.
N. włącza muzykę. Dzieci wyobrażają sobie, że są ptaszkami, które właśnie najadły się w karmniku. Mają pełne brzuszki, więc muszą odpocząć. Każde dziecko (ptaszek) zwija się w kulkę na dywanie. Ziewa, zamyka oczy i zasypia. W tej pozycji dzieci starają się wytrwać, dopóki gra muzyka. Kiedy N. wyłącza nagranie, dzieci przeciągają się i wstają.
- Zabawa ze śpiewem *Lata ptaszek* (przewodnik, cz. 2, s. 107).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer wokół przedszkola – uzupełnienie pokarmu w karmniku. Określenie, czy ptaki zjadają przeznaczony dla nich pokarm (i po czym można to stwierdzić).
- Zabawa ruchowa *Ptaki – do gniazd*.
N. wyznacza w ogrodzie przedszkolnym cztery miejsca, które będą gniazdami (można je zaznaczyć na śniegu, jeśli są ku temu warunki). Dzieci swobodnie poruszają się po terenie, naśladując lot ptaków. Kiedy N. powie: *Ptaki – do gniazd*, dzieci szukają schronienia w jednym z czterech gniazd.

III

- Zabawa dydaktyczna *Pomieszane ziarna dla ptaków*.
Pomieszane ziarenka w czterech pojemnikach, po trzy talerzyki dla każdej grupy dzieci.
N. dzieli dzieci na cztery grupy (tyle, ile jest pojemników). Na każdym stole rozkłada także po trzy talerzyki. Zadaniem dzieci jest rozdzielić ziarna i położyć ziarna każdego rodzaju na osobnym talerzyku. Aby utrudnić zadanie, można je wykonywać na czas z wykorzystaniem stopera.
- Działania dzieci – *Kompozycje z ziarenek*.
Ziarna dla ptaków, kartki.
Dzieci układają na kartkach wymyślone przez siebie kompozycje. Mogą być one abstrakcyjne lub przypominać wybrany kształt.

Kolorowanie wybranego rysunku ptaka	Karta pracy, cz. 1, nr 58
Kredki, kolorowanki z ptakami. Dzieci: – kolorują wybrany rysunek.	Dzieci: – kończą kolorować gila według wzoru, – kończą rysować ptaszki według wzoru, a potem je kolorują.

- Zabawa ilustracyjna do słów piosenki *Dokarmiamy ptaki*.
Nagranie piosenki *Dokarmiamy ptaki*, odtwarzacz CD.
Podczas zwrotek dzieci naśladują przedstawione w nich czynności (w I zwrotce – fruwanie ptaszków, w II – dosypywanie ziaren i wieszanie słoninki, w III zwrotce – wesołe fruwanie i naśladowanie odgłosu ptaków), zaś w czasie refrenu masują sobie brzuszki.

Styczeń, tydzień 2

Dzień 5

Zima i zwierzęta

Zimowe przysmaki zwierząt

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Śpiewanie piosenki <i>Dokarmiamy ptaszki</i> .

Nazywanie leśnych zwierząt widocznych na rysunkach. Kolorowanie ich.

Rytmiczny podział nazw przedstawionych zwierząt (na sylaby). Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 18. | Oglądanie obrazków i opowiadanie o nich. Porównywanie pary obrazków (wskazywanie braków). Kończenie rysowania karmników (dorysowywanie w nich ziarenek dla ptaków). |
| II. Zabawa dydaktyczna <i>Zaczarowane pudełko</i> . Oglądanie teatrzyku kukielkowego na podstawie wiersza T. Fiutowskiej <i>Karmimy ptaki</i> . Rozmowa na temat obejrzanego teatrzyku. Cel: zachęcanie do dokarmiania zwierząt. Ćwiczenia klasyfikacyjne <i>Co jedzą zwierzęta zimą?</i> Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Sarny – do paśników</i> .

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Ciepło – zimno</i> , zabawa sprawnościowa <i>Idź za mną</i> , spacer w pobliżu przedszkola – wskazywanie i obserwowanie przydomowych karmników. | |
| III. Zabawa dydaktyczna <i>Pomieszczone połowy</i> . Rozwiązywanie zagadek dotyczących zwierząt leśnych. Zabawa dydaktyczna <i>Gdzie się ukryły zwierzęta?</i> Zabawa ruchowa <i>Ptaki – do karmnika</i> . | |

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 10, III 2, III 3, III 4, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 14, IV 18

Cele ogólne

- rozwijanie kompetencji językowych,
- zachęcanie do dokarmiania zwierząt,
- poszerzanie wiedzy dotyczącej żywienia zwierząt zimą.

Cele operacyjne

Dziecko:

- dzieli rytmicznie nazwy obrazków (na sylaby),
- wypowiada się na temat teatrzyku,
- dokarmia ptaki,
- wypowiada się na temat dożywiania zwierząt zimą.

Przebieg dnia

I

- Śpiewanie piosenki *Dokarmiamy ptaszki* (przewodnik, cz. 2, s. 111).
Nagranie wersji instrumentalnej piosenki *Dokarmiamy ptaszki*, odtwarzacz CD.
Dzieci śpiewają piosenkę z podkładem muzycznym i bez niego.

Nazywanie leśnych zwierząt i kolorowanie ich rysunków	Karta pracy, cz. 1, nr 59
Kredki, kolorowanki z leśnymi zwierzętami. Dzieci: – nazywają leśne zwierzęta widoczne na rysunkach, – kolorują rysunki.	Dzieci: – oglądają obrazki i opowiadają o nich, – porównują pary obrazków (wskazują braki), – kończą rysować karmniki (rysują w nich ziarenka dla ptaków).

- Rytmiczny podział nazw przedstawionych zwierząt (na sylaby).
Obrazki zwierząt (sarny, dzika, wiewiórki, wróbla, sikory).
N. dzieli rytmicznie nazwę wybranego przez siebie zwierzęcia (na sylaby). Zadaniem wybranego dziecka jest wymówienie całej nazwy i wskazanie odpowiedniego obrazka.
- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 18 (przewodnik, cz. 2, s. 107).

II

- Zabawa dydaktyczna *Zaczarowane pudełko*.
Pudełko, opaska do zasłonięcia oczu, marchewka, siano, ziemniak, żołądź, orzech włoski, zboże.
Chętne dziecko ma za pomocą dotyku rozpoznać wybrany przysmak zwierząt i go nazwać. Po wyjściu go z pudełka grupa weryfikuje prawidłowość odpowiedzi.
- Oglądanie teatrzyku kukiełkowego na podstawie wiersza T. Fiutowskiej *Karmimy ptaki*.
Kukiełki: gila, gołębia, sikorki, dzieci (chłopca i dziewczynki), stół, materiał (np. koc).
N. manipuluje poszczególnymi kukiełkami, a także jest narratorem.

Narrator:

*Spadł śnieg i mróz srogi dookoła,
za oknem cisza, lecz czasem słyhać,
jak głodny wróbel coś woła.*

Wróbel:

*Ćwir, ćwir, przedszkolaki,
na waszą pomoc czekają ptaki.*

Gil i gołąb:

*Szykujcie ziarna,
bo już za chwilę
przyfruną tutaj gołębie i gile.*

Sikorka:

*Przynieście także, chłopcy, dziewczynki,
dla sikoreczki skórkę słoninki.*

Dzieci:

*(chłopiec i dziewczynka)
Nam tego nie trzeba przypominać,
bo gdy sroga zima,
wszystkie dzielne przedszkolaki
z chęcią karmią ptaki,
co dzień rano się szykują,
śnieg z karmnika otrzepują,
a potem pożywne jedzonko podsypują.*

- Rozmowa na temat obejrzanego teatrzyku.
 - *Jakie ptaki przyleciały do karmnika?*
 - *O co prosiły ptaki?*
 - *W jaki sposób powinniśmy dbać o ptaki i inne zwierzęta zimą?*
- Ćwiczenia klasyfikacyjne *Co jedzą zwierzęta zimą?*
Obrazki zwierząt (sikory, gila, zająca, sarny, dzika) i pokarmów, którymi się żywią (słoniny, nasion, marchewki, siana, żołądź).

Dzieci najpierw nazywają poszczególne zwierzęta i pokarmy, a następnie umieszczają pod obrazkami zwierząt właściwe obrazki pokarmów (sikora – słonina, gil – nasiona, zając – marchewka, sarna – siano, dzik – żołędzie).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Sarny – do paśników* (przewodnik, cz. 2, s. 107).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Ciepło – zimno*.
N. ukrywa na podwórku ustalony przedmiot. Zadaniem wybranego dziecka jest odszukanie go, zgodnie ze wskazówkami grupy (gdy znajduje się daleko od przedmiotu – dzieci mówią: *zimno*, kiedy blisko – *ciepło*).
- Zabawa sprawnościowa *Idź za mną* (jeśli warunki pogodowe są sprzyjające).
Wybrane dziecko idzie jako pierwsze, stawiając stopę za stopą i zostawiając swoje ślady na śniegu. Kolejne dzieci wyruszają za nim w pewnych odstępach czasowych i próbują pokonać tę samą drogę, kierując się zostawionymi śladami.
- Spacer w pobliżu przedszkola – wskazywanie i obserwowanie przydomowych karmników.

III

- Zabawa dydaktyczna *Pomieszane połowy*.
Obrazki zwierząt (leśnych i ptaków) podzielone na połowy (obrazków powinno być tyle, ile dzieci).
N. rozdaje dzieciom po połowie obrazków, a resztę miesza. Dzieci muszą znaleźć właściwe połowy i nazwać znajdujące się na nich zwierzęta. Dodatkowo określają, w jaki sposób można pomóc tym zwierzętom zimą.
- Rozwiązywanie zagadek dotyczących zwierząt leśnych (autor B. Szelańska).
Dziecko, które odgadnie zagadkę, określa także, w jaki sposób dane zwierzę przeżywa zimę (czy potrzebuje pomocy człowieka, czy nie; jeśli tak, to jak można mu pomóc).

Rude futro, rudy ogon...

Nocą lubi się zakradać.

Ale co to jest za zwierzę?

Powiedz, jeśli wiesz. (lis)

Noszę szczecinę, mam groźną minę

i lepiej ze mną dziś nie zaczynaj.

Wędruję wszędzie, gdzie są żołędzie.

Dzieci mam piękne, bo w paski całe.

O nic nie proszę, szable dwie noszę.

Las, łąki, pola znam doskonale. (dzik)

Biega po drzewach,

rudą ma kitę,

orzechy zawsze

je z apetytem. (wiewiórka)

- Zabawa dydaktyczna *Gdzie się ukryły zwierzęta?*
Sylwety zwierząt z teatrzyku (gila, gołębia, sikory).
N. manipuluje sylwetami, wykorzystując różne możliwości ich ustawienia. Zadaniem dzieci jest określenie położenia sylwet w przestrzeni (z wykorzystaniem słów: *nad, pod, obok, za, przed* itp.)
- Zabawa ruchowa *Ptaki – do karmnika* (przewodnik, cz. 2, s. 107).

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa tematyczna *Przyjęcie dla babci i dziadka*. Oglądanie zdjęć babć i dziadków przyniesionych przez dzieci. Ćwiczenia logopedyczne. Osluchanie się z wierszem B. Szelałowskiej *Dzień Babci i Dziadka*, nauka pierwszej zwrotki. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 19.
- II. Zabawa na powitanie – *Babcia i dziadek*. Słuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Ciasteczkowa przygoda*. Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce. Cel: rozwijanie mowy. Zabawa ruchowa *Rosnące ciasteczka*.

Zabawy na świeżym powietrzu: spacer w pobliskiej okolicy, zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Traf do celu*.
- III. Utrwalanie pierwszej zwrotki wiersza B. Szelałowskiej *Dzień Babci i Dziadka*, nauka drugiej zwrotki wiersza. Zabawa dydaktyczna *Czarodziejskie pudełko*. Zabawa ruchowa w małych grupach – *Spacer z babcią i z dziadkiem*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 6, IV 2, IV 5

Cele ogólne

- rozwijanie mowy,
- rozwijanie koncentracji uwagi,
- rozwijanie pamięci,
- rozwijanie więzi z rodziną.

Cele operacyjne

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania,
- słucha z uwagą czytanego tekstu,
- recytuje wiersz,
- opowiada o babci i o dziadku.

Przebieg dnia

I

- Zabawa tematyczna *Przyjęcie dla babci i dziadka*.
Girlandy, talerzyki, sztucze, klocki.
Dzieci dekorują kącik lalek girlandami na przyjęcie dla babci i dziadka. Przygotowują stół, talerzyki, sztucze, krzesła, budują tort z klocków. Zapraszają gości, odgrywają role, prowadzą dialogi. Na koniec sprzątają po przyjęciu.
- Oglądanie zdjęć babć i dziadków przyniesionych przez dzieci.
Albumy ze zdjęciami.
Dzieci pokazują zdjęcia swoich dziadków i babć; mówią, jakie mają imiona, gdzie zostało zrobione dane zdjęcie. Opowiadają o tym, co lubią robić z dziadkiem i babcią.
- Ćwiczenia logopedyczne.
Lusterko dla każdego dziecka.
N. rozdaje dzieciom lusterka, demonstruje ćwiczenia, powtarzając je kilkakrotnie i pilnując dokładnego ich wykonania przez dzieci.
Jedziemy samochodem do babci i dziadka. Pada śnieg – dzieci poruszają językiem po górnej wardze, między dwoma kącikami ust, naśladując ruch wycieraczek w samochodzie.
Powitanie dziadka i babci – dzieci ściągają mocno wargi do przodu, naśladując pocałunki.
Baloniki dla babci i dziadka – dzieci wciągają powietrze nosem, a wypuszczają buzią, naśladując nadmuchywanie balonika.

Bawimy się z babcią i dziadkiem w podskoki – dzieci unoszą język za górne zęby, a następnie opuszczają do dolnych zębów, poruszają nim: raz w górę, raz w dół.

Zdmuchiwanie świeczki na torcie – dzieci wykonują krótki wdech nosem i długi wydech ustami.

Zjadamy tort – dzieci naśladują żucie (poruszanie żuchwą) z jednoczesnym rozciąganiem i ściąganiem warg.

Chrapanie – dziadek zasnął i chrapie: dzieci otwierają usta i naśladują chrapanie, wciągając powietrze, następnie wypuszczają je, wprowadzając wargi w drgania.

- Osluchanie się z wierszem B. SzelaŃgowskiej *Dzień Babci i Dziadka*, nauka pierwszej zwrotki.

Z babcią na spacer, z dziadkiem na rower.

Tak chętnie z Wami czas swój spędzamy.

Nawet choroba nie jest tak straszna,

kiedy jesteście tuż obok, z nami.

Mróz coś rysuje właśnie na szybie.

Coraz przez okno zagląda słońce.

Ja też maluję! Dla Was laurki!

Co na nich będzie? Serca gorące!

To Wasze dni! Dzień Babci, Dziadka!

I dla Was mamy piękne życzenia,

tysiąc buziaków i sto lat w zdrowiu!

Niech Wam się spełnią wszystkie marzenia.

N. recytuje wiersz i omawia go z dziećmi. Pyta:

- *Co możemy robić z babcią?*
- *Co możemy robić z dziadkiem?*
- *W czym pomagają nam babcia i dziadek?*

N. kilkakrotnie powtarza pierwszą zwrotkę, prosi dzieci o powtórzenie kolejnych wersów.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 19 (do wykorzystania według wyboru N.).

- Zabawa ruchowa *Rosnące ciasteczka*.

Dzieci biegają po sali. Na hasło N.: *Rosnące ciasteczka*, kucają i powolutku unoszą się w górę jak rosnące ciasteczka, podnosząc jednocześnie ręce ku górze. Następnie podają sobie ręce i tworzą jedno *wielkie ciasto*. Zabawę powtarzamy kilka razy.

- Zabawa popularna *Babciu, babciu, na czym stoicie?*

Opaska na oczy.

Dzieci, ustawione w kole, obracają znajdujące się w środku dziecko z opaską na oczach i wołają:

Dzieci: *Babciu, babciu, na czym stoicie?*

Babcia odpowiada: *Na beczce.*

Dzieci: *A co jest w tej beczce?*

Babcia odpowiada: *Kwas.*

Dzieci: *Babciu, łapcie nas!*

Babcia zatrzymuje się i z wyciągniętymi przed siebie rękami łapie jedno z dzieci z kręgu. Musi je rozpoznać za pomocą dotyku. Złapane dziecko wchodzi do środka koła, zasłania oczy opaską i łapie kolejne dziecko.

- Zabawa *Siała baba mak* (tekst popularny).

Dzieci ustawiają się parami, przodem do siebie, podają sobie skrzyżowane ręce, odwracają się do kierunku marszu i recytują rymowankę:

Siała baba mak. Nie wiedziała jak.

A dziad wiedział, nie powiedział.

A to było tak!

Dzieci idą w przeciwnym kierunku i ponownie mówią tekst. Zabawę powtarzają kilka razy.

- Zabawa ruchowa *Zwierzęta na wsi*.

N. umawia się z dziećmi, że będą naśladowały ruchy i odgłosy zwierząt z wiejskiego podwórka.

Dzieci pokazują ruchem w dowolny sposób, jak porusza się kot, pies, koń, świnia, kura, gęś, mucha, mysz.

- Zabawa ruchowa w małych grupach – *Spacer z babcią i z dziadkiem*.

N. dobiera dzieci w trzysobowe grupy. Jedna z osób będzie dzieckiem, a dwie pozostałe – babcią i dziadkiem. Osoba będąca dzieckiem kuca i w ten sposób porusza się, trzymana za ręce przez babcię i dziadka. Następnie dochodzi do kilkukrotnej zmiany ról.

II

- Zabawa na powitanie – *Babcia i dziadek*.

Dzieci siedzą w siadzie skrzyżnym w kole. N. prosi, aby wstały te dzieci, które:

*mają babcię,
mają dziadka,
mieszkają z babcią,
mieszkają z dziadkiem,
kochają swoją babcię,
kochają swojego dziadka.*

- Słuchanie opowiadania A. Widzowskiej *Ciasteczkowa przygoda*.

Książka (s. 38–39) dla każdego dziecka.

Dzieci siadają na dywanie. N. rozdaje książki i zaprasza do wysłuchania opowiadania. Czytając opowiadanie, prezentuje ilustracje do niego.

Zbliżał się Dzień Babci i Dzień Dziadka, więc wnuki postanowiły przygotować niespodziankę. Ada narysowała żółte słoneczko i kwiatek, a Olek namalował czerwony samochód z balonikiem zamiast rury wydechowej. Stwierdzili jednak, że same laurki nie wystarczą.

– Możemy upiec tort – powiedział Olek do siostry.

– Tak, upieczemy tort! – ucieszyła się Ada.

Jednak to nie było takie proste, bo na pieczeniu i gotowaniu trzeba się trochę znać. Jaka szkoda, że mama wyjechała i wróci dopiero za dwa dni. Ale przecież jest tata!

– Tato, pomożesz nam zrobić tort dla babci i dziadka? – zapytały dzieci.

Tata nieco się wystraszył, bo wprawdzie umiał przyrządzać pyszne potrawy, ale na robieniu tortów nie znał się nic a nic. Od czego są jednak książki kucharskie! Tata długo je przeglądał, a potem stwierdził, że najlepiej będzie, gdy upieką zdrowe owsiane ciasteczka.

– Tort byłby tylko jeden, a ciasteczek upieczemy pięćdziesiąt pięć i pół – powiedział.

– Dlaczego pół? – zdziwiła się Ada.

– Bo jedno nam się złamie i połówkę zjemy na próbę – powiedział tata i poszedł do kuchni przygotowywać składniki: płatki owsiane, mąkę, jajka, cukier, masło, rodzynki, żurawinę i migdały oraz proszek do pieczenia. Dzieci umyły ręce, a tata założył im fartuszki: Adzie z jabłuszkiem, a Olkowi z gruszką. Tata zrumienił płatki na suchej patelni, ostrzegając dzieci, żeby się nie oparzyły. Ada wymieszała przestudzone płatki z cukrem, żółtkami i masłem, a Olek w tym czasie ubijał mikserem białka. Potem tata dokładnie wymieszał całą masę i przygotował blachę wysmarowaną masłem i przykrytą specjalnym papierem do pieczenia.

– Teraz możecie robić małe górki i układać na papierze.

– A mogę zrobić jeden wielki wulkan? – zapytał Olek.

– To mają być drobne ciasteczka – przypomniał tata.

– Ja zrobię małe kulki, takie jak z plasteliny – powiedziała Ada.

Tata rozgrzał piekarnik do 180 stopni i włożył do niego blachę z ciastkami. W przepisie było napisane, że wystarczy piec je dziesięć minut. Po chwili w kuchni unosił się wspaniały zapach, nazywany przez Adę zapachem „mniam, mniam”.

Kiedy jednak dzieci zajrzały przez szybkę do piekarnika, bardzo się zdziwiły. W środku nie było ani jednego ciasteczka!

– Nie ma kulek! – pisała Ada.

– Mówiłem, żeby upiec wulkan! – dodał Olek.

Tata otworzył piekarnik i wyjął blachę, uważając, żeby nikt się nie oparzył. Rzeczywiście, ciastka zniknęły. Zamiast nich na papierze leżał kwadratowy, owsiany placek, cienki jak drewniana deska do krojenia chleba.

– *Masz ci babo placek!* – zawołał tata.
 – *Piekarnik zjadł nasze ciasteczka!* – Ada była bardzo zmartwiona.
 – *Nie. On je rozpuścił i zrobił z nich jedno wielkie ciacho* – podsumował Olek.
 – *Na pewno jest pyszne* – powiedział tata. – *Kiedy wystygnie, pokroimy je na kawałki i będziemy mieli kwadratowe ciasteczka.*
Babcia i dziadek dostali w prezencie pięknie zapakowane, własnoręcznie zrobione przez wnuki, wypieki. Dzieci opowiedziały o tym, co przytrafiło się podczas pieczenia.
 – *Z tego wniosek, że stworzyliście nowy przepis na najlepsze na świecie ciastka przygodowe* – stwierdził dziadek i zrobiło się bardzo wesoło.

- Rozmowa kierowana na podstawie opowiadania i ilustracji w książce.

N. zadaje pytania:

- *Jaką niespodziankę chciały przygotować dzieci dla babci i dziadka?*
- *Co się stało z ciasteczkami po upieczeniu?*
- *Co dostali w prezencie babcia i dziadek?*
- *Jaką my możemy przygotować niespodziankę dla babci i dziadka?*

- Zabawa ruchowa *Rosnące ciasteczka* (przewodnik, cz. 2, s. 121).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer po okolicy.
 Obserwowanie starszych osób, próba udzielenia odpowiedzi na pytanie, co one robią. Np. zakupy, spacerują z wnuczką.
- Zabawa ruchowa z elementem rzutu – *Traf do celu*.
 Dzieci lepią śnieżki, starają się trafić nimi w wyznaczony cel, np.: obręcz, drzewo.

III

- Utrwalanie pierwszej zwrotki wiersza B. SzelaŃgowskiej *Dzień Babci i Dziadka*, nauka drugiej zwrotki wiersza (przewodnik, cz. 2, s. 121).
 N. recytuje drugą zwrotkę wiersza, omawia ją i prosi dziecko o powtórzenie kolejnych wersów. Następnie dzieci powtarzają pierwszą zwrotkę i drugą zwrotkę.
- Zabawa dydaktyczna *Czarodziejskie pudełko*.
 N. wkłada do pudełka przedmioty związane z babcią i dziadkiem, a dzieci je nazywają, np. okulary, młotek, szpulka nici, włóczka, foremka do babeczek, plastikowa filiżanka. Wybrane dziecko wyciąga jeden z przedmiotów, nazywa go i mówi, komu się bardziej przyda: babci czy dziadkowi.
- Zabawa ruchowa w małych grupach – *Spacer z babcią i z dziadkiem* (przewodnik, cz. 2, s. 122).

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Życzenia dla babci i dziadka – <i>Zabawa z rymami</i>. Rozmowa z dziećmi na temat: <i>O czym mówią portrety?</i> Nauka trzeciej zwrotki wiersza B. SzelaŃskiej <i>Dzień Babci i Dziadka</i>. Zabawa ruchowa <i>Siała baba mak</i>.	
II. Wysłuchanie piosenki <i>Babcia i dziadek</i>. Rozmowa na temat piosenki. Rytmizowanie piosenki. Nauka refrenu piosenki. Wykonywanie akompaniamentu do piosenki na instrumentach perkusyjnych. Cel: opracowanie na instrumentach perkusyjnych akompaniamentu do piosenki na uroczystość z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Zabieramy babcię w podróż</i>, zabawa grupowa w chowanego dźwiękowego.	
III. Ćwiczenia dużej motoryki – <i>Leniwa ósemka</i>. Rysowanie po śladzie – <i>Kwiatek dla babci z leniwych ósemek</i>.	
Kolorowanie serca wyciętego z papieru.	Szukanie w labiryncie drogi do parku. Odszukiwanie serduszka, które jest takie samo jak we wzorze; pokolorowanie go.
Zabawa ruchowa <i>Rosnące ciasteczka</i>. Rysowanie portretu babci i dziadka. Utrwalanie wiersza B. SzelaŃskiej <i>Dzień Babci i Dziadka</i>.	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie słuchu muzycznego,
- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- rozwijanie pamięci słuchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wykonuje akompaniament na instrumentach perkusyjnych,
- śpiewa refren piosenki,
- recytuje wiersz.

Przebieg dnia

I

- Życzenia dla babci i dziadka – *Zabawa z rymami*.
N. prosi dzieci o ustawienie się w pary. Jedno z dzieci wypowiada życzenie, jakie chciałoby złożyć babci lub dziadkowi, a drugie dziecko z pary szuka do tego słowa rymu, np. życzenia – marzenia, radości – kości, miłości – ości, uśmiechu – wydechu, spokoju – pokoju, itp.
- Rozmowa z dziećmi na temat: *O czym mówią portrety?*
Kilka portretów: starych i współczesnych, duże lustro, atrapa aparatu fotograficznego lub telefon komórkowy.
N. pokazuje dzieciom kilka portretów, reprodukcji obrazów i zdjęć współczesnych. Mówi, czym się charakteryzują. Porównuje z dziećmi wygląd, fryzury, biżuterię, miny osób przedstawionych na portretach. Dzieci przeglądają się w lustrze. Każde z nich wymienia jedną cechę swojej twarzy, którą nazywa i pokazuje pozostałym. N. pilnuje, by wymienione części twarzy nie powtarzały się i uwzględniały szczegóły, tj.: kolor oczu, długość rzęs, kształt brwi, wielkość czoła, przyleganie uszu do głowy, kolor ust, owal twarzy (uwzględniający brodę i policzki), wielkość nosa, długość, kolor i ułożenie włosów oraz obecność okularów, aparatu słuchowego itp. Dzieci stroją do lustra miny, np.: wesołe, smutne, groźne, wyniosłe, pogodne. N. lub chętne dziecko udaje, że robi sobie zdjęcie.

- Nauka trzeciej zwrotki wiersza B. SzelaŃskiej *Dzień Babci i Dziadka*.
Dzieci powtarzają za N. słowa:

*To Wasze dni! Dzień Babci, Dziadka!
I dla Was mamy piękne życzenia,
tysiąc buziaków i sto lat w zdrowiu!
Niech Wam się spełnią wszystkie marzenia.*

Dzieci kończą wersy rozpoczęte przez N. Chętne dzieci recytują tekst wiersza samodzielnie lub z pomocą N.

- Zabawa ruchowa *Siała baba mak* – tekst popularny (przewodnik, cz. 2, s. 121).

II

- Wysłuchanie piosenki *Babcia i dziadek* (sł. i muz. B. Forma).

Nagranie piosenki *Babcia i dziadek*, odtwarzacz CD.

N. zachęca dzieci, by nauczyły się piosenki na spotkanie z dziadkami. Dzieci słuchają utworu i zapamiętują, o czym on jest.

Wesoło

Mo - ja bab - cia lu - bi w pił - kę ze mną grać,
o - po - via - da baj - ki, kie - dy i - dę spać. Bo
z ba - bcią, mo - i mi - li, we - so - ło spę - dzam czas, bo bab - cia czę - sto
śmie - je się i bar - dzo ko - cha nas. bar - dzo ko - cha nas.

1. *Moja babcia lubi
w piłkę ze mną grać,
opowiada bajki,
kiedy idę spać.*

Ref.: *Bo z babcią, moi mili,
wesół spędzam czas,
bo babcia często śmieje się
i bardzo kocha nas. (2 x)*

2. *Dziadek – superfacet –
wciąż odwiedza mnie.
Czyta wiele książek,
zawsze wszystko wie.*

Ref.: *Bo z dziadkiem, moi mili,
wesół spędzam czas,
bo dziadek często śmieje się
i bardzo kocha nas. (2 x)*

3. *Dziś dla mojej babci
piękny prezent mam,
uśmiech i buziaków
tysiąc babci dam.*

Ref.: *Bo z babcią, moi mili...*

4. *Piosenkę dla dziadka
dziś zaśpiewać chcę.
Nigdy, drogi dziadku,
nie zapomnę cię.*

Ref.: *Bo z dziadkiem, moi mili...*

- Rozmowa na temat piosenki.
Obrazki do piosenki: piłki, półki z książkami, uśmiechu i całusków (odbitych ust), nut w dymku, ilustracje ze znanej bajki.
N. zadaje dzieciom pytania, one odpowiadają i wybierają odpowiednie obrazki.
 - *Co w piosence robią dzieci z babcią?*
 - *Jakim człowiekiem jest dziadek z piosenki?*
 - *Jaki prezent przygotowały dzieci dla babci?*
 - *Jaką niespodziankę wnuki przygotowały dla dziadka?*
- Rytmizowanie piosenki.
Dzieci wyklaskują rytm zwrotki: raz klaszczą w dłonie, raz uderzają o kolana. Podczas refrenu wykonują dwa klaśnięcia w dłonie i dwa uderzenia o kolana.
- Nauka refrenu piosenki.
N. prosi, by dzieci zaśpiewały razem z nim dwa pierwsze wersy refrenu (dwie wersje).

*Bo z babcią, moi mili,
wesóło spędzam czas...*

i dalszą część refrenu zanuciły na sylabach *la, la, la*.
oraz

*Bo z dziadkiem, moi mili,
wesóło spędzam czas...*

i dalszą część refrenu zanuciły na sylabach *la, la, la*.
Dzieci powtarzają za N.:

*bo babcia często śmieje się
i bardzo kocha nas*

oraz, po drugiej zwrotce:

*bo dziadek często śmieje się
i bardzo kocha nas.*

Wraz z nagraniem dzieci śpiewają refren.

- Wykonywanie akompaniamentu do piosenki na instrumentach perkusyjnych.
N. przypomina sposób grania na kołatkach, uderzając miarowo kołatką o dłoni. Rozdaje chłopcom kołatki do akompaniamentu podczas zwrotek. Demonstruje grę na grzechotkach i prosi, by dziewczynki potrząsały nimi rytmicznie podczas zwrotek. Razem śpiewają refren.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Zabieramy babcię w podróż*.
Dzieci dobierają się w pary, stają jedno za drugim. Dziecko stojące z przodu to wnuk, dziecko z tyłu to babcia lub dziadek. Dziecko wybiera formę podróży i pokazuje ją odpowiednim ruchem, dziecko z tyłu naśladuje ten ruch, np.: samolotem – ręce rozpostarte szeroko jak skrzydła samolotu, autem – ręce oparte na kierownicy, pociągami – ręce oparte na ramionach kolegi itp. Następuje zmiana ról.
- Zabawa grupowa w chowanego dźwiękowego.
Laski gimnastyczne lub patyki (po dwie (dwa) dla każdego dziecka).
Jedno z dzieci, odwrócone twarzą do ściany, z zasłoniętymi oczami głośno odlicza:

*Na wysokiej górze stało drzewo duże,
nazywało się apli-papli-biten-blau.
A kto tego słowa nie wypowie,
ten nie będzie grał.*

Pozostałe dzieci rozbiegają się i chowają w różnych miejscach w ogrodzie, stukają laskami gimnastycznymi. Po skończeniu wyliczanki dziecko się odwraca i, kierując się usłyszonym dźwiękiem, wywołuje kolegę, np. za zjeżdżalnią lub za domkiem itp. Pierwsze wywołane w ten sposób dziecko przejmuje rolę szukającego dźwięków.

III

- Ćwiczenia dużej motoryki – *Leniwa ósemka*.
Dzieci naśladują N. i rysują wyprostowanym ramieniem przed sobą leniwą ósemkę (zaczynają rysowanie od środka w lewą stronę): w poziomie, w pionie i po skosie. Przenoszą rysunek na podłogę, ścianę, blat stolika, plecy kolegi.
- Rysowanie po śladzie – *Kwiatek dla babci, z leniwych ósemek*.
Arkusz szarego papieru, flamastry.
N. rysuje na dużym arkuszu papieru kwiat złożony z kilku leniwych ósemek (bez odrywania ręki), dorysowuje łodygę, a na niej kokardkę (również leniwą ósemkę). Zaznacza kropką początek, a strzałką – kierunek rysowania. Dzieci podchodzą i rysują po śladzie mazakiem w wybranym kolorze.

Kolorowanie serca wyciętego z papieru	Karta pracy, cz. 1, nr 60
Kredki, serca wycięte z papieru formatu A4. Dzieci kolorują serce wycięte z papieru.	Dzieci: – odnajdują w labiryncie drogę do parku, – odszukują serduszko, które jest takie samo jak we wzorze, kolorują je.

- Zabawa ruchowa *Rosnące ciasteczka* (przewodnik, cz. 2, s. 121).
- Rysowanie portretu babci i dziadka.
Serca lub owalne kształty wycięte z kartek wielkości A4, pastele olejne, kredki lub flamastry.
Dzieci mówią, jak wyglądają ich dziadkowie, czy są pogodni, uśmiechnięci, czy noszą okulary, jakie mają fryzury, jakie mają cechy ważne dla dziecka. Każde dziecko rysuje portret swoich dziadków i umieszcza go wraz z N. na tablicy w sali.
- Utrwalanie wiersza B. SzelaŃgowskiej *Dzień Babci i Dziadka* (przewodnik, cz. 2, s. 121).

Styczeń, tydzień 3

Dzień 3

Babcia i dziadek

Kwiatki dla babci

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa ruchowa *Mam dwie nogi*. Utrwalanie wiersza B. SzelaŃgowskiej *Dzień Babci i Dziadka*. Gra *Domino kwiatowe dla mojej babci*. Zabawa ruchowa *Babciu, babciu, na czym stoicie?*
- II. Zabawa dydaktyczna *Mam pięć palców*. Doliczanie elementów do 4 (5).

Liczanie płatków i nazywanie ich kolorów.	Omawianie, co robi babcia na rysunkach, łączenie obrazków z odpowiednimi cieniami. Liczenie kwiatów dla babci.
---	--

Ćwiczenia słuchowe *Ile razy...?* Zabawa ruchowa z liczeniem – *Dzieci kwiaty*. Cel: rozwijanie umiejętności liczenia w zakresie 4 (5), z zastosowaniem liczebników głównych.

Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Zabieramy babcię w podróż*, zabawa grupowa w chowanie dźwiękowego.
- III. Rozmowa na temat: *W czym pomagamy babci?* Utrwalenie akompaniamentu do piosenki na instrumentach perkusyjnych. Zabawa ruchowa *Rosnące ciasteczka*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8, IV 15

Cele ogólne

- rozwijanie umiejętności liczenia w zakresie 4 (5), z zastosowaniem liczebników głównych,
- rozwijanie percepcji słuchowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- liczy w zakresie 4 (5), z zastosowaniem liczebników głównych,
- liczy słyszane dźwięki.

Przebieg dnia

I

- Zabawa ruchowa *Mam dwie nogi*.
Dzieci wykonują polecenia N.: *Na dwóch nogach maszeruj, biegaj, podskakuj, wyskocz w górę, podskocz, zrób przysiad, wykonaj klęk itp.*
- Utrwalanie wiersza B. Szelągowskiej *Dzień Babci i Dziadka*.
N. recytuje wiersz. Prosi dzieci o powtarzanie kolejnych wersów. Następnie dzieci powtarzają wszystkie zwrotki razem, a chętne dzieci – indywidualnie.
- Gra *Domino kwiatowe dla mojej babci*.

Kartki w kształcie prostokąta (¼ A4), z linią dzielącą na dwa pola, po cztery takie same kwiatki, klej.

Dzieci wraz z N. przygotowują kostki domina, przyklejając dowolnie kwiatki na poszczególnych polach. Następnie N. rozpoczyna grę, układając kostki domina obrazkami do dołu, i losuje pierwszą kostkę. Dzieci kolejno losują po jednej kostce domina i stykają ze sobą pola z obrazkami identycznych kwiatów. Jeśli wylosowane kwiaty są inne, zatrzymują kostki do następnej kolejki w grze i losują kolejną kostkę. Można dołożyć kostki domina bez obrazków, tak zwane mydło, które może zastąpić wszystkie rodzaje kwiatów.

- Zabawa ruchowa *Babciu, babciu, na czym stoicie?* (przewodnik, cz. 2, s. 121).

II

- Zabawa dydaktyczna *Mam pięć palców*.

Kredki, kartki, pastele olejne, mokre chusteczki do wytarcia dłoni.

Dzieci z pomocą N. odrysowują jedną dłoń na kartce. Młodsze dzieci odbijają dłoń na kartce, którą wcześniej zamalowują pastelami. Dzieci liczą z N. palce, na każdym rysują oczy i uśmiechniętą buzię. Wskazują palce, powtarzając za N.: *Ten gruby to dziadziuś, ten obok to babusia* (palec wskazujący), *ten długi* (palec środkowy) *to tatuś, a obok – mamusia* (palec serdeczny). *A ten* (palec mały) *to dziecina mała i*, pokazując całą dłoń, mówią: *To rodzina cała* – obrysowują jedną linią wszystkie palce dłoni.

- Doliczanie elementów do 4 (5).

Patyczki lub inne liczmany (klocki, figurki, guziki).

N. prosi, by dzieci wzięły jeden liczman i dokładały do niego kolejno po jednym liczmanie, aż do czterech (pięciu) elementów. Po dołożeniu każdego kolejnego elementu dzieci liczą, ile jest ich razem.

Liczenie płatków i nazywanie ich kolorów	Karta pracy, cz. 1, nr 61
Kwiatek z czterema płatkami w różnych kolorach (naklejony na kartonie), dla każdego dziecka po 4 małe koła, kartka, klej, kredki. Dzieci: – nazywają kolory płatków, – liczą razem z N. kolejne płatki, – przyklejają na kartce kwiatek z czterech kół, dorysowują łodygę i kokardę.	Dzieci: – mówią, co robi babcia na obrazkach, – łączą obrazki z odpowiednimi cieniami, – liczą kwiaty dla babci, – kolorują kwiaty tak, żeby każdy płatek miał inny kolor.

- Ćwiczenia słuchowe *Ile razy...?*

Dowolne instrumenty perkusyjne.

N., odwrócony tyłem do dzieci, uderza rytmicznie w instrument od 1 do 4 (5) razy. Dzieci liczą uderzenia i pokazują tyle palców dłoni, ile było uderzeń. Następnie chętne dzieci przejmują rolę N.

- Zabawa ruchowa z liczeniem – *Dzieci kwiaty*.

Obręcze gimnastyczne.

N. rozkłada na dywanie tyle obręczy gimnastycznych, by dzieci mogły ustawić się wokół nich jak płatki kwiatu: po dwoje, po troje, po czworo (po pięcioro). Dzieci, które pozostają, tworzą kółko, podając sobie ręce. Muszą policzyć, ile osób jest w kółku (powinno być ich mniej niż liczba dzieci wokół obręczy).

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Zabieramy babcię w podróż* (przewodnik, cz. 2, s. 126).
- Zabawa grupowa w chowanego dźwiękowego (przewodnik, cz. 2, s. 126).

III

- Rozmowa na temat: *W czym pomagamy babci?*
Dzieci odpowiadają na pytanie zadane przez N.: *W czym pomagamy babci?*
- Utrwalanie akompaniamentu do piosenki na instrumentach perkusyjnych.
Chłopcy grają akompaniament na kołatkach przy zwrotce o babci, a dziewczynki grają na grzechotkach podczas zwrotki o dziadku. Grają razem podczas trzeciej zwrotki. Razem śpiewają refren.

- Zabawa ruchowa *Rosnące ciasteczka* (przewodnik, cz. 2, s. 121).

Styczeń, tydzień 3

Dzień 4

Babcia i dziadek

Laurka

Przykładowy zapis w dzienniku

I. Oglądanie zdjęć zwierząt żyjących na wsi. Zabawa ortofoniczna na podstawie wiersza B. Szelągowskiej <i>Babcia, dziadek i zwierzęta</i> . Zabawa ruchowa <i>Zwierzęta na wsi</i> .	
Kolorowanie serduszka. Moczenie dłoni w farbie i jej odbijanie. Naklejanie naklejek.	Odrysowywanie kształtu serduszka. Wydzieranie i przyklejanie czerwonych elementów. Przyklejanie serca do patyka.
II. Utrwalanie wiersza B. Szelągowskiej <i>Dzień Babci i Dziadka</i> . Zabawa rytmiczna przy piosence <i>Babcia i dziadek</i> . Praca plastyczna <i>Laurka</i> . Cel: kształtowanie umiejętności odczuwania radości z przygotowania prezentu dla innych.	
Kolorowanie tła, naklejanie naklejek i dekorowanie ramki według pomysłów dzieci.	Wypychanie części bukietu i sklejanie elementów. Naklejanie kokardy w wybranym miejscu.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa <i>Babcia i dziadek</i> , zabawa sensoryczna <i>Śniegowe babeczki</i> .	
III. Wykonanie ciasteczek dla babć i dziadków. Ćwiczenia słuchowe <i>Imię babci</i> . Ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej – <i>Kłębek</i> . Zabawa ruchowa <i>Zwierzęta na wsi</i> .	

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- kształtowanie umiejętności odczuwania radości z przygotowania prezentu dla innych,
- kształtowanie postawy szacunku do osób starszych,
- rozwijanie sprawności manualnej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- przygotowuje prezent dla babci i dziadka (laurkę),
- wie, że należy okazywać szacunek osobom starszym,
- wykonuje laurkę.

Przebieg dnia

I

- Oglądanie zdjęć zwierząt żyjących na wsi.
N. pokazuje dzieciom zdjęcia zwierząt żyjących na wsi i prosi, aby nazwały te zwierzęta i powiedziały, jakie odgłosy one wydają.

- Zabawa ortofoniczna na podstawie wiersza B. SzelaŃgowskiej *Babcia, dziadek i zwierzęta*. Dzieci słuchają wiersza recytowanego przez N. Mówią, jakie zwierzęta w nim występują. Następnie N. recytuje wiersz po raz drugi, a dzieci powtarzają odgłosy przedmiotów i zwierząt na zasadzie echa.

Więś, a na wsi mały domek.
W domku babcia z dziadkiem.
Szszsz! – coś szumi! Stary czajnik!
Będą pić herbatkę.

– Kwa, kwa! – kaczka głośno kwacze.
– Hau, hau! – Burek szczeka.
– Pi, pi! – myszka cicho piszczy.
Przed kotkiem ucieka.

Po herbatce czas do pracy.
– Ho, ho! – dziadek woła.
Obok domu stoi kurnik,
a za nim obora.

Zapiał kogut: – Kukuryku!
Kurki wszystkie liczy.
Indyk tylko się przygląda.
Jak to indyk – sssssyzy!

A w oborze Mućka muczy,
bo na dziadka czeka.
Obok siedzi mały kotek.
– Miau, miau, dasz mi mleka?

Gąska gęga, mucha bzzzzzyzy,
zegar – tyk, tyk – tyka.
Tyle dźwięków dookoła.
Prawdziwa muzyka!

- Zabawa ruchowa *Zwierzęta na wsi* (przewodnik, cz. 2, s. 121–122).

Karta pracy, cz. 1, nr 21	Bukiet dla babci i dziadka
Farby, kredki, pędzel. Dzieci: – kolorują serduszek na czerwono, – moczą dłonie w farbie i odbijają ją na karcie, – nakleją w kołach obrazki serduszek.	Kształt serduszka do odrysowania, nożyczki, blok techniczny, papier kolorowy, klej, patyczki do szaszłyków. Dzieci: – odrysowują kształt serca (N. wycina), – wydierają kawałki czerwonego papieru kolorowego i wypełniają nimi kontur, – przykleją serce do patyczka do szaszłyków.

II

- Utrwalanie wiersza B. SzelaŃgowskiej *Dzień Babci i Dziadka*. N. recytuje wiersz. Następnie dzieci wspólnie z N. powtarzają wiersz z pamięci. Chętne dzieci prezentują wiersz swoim koleżankom i kolegom. Pozostałe nagradzają je brawami.
- Zabawa rytmiczna przy piosence *Babcia i dziadek* (przewodnik, cz. 2, s. 125).
Odtwarzacz CD, piosenka *Babcia i dziadek*.
Dzieci stają na obwodzie koła i maszerują, śpiewając wraz z N. piosenkę. Podczas refrenu stają i wyklaskują rytmicznie, śpiewając jego słowa.

Praca plastyczna <i>Laurka</i>	Praca plastyczna <i>Laurka</i>
Wyprawka plastyczna, karta 3. Dzieci: – nakleją naklejki kwiatów i kokardy, – dekorują ramkę według własnego pomysłu.	Wyprawka plastyczna, karta 6. Dzieci: – wypychają bukiet, – składają i skleją elementy, – nakleją kokardę w wybranym miejscu.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Babcia i dziadek*.
Tamburyn.
Dzieci biegają swobodnie po wyznaczonym terenie. Na hasło N.: *Babcia i dziadek idą na spacer*, łączą się w pary i maszerują w rytmie marsza granego na tamburynie przez N.
- Zabawa sensoryczna *Śniegowe babeczki*.
Foremki do babeczek, tacki styropianowe.
Dzieci przygotowują w ogrodzie przyjęcie dla babć i dziadków. Wypełniają foremki do babeczek śniegiem i stawiają je na styropianowych tackach. Zapraszają gości, podejmują role, prowadzą dialogi.

III

- Wykonanie ciasteczek dla babć i dziadków.

Deski do krojenia, łyżeczki, wafle, gotowa masa kajmakowa, nóż dla N.

Przed przystąpieniem do pracy dzieci myją ręce. N. rozkłada szerokie deski do krojenia, przekłada masę kajmakową do miseczki, rozkłada łyżeczki do smarowania. Dzieci układają na deskach wafle i smarują je dokładnie masą kajmakową. Następnie przykładają kolejną warstwę wafli, którą smarują. Ciastka powinny mieć cztery warstwy wafli. Górna warstwa nie wymaga smarowania. N. kroi wafle na mniejsze kawałki, a dzieci układają je na półmiskach.

- Ćwiczenia słuchowe *Imię babci*.

Kartka, długopis.

Dzieci siedzą na dywanie. N. prosi, aby powiedziały, jak mają na imię ich babcie (zapisuje imiona). Następnie podaje imiona, dzieląc je rytmicznie (na sylaby) i prosi, aby wstało to dziecko, które usłyszy imię swojej babci. Zabawę można powtórzyć, podając imiona dziadków.

- Ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej – *Kłębek*.

Motki włóczki w różnych kolorach.

Dzieci wybierają motki włóczki, nazywają ich kolory i zwijają je w kłębek, według wskazań N. Na koniec porównują wielkość kłębków. Określają, który jest większy, a który – mniejszy.

- Zabawa ruchowa *Zwierzęta na wsi* (przewodnik, cz. 2, s. 121–122).

Styczeń, tydzień 3

Dzień 5

Babcia i dziadek

Spotkanie z babcią i z dziadkiem

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa ze śpiewem *Stary niedźwiedź*. Zabawy słownikowe: *Moja babcia jest... Z dziadkiem lubię...* Zabawa ruchowa *Balonik*. Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 19.
- II. Spotkanie z babcią i dziadkiem z okazji ich święta. Wręczenie prezentów zaproszonym gościom. Zabawy ruchowe z babcią i z dziadkiem według pomysłu N. Wspólny poczęstunek przygotowany przez dzieci. Zabawy dowolne (oglądanie zapisanych wypowiedzi dzieci). Cel: zintegrowanie środowiska rodzinnego dziecka i środowiska przedszkolnego.

Zabawy na świeżym powietrzu: spacer w pobliżu przedszkola – dzielenie się wrażeniami z występów, rozmowy o aktualnej pogodzie, zabawa ruchowa z elementem dramy – *Co robi...?*
- III. Kolorowanie wybranych rysunków. Swobodne improwizacje ruchowe do piosenki *Babcia i dziadek*. Czytanie baśni *Czerwony Kapturek*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- zintegrowanie środowiska rodzinnego dziecka i środowiska przedszkolnego,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- wzbudzanie zainteresowania zabawami z czasów dzieciństwa babć i dziadków.

Cele operacyjne

Dziecko:

- przygotowuje uroczystość z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka i uczestniczy w niej,
- prezentuje swoje umiejętności recytatorskie i wokalne na forum grupy,
- bawi się z babcią i z dziadkiem.

Przebieg dnia

I

- Zabawa ze śpiewem *Stary niedźwiedź* (melodia popularna). Jedno z dzieci leży skulone na środku i udaje śpiącego niedźwiedzia. Pozostałe dzieci chodzą wokół niego i z N. śpiewają:

Stary niedźwiedź mocno śpi, stary niedźwiedź mocno śpi.

My się go boimy, na palcach chodzimy.

Jak się zbudzi, to nas zje, jak się zbudzi, to nas zje.

Dzieci zatrzymują się.

Zatrzymują się i mówią, pokazując:

jeden palec,

dwa palce.

Pierwsza godzina – niedźwiedź śpi,

druga godzina – niedźwiedź chrapie,

trzecia godzina – niedźwiedź łapie!

Dzieci uciekają, a niedźwiedź próbuje któreś złapać.

Dziecko, które zostanie złapane przez niedźwiedzia, samo zostaje niedźwiedziem.

- Zabawy słownikowe: *Moja babcia jest... Z dziadkiem lubię...*

Arkusz papieru, kolorowe flamastry.

Dzieci kończą zdania rozpoczęte przez N. W miarę możliwości N. zapisuje je na arkuszu (uwzględniając imię dziecka) i wiesza w widocznym miejscu sali.

- Zabawa ruchowa *Balonik* (przewodnik, cz. 2, s. 93).

- Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 19 (przewodnik, cz. 2, s. 121–122).

II

- Spotkanie z babcią i z dziadkiem z okazji ich święta.

Dzieci prezentują gościom utwory, których się nauczyły z tej okazji.

- Wręczenie prezentów zaproszonym gościom.

Dzieci wręczają babciom i dziadkom laurki, składając przy tym życzenia.

- Zabawy ruchowe z babcią i z dziadkiem według pomysłu N. (lub zestaw ćwiczeń ruchowych nr 16). N. zachęca do wspólnej zabawy. Jeśli babcie/dziadkowie to osoby mniej sprawne ruchowo, dziecko może pożyczyć babcię/dziadka od innego dziecka lub dobrać się w parę z innym dzieckiem lub N.

- Wspólny poczęstunek dzieci i dziadków (np. herbata, ciasteczka z wafli i masy kajmakowej, które przygotowały dzieci).

Dzieci wnoszą tace z poczęstunkiem dla babć i dziadków.

- Zabawy dowolne.

Babcie i dziadkowie mogą w tym czasie również oglądać wypowiedzi dzieci zapisane rano przez N.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Spacer w pobliżu przedszkola – dzielenie się wrażeniami z występów, rozmowy o aktualnej pogodzie.

- Zabawa ruchowa z elementem dramy – *Co robi...?*

Wskazane dziecko podaje nazwę osoby, której będzie dotyczyć wybrana czynność (np. *babcia*). Samą czynność może pokazać jedynie mimiką/gestem. Zadaniem pozostałych osób jest odgadnięcie zagadki (np. *Babcia sprząta*).

III

- Kolorowanie wybranych rysunków.

Różne kolorowanki.

Dzieci kolorują wybrane kolorowanki. Mogą one stanowić dodatkowy prezent dla babci i dziadka.

- Swobodne improwizacje ruchowe do piosenki *Babcia i dziadek* (przewodnik, cz. 2, s. 125).

Nagranie piosenki *Babcia i dziadek*, odtwarzacz CD.

Dzieci poruszają się przy nagraniu piosenki w wybrany przez siebie sposób. Mogą tworzyć pary lub grupy. N. stara się pochwalić każdy występ.

- Czytanie baśni *Czerwony Kapturek* (autor dowolny).

N. czyta baśń. Następnie rozmawia z dziećmi o postaciach, które w niej wystąpiły (Czerwony Kapturek, Mama, Babcia, Wilk, Leśniczy). Zajęcia można podsumować stwierdzeniem, że nie wolno rozmawiać z nieznanymi, bo może się to źle skończyć, oraz, że warto słuchać starszych osób, ponieważ mają one dużą wiedzę o świecie.

Projekt *Teatr*

Poniższe scenariusze zawierają ciekawe propozycje aktywności i elementy strukturalne projektu (siatka wiedzy, pytania, badanie, podsumowanie). Pozwalają zagospodarować pięć dni zajęć w przedszkolu, wykorzystując elementy metody projektów.

Cele ogólne projektu:

- organizowanie zabaw parateatralnych oraz tworzenie warunków do podejmowania twórczej aktywności dzieci związanej z szeroko pojętą twórczością teatralną,
- proponowanie różnorodnych form aktywności twórczej w celu zaspokajania indywidualnych potrzeb dzieci oraz stwarzanie warunków do rozpoznawania przez dzieci własnych możliwości,
- rozwijanie kreatywności dzieci poprzez podejmowanie działań: ruchowych, językowych, plastycznych, muzycznych, parateatralnych,
- nabywanie umiejętności aktorskich (poprawna wymowa, modulowanie głosem, panowanie nad intonacją),
- wzbogacanie dziecięcego słownictwa o pojęcia związane z teatrem,
- rozwijanie sprawności językowej,
- wyzwalanie twórczej ekspresji i rozwijanie wyobraźni,
- rozwijanie umiejętności współpracy w grupie (szukanie kompromisu, branie odpowiedzialności za efekt końcowy wspólnych działań),
- tworzenie warunków do angażowania się rodziców w wydarzenia przedszkolne.

Czas realizacji: tydzień

Styczeń, tydzień 4

Dzień 1

Przykładowy zapis w dzienniku

I.	Oglądanie zawartości skrzyni z rekwizytami. Zabawa dramatowa <i>Bajkowe rozmowy</i> . Ćwiczenia logopedyczne <i>Słodkie usta</i> . Zabawa ruchowa z zestawu zabaw ruchowych nr 20.
II.	Tworzenie siatki pytań. Teatrzyk kukiełkowy na podstawie tekstu B. Szelągowskiej <i>Nowy Rok i przyjaciele</i> . Rozmowa kierowana na podstawie teatrzyku. Ćwiczenia słownikowe <i>W teatrze</i> . Zabawa ruchowa <i>Zwierzęta u Nowego Roku</i> . Zabawa dramatowa do tekstu inscenizacji. Przydzielenie ról. Cel: rozwijanie kreatywności dzieci.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Pory roku</i> , zabawa ruchowa <i>Kukielki i pacynki</i> .
III.	Zorganizowanie kąpki teatralnego w sali. Ćwiczenia emisyjne. Ćwiczenia słuchowe <i>Czyj to głos?</i> Zabawa popularna <i>Pingwin</i> .

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, III 6, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- rozwijanie kreatywności dzieci poprzez podejmowanie działań: ruchowych, językowych, plastycznych, muzycznych, parateatralnych,
- rozwijanie sprawności językowej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- naśladuje ruchem poruszanie się zwierząt,
- własnymi słowami opowiada o inscenizacji,
- stosuje słowa związane z teatrem.

W pierwszym dniu odbywają się zajęcia wprowadzające w tematykę projektu. Mają one na celu pobudzenie zainteresowania tematem oraz pokazanie N. stanu wiedzy i doświadczeń oraz zasobu słownictwa dzieci. N. i dzieci wspólnie budują siatkę pytań.

Po zbudowaniu siatki pytań rozpoczyna się faza badawcza projektu. Na tym etapie dzieci dzielą się swoimi przeżyciami lub doświadczeniami dotyczącymi tematu realizowanego projektu, badają przedmiot i rejestrują to, co widzą. Jeśli to tylko możliwe, rozpoczęcie projektu powinna poprzedzić wizyta w teatrze dla dzieci.

Rodzice powinni otrzymać list informujący o założeniach projektu i zakresie oczekiwanej pomocy około tygodnia wcześniej (przykładowy list znajduje się na końcu projektu).

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Oglądanie zawartości skrzyni z rekwizytami. Skrzynia, korona, kapelusze, maski, kukielki, pacynki. N. przynosi skrzynię z rekwizytami teatralnymi, a w niej koronę, kapelusze, maski teatralne, kukielki, pacynki. Chętne dzieci wybierają po jednym przedmiocie ze skrzyni, mówią, co wyjęły, do czego służy ten przedmiot i co można z nim zrobić.	N. przynosi dostępne rekwizyty teatralne. Może też poprosić rodziców o pomoc w ich zgromadzeniu.
Zabawa dramatowa <i>Baśniowe rozmowy</i>. Pacynki i kukielki różnych baśniowych postaci, teatrzyk lub parawan. N. pokazuje zgromadzone kukielki i pacynki; mówi, czym one się różnią. <i>Kukielka to lalka teatralna umieszczona na kij, a pacynka to lalka, którą można założyć na rękę.</i> Dzieci nazywają postacie, mówią, z jakich baśni pochodzą. Zakładają na rękę wybraną pacynkę lub animują kukielkę. Prowadzą rozmowy między postaciami, pokazując je w okienku teatralnym innym dzieciom.	
Ćwiczenie logopedyczne <i>Słodkie usta</i>. Dla każdego dziecka: łyżeczka jednorazowa, miód, chusteczka, lusterko. N. rozdaje każdemu dziecku lusterko. Smaruje chętnym dzieciom górną wargę miodem i prosi, aby oblizały się jak Kubuś Puchatek, starając się jak najdalej sięgnąć językiem w stronę nosa. Po zakończeniu ćwiczenia dzieci wycierają usta chusteczką i myją twarze.	Przed przystąpieniem do tego ćwiczenia N. upewnia się, czy dzieci nie są uczulone na miód.

- Zestaw zabaw ruchowych nr 20 (do wykorzystania według wyboru N.).
- Zabawa z elementem pantomimy – *Jaki kostium chciałbym mieć*.
N. mówi dzieciom, że jest aktorem, i prezentuje im kostium, jaki chciałby mieć na sobie. Np. chcąc zaprezentować, że ma na sobie suknię, wykonuje rękami ruchy od góry do dołu i obrót; aby zaprezentować, że ma na sobie kapelusz, pokazuje gest zdejmowania kapelusza z głowy i ukłon itp. Wybrane dziecko, po podpowiedzi N., pokazuje innym, jaki kostium chciałoby mieć na sobie, gdyby było aktorem.
- Zabawa muzyczno-ruchowa *Oberek* (autor nieznan).

Zabawa ta będzie wykorzystana w scenie wejścia wiosny, w przedstawieniu podsumowującym projekt.

Odtwarzacz CD, nagranie oberka.

Dzieci tańczą, trzymając się rękami pod boki, w rytm muzyki oberka – wykonują trzy drobne podskoki (akcentowany krok pierwszy, dwa pozostałe z równą siłą) i obracają się wokół własnej osi. Następnie dzieci dobierają się w pary, stają naprzeciw siebie, trzymają się za łokcie, lekko kołyszą na boki i obracają w koło, podskakując w rytm muzyki oberka i wyrzucając pięty do tyłu.

- Zabawa muzyczno-ruchowa przy piosence *Podajmy sobie ręce* (sł. D. Gellner, muz. K. Kwiatkowska).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Podajmy sobie ręce*.

Zabawa ta będzie wykorzystana na zakończenie przedstawienia podsumowującego projekt.

Cho - ciał świat do - ko - ła

dziw - ny jest i wiel - ki, a my ta - cy ma - li, ma - li jak kro -

pel - ki. Po - daj - my so - bie rę - ce w za - ba - wie i w pio - sen - ce, w og -
- daj - my so - bie rę - ce przez bu - rze i przez tę - cze, pod

1. ród - ku przed do - mem, na łą - ce zna - jo - mej. Po -
gwiaz - dą da - le - ką, nad rzecz - ką i rze - ką.

2. ród - ku przed do - mem, na łą - ce zna - jo - mej. Po -
gwiaz - dą da - le - ką, nad rzecz - ką i rze - ką.

1. *Chociaż świat dokoła
dziwny jest i wielki,
a my tacy mali,
mali jak kropelki.*

2. *Kiedy nagle z bajki
zniknie dobra wróżka,
kiedy szary smutek
wpadnie do fartuszka.*

Ref.: *Podajmy sobie ręce
w zabawie i w piosence,
w ogródku przed domem,
na łące znajomej.
Podajmy sobie ręce
przez burze i przez tęcze,
pod gwiazdą daleką,
nad rzeczką i rzeką.*

Ref.: *Podajmy sobie...*

3. *Choć nas czasem dzielą
nieprzebyte góry,
nieskończone drogi,
zachmurzone chmury.*

Ref.: *Podajmy sobie...*

Dzieci stają w kole, słuchają nagrania pierwszej zwrotki i refrenu piosenki. Przedstawiają ruchem słowa.

*Chociaż świat dokoła dziwny jest i wielki,
a my tacy mali, mali jak kropelki.
Podajmy sobie ręce w zabawie i w piosence,
w ogródku przed domem, na łące znajomej.
Podajmy sobie ręce przez burze i przez tęcze,
pod gwiazdą daleką, nad rzeczką i rzeką.*

Dzieci:

- unoszą ręce w górę, w skos, obracają się,
- zbliżają dłonie do siebie na wysokości klatki piersiowej,
- podają sobie ręce, tworzą koło,
- przerywają koło, ustawiają się w półkolu, kłaniają się.

- Zabawa muzyczno-ruchowa do piosenki *Głodny wróbelek* (sł. i muz. B. Forma).
Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Głodny wróbelek*.

1. *Przekrzywia główkę,
 wesoło ćwierka.
 Czy macie może
 coś dla wróbelka?*

Ref.: Ćwir, ćwir, ćwir, ćwir,
 la, la, la, la.
 Kto dla wróbelka
 ziarenka ma? (2 x)

2. *Wołają dzieci:
 „Pewnie, że mamy!
 Przez całą zimę
 o ptaki dbamy!”*

Ref.: Ćwir, ćwir...

Zabawa ta będzie wykorzystana w scenie z wróblami podczas przedstawienia na zakończenie projektu.

Dzieci ilustrują ruchem słowa pierwszej zwrotki i refrenu piosenki.

Przekrzywia główkę, wesoło ćwierka.

*Czy macie może coś dla wróbelka?
 Ćwir, ćwir, ćwir, ćwir, la, la, la, la. (3 x)
 Kto dla wróbelka ziarenka ma?*

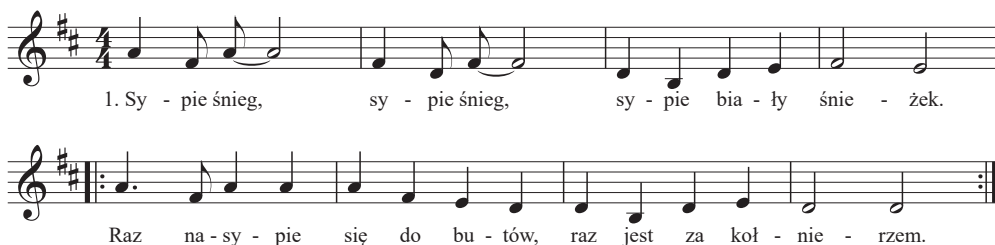
*Ćwir, ćwir, ćwir, ćwir, la, la, la, la. (3 x)
 Kto dla wróbelka ziarenka ma?*

Dzieci:

- stają naprzeciwko siebie i przechylają głowę raz na jedną, raz na drugą stronę,
- podają sobie ręce i obracają się w kole,
- łączą kciuki z pozostałymi palcami, trzy razy klaszczą,
- obracają się wokół własnej osi, ręce mają ugięte w łokciach, kciuki trzymają na wysokości ramion, którymi machają jak skrzydełkami,
- łączą kciuki z pozostałymi palcami, trzy razy klaszczą,
- obracają się wokół własnej osi, ręce mają ugięte w łokciach, dłonie trzymają na wysokości ramion, którymi machają jak skrzydełkami.

- Zabawa muzyczno-ruchowa do piosenki *Sypie śnieg* (sł. A. Galica muz. T. Pabisiak).

Odtwarzacz CD, nagranie piosenki *Sypie śnieg*.

1. *Sypie śnieg, sypie śnieg,
sypie biały śnieżek.
Raz nasypie się do butów,
raz jest za kołnierzem.* (bis)

2. *Pada śnieg, pada śnieg,
biały śnieżek pada.
Biały bałwan śnieżne bajki
dzieciom opowiada.* (bis)

3. *Prószy śnieg, prószy śnieg,
biały śnieżek prószy.
Już ozdobił gwiazdeczkami
zajęcowi uszy.* (bis)

Zabawa ta będzie wykorzystana w scenie zimy i zająca podczas przedstawienia na zakończenie projektu.

Dzieci ilustrują ruchem słowa piosenki.

zwrotka 1

Sypie śnieg, sypie śnieg, sypie biały śnieżek.

*Raz nasypie się do butów,
raz jest za kołnierzem,*

*raz nasypie się do butów,
raz jest za kołnierzem.*

zwrotka 2

*Pada śnieg, pada śnieg, biały śnieżek pada.
Biały bałwan śnieżne bajki
dzieciom opowiada.* (bis)

zwrotka 3

*Prószy śnieg, prószy śnieg,
biały śnieżek prószy.
Już ozdobił gwiazdeczkami
zajęcowi uszy,
już ozdobił gwiazdeczkami
zajęcowi uszy.*

Dzieci:

- przesuwają rękami z góry do dołu, poruszają palcami dłoni,
- wykonują skłon,
- wykonują obrót z rękami uniesionymi, ugiętymi w łokciach, dłonie są położone na karku,
- wykonują skłon,
- wykonują obrót z rękami uniesionymi, ugiętymi w łokciach, dłonie są położone na karku,
- w parach, obracają się w kole: raz w jedną, raz w drugą stronę,
- przesuwają rękami z góry do dołu, poruszają palcami dłoni,
- rytmicznie klaszczą,
- dłonie trzymają przy czole,
- rytmicznie klaszczą,
- dłonie trzymają przy czole.

- Zabawa popularna *Pingwin*.

Zabawa ta będzie wykorzystana w scenie wyjścia pingwinów podczas przedstawienia na zakończenie projektu.

Dzieci ilustrują ruchem słowa piosenki.

*O, jak przyjemnie i jak wesoło
w pingwina bawić się, się, się.*

*Raz nóżka prawa, raz nóżka lewa,
do przodu, do tyłu
i raz, dwa, trzy.*

Dzieci:

- są ustawione jedno za drugim, trzymają się za biodra, idą na prostych nogach, pochylają się na boki,
- wysuwają w bok raz jedną stopę, raz drugą stopę,
- wykonują krok do przodu i jeden krok do tyłu,
- klaszczą trzy razy.

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Tworzenie siatki pytań. Arkusz papieru, flamaster (lub marker), kredki. W centrum arkusza N. zapisuje słowo Teatr i rysuje maskę teatralną jako symbol teatru. Prosi dzieci, aby zastanowiły się, co chciałyby wiedzieć o teatrze. N. zapisuje pytania zadawane przez dzieci, podpisuje autorów pytań i rysuje proste, symboliczne obrazki, tam gdzie jest to możliwe.	
• Teatrzyk kukiełkowy na podstawie tekstu B. Szelańskiej <i>Nowy Rok i przyjaciele</i>. Teatrzyk kukiełkowy z kurtyną, kukielki, dzwoneczek. Narrator: <i>Drogie dzieci, miłe panie, czas rozpocząć przedstawienie i przywitać już aktorów! Gdzie wystąpią? Tu – na scenie! Co to? Dzwonek! Bądźmy cicho. (Mówi szeptem). Przedstawienie się zaczyna. Co się dzieje? Patrzcie, dzieci. To rozsuwa się kurtyna!</i> Wiosna: (Podskakuje). <i>Jak mi miło. Jak wesoło! Tyle wróbli wkoło ćwierka. Kwiatków niosę koszyk cały. Będę tańczyć tu oberka!</i> Lato: <i>Wiosno, wiosno, powiem ci: tobie tylko figle w głowie. Czy ty nigdy nie dorośniesz?</i> Wiosna: <i>Bo ja chyba mam pstro w głowie!</i> Jesień: <i>Czasem trzeba się wyciszyć i rozejrzeć dookoła. Sad, owoce, kosze jabłek... i bociana świat gdzieś woła...</i> Zima: <i>Śnieg, mróz, szron i kra na rzece... Jak uwielbiam taki spokój! Zresztą chciałam zauważyć: już niedługo koniec roku. Trzeba szybko coś wymyśleć! I prezenty naszykować. Nowy Rok nie będzie czekać! Aż mnie rozboliła głowa!</i>	N. przygotowuje wcześniej kukielki do przedstawienia. Odgrywa przedstawienie przed dziećmi.

Pory roku wychodzą. Wchodzą Zajączek i Sikorka.

Zajączek:

*Ale zimno! Aż mnie trzęsie.
Strasznie długa jest ta zima.
Kiedy w końcu przyjdzie wiosna?
Dłużej tego nie wytrzymam!*

Sikorka:

*Jeszcze trochę, przyjacielu.
Będzie dobrze. Mówię ci.
Nowy Rok, gdy zacznie rządzić,
będą coraz dłuższe dni.*

Wychodzą, wracają pory roku z prezentami i Nowy Rok.

Zima:

*Witaj, witaj, Nowy Roku.
Proszę, zasiądź tu na tronie.
Chcemy tobie dać prezenty.
Pozwól, że ci się pokłonię! (Zima się kłania).*

Wiosna:

*Mam dla ciebie mnóstwo ptaszków.
Ziarna niosę – do sadzenia.
Z ziarnek wiosną coś wyrośnie.
Będzie pięknie i radośnie!*

Wróbelki: (chórem)

*My jesteśmy wróbelki.
Każdy z nas jest niewielki.
Pracę ważną także mamy,
bo nasionka rozsiewamy!*

Lato:

*Też mam prezent. Popatrz, jaki!
Pszczołek kilka – dadzą miód.
Miód najlepszy do herbatki.
Z nim niestraszny żaden chłód.*

Pszczołki:

*Też jesteśmy pracowite,
byś mógł miód jeść z apetytem!*

Jesień:

*Popatrz tylko, co przyniosłam.
Chodź, wiewiórko, nie uciekaj!*

Wiewiórka:

*Mam orzeszków pełny koszyk.
Tam postoję. (Pokazuje miejsce i potem tam biegnie).
Tu! – z daleka.*

Nowy Rok:

A ty, zimo, co tam chowasz?

Zza Zimy wychylają się Pingwiny.

Pingwiny: <i>To my, pingwiny. Rybki przynosimy! Proszę, weź je, miły panie. Będziesz pyszne miał śniadanie!</i> Nowy Rok <i>Ach, dziękuję wam, kochani, za prezenty takie cudne. Chętnie nimi się podzielę. Będzie wszystkim nam weselej.</i> Narrator: <i>Dostał Nowy Rok prezenty. Z każdym równo się podzielił. Z serca dostał, z serca oddał. Tak by inni też coś mieli.</i> Wszyscy kłaniają się i wychodzą.	
• Rozmowa kierowana na podstawie teatryku. N. zadaje pytania: – <i>Jakie postacie występowały w teatryku?</i> – <i>Jaki prezent podarowała Wiosna Nowemu Rokowi?</i> – <i>Jaki prezent podarowało Lato Nowemu Rokowi?</i> – <i>Jaki prezent przygotowała Jesień Nowemu Rokowi?</i> – <i>Jaki prezent podarowała Zima Nowemu Rokowi?</i> – <i>Co Nowy Rok zrobił z otrzymanymi prezentami?</i>	
• Ćwiczenia słownikowe <i>W teatrze</i>. Wyjaśnianie słów i pojęć występujących w tekście inscenizacji: <i>kur-tyna, oberek, pstro w głowie, tron, szron, kra</i>. N. prosi dzieci, aby powiedziały, jakie słowa kojarzą im się z teatrem, i spróbowały wyjaśnić, co one oznaczają. N. precyzuje wyjaśnienia, jeśli jest to potrzebne.	
 • Zabawa ruchowa <i>Zwierzęta u Nowego Roku</i>. Dzieci poruszają się po sali w dowolny sposób. Na hasło N. zmieniają ruch, naśladując zwierzę: • <i>wróbelki</i> – dzieci biegają, poruszając rękami jak skrzydłami, • <i>wiewiórki</i> – podskakują, • <i>pingwiny</i> – przesuwają się na brzuchu, • <i>pszczoły</i> – biegają, naśladując bzyczenie pszczoł: <i>bzzz</i>.	
• Zabawa dramatowa do tekstu inscenizacji. N. rozdaje dzieciom kukiełki z przedstawienia i prosi o odegranie scen. Dzieci opisują własnymi słowami spotkania Nowego Roku z porami roku. Wręczają Nowemu Rokowi prezenty, używają form grzecznościowych.	
• Przydzielenie ról. Na podstawie zgłoszeń dzieci, ich możliwości i predyspozycji N. przydziela role w przedstawieniu, starając się, aby każde dziecko wzięło w nim udział.	Teksty ról N. rozdaje dzieciom do domu. Prosi rodziców, by utrwalili z dziećmi te teksty.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pory roku*.
Dzieci biegają swobodnie po wyznaczonym terenie. Na hasło dotyczące danej pory roku wykonują ruchy naśladujące:
 - *wiosna* – wążanie kwiatków (ćwiczenia oddechowe: wdech nosem, wydech ustami),
 - *lato* – pływanie w morzu,
 - *jesień* – zbieranie kasztanów i grzybów,
 - *zima* – jazdę na nartach.
- Zabawa ruchowa *Kukielki i pacynki*.
N. przypomina, jaka jest różnica między kukielkami a pacynkami. Dzieci biegają swobodnie w wyznaczonym miejscu ogrodu. Na hasło *Kukielki* – wykonują ciałem kanciaste ruchy na sztywnych nogach. Na hasło *Pacynki* wykonują miękkie ruchy całym ciałem, swobodne machają rękami.

III

• Zorganizowanie w sali kąca teatralnego. <i>Kufer, wieszak, szafka, lustro, kapelusze i różne nakrycia głowy, korony, peleryny, apaszkę, akcesoria na patyczkach: wąsy, okulary, muchy, brody.</i> N. wyznacza w sali miejsce na kącik teatralny, zawiesza tam lustro, stawia wieszak, szafkę i duży kufer z kostiumami. Ustala z dziećmi zasady korzystania z kąca. Dzieci wybierają dowolne akcesoria i przyjmują role różnych postaci, prowadzą rozmowy między postaciami, dodają do tego ruch sceniczny.	N. może poprosić rodziców o pomoc w kompletowaniu rekwizytów do kąca teatralnego.
• Ćwiczenia emisyjne. N. tłumaczy dzieciom, jak ważne jest głośne i wyraźne wybrzmiewanie słów przez aktorów na scenie. Zaprasza je do ćwiczeń, jakie wykonują aktorzy, aby głośno i wyraźnie wypowiadać swoje role. Dzieci stają w lekkim rozkroku, unoszą ręce do góry, wykonując wdech, a na wydechu powoli wypuszczają powietrze, jednocześnie wypowiadając głośno i wyraźnie, długo, samogłoski: <i>a, o, i, e, u, y</i> (każdą z nich osobno).	Przed rozpoczęciem ćwiczeń warto podać dzieciom chusteczki jednorazowe i poprosić o wydmuchanie nosa, aby umożliwić prawidłowe wykonywanie ćwiczeń.
• Ćwiczenia słuchowe <i>Czyj to głos?</i> Dzieci siedzą w kole i kilkakrotnie powtarzają za N. fragment roli Nowego Roku: <i>Ach, dziękuję wam, kochani, za prezenty takie cudne. Chętnie nimi się podzielę. Będzie wszystkim nam weselej.</i> N. wybiera jedno z dzieci, które siada w środku i zamyka oczy. N. podchodzi do któregoś z dzieci i kładzie mu rękę na ramieniu. To znak, że dziecko ma powiedzieć rolę Nowego Roku, a dziecko ze środka koła odgadnąć, kto to mówi.	Przed przystąpieniem do ćwiczeń warto się upewnić, czy dzieci znają wzajemnie swoje imiona. Jeśli ktoś z dzieci ma trudność z powtórzeniem roli Nowego Roku, może powiedzieć dowolny fragment wiersza lub tekst ostatnio nauczonej piosenki. Może też powtarzać tekst za N.
• Zabawa popularna <i>Pingwin</i> (przewodnik, cz. 2, s. 137).	

Styczeń, tydzień 4

Dzień 2

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa na powitanie *Witamy się*. Wyjaśnienie pojęcia *nowy rok*. Przygotowanie scenografii do przedstawienia. Ćwiczenia pamięci: utrwalanie przydzielonych ról – przygotowanie do przedstawienia. Zabawa ruchowa do piosenki *Podajmy sobie ręce*.
- II. Oglądanie filmu *W teatrze*. Rozmowa na temat: *Jak powstaje spektakl teatralny*. Pokaz fajerwerków. Eksperyment plastyczny – wykonanie scenografii *Fajerwerki noworoczne*. Cel: poszerzanie wiedzy i słownictwa dotyczącego teatru. Zabawa z zestawu zabaw ruchowych nr 20, do piosenki *Głodny wróbelek*.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem celowania z różnych odległości, zabawa bieżna *Wąż*.
- III. Wykonanie afisza. Zabawa ruchowa do piosenki *Sypie śnieg*. Ćwiczenie pamięci *Ułóż historyjkę i zapamiętaj*. Rytmiczne dzielenie słów związanych z teatrem (na sylaby). Ćwiczenia pamięci: utrwalanie przydzielonych ról – przygotowanie do przedstawienia.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 1, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- poszerzanie wiedzy i słownictwa dotyczącego teatru,
- rozwijanie umiejętności działania w grupie.

Cele operacyjne

Dziecko:

- stosuje słowa dotyczące teatru,
- pomaga przy wykonaniu dekoracji teatralnej.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Zabawa na powitanie <i>Witamy się</i>. N. wskazuje część ciała, którą dzieci wzajemnie się witają, dotykając kolegi, np. kolanem, stopą, łokciem, czołem, policzkiem, nosem, dłonią itd.	
• Wyjaśnienie pojęcia <i>nowy rok</i>. Duże cyfry, np: 2, 0, 1, 9, wycięte z białego brystolu. N. przybliża dzieciom pojęcie <i>Nowy rok</i> i mówi, jaki mamy teraz rok. N. układa liczby w odpowiedniej kolejności, wskazuje na nie i głośno czyta, np: <i>rok dwa tysiące dziewiętnasty</i>.	N. wcześniej wycina z białego brystolu duże cyfry, np: 2, 0, 1, 9.
• Przygotowanie scenografii do przedstawienia. Szerokie pędzle lub wałki do malowania, żółta farba plakatu, tacka, duże cyfry (2, 0, 1, 9) z białego brystolu. Dzieci przygotowują element dekoracji – malują wałkiem, żółtą farbą, liczby wchodzące w skład daty nowego roku.	
• Ćwiczenia pamięci: utrwalanie przydzielonych ról – przygotowanie do przedstawienia.	N. ćwiczy z kolejnymi dziećmi role do przedstawienia.

- Zabawa ruchowa do piosenki *Podajmy sobie ręce* (przewodnik, cz. 2, s. 135).

Zabawa ta będzie wykorzystana na zakończenie przedstawienia podsumowującego projekt.

II

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Oglądanie filmu <i>W teatrze</i>. W trakcie oglądania filmu dzieci poszerzają swoją wiedzę na temat przedstawienia teatralnego. N. zwraca uwagę dzieci na pojawiające się nazwy i zwroty i wyjaśnia nieznane dzieciom pojęcia związane z teatrem, tj.: <i>premiera, trema, próba, scenariusz, afisz, widz</i>.	N. zatrzymuje film i odpowiada na pytania dzieci zadawane w trakcie oglądania filmu.
• Rozmowa na temat: <i>Jak powstaje spektakl teatralny</i>. Mazak, siatka pytań. N. dopisuje pytanie do siatki pytań oraz zapisuje pytania pomocnicze oraz nowe określenia związane z teatrem, poszerzające słownictwo czynne dzieci. – <i>Jak inaczej nazywamy przedstawienie teatralne?</i> – <i>Co to jest scena w teatrze?</i> – <i>Po co w teatrze jest kurtyna?</i> – <i>Kto to jest aktor?</i> – <i>Co robi reżyser?</i> – <i>Kto przygotowuje przebrania – kostiumy dla aktorów?</i> – <i>Czy muzyka jest ważna w przedstawieniu?</i> – <i>Kto ją tworzy (komponuje)?</i> – <i>Co robi oświetleniowiec?</i> – <i>W jaki sposób widzowie nagradzają występy aktorów?</i> – <i>Kto przygotowuje dekoracje do przedstawienia?</i>	
• Pokaz fajerwerków. Świeczka na tort (wulkan). N. zaciemnia salę, zapala świeczkę (wulkan) i prosi, by dzieci popatrzyły na rozpryskujące się iskry, które przypominają fajerwerki na niebie puszczane w sylwestrową noc z okazji nadejścia nowego roku.	N. wprowadza do projektu wykonanie dekoracji do przedstawienia.
• Eksperyment plastyczny – wykonanie scenografii <i>Fajerwerki noworoczne</i>. Cztery czarne arkusze brystolu, farby plakatowe, tacki na farby, rurki po papierze toaletowym, z naciętym brzegiem (brzeg jest pocięty w wąskie paski) i zawinięte na zewnątrz (dla każdego dziecka), brokat, pastele olejne, szeroka taśma klejąca. • N. proponuje dzieciom zabawę w scenografa i wykonanie dekoracji do przedstawienia. Scenografia ma przypominać niebo, na którym z nadejściem nowego roku rozbłyskują fajerwerki. • Dzieci, podzielone na cztery zespoły, wykonują pracę na dużych czarnych arkuszach brystolu, na których odbijają rurkami po papierze toaletowym, zamoczonymi w różnych kolorach farby plakatowej, kolorowe ślady – noworoczne fajerwerki. Posypują brokatem mokrą farbę. Po wyschnięciu N. wraz z dziećmi skleja arkusze w całość szeroką taśmą klejącą. Na koniec pastelami olejnymi dorysowuje długie, kolorowe linie rozpryskujących się fajerwerków.	Przed przystąpieniem do pracy N. nacina rurki po papierze toaletowym. Zależnie od wielkości sceny do występów, przygotowane arkusze brystolu N. skleja w długi pas lub kwadrat, który zawiesza u góry sceny.

• N. zawiesza na scenie przygotowane dekoracje i datę (rok) nowego roku (przygotowane w pierwszej części dnia).	
• Zabawa muzyczno-ruchowa do piosenki <i>Głodny wróbelek</i> (przewodnik, cz. 2, s. 135–136).	

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem celowania z różnych odległości.

Tarcze i woreczki gimnastyczne.

N. układa na ziemi kilka tarcz gimnastycznych w niewielkiej odległości od siebie, rysuje trzy linie co 1 metr. Dzieci, ustawione w rzędzie jedno za drugim, kolejno celują woreczkami w tarcze, stając na najbliższej linii. Dzieci, które nie trafią w tarczę, odpadają z gry, a te, które trafiły, przechodzą na dalej położoną linię i ponownie rzucają woreczkami. Dzieci pozostałe w grze tym razem stają na linii najbardziej oddalonej od tarcz i rzucają dotąd, aż pozostanie tylko jeden gracz – zwycięzca.

- Zabawa bieżna *Wąż*.

Gwizdek.

Dzieci podają sobie ręce i biegną po terenie placu zabaw, tworząc węża. Na sygnał gwizdka pierwsze dziecko, czyli głowa węża, odłącza się i przyłącza się na końcu ogona węża.

III

• Wykonanie afisza informującego o przedstawieniu B. Szelągowskiej <i>Nowy Rok i przyjaciele</i>. Biała kartka A3, nożyczki, czerwona farba, szerokie pędzle lub wałki malarskie z gąbki, napisy wykonane na komputerze: tytuł, autor, reżyser, data wystawienia spektaklu, godzina, grupa (aktorzy). Dzieci dzielą się zadaniami: przygotowują tło afisza – malują czerwoną farbą kurtynę, wycinają nożyczkami (w formie nieregularnych chmur) przygotowane przez N. napisy, przyklejają je na plakacie zgodnie ze wskazaniem N.: tytuł na górze, na dole miejsce, data i godzina występu, pośrodku grupa i aktorzy, dowolnie autora i reżysera. Gotowy plakat zawieszają na tablicy informacyjnej w holu przedszkola.	N. powinien naszkicować zarys kurtyny, do pomalowania przez dzieci. N. wskazuje napisy i miejsce do ich przyklejenia.
• Ćwiczenie pamięci <i>Ułóż historyjkę i zapamiętaj</i>. Kilka kart/obrazków dowolnych przedmiotów lub zwierząt. Dzieci oglądają kolejne obrazki i mówią, co na nich jest, np.: słońce, biedronka, kwiatek, karuzela, but, książka, lalka itd. N. odsłania kolejno obrazki i opowiada do nich historyjkę: <i>W ciepły słoneczny dzień mała biedronka usiadła na kwiatku i zakręciła się na nim jak na karuzeli</i>. Dzieci oglądają kolejne obrazki, powtarzają historyjkę i w ten sposób zapamiętują kolejność obrazków. N. dodaje kolejne obrazki, kontynuując opowiadanie: <i>Tak mocno się kręciła, aż spadł jej but z jednej nogi. Biedronka znalazła zdjęcia butów w książce, na nogach lalki – modelki</i> itd. Dzieci powtarzają historyjkę głośno i przewidują, co będzie na kolejnym obrazku.	
• Rytmiczne dzielenie słów (na sylaby). Dzieci dzielą rytmicznie (na sylaby) nowo poznane słowa: jednosylabowe, dwusylabowe i trzysylabowe, np.: <i>widz, pró-ba, tre-ma, ak-tor, kur-ty-na, re-ży-ser, o-klas-ki</i>. Dzieci powtarzają słowa za N. i wyklaskują każdą sylabę.	

Ćwiczenia pamięci – utrwalanie słów przydzielonych ról – przygotowanie do przedstawienia.	N. ćwiczy z dziećmi słowa ról do przedstawienia. N. dobiera dzieci z poszczególnych scenek i ćwiczy z nimi dialogi i ruch aktorski.
 Zabawa ruchowa do piosenki <i>Sypie śnieg</i> (przewodnik, cz. 2, s. 136–137).	Zabawa ta będzie wykorzystana w scenie zimy i zajęcia podczas przedstawienia na zakończenie projektu.

Styczeń, tydzień 4

Dzień 3

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Wyklejanie konturów masek – zaproszeń. Zabawa twórcza *Co to może być?* Zabawy inspirowane przez dzieci w kąciку teatralnym. Zabawy ruchowe z zestawu zabaw ruchowych nr 20.
- II. Prezentowanie zdjęć/obrazków różnych kostiumów z przedstawień teatralnych. *Kostiumograf* – rozmowa na podstawie obrazka. *Opaski dla pór roku* – praca plastyczna. Cel: rozwijanie wiedzy dotyczącej osób pracujących w teatrze, poszerzanie zasobu słownictwa czynnego. Zabawa z elementem pantomimy – *Co mam na sobie?* Wklejanie tekstu do zaproszenia.
Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa twórcza *Ubieramy bałwana*, zabawa ruchowa z elementem dramy – *Jaka jest pogoda?*
- III. *Pokaz mody* – działania dzieci. Zabawa plastyczna *Projektuję ubrania*. Zachęcanie do zabaw parateatralnych z wykorzystaniem dostępnych materiałów. Próba przed występem. Zabawa ruchowa do piosenki *Podajmy sobie ręce*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 1, IV 2, IV 5, IV 7, IV 8

Cele ogólne

- poszerzanie wiedzy dotyczącej osób pracujących w teatrze,
- rozwijanie aktywności twórczej.

Cele operacyjne

Dziecko:

- rozmawia na temat obrazka przedstawiającego osoby pracujące w teatrze,
- uczestniczy w zabawach parateatralnych.

Dzień trzeci to dalsza faza badawcza projektu.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Wyklejanie konturów masek – zaproszeń. Papier kolorowy w kilku kolorach (jasnych/wesołych, np.: żółtym, pomarańczowym, i ciemnych/smutnych – szarym, czarnym), klej. Dzieci wyklejają kontury masek zależnie od ich znaczenia (maska wesoła – jasne kolory, maska smutna – ciemne kolory).	Podczas rozchodzenia się dzieci do domów zostają rozdane rodzicom zaproszenia.

• Zabawa twórcza <i>Co to może być?</i> Drewniany klocek, kartka papieru, opróżniony dezodorant, butelka z wodą. N. prezentuje kolejne przedmioty i wspólnie z dziećmi zastanawia się, do czego mogą jeszcze służyć (np. klocek, po przyłożeniu do ucha, może udawać telefon).	W czasie tej części zajęć dzieci są pobudzane do niestandardowego myślenia.
• Zabawy inspirowane przez dzieci, w kąciku teatralnym. Wspólne przypomnienie zasad korzystania z kącika (np. dzielimy się dostępnymi ubraniami, bawimy się w zgodzie itp.).	W czasie wolnym, N. przypomina dzieciom, że mogą korzystać z kącika według swoich pomysłów.

- Zabawa ruchowa do piosenki *Głodny wróbelek* (przewodnik, cz. 2, s. 136).

II

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Prezentowanie zdjęć/obrazków różnych kostiumów z przedstawień teatralnych. Zdjęcia/obrazki kostiumów z przedstawień teatralnych. N. prezentuje zdjęcia/obrazki, prosi, aby dzieci dokładnie im się przyjrzały. N. pyta o to, jak wyglądają kostiumy, co podoba się dzieciom w kostiumach najbardziej/najmniej, kogo mogą grać ubrane tak osoby itp.	Jest to wprowadzenie do dalszej części zajęć, a jednocześnie zachęta dla dzieci nieśmiałych do wypowiadania się.
• <i>Kostiumograf</i> – rozmowa na podstawie obrazka. Obrazek przedstawiający pracę kostiumografa (np. pomaga ubierać się aktorowi, szyje kostium). N. pyta dzieci o to, jak się nazywa osoba, która wymyśla kostiumy dla aktorów. Jeśli dzieci nie wiedzą, N. podaje nazwę <i>kostiumograf</i> i pokazuje obrazek. Dzieci próbują powiedzieć, co na nim widzą; czym zajmuje się kostiumograf. Kostiumograf to osoba zajmująca się opracowywaniem pomysłu na kostiumy, fryzury oraz rekwizyty do przedstawienia lub filmu.	W tej części zajęć dzieci dowiadują się, kto to jest kostiumograf i czym się zajmuje.
• Praca plastyczna <i>Opaski dla pór roku.</i> 4 paski papieru wycięte z bloku technicznego, 8 konturów kwiatków, kredki, 8 konturów motylków, 8 konturów listków, 8 konturów bałwanków. N. tłumaczy dzieciom, że teraz to one będą kostiumografami. N. zszywa paski papieru technicznego (będą to opaski dla dzieci grających w przedstawieniu pory roku), następnie dzieli dzieci na cztery grupy. Zadaniem każdej grupy będzie wykonanie opaski dla pory roku. Grupa <i>Wiosna</i> otrzymuje kontury kwiatków, grupa <i>Lato</i> – kontury motylków, grupa <i>Jesień</i> – kontury liści, grupa <i>Zima</i> – kontury bałwanków.	W tej części dzieci mogą przekonać się w praktyczny sposób, na czym polega rola kostiumografa.
• Zabawa ruchowa z elementem pantomimy – <i>Jaki kostium chciałbym mieć</i> (przewodnik, cz. 2, s. 134).	Tu dzieci mogą pokazać swoje umiejętności aktorskie, a także utrwalić dotychczas zdobytą wiedzę.
• Wklejenie tekstu do zaproszenia. Tekst zaproszenia, klej, kredki. N. czyta dzieciom tekst zaproszenia w postaci wiersza B. Szelańgowskiej <i>Zaproszenie na przedstawienie</i>, wraz z dokładnymi danymi, takimi jak miejsce i czas przedstawienia.	Ta część zajęć ma na celu pokazanie dzieciom, że pewne prace mają charakter wieloetapowy.

*Drodzy Rodzice,
na przedstawienie
przyjmijcie od nas
dziś zaproszenie.*

*Każdy z nas chętnie
zagra w teatrze,
byście Wy mogli
na nas popatrzeć.*

*Bo właśnie dla Was
my wystąpimy.
Przyjdźcie, Rodzice!
Pięknie prosimy!*

Prosi, aby dzieci wkleiły tekst do środka zaproszenia, które wyko-
nały rano. Wnętrze zaproszenia dzieci mogą dowolnie ozdobić.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa twórcza *Ubieramy bałwana*.

Plastikowe torebki, guziki, kawałki materiałów, materiał przyrodniczy (igły sosnowe, trawa).

Dzieci tworzą ubranie dla bałwana, wykorzystując dostępne w sali oraz w ogrodzie materiały (także przyrodnicze). Może to być pewien element, np.: czapka, kamizelka itp. Podane materiały dydaktycz-
ne są jedynie propozycją i mogą być dowolnie modyfikowane przez N.

- Zabawa ruchowa z elementem dramy – *Jaka jest pogoda?*

Wskazane dzieci prezentują pozostałym bez słów wybraną wspólnie z N. pogodę: słoneczną (ciepłą),
wietrzną, deszczową itp.

III

• <i>Pokaz mody</i> – działania dzieci. Ubrania z kącika teatralnego, wybrane przez dzieci nagranie mu- zyki, odtwarzacz CD. N. z dziećmi ustala, nagranie jakiej muzyki będzie towarzyszyło pokazowi. Chętne dzieci ubierają się w wybrane przez siebie stroje i prezentują je jak modele, przed publicznością – dziećmi z grupy, N. i ewentualnie zaproszonymi gośćmi.	Jest to dla dzieci wprawka przed wystąpieniami pu- blicznymi. Mogą w niej wziąć udział dzieci nieśmiałe, po- nieważ nie wymaga ona wy- powiadania kwestii.
• Zabawa plastyczna <i>Projektuję ubrania</i>. Dla każdego dziecka: sylwety postaci, kredki, flamastry. N. rozdaje dzieciom sylwety wybranych przez nie postaci i prosi, aby narysowały im wymyślone przez siebie ubrania.	Ta zabawa pomaga także dzieciom utrwalić nazwy ubrań.
• Zachęcanie do zabaw parateatralnych z wykorzystaniemostęp- nych materiałów. Książki z biblioteczki grupowej, ubrania z kącika teatralnego. N. zachęca dzieci do obejrzenia książek z kącika, a także prób zil- strowania według własnego pomysłu zawartych tam treści (można wykorzystać ubrania z kącika, a także ogólnodostępne przedmioty).	Jest to rozwinięcie zabawy z pierwszej części dnia. Dzie- ci w ten sposób porządkują swoje działania.
• Próba przed występem. N. przeprowadza próbę w miejscu, gdzie odbędzie się występ. Dzieci mówią przygotowane dla nich teksty, a także utrwalają ruch sceniczny.	Podczas próby N. może zaob- serwować aktualny poziom opanowania tekstu i udzielić wskazówek aktorom.

Styczeń, tydzień 4

Dzień 4

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa rytmiczna *Zagraj tak jak ja*. Zabawa muzyczno-ruchowa *Posłuchaj – maszeruj, skacz, podskakuj*. Ćwiczenia słuchowe *Zostań dyrygentem*. Próba wybranych scenek przedstawienia. Zabawa ruchowa do piosenki *Pingwin*.
- II. Rozmowa z zaproszonym gościem. Zabawa muzyczna *Zatańcz tak jak ja*. Interpretowanie ruchem muzyki. Opowieść muzyczna do muzyki. Cel: poznawanie roli muzyki w przedstawieniu teatralnym. Zabawy na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa z elementem celowania – *Kto trafi...?* Zabawa bieżna w parach – *Kulig*.
- III. Próba muzyczna do przedstawienia: *Wiosna tańczy oberka, Jesienna nostalgia, Piosenka zimy i zajączka, Sypie śnieg*. Scena wróbli – *Głodny wróbelek*. Scena lata i pszczoł. Zabawa ruchowa *Pingwin*. Zabawa na zakończenie przedstawienia – *Podajmy sobie ręce*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, III 2, III 3, III 4, IV 1, IV 2, IV 5, IV 7

Cele ogólne

- rozwijanie słuchu muzycznego,
- poznawanie roli, jaką odgrywa muzyka w przedstawieniu teatralnym,
- rozwijanie zdolności aktorskich.

Cele operacyjne

Dziecko:

- zapamiętuje i odtwarza proste rytmy,
- reaguje ruchem na muzykę,
- przygotowuje się do występu w przedstawieniu teatralnym.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
 • Zabawa rytmiczna <i>Zagraj tak jak ja</i>. Po dwa drewniane klocki dla każdego dziecka. Dzieci wystukują na drewnianych klockach rytmy podane przez N. • Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Posłuchaj – maszeruj, skacz, podskakuj</i>. Odtwarzacz CD, nagranie melodii: do marszu, do biegu i do podskoków. N. włącza nagranie muzyki do marszu, do biegu lub do podskoków. Dzieci reagują na muzykę i zgodnie z jej charakterem maszerują, biegają lub podskakują. • Ćwiczenia słuchowe <i>Zostań dyrygentem</i>. Odtwarzacz CD, dowolne nagranie muzyki. N. włącza nagranie i zwiększa jego głośność lub je przycisza. Dzieci reagują na dynamikę (głośną muzykę lub cichą muzykę) i, naśladując dyrygenta, z rękami wyprostowanymi przed sobą, łączą dłonie, gdy muzyka cichnie, lub oddalają dłonie (w górę i w dół), gdy narasta głośność utworu. • przeprowadza próbę wybranych scenek przedstawienia. Dzieci recytują przygotowane dla nich teksty, a także doskonałą ruch sceniczny.	N. sprawdza aktualny poziom opanowania tekstu i udziela wskazówek aktorom.

- Zabawa ruchowa do piosenki *Pingwin* (przewodnik, cz. 2, s. 137).

II

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Rozmowa z zaproszonym gościem. Instrument, zapis nutowy (partytura). N. przedstawia gości, udziela kilku informacji o jego zainteresowaniach muzycznych. Gość wyjaśnia dzieciom, że muzykę wymyśla kompozytor, a muzycy mogą ją zagrać na różnych instrumentach. Pokazuje dzieciom zapis nutowy i mówi, że nuty to specjalny sposób zapisywania muzyki. Demonstruje grę na instrumencie. Prezentując utwory wyrażające nastrój wesoły lub nastrój smutny, gra cicho i głośno. Mówi, że muzyka może być tłem do recytowanego tekstu lub być inscenizowana ruchem, bez słów, albo być opowieścią muzyczną.	N. zaprasza na spotkanie muzyka, kompozytora lub rodzica, który gra na instrumencie. Jeśli jest to możliwe, można zaprosić artystów, by profesjonalnie przedstawili walory muzyki.
• Zabawa muzyczno-ruchowa <i>Zatańcz tak jak ja.</i> Odtwarzacz CD, nagranie skocznej melodii. Dzieci poruszają się swobodnie, oddając nastrój skocznej muzyki.	
• Interpretowanie ruchem muzyki. Odtwarzacz CD, nagranie spokojnej melodii, szyfonowa apaszka dla każdego dziecka. Dzieci poruszają się w rytm muzyki ze wstążkami lub szyfonowymi apaszkami, oddając charakter muzyki.	
• Opowieść muzyczna do utworu J. Straussa <i>Nad pięknym modrym Dunajem.</i> Odtwarzacz CD, nagranie utworu J. Straussa <i>Nad pięknym modrym Dunajem.</i> N. opowiada na tle muzyki, a dzieci układają się w wygodnej pozycji na dywanie i słuchają z zamkniętymi oczami. <i>Jest piękny ciepły dzień. Jesteśmy nad rzeką, która wiję się między zieloną trawą, a jej kolor jest niebieski, chłodny, orzeźwiający. Wsiadamy do łódki, którą płyniemy z prądem rzeki: najpierw wolno, spokojnie, ale chwilami nasza łódka przyspiesza, płynie coraz szybciej, a nawet bardzo szybko. Łódka zakręca wraz z nurtem: raz w jedną stronę, raz w drugą, chybocze się, leciutko drży i znowu wyrównuje bieg. Dopływamy do przystani i na drżących nogach wysiadamy na pomost. Zamykamy oczy. Wydaje się nam, że dalej płyniemy łódką. Jesteśmy zrelaksowani, rozluźnieni, szczęśliwi.</i>	

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa z elementem celowania – *Kto trafi...?*
Dzieci wybierają cel, np. pień drzewa. Stojąc na wyznaczonej przez N. linii, celują śnieżkami lub szyszkami.
- Zabawa bieżna w parach *Kulig.*
Dzieci dobierają się w pary, ustawiają jedno za drugim i podają sobie ręce. Dziecko z przodu jest koniem, drugie przyjmuje rolę sanek. N. sygnałem gwizdka i ruchem ręki zmienia kierunek biegu konia. Po chwili dzieci zamieniają się rolami.

III

Próba muzyczna do przedstawienia. N. przypomina, że integralną częścią przedstawienia teatralnego jest muzyka. Proponuje, by dzieci włączyły poznane wcześniej zabawy muzyczne do przygotowanego spektaklu.	N. (sam lub z pomocą gościa) przygotowuje nagrania do przedstawienia.
Dziecko grające w przedstawieniu Wiosnę tańczy oberka. Odtwarzacz CD, nagranie oberka. Po wygłoszeniu swojej kwestii Wiosna tańczy oberka przy nagraniu oberka.	Dziecko grające Wiosnę bazuje na doświadczeniach zdobytych podczas zabawy muzyczno-ruchowej <i>Oberek</i>, z zestawu zabaw ruchowych nr 20 (przewodnik, cz. 2, s. 134).
Jesienna nostalgia. Nagranie utworu <i>Jesień</i>, odtwarzacz CD. Na tle cichej muzyki dziecko – Jesień wypowiada swoją kwestię.	
Piosenka dzieci grających Zimę i Zajączka – <i>Sypie śnieg</i>.	Wykorzystanie zabawy do piosenki <i>Sypie śnieg</i>, z zestawu zabaw ruchowych nr 20 (przewodnik, cz. 2, s. 136–137).
Scena wróbli – <i>Głodny wróbelek</i>. Nagranie piosenki <i>Głodny wróbelek</i>, odtwarzacz CD. Dzieci są wróbelkami. Podczas pierwszej zwrotki wbiegają na scenę, pochylają główki. Śpiewają refren: <i>Ćwir, ćwir, ćwir, la, la, la, la, la. Kto dla wróbelka zia- renka ma?</i> i obracają się wokół własnej osi, machają rękami ugiętymi w łokciach jak skrzydłami.	Wykorzystanie zabawy do piosenki <i>Głodny wróbelek</i>, z zestawu zabaw ruchowych nr 20 (przewodnik, cz. 2, s. 136).
Scena Lata i pszczoł. Nagranie melodii: <i>szybkiej i wolnej</i>, odtwarzacz CD. Podczas szybkiej części utworu wbiegają na scenę pszczołki i przykucają. Podczas wolnej części utworu Lato i pszczołki mówią swoje kwestie. Podczas szybkiej części utworu wybiegają, z <i>bzycczeniem</i> i machaniem skrzydełkami – poruszają tylko dłońmi.	
Zabawa z zestawu zabaw ruchowych – <i>Pingwin</i>. Dzieci (pingwiny) ilustrują ruchem słowa piosenki: <i>O, jak przyjemnie i jak wesoło w pingwina bawić się, się, się. Raz nóżka prawa, raz nóżka lewa, do przodu, do tyłu i raz, dwa, trzy.</i>	Dzieci grające pingwiny bazują na doświadczeniach zdobytych podczas zabawy muzyczno-ruchowej z zestawu zabaw ruchowych nr 20 (przewodnik, cz. 2, s. 134–137).
Zabawa ruchowa do piosenki <i>Podajmy sobie ręce</i> (przewodnik, cz. 2, s. 135).	Należy wykorzystać zabawę <i>Podajmy sobie ręce</i>, z zestawu zabaw ruchowych nr 20 (przewodnik, cz. 2, s. 135).

Styczeń, tydzień 4

Dzień 5

Przykładowy zapis w dzienniku

- I. Zabawa dramowa *Paluszkowe rozmowy*. Wykonanie biletów na przedstawienie. Zabawy z zestawu zabaw ruchowych nr 20.
- II. Wywiad z dziećmi na temat: *Co wiemy o teatrze? Quiz Prawda czy fałsz?* Zabawa ruchowa z elementami ćwiczeń ortofonicznych – *Zwierzęta na spacerze*. Ćwiczenia słownikowe. Próba generalna przedstawienia *Nowy Rok i przyjaciele*, na podstawie tekstu B. Szelańgowskiej. Cel: nabywanie pewności siebie.
Zabawa na świeżym powietrzu: zabawa ruchowa *Poruszam się jak...* Spacer w pobliżu przedszkola – opisywanie napotkanych osób.
- III. Spotkanie z rodzicami. Przygotowanie sali, kasy i punktu kontroli biletów. Przedstawienie teatralne dla rodziców – *Nowy Rok i przyjaciele*.

Punkty z obszarów podstawy programowej

I 2, I 3, I 5, II 1, II 2, III 2, III 3, III 4, III 8, IV 2, IV 5, IV 7

Cele ogólne

- nabywanie pewności siebie,
- wzbogacenie słownictwa czynnego dotyczącego teatru.

Cele operacyjne

Dziecko:

- prezentuje swoją rolę przed publicznością,
- wyjaśnia znaczenie słów związanych z teatrem.

Piąty dzień to ostatni dzień projektu, w którym następuje jego zakończenie. Praca dzieci zmierza do przygotowania wydarzenia kulminacyjnego. W dniu kulminacyjnym w przedszkolu dzieci wcielają się w role aktorów i wystawiają przedstawienie dla swoich rodziców. Podczas kulminacji prezentowane są ich prace z całego projektu. Dzieci podzielią się swoimi spostrzeżeniami oraz wiedzą dotyczącą teatru.

Przebieg dnia

I

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
• Zabawa dramowa <i>Paluszkowe rozmowy</i>. Kolorowe flamastry lub długopisy. N. rysuje oczy i usta na swoich czterech opuszkach palców (dwóch wskazujących i dwóch środkowych). Każdy palec może mieć inną minę, wyrażającą różne emocje: radość, smutek, strach, złość. N. prezentuje dzieciom, w jaki sposób można animować palce, prowadzi między nimi rozmowy. Następnie rysuje buzie na palcach chętnych dzieci i zachęca je do prowadzenia rozmów między paluszkami. Dzieci mogą też prowadzić paluszkowe rozmowy między palcami różnych osób lub tworzyć z nich rodziny.	

Wykonanie biletów na przedstawienie. Pieczętka z ziemniaka (w kształcie maski teatralnej), kolorowe karteczki, farby. Dzieci przygotowują bilety wstępu na przedstawienie dla starszych kolegów i rodzeństwa. Na kolorowych karteczkach stemplują pieczętkę przedstawiającą maskę teatralną. Starsze przedszkolaki (4-latki) mogą też wyciąć kolorowe paski papieru, które kolorystycznie będą się kojarzyły z czterema porami roku: biały dla zimy, zielony dla wiosny, pomarańczowy dla jesieni, żółty dla lata. Młodsze przedszkolaki (3-latki) przyklejają na biletach paski papieru w czterech kolorach.	N. wyznacza dwoje dzieci, które będą przed przedstawieniem pełniły rolę bileterów, sprawdzając, czy każda osoba ma bilet i przedzierając go. Jedno z dzieci może sprzedawać bilety przed wejściem. Cena biletu to jeden uśmiech.
Zabawa pantomimiczna <i>Zgadnij, co robię.</i> Dzieci stają w kole. Jedno z nich wchodzi do środka i pokazuje ciałem i gestem czynność, którą lubi wykonywać. Pozostałe dzieci mają za zadanie odgadnąć, o jaką czynność chodzi.	
Zabawy ruchowe z zestawu zabaw ruchowych nr 20 (przewodnik, cz. 2, s. 134–137).	

II

Propozycja aktywności	Wskazówki dla nauczyciela
Wywiad z dziećmi na temat: <i>Co wiemy o teatrze?</i> N. czyta kolejne pytania, które dzieci zadały na początku projektu. Prosi, aby na nie odpowiedziały. W razie potrzeby podpowiada, porządkuje wiadomości, wyjaśnia niezrozumiałe słowa.	
Quiz <i>Prawda czy fałsz?</i> 2 maski teatralne (uśmiechnięta i smutna) na patyczkach, dla każdego dziecka. N. rozdaje dzieciom patyczki z maskami teatralnymi i umawia się z nimi, że uśmiechnięta maska oznacza Tak, a smutna – Nie. N. zadaje pytania, a dzieci wyrażają swoje odpowiedzi przez podniesienie właściwej maski w górę. Przykładowe pytania: – <i>Czy scenograf zajmuje się w teatrze wykonaniem dekoracji do przedstawienia?</i> – <i>Czy trzeba kupić bilety na przedstawienie, gdy chce się iść do teatru?</i> – <i>Czy scena to miejsce w teatrze, gdzie zostawiamy swoje ubrania?</i>	N. zadaje pytania zamknięte, różniące się od tych, które były w poprzednim punkcie. Muszą być proste i zrozumiałe dla dzieci.
Zabawa ruchowa z elementami ćwiczeń ortofonicznych – <i>Zwierzęta na spacerze.</i> Dzieci naśladują zwierzęta, które poszły na spacer, poprzez ruch, gest i dźwięki, jakie one wydają, np. pies, który się cieszy, wściekły pies, szczeniaczek, kot zaspany, kot wystraszony, kot wdrapujący się na drzewo.	
Ćwiczenia słownikowe. N. wyjaśnia znaczenie słów: <i>próba generalna (prapremiera), premiera</i>. Następnie N. podaje niepełne definicje, a dzieci kończą zdania odpowiednim słowem, np. <i>Ostatnia próba przed występem to...</i>	
Próba generalna do przedstawienia <i>Nowy Rok i przyjaciele</i>, na podstawie tekstu B. Szelągowskiej. Kostiumy dla dzieci, rekwizyty, muzyka. Dzieci odgrywają swoje role, N. udziela ostatnich rad i wskazówek.	Na próbę generalną można zaprosić przedszkolaki ze starszej grupy.

Zabawy na świeżym powietrzu

- Zabawa ruchowa *Poruszam się jak...*
N. wyznacza miejsca startu i mety. Dzieci stają na starcie, a N. na mecie. Na kłaśnięcie dzieci naśladują ruchem różne postacie, zwierzęta i osoby, np.: baletnicę, słonia, kangura, pajacyka. Kiedy usłyszą ponowne kłaśnięcie, muszą nieruchomo pozostać na miejscu. Kolejne kłaśnięcie zaprasza do poruszania się. Dziecko, które pierwsze dojdzie do mety, może zamienić się z N. rolami i kłaśnięciami wyznaczać czas ruchu.
- Spacer w pobliżu przedszkola – opisywanie napotkanych osób.
N. wybiera się z dziećmi na spacer, podczas którego wszyscy stają się obserwatorami napotkanych osób. Chodzą o to, aby dzieci opisywały ich wygląd i spróbowaly zastanowić się nad tym, gdzie zmieniają przechodnie. N. zwraca uwagę na używanie kulturalnych słów.

III

Spotkanie z rodzicami.

- N. wraz z dziećmi przygotowuje salę teatralną, ustawiając krzeselka w rzędach, wieszając scenografię do przedstawienia.
- Jedno z dzieci w holu przedszkola (pod opieką, np. woźnej) sprzedaje bilety na przedstawienie. Obok kasy biletowej jest zawieszony afisz do przedstawienia.
- Przed wejściem do sali dwoje dzieci sprawdza bilety i przedziera je tym, którzy wchodzi na salę.
- Jeden z rodziców pełni rolę animatora publiczności: pokazuje tabliczkę z napisem *Brawo* po zakończeniu każdej sceny, a wtedy rodzice klaszczą i wyrażają swój aplauz.
- Dzieci prezentują rodzicom przedstawienie teatralne *Nowy Rok i przyjaciele*, wcielając się w role postaci, prezentując ruch sceniczny i piosenki.
- Rodzice nagrywają film z przedstawienia i robią pamiątkowe zdjęcia. Po zakończeniu przedstawienia wpisują się do książki gości, opisując swoje wrażenia.
- N. dziękuje za przybycie i pomoc w realizacji projektu.

List do rodziców (do rozdania na początku realizacji projektu)

Drodzy Rodzice!

Wasze dzieci wezmą udział w projekcie zatytułowanym *Teatr*. Jego celem będzie między innymi przybliżenie specyfiki pracy osób tam pracujących, kształtowanie wyobraźni i myślenia twórczego oraz rozwijanie umiejętności pracy w grupie. Jak wicie, zdobywanie wiedzy jest niezwykle ważne, ale równie istotne jest to, aby działało się to w sposób atrakcyjny.

Będziemy Państwu zobowiązani, jeśli wesprzecie naszą wspólną pracę i zaangażujecie się równie mocno jak my. Będziemy wdzięczni za dostarczenie do przedszkola ubrań, które posłużą do wyposażenia kącika teatralnego. Zapraszamy także do udziału w przedstawieniu, które będzie finalizowało całotygodniową pracę. W związku z tym prosimy, by rodzice dzieci, które w przedstawieniu będą porami roku, dostarczyli sukienki tiulowe w kolorach zgodnych z graną przez dziecko porą roku (wiosna – zielonym, lato – żółtym, jesień – pomarańczowym, zima – białym).

Liczymy na to, że Państwa zaangażowanie w projekt da Wam wiele radości i pokaże dzieciom, że najbardziej efektywna jest praca zespołowa.

Z góry dziękujemy za okazaną pomoc i wsparcie!
Dzieci oraz panie z grupy 3-latków i 4-latków

Zestawy ćwiczeń ruchowych

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 9 (do wykorzystania w 3. tygodniu listopada).

- Ćwiczenia stóp.
Dzieci chodzą jak kacuszki – na zewnętrznych krawędziach stóp, jak pani na szpileczkach – na paluszkach, jak pingwiny – na piętach, jak wielbłądy – na wewnętrznych krawędziach stóp.
- Ćwiczenie z elementem marszu na prostych nogach – *Roboty*.
Dzieci maszerują na prostych nogach, bez zginania kolan.
- Ćwiczenia *Mycie okien*.
Dzieci wykonują przed sobą ruchy okrężne: jedną ręką, drugą ręką i obiema rękami, w tę samą stronę i symetrycznie.
- Ćwiczenie z elementem czworakowania – *Pieski*.
Dzieci przechodzą z jednego końca sali na drugi na czworakach – na dłoniach i stopach.
- Ćwiczenie w leżeniu na plecach – *Froterka*.
Dzieci, w leżeniu na plecach, odpychają się ugiętymi nogami i przemieszczają się z jednego końca sali na drugi.
- Ćwiczenie z elementem podskoku – *Pajacyk*.
Dzieci podskakują jak pajacyki – nogi w rozkroku, ręce uniesione wysoko nad głową, z kłaśnięciem w dłonie.
- Ćwiczenie postawy *Wkręcanie żarówek*.
Dzieci stoją na palcach, unoszą ręce, wykonują nadgarstkami (raz jednym, raz drugim) ruchy jak przy wkręcaniu żarówki.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 10 (do wykorzystania w 4. tygodniu listopada).

Laski gimnastyczne (po jednej dla każdego dziecka).

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Tworzymy koło*.
Dzieci maszerują w kole, a na sygnał (np. kłaśnięcie) rozbiegają się po całej sali. Na kolejny sygnał dzieci wracają do pozycji wyjściowej, czyli ustawiają się w kole.
- Ćwiczenia mięśni ramion.
Dzieci wymachują ramionami w przód, trzymając laskę najpierw w jednej, a później w drugiej ręce. Następnie wymachują ramionami w bok, przekładając laskę z prawej strony na lewą stronę i na odwrót (przed sobą). Kolejny etap to przekładanie przyboru nad sobą w tył: najpierw oburącz, a następnie najpierw jedną ręką, a potem drugą ręką.
- Ćwiczenia mięśni tułowia.
Dzieci stoją w lekkim rozkroku, wykonują skręty w prawo i w lewo. Laska przylega do pleców.
- Ćwiczenia mięśni grzbietu.
Dzieci leżą na brzuchu, laskę gimnastyczną trzymają rękami pod brzuchem. Unoszą ręce i klatkę piersiową w górę, opierając dłonie o podłogę.
- Ćwiczenia mięśni brzucha.
Dzieci leżą na plecach, nogi mają ugięte w kolanach. Laska leży za głową, dzieci trzymają ją rękami. Dzieci unoszą klatkę piersiową i jednocześnie próbują dotknąć laską najpierw jednego, a później drugiego kolana.
- Ćwiczenia mięśni nóg.
Dzieci przekładają, na przemian, prawą i lewą nogę nad laską trzymaną oburącz przed sobą.
- Ćwiczenia skoczne.
Dzieci kładą laski przed sobą, a następnie przeskakują przez nie obunóż: najpierw w przód, a później w tył.
- Zabawa uspokajająca.
Dzieci maszerują po obwodzie koła, delikatnie wymachują rękami nad głową – najpierw wysoko, a później coraz niżej.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 11 (do wykorzystania w 1. tygodniu grudnia).

Małe piłki, plastikowy kosz.

- Ćwiczenie rozwijające reakcję na sygnał dźwiękowy.
Dzieci maszerują po obwodzie koła w rytmie wystukiwanym przez N. na tamburynie: rytm wolny i rytm szybki, z jednoczesnym wysokim unoszeniem kolan w górę.
- Ćwiczenie z elementem rzutu.
Dzieci stoją w kole, podają piłeczkę do osoby z prawej strony, starając się jej nie upuścić.
- Ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej.
N. rozdaje dzieciom piłeczki. Dzieci mają za zadanie podrzucać je i łapać oburącz.
- Ćwiczenie z elementem wspięcia.
Dzieci unoszą piłeczki oburącz wysoko nad głowę z jednoczesnym wspięciem na palce, a potem wykonują skłon do stóp.
- Ćwiczenia mięśni ramion.
W siadzie skrzyżnym, dzieci rozkładają szeroko ręce i przekładają piłeczkę nad głowę.
- Ćwiczenie mięśni brzucha.
W pozycji leżącej, na brzuchu, dzieci wyciągają ręce do przodu, unoszą przed sobą piłeczkę, z jednoczesnym uniesieniem stóp nad podłogą.
- Ćwiczenie mięśni klatki piersiowej.
W siadzie skrzyżnym – dzieci przekładają piłeczkę z przodu klatki piersiowej i za plecami.
- Ćwiczenie przedramion.
W klęku podpartym – dzieci ustawiają piłeczkę pomiędzy dłońmi i wykonują skłon, starając się dotknąć czołem do piłeczki.
- Ćwiczenie mięśni grzbietu.
W siadzie prostym – dzieci turlają piłeczki po swoich kolanach w stronę stóp i z powrotem.
- Ćwiczenie celności.
Dzieci wrzucają piłeczki do plastikowego kosza.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 12 (do wykorzystania w 2. tygodniu grudnia).

- Rozgrzewka przed meczem:
 - naprzemienne wymachy ramion do przodu i do tyłu,
 - skłony z nogami wyprostowanymi w kolanach,
 - wykonywanie obrotów biodrami w lewą i w prawą stronę,
 - przysiady.
- Gra *Mecz balonowy*.
N. dzieli salę taśmą klejącą na dwie połowy, dzieli dzieci na dwie drużyny, przedstawia zasady gry. Zadaniem obu drużyn jest przepchnięcie trzech balonów na połowę boiska przeciwników w ciągu określonego czasu, np. 5 minut. Utrudnieniem dla graczy jest sposób poruszania się na pośladkach i podpieranie się rękami z tyłu. Dotknięcie balonów ręką skutkuje dyskwalifikacją. Przegrywa ta drużyna, na której połowie zostanie więcej balonów. Zabawę powtarzamy, dając drugiej drużynie szansę na wygraną.
- Ćwiczenia wyciszające i rozluźniające:
 - obroty nadgarstków,
 - wykonanie kociego grzbietu w przysiadzie podpartym,
 - leżenie na boku,
 - siad skrzyżny.Brawa dla przeciwnych drużyn za grę.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 13 (do wykorzystania w 3. tygodniu grudnia).

Szarfy, gwizdek, ławka gimnastyczna, kilka krzeseł, pachołki.

- Marsz po obwodzie koła. Rozgrzewka.
Dzieci maszerują po obwodzie koła. Następnie zatrzymują się i wykonują wymachy rąk do przodu, do tyłu, na boki. Na zakończenie rozgrzewki skaczą jak pajacyki.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Kolory*.
Dzieci z założonymi szarfami biegają swobodnie po sali. Na sygnał N. ustawiają się w rzędach przed kołami w kolorach szarf.
- Ćwiczenia stóp z wykorzystaniem szarf.
Dzieci siedzą na podłodze, szarfy są ułożone przed nimi. Podnoszą szarfy w górę stopami, na zmianę: prawą i lewą.
- Tor przeszkód.
Dzieci:
 - chodzą po ławce gimnastycznej (ręce rozłożone na boki, postawa prosta),
 - czołgają się pod krzesłami,
 - biegają slalomem między pachółkami.
- Dobieranie się w pary.
Kiedy N. gwizdże, dzieci biegają. Kiedy nie gwizdże, dzieci dobierają się w pary.
- Utrwalanie prawidłowego toru oddychania.
Dzieci stoją w luźnej rozsypce. Wdychają powietrze nosem, wydychają ustami. Ćwiczenie należy powtórzyć dwukrotnie lub trzykrotnie.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 14 (do wykorzystania w 1. tygodniu stycznia).

Napompowane balony w dwóch kolorach (plus kilka zapasowych), tamburyn, obręcz.

- Dzieci maszerują po obwodzie koła. Każde dziecko otrzymuje balon.
- Ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej.
Swobodne podbijanie balonu prawą ręką i lewą ręką.
Swobodne podbijanie balonu prawą nogą i lewą nogą.
- Ćwiczenie z elementem rzutu.
Dzieci ustawiają się w rzędzie. Rzucają balonami przez obręcz trzymaną przez N.
- Ćwiczenia mięśni ramion.
Dzieci ustawiają się w parach. Odbijają do siebie balon, starając się, aby nie upadł na podłogę.
- Ćwiczenie mięśni brzucha.
W pozycji leżącej na brzuchu, dzieci wyciągają ręce do przodu, unoszą przed sobą balony, z jednoczesnym uniesieniem stóp nad podłogę.
- Ćwiczenie mięśni klatki piersiowej.
W siadzie skrzyżnym, dzieci przekładają balony z przodu klatki piersiowej i za plecami.
- Ćwiczenie mięśni grzbietu.
W siadzie prostym, dzieci turlają balony po swoich kolanach w stronę stóp i z powrotem.
- Ćwiczenie z elementem czworakowania.
W klęku podpartym, dzieci starają się odbić balony głową do przodu.
- Ćwiczenie rozwijające reakcję na sygnał dźwiękowy.
Dzieci maszerują po obwodzie koła w rytmie wystukiwanym przez N. na tamburynie: rytm wolny i rytm szybki, trzymając balony w rękach. Na sygnał N. dobierają się w pary według wskazań N.: z jednakowymi lub z różnymi kolorami balonów.
- Ćwiczenie z elementem wspięcia.
Dzieci unoszą balony oburącz wysoko nad głowę z jednoczesnym wspięciem na palce, a potem wykonują skłon do stóp. Na koniec maszerują, unosząc balony oburącz do góry – oddają je N.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 15 (do wykorzystania w 2. tygodniu stycznia).

Piłka gumowa dla każdego dziecka.

- Dzieci są ustawione w sali, trzymają piłkę oburącz. Na polecenie N. unoszą ją nad głowę, trzymając przed sobą, pochylają się do podłogi.
- Dzieci, w siadzie prostym, przetaczają piłkę dokoła wyprostowanych nóg w jedną i w drugą stronę.
- Dzieci, w leżeniu na plecach, unoszą niewysoko nad podłogę nogi, trzymając piłkę stopami.
- Dzieci stoją w kole blisko siebie, przekazują sobie piłkę. Na sygnał N., np. klaśnięcie, dziecko, które zostało z piłką, odwraca się tyłem i słucha głosu dziecka wskazanego przez N. Jeśli odgadnie, kto to jest, przekazuje mu piłkę i zabawa toczy się dalej. Jeśli nie rozpozna głosu kolegi, dostaje od niego

do wykonania ćwiczenie z piłką, np.: odbić piłkę od podłogi, podrzucić ją i złapać, przełożyć piłkę dookoła talii, wykonać skłon do podłogi z piłką trzymaną oburącz itd.

- Dzieci, ustawione w odległości długości ramienia jedno od drugiego, przekazują sobie górą (ponad głowami) piłkę, której usiłuje dotknąć jedno z dzieci (berek). Kolejnym berkiem zostaje dziecko, które nie zdążyło przekazać piłki koledze.
- Dzieci, stojąc w rzędzie z rozstawionymi nogami, przetaczają piłkę (lub kilka piłek kolejno) w tunelu do ostatniego dziecka. Ono przebiega z nią na początek rzędu i rozpoczyna zabawę ponownie.
- Dzieci dobierają się parami; jedno dziecko kładzie się na podłodze, drugie, siedząc w klęku, wykonuje masaż piłką na plecach kolegi. Potem zamieniają się rolami.

Zestaw ćwiczeń ruchowych nr 16 – Z babcią i z dziadkiem (do wykorzystania w 3. tygodniu stycznia).

Nagrania muzyczne (skoczne, wesołe, na melodię kołysanki), odtwarzacz CD, chusta animacyjna, piłeczki.

- Powitanie – piosenka *Witaj...*
(Piosenkę śpiewamy na melodię *Panie Janie*).
Dzieci stoją w kole, ale nie trzymają się za ręce.

*Witaj, babciu, witaj, babciu.
Jak się masz? Jak się masz?
Wszyscy cię witamy,
wszyscy cię kochamy.
Bądź wśród nas, bądź wśród nas.*

Dzieci:
spoglądają w tym momencie na swoje babcie,
z zaciekawioną miną patrzą na swoje babcie,
machają do babć,
krzyżują ręce na piersiach, jakby kogoś przytulały,
chwytają się za ręce, tworząc krąg.

Następnie te same czynności i słowa są kierowane do dziadków.

- Ćwiczenia kształtujące świadomość schematu ciała.
- *Witamy się...*
Kiedy gra muzyka, dzieci i babcie/dziadkowie poruszają się swobodnie po sali. Kiedy następuje przerwa w muzyce, zarówno dzieci, jak i babcie/dziadkowie witają się wymienionymi przez N. częściami ciała (dłońmi, głową, brzuchem itp.).
- *Lustro*.
Dziecko siedzi naprzeciwko babci lub dziadka. Wykonuje dowolne ruchy, gesty, a babcia/dziadek naśladuje jego ruchy. Następnie dochodzi do zamiany ról.
- Ćwiczenie kształtujące świadomość przestrzeni – *Spacer z zamkniętymi oczami*.
Dzieci dobierają się w pary z babcią lub z dziadkiem i ustalają, kto z nich jest prowadzącym, a kto prowadzonym. Osoba prowadzona zamyka oczy i pozwala się prowadzić po sali drugiej osobie – prowadzącemu. Na hasło N. następuje zmiana ról.
- Ćwiczenie relaksacyjne – *Przytulanie na dywanie*.
Dzieci ponownie dobierają się w pary z babcią lub z dziadkiem. Jedna z osób siada w rozkroku na podłodze, obejmując rękami drugą osobę (przytulając ją) i razem się kołyszą. Na hasło N. następuje zmiana.
- Ćwiczenie oparte na relacji z – *Runda pytań*.
Każdy z uczestników (siedząc w kole lub stojąc, ale również w kole) musi dokończyć zdanie: *Gdybym był zabawką, to byłbym...*
- Ćwiczenie relaksacyjne – *Kołysanka*.
Dzieci i babcie/dziadkowie kołyszą się w rytm melodii.
- Ćwiczenie oparte na relacji *przeciwko* – *Mijanka w tunelu*.
N. wraz z pomocnikiem tworzą tunel z koca (chusty animacyjnej). Pozostali uczestnicy ustawiają się po równo po obu stronach tunelu. Na hasło N. dwie osoby z obu końców tunelu przechodzą pod nim i starają się ostrożnie wyminąć.
- Ćwiczenie relaksacyjne – *Oddychanie*.
Dzieci i goście stają w luźnym rozkroku i wdychają powietrze nosem, a wypuszczają ustami. Ćwiczenie powtarzamy trzykrotnie.

- Ćwiczenie oparte na relacji *razem*.
Wszyscy uczestnicy stają wokół chusty animacyjnej, na którą nauczyciel wrzuca małe piłki. Poruszają chustą tak, by piłki wpadły do otworu znajdującego się pośrodku chusty.
- Ćwiczenie relaksacyjne – *Masażyk*.
Dzieci podchodzą do babci/dziadka i wykonują w dowolny sposób masażyk na ich plecach. Potem następuje zmiana ról.
- Pożegnanie – *Iskierka*.
Wszyscy uczestnicy siadają w kole, trzymając się za ręce. N. lekko ściska dłoń osoby siedzącej z jego prawej strony, mówiąc: *Iskierczkę puszczam w krąg, niechaj wróci do mych rąk*. Osoba, do której dotarła iskierka, przekazuje ją kolejnej osobie. Gdy wróci ona do N., mówi on: *Dziękuję. Wróciła*.

Inscenizacja: Babcie bywają różne

Występują wszystkie dzieci.

- Inscenizacja na podstawie wiersza I. Suchorzewskiej.

Wszyscy:

Babcie bywają różne.

Dziewczynka 1:

Moja to mi śpiewa...

Chłopiec 1:

Moja mnie nauczyła,
jak rozróżniać drzewa.

Dziewczynka 2:

Jeśli mam gorączkę,
to mi chłodzi głowę.

Chłopiec 2:

Mnie ciepły szalik wiąże
w mroźne dni zimowe.

Chłopiec 3:

Mnie co dzień rano każe
wypić kubek mleka.
Lecz jak przyjdę do domu
– babcia na mnie czeka...

Chłopiec 4:

Moja ciężko pracuje.
Gotuje i sprząta.
Pierwsza wstaje raniutko,
cały dzień się krząta.

Dziewczynka 3:

Moja, jak biały królik –
taka jest siwiutka.
Ja się nią opiekuję –
jest bardzo słabiutka.

Dziewczynka 4:

Moja babcia jest jeszcze
prawie całkiem młoda!
Chodzimy na wycieczki:
czy deszcz, czy pogoda.

Dziewczynka 5:

Moja do nas przyjeżdża
na całutkie lato.
Moja pokrzyczy czasem,
przyznaję, niestety,
za to fenomenalne
robi mi omlety!

Chłopiec 5:

Bardzo dobrze jest z babcią!
Tak jakoś... bogato...

Wszyscy:

Babcie bywają różne,
lecz każdy pamięta,
że zawsze jednakowo
kochają wnuczęta.
To samo je cieszy,
to samo raduje:
nasz pocałunek, uśmiech
i słowo dziękuję!!!

- Śpiewanie piosenki *Babcia i dziadek*.

Wesolo

Mo - ja bab - cia lu - bi w pił - kę ze mną grać,
o - po - wia - da baj - ki, kie - dy i - dę spać. Bo
z ba - bcią, mo - i mi - li, we - so - ło spę - dzam czas, bo bab - cia czę - sto
śmie - je się i bar - dzo ko - cha nas. bar - dzo ko - cha nas.

1. *Moja babcia lubi
w piłkę ze mną grać,
opowiada bajki,
kiedy idę spać.*

Ref.: *Bo z babcią, moi mili,
wesóło spędzam czas,
bo babcia często śmieje się
i bardzo kocha nas. (2 x)*

2. *Dziadek – superfacet –
wciąż odwiedza mnie.
Czyta wiele książek,
zawsze wszystko wie.*

Ref.: *Bo z dziadkiem, moi mili,
wesóło spędzam czas,
bo dziadek często śmieje się
i bardzo kocha nas. (2 x)*

3. *Dziś dla mojej babci
piękny prezent mam,
uśmiech i buziaków
tysiąc babci dam.*

Ref.: *Bo z babcią, moi mili...*

4. *Piosenkę dla dziadka
dziś zaśpiewać chcę.
Nigdy, drogi dziadku,
nie zapomnę cię.*

Ref.: *Bo z dziadkiem, moi mili...*